

12 Kasım 2014 Çarşamba

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 14.39

BAŞKAN: Ahmet İYİMAYA (Ankara)

BAŞKAN VEKİLİ: Hakkı KÖYLÜ (Kastamonu)

SÖZCÜ: Yılmaz TUNÇ (Bartın)

KÂTİP: Mustafa Kemal ŞERBETÇİOĞLU (Bursa)

-----0-----

BAŞKAN –Komisyonumu, yürütme organını ve değerli katılımcıları selamlayarak, oluşan yeter sayı temelinde bugünkü toplantıyı açıyorum. Çalışmaların verimli ve olumlu geçmesini diliyorum.

Dün, kanun teklifinin alt komisyon raporunun 6'ncı maddesinde kalmıştık.

6'ncı maddeyi okutuyorum:

MADDE 6- 1512 sayılı Kanunun 198 inci maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki madde eklenmiştir.

“Elektronik işlemler:

MADDE 198/A- Bu kanunda öngörülen işlemler, elektronik ortamda güvenli elektronik imza kullanılarak da yapılabilir. Ancak, düzenleme şeklinde yapılması zorunlu tutulan işlemler ile irade beyanlarının alınmasına ilişkin işlemlerde güvenli elektronik imza kullanılabilmesi için ilgililerin noter huzurunda olmaları gerekir.

Elektronik ortamda güvenli elektronik imza kullanılarak noter huzurunda veya huzurda olmadan yapılabilecek noterlik işlemleri ile 15/1/2004 tarihli ve 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununda tanımlanan zaman damgası kullanılmasının zorunlu olduğu noterlik işlemleri yönetmelikle düzenlenir. Belirlenen bu noterlik işlemlerine ilişkin tüm bilgi ve belgeler güvenli elektronik imzayla elektronik ortamda işlenebilir, saklanabilir ve gerektiğinde ilgili diğer kişi veya kurumlara elektronik ortamda gönderilebilir. Ayrıca 61 inci maddede düzenlenen tespit işleri güvenli elektronik imza ile elektronik ortamda da yapılabileceği gibi aynı usulle elektronik ortamdaki durum, görüntü, işlem veya benzeri her türlü verinin tespiti de yapılabilir.

Noterler tarafından yapılan tüm işlemlere dair bilgi ve belgeler Türkiye Noterler Birliğinin Bilişim Sisteminde kaydedilir ve saklanır. Bu bilgi ve belgeler, mevzuat çerçevesinde yetkili kişi ve kurumlarla paylaşılabilir. Bu şekilde bilgi ve belgelerin saklanması ve paylaşılması 55 inci maddedeki evrak ve defterlerin gizliliği hükümlerine aykırılık teşkil etmez. Güvenli elektronik imza ile imzalanmış belgelerde kanunlarda belirtilen mühürleme işlemi uygulanmaz ve ayrıca suret aranmaz. Güvenli elektronik imza ile oluşturulan belge, talep edilmedikçe ayrıca fiziki olarak düzenlenmez. Elektronik ortamdan fiziki örnek çıkartılması gereken hâllerde belgenin aslının aynı olduğu belirtilerek noterlikçe imzalanır ve mühürlenir. Güvenli elektronik imza ile imzalanmış belgenin elle atılan imzalı suretiyle çelişmesi hâlinde, noterlerin kullandığı bilişim sisteminde kayıtlı olan güvenli elektronik imzalı belge esas alınır.

Noterlik işlemlerinin elektronik ortamda yapılması sırasında işlenen kişisel verilerin korunması ve bilgi güvenliğinin sağlanması için gerekli tedbirler alınır. Elektronik ortamda yapılacak noterlik işlemlerine ilişkin ücretler, 112 nci maddeye göre düzenlenecek tarifiede gösterilir. İkinci fıkra uyarınca elektronik ortamda yapılabilecek bir noterlik işleminin bir belgeye dayanması hâlinde; belge sureti, taraflar, vekilleri veya temsilcileri tarafından güvenli elektronik imza ile imzalanarak elektronik ortamda notere gönderilebilir. Ancak belge aslının fiziki olarak ibrazının zorunlu olduğu hâllerde, elektronik ortamda yapılan başvuru sonrasında belge aslı yönetmelikte belirlenen süre içinde notere ibraz edilir. Birlik, noter odaları ve noterlik personeli ile noterlere dağıtılacak nitelikli elektronik sertifikalar, Türkiye Noterler Birliği tarafından temin edilerek dağıtılır. Noterlik işlemlerinin elektronik ortamda yapılmasına, saklanmasına ve paylaşılmasına ilişkin usul ve esaslar yönetmelikte düzenlenir. Yabancı memleketlerde, noterlik işlemlerinin elektronik ortamda yapılması için sağlanması gerekli olan teknik ve idari şartlara dair usul ve esaslar yönetmelikte düzenlenir. Bu madde kapsamında hazırlanacak yönetmelik, Dışişleri Bakanlığı, Türkiye Noterler Birliği ve Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumunun görüşleri alınarak, Adalet Bakanlığı tarafından çıkarılır.”

BAŞKAN – Önergeyi mi okuyalım arkadaşlar? Birlikte şey yapalım.

Dilek Hanım, notların var mı, ulaştınız mı sonuçlara? Çünkü sizin için erteledik.

FARUK BAL (Konya) – Okumakla bir şey anlaşılmıyor, biraz önce kanunun metni okundu.

BAŞKAN – Ama daha evvel dağıttık, daha evvel mukayeseli... Adalet Komisyonu zatinalinize de mukayeseli metni iki hafta önce gönderdi yani şu andaki duyumlara göre sonuca varırsak kötü.

FARUK BAL (Konya) – Önerge gelmedi.

BAŞKAN – Önergeyi dağıttık dün. Farukçuğum, önergeyi de dağıttık dün.

Arkadaşlar, bu teklifi okutup birlikte müzakere edelim isterseniz.

Önergeyi okutuyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/2397) esas sayılı Kanun Teklifi'nin çerçeve 6'ncı maddesiyle 1512 sayılı Kanun'a eklenmesi öngörülen 198/A maddesinin üçüncü fıkrasının üçüncü cümlesinin madde metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Harun Tüfekci
Konya

Gerekçe:

Önergeyle, uygulamada oluşması muhtemel tereddütlerin giderilmesi amaçlanmaktadır.

BAŞKAN – Şimdi, katılımcıları Komisyonuma arz edeyim.

(Toplantıya katılan bürokratların isimleri okundu)

BAŞKAN – Hoş geldiniz.

Noterler Birliği Başkanımız buradalar mı? Buradalar.

Sayın Başkanım, Roma hukukundan beri kanunların özelliği, kanunlar veciz olmalıdır. Ben, yıllardır bu görevi yürütüyorum ve bilhassa mali kanunlarda üç sayfalık, dört sayfalık kanun. Kanun olmaz o yani tefsir cümlelerini norm olarak şey yapıyoruz. Tamam, oylayacağız ama bu geleneğin doğru olmadığına özellikle vurgu yapıyorum çünkü yönetmeliklerle tanzim edilecek şeyleri kanun seviyesine çıkarıyorsunuz. Hâlbuki kanunlar ilkeleri tespit eden, yönetmelikler ise uygulama alanını belirleyen normlardır. Alt norm ve daha alt norm, en üst norm, temel norm anayasa.

Bu teknik arızaya işaretle maddeyi önergeyle birlikte kümülatif müzakereye açıyorum.

Önergeyle çıkarılan kısmı okutuyorum:

“Bu şekilde bilgi ve belgelerin saklanması ve paylaşılması 55 inci maddedeki evrak ve defterlerin gizliliği hükümlerine aykırılık teşkil etmez.”

BAŞKAN – Olmaz ki bu. Bu takviye etmiyor ki.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Sayın Başkan, metinden çıkıyor.

BAŞKAN – Bu çıkıyor. Bence yerine ikame edin. “Kişisel veriler hukukundaki düzenlemeler saklıdır.” deyin, doğrusu odur.

Takdir sizin, ben hassasiyeti ortaya koyuyorum.

Buyurun Bakanım.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Sayın Başkan, değerli arkadaşlar; öncelikle saygılarımı sunuyorum. Çalışmamızın hayırlı, başarılı geçmesini diliyorum.

Dünkü müzakere sırasında, esasında bu maddedeki, üçüncü fıkrada önergeyle çıkarılmak istenen düzenlemenin yeni bir şey getirmediyi, şu anda Noterlik Kanunu'nun 55'nci maddesinin bunu içerdiğini... Ancak burada bir tereddüt hasıl oldu, arkadaşlarımızın eleştirileri oldu. Onun üzerine, biz bir daha sorduk Noterler Birliği Başkanlığına “Bu çıksa bir sıkıntı olur mu?” diye, onlar da değerlendirmeye yaptı, bunun çıkarılması...

BAŞKAN – Uygundur.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Öbürü zaten, Noter Kanunu'nun 55'inci madde uygulanacaktır bu durumda. 55'inci maddenin koruması bunlarla ilgili de aynı şekilde geçerli. Kişisel verilerle ilgili kanun tasarısı geçen Bakanlar Kurulunda müzakere edildi, imzaya açıldı. Önümüzdeki günlerde Adalet Komisyonumuzda büyük bir ihtimalle gündeme gelecektir. Kişisel verilerin korunmasına ilişkin o kanunla da zaten bütün kişisel verilere dönük ayrı bir teminatlı yapı ortaya çıkacaktır.

Önergenin bu şekliyle kabulüne bizim muvaffakatımız var.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Komisyon Başkanı olarak ben -rapora da geçelim Tamer Muhammet, not alalım- özellikle “Kişisel verilerle ilgili düzenlemeler” ibaresinin en başta Anayasa'nın 20'nci maddesindeki değişikliği ve sonraki düzenlemeleri de kapsadığı açıktır. Düzenlemelerin bir saklı hüküm oluşturacağı yönünde bir gerekçe kaydı düşeceğiz.

Teşekkür ediyorum.

Buyurun Faruk Bey.

FARUK BAL (Konya) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan

Tabii noterlik hizmeti hem zatîalinizin isabetle ifade ettiği gibi kişisel verilerin önemli bir bölümünün devlet adına hıfzedildiği, ticari sırların saklandığı veya oradaki belgelere yansıdığı, ikili ve çok taraflı borç ilişkilerinin düzenlendiği, şahsi bilgilerin ve buna ilişkin birtakım üçüncü kişilere geçmemesi gereken ifadelerin tutulduğu önemli bir kuruluş ve herkesin güvendiği bir kuruluştur. Dolayısıyla, noterlik hizmetlerine teknolojinin yansıması, Milliyetçi Hareket Partisinin millî yargı kapsamı içerisinde otomasyon, dokümantasyon, reorganizasyon, standardizasyon projelerinin de içindedir. Ancak karşımızda ciddi bir sorun olarak bilişim teknolojisinin yarattığı güvenlik duvarlarını aşma sorunu karşımıza çıkmaktadır. Tabii ki, Türkiye, teknolojisini üretememiş bir ülkedir ve İnternet üzerinden sağlanan bu bilişim teknoloji noterlik hizmetinde de bu bilgilerin hem yurt içinde hem yurt dışında üçüncü kişilere geçeceği ihtimalini çok güçlü kılmaktadır. İleri teknolojiyi üreten ülkeler farklı çekirdek alanları yaratarak kendi teknolojilerini uygulamakta ama Türkiye, Windows kapsamı içerisinde veri tabanlarını, farklı markalarla da olsa Amerika üzerinden yürütmektedir. Bu, dış güvenlik açısından bir sorun teşkil edebilir. Buna ilişkin kaygılarımı paylaşıyorum.

İç mevzuatımızda ise noterlikte toplanacak bilgilerin tehdit altında olduğunu çok açık bir şekilde ifade ediyoruz. Bu tehdidi de MİT düzenlemesi çerçevesi içerisinde kendi iç hukukumuz yaratmıştır. Buna göre, MİT'e devlet organlarının tamamının, kamu kurumu niteliğindeki kuruluşların tamamının, özel hukuk hükümlerine tabi şirketlerin tamamının ve hatta hükmi şahsiyete tabi olmamakla birlikte grupların, oluşumların, blokların tamamının ve birey olarak, vatandaş olarak kişilerin tamamının İnternet üzerinden yapabileceği araştırmalarına, çalışmalarına, bilgilerine, sırlarına, verilerine ulaşabileceği yetki verilmiştir. Bu yetki verilmekle kalmamıştır, MİT'in talep etmesi hâlinde, her türlü bilgi ve belgeyi verme mecburiyeti hem kamu gücü kullanılan devlet organlarına mecburiyet hâline getirilmiş, hem kamu kurumu niteliğindeki kurumlara -yani Noterler Birliğine de- aynı mükellefiyet getirilmiştir ve özel kişiler de böyle bir mükellefiyet altında. MİT istediği takdirde “Ben, bunu size veremem çünkü özel kanunlarımda bu yasaklanıyor; bu, kişinin özel hakkıdır, kişisel verisidir, bunu vermem benim başıma bela açar.” deme yetkisi yok çünkü bu maddede böyle bir gerekçe gösterilerek “MİT'in talebi geri çevrilemez.” denilmektedir. Bunun devamı maddelerde de bu bilgileri vermeyenler üç ila on iki yıl arasında hapis cezası tehdidi altındadır. Bu madde öyle bir düzenlemeyle ilgili maddedir. Bu maddeyle ilgili iki tür tedbir gerekir. Bunlardan birisi teknolojik tedbirdir. Bu, bu bilgisayar sistemini, iletişim teknolojisini kurmuş olan Noterler Birliğinin sorumluluğundadır. Noterler Birliği bunun güvenlik duvarlarını üçüncü kişilere karşı oluşturmak durumundadır. Tabii ki, bu sorumluluk, Türkiye çapında çok ağır bir külfet de yükleyecektir Noterler Birliğine. Ola ki, sızabilecek bilgiler kişilerin maddi ve manevi kayıplarını doğurursa

sorumluluk hukuku gereği -zatiınız hemen idrak edecektir ya da bilgisi tahtındadır- Noterler Birliği bunu tutan kurum olarak bundan sorumlu olacaktır.

Diğer taraftan, bu bilgi ve belgelerin MİT marifetiyle alınıp kişinin aleyhine kullanılacak şekilde sonuç doğurması kişilik haklarına bir saldırı olarak değerlendirilecektir ve bu da doğal olarak Noterler Birliğinin sorumluluğunu getirecektir. Bu teknik tedbirlerin alınmasını elbette Noterler Birliği düşünmüştür. Umarız, bize ayrıntılı bir bilgi vererek o yönde bir rahatlama sağlayabilir ancak bu maddeyle ilgili olmak üzere, tekrar, MİT'e verilen o yetkinin en güvenilir kurum olarak Noterler Birliği tarafından kişisel verilerin tutulduğu bir yerde güvensizlik kaynağı oluşturmaması için buraya bir sınırlama konulması gerekmektedir. O sınırlama da MİT'in kanunu özel bir kanun olduğu için her yerde uygulanacaktır ama Noterler Birliği MİT Kanunu'na göre daha özel bir kanun olduğu için, buraya "MİT'in görev alanına giren iç güvenlik ve dış güvenlikle ilgili konular dışında bilgi verilemez." hükmünü koyarsak bu söylediklerimizin belki bir kısmı telafi edilmiş olabilir.

Böyle bir düşüncüyü sizlerle paylaşmak istedim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Diyelem ki yarın bakan olmanız hâlinde böyle bir teklifi ortaya koymayacağınız yönündeki ön inancımı sizinle paylaşmak istiyorum.

FARUK BAL (Konya) – Sayın Başkan, bu biraz tercüme müsaite oldu. Biraz tercüme eder misiniz?

BAŞKAN - İşin latifesi üstat ya.

FARUK BAL (Konya) – Ben anlamadığım için sordum.

BAŞKAN – Yok, anladınız, çok iyi anladınız.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – İktidarda farklı, muhalefette farklı davranıyorsunuz diyor.

FARUK BAL (Konya) – Bizim parmaklarımızda akıl var Sayın Başkan, iktidarda da muhalefette de aynı yönde kalkar, merak etmeyin.

BAŞKAN – Yok, ben demiyorum. Ben değişken.... Siyaseten farklılık...

Dilek Hanım, buyursunlar.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Sayın Bakan, Sayın Başkan, dün bizim bu konudaki uyarımızı dikkate alarak bugüne erteleme yaptığınız için öncelikle teşekkür ediyorum. Artık o yorgunlukla sağlıklı bir çalışma yapamayacağımız düşüncesine sahiptim ben. Ancak, yine, bugün, görüyorum hocalarımızdan hiç kimse yok, katılımcılar arasında da yoktu akademisyenler. Bize bu konuda katkı sağlayabilecek, görmediğimiz şeyleri gösterebilecek uzman insanların olması bizim için çok önemliydi. Bu konuda ben Başkanlığınızı eleştiriyorum Başkanım. Eğer sürekli gelen hocalarımız müsait değilse Ceza Kanunu ve diğer kanunlardaki uzman olabilen üniversitelerin kürsülerinden insanlar çağrılabilir. Onun için, bu konudaki eleştirimi size iletme istiyorum.

BAŞKAN – Yani talebinizi iletiyorsunuz.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Evet.

Özellikle, Faruk Bey'in de söylediği gibi, MİT Kanunu'ndaki değişiklikten sonra Noterlerle ilgili de herhangi bir ayrık hüküm getirmesek, noterler de MİT'e istedikleri her türlü belgeyi vermek durumunda kalacaklardır. Ben de Faruk Bey'in düşüncesine katılıyorum, o konuda ayrık bir hüküm koymak lazımdır diye düşünüyorum. Zaten yetkili kişiler... Biz şimdiye kadar neyi biliriz? Yetkili kişiler, mahkemeler, savcılar istediği takdirde bu belgeler, bilgiler noterlere verilir ya da ilgili, tarafı olan kişiler istedikleri takdirde verilir. Şimdi, tabii ki, günümüzün teknolojik gelişmesiyle bütün nüfusla, tapuyla vesaireyle bağlantı kurarak bilgilerin kontrolü mutlaka önemlidir ve bu şekilde teknolojiye yararlanılması gereklidir. Ama aynı zamanda da yine bu sırların saklanması, insanların kişisel sırları çok önemlidir. Bu MİT'le ilgili konuda bir değişiklik yapılmalıdır diye düşünüyorum.

Bir de, 2'nci fıkrasında şöyle bir şey var, deniliyor ki: "Belirlenen bu noterlik işlemlerine ilişkin tüm bilgi ve belgeler güvenli elektronik imzayla elektronik ortamda işlenebilir, saklanabilir ve gerektiğinde ilgili diğer kişi veya kurumlara elektronik ortamda gönderilebilir." Yani, şimdi bu da biraz muğlak geliyor Başkanım bana. İlgisine verilebilir, gönderilebilir. "Diğer kişi"ler kimdir? "Diğer kişi ve kurumlar" kimdir? Yani, bu da muğlak bir şeydir. İlgisine verilebilir ya da yetkili kişilerse zaten, yani yetkili makamlar istiyorsa onlara verilebilir. Diğer kişi ve kurumlar burada biraz problem yaratıyor diye düşünüyorum. Bunun da değişiklik yapılması gereken...

BAŞKAN – Onu bilhassa Noterler Birliği Başkanı, yani buradaki kişi diyor. Yani diyelem ki kurumsal...

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Bir şeyi daha söyleyeceğim Başkanım. Bu da teknik bir şey, ondan sonra Sayın Başkanımız bilgi versin bize. Şimdi bir de şöyle deniyor son sayfasında: "Ancak belge aslının fiziki olarak ibrazının zorunlu olduğu hâllerde elektronik ortamlarda yapılan başvuru sonrasında belge aslı yönetmelikle belirlenen süre içinde notere ibraz edilir. Şimdi, düşünün: Belge aslı gereken bir işlem yapıldı, ben de onun karşı tarafıyım. Bunu duyduk. Belgeyi görmek istiyorum, ona göre itiraz edeceğim. Gidip bakmaya hakkım var noterdeki şeye, belge aslı yok ortada. Belge aslına dayanarak yapılacak şeylerde tahrifat da yapılabilir. Yani elektronik ortamda gönderdi, taradı kişi gönderdi ama bunu siz bilemeyebilirsiniz. Asıl belgeden bahsediyoruz. Gelen belge taranmış belge olacaktır. Bu nedenle, bunu da aynen, 1'inci maddede olduğu gibi diyoruz ya "Ancak düzenleme şeklinde yapılması zorunlu tutulan işlemler ile irade beyanlarının alınmasına ilişkin işlemlerde güvenli elektronik imza kullanılabilmesi için ilgililerin noter huzurunda olmaları gerekir." bunu da aynı istisna içine koymamız lazım. Yani, o sorun yaratır, tahrif edilmiş belgeler üzerine noterler belge düzenlemek durumunda kalırlar ya da itiraz etmek isteyen kişilerin hakları ihlal edilebilir. Yani bunun da dikkate alınması gerektiğini düşünüyorum. Noterler Birliği Başkanımız ne diyecek? Uygulamada çıkabilecek ciddi bir sorun diye düşünüyorum ben bunu.

BAŞKAN – Başkanım, buyursunlar, açıklayalım.

NOTERLER BİRLİĞİ BAŞKANI YUNUS TUTAR – Başkanım, teşekkür ediyorum. Herkesi saygıyla selamlıyorum.

Önce güvenlikle ilgili bölüme bir açıklama getirmek istiyorum. Bizim şu andaki sistemimiz 2008 yılından beri kurgulanan bir sistem ve 4 aşamalı güvenliğe sahip. Erişim güvenliği var burada, kot güvenliği var, kullanıcı güvenliği var, bir de veri güvenliği var. Bizim 2008 yılından beri Bilgi İşlem Müdürlüğümüzün yaptığı bir işlem var. Her on beş günde bir mutlaka biz, bu konuda çalışan şirketler var, siber saldırı yaptırıyoruz sistemimize, yani güvenliği doğrulama adına siber saldırı yaptırıyoruz. 2008'den bugüne kadar bu bizim güvenlik duvarlarımızın tamamı çok başarılı sonuçlar vermiştir. Ben güvenlik açısından hiçbir sorun olacağını düşünmüyorum. Yaşadığımız zorluklarda...

BAŞKAN – Bir norm açığı var. Faruk Bey diyor ki: “Çatışmacı norm açığı var.” Bilhassa MİT mevzuatı bakımından. Arkadaş da diyor ki: “Mevcut norm dayanıklı değil kişisel verilerin korunmasına.” diyor. Norm açığı varmış.

TÜRKİYE NOTERLER BİRLİĞİ BAŞKANI YUNUS TUTAR – Başkanım, dün de izah etmeye çalışmıştım. Bizim bahis konusu MİT Kanunu da çıkmaya var olan 55'inci maddemize göre zaten MİT soruşturmaya yetkili kurum sıfatında bizde. 55'inci maddemizde ilk cümlelerin ikinci bölümünde soruşturmaya yetkili olan kurumlar, resmi daireler bizde noterliklere gelip inceleme yapabiliyorlar şu anda. Hiçbir yasal düzenleme yapılmaya da inceleme yapabiliyorlar. Mevzuat öyle çünkü var olan mevzuatımız. Ama buradaki ilgili kavramı da... Zaten bizim Noterlik Kanunu'nda ilgili kavramı da tarif edilmiş durumda. İlgili de işlemi imza eden kişi. O da net var Kanun'da.

BAŞKAN – Kişi ve kurum diye ihtirazi kaydı vardı Dilek Hanım'ın.

TÜRKİYE NOTERLER BİRLİĞİ BAŞKANI YUNUS TUTAR – Buradaki kurum, şimdi 55'inci madde yürürlükte zaten. Yani 55'inci madde kalkmadığı için buradaki yetkili kişi ve kurumlar 55'tekiler. 55 yürürlükte devam edince efendim, oradaki yetkiliyle şeyimiz oraya geçiyor. Yetkiliden tarif edilen 55'teki mahkemeler, cumhuriyet savcılıkları, resmî daireler, bir de soruşturma, incelemeye yetkili olan kurumlar.

BAŞKAN – 55'le baş kuruyor Dilek Hanım.

TÜRKİYE NOTERLER BİRLİĞİ BAŞKANI YUNUS TUTAR – 55'te genel tarif olduğu için orada öyle bir tarif yapıldı.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Başkanım, asılların olması gereken...

TÜRKİYE NOTERLER BİRLİĞİ BAŞKANI YUNUS TUTAR – Şu anda, bizim Kanun'umuza göre, asıllar zaten işlemi yapan noterlikte saklanmak zorunda. İşlem aslı da sadece bizde mahkeme kararıyla gönderilebiliyor. Başka hiçbir türlü işlem aslının gönderilmesi, alınması mümkün değil. Mahkemenin mutlaka kararı gerekiyor işlem aslı için.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Ben anlaşılmadığını düşünüyorum çünkü önemli. Ona bir daha parmak basmak istiyorum.

Sayın Başkanım, şimdi, bir asıl belge var, asıl belgeye dayalı olarak bir noterlik belgesi hazırlayacaksınız. Buradaki şeye göre, yani size elektronik ortamda bu asıl belge taranarak gönderilecektir doğal olarak. Siz o taramaya göre noterlik belgesini hazırlıyorsunuz, düzenliyorsunuz ve diyorsunuz ki burada: “Yönetmelikte belirlenen süre içinde notere ibraz edilir.” Yani, asıl belge ibraz edilir. Şimdi ben de diyorum ki: Asıl belge size taranarak gönderilecek, siz “İki gün içinde aslı getirilsin.” diyeceksiniz. Yönetmeliğinizin ne olduğunu bilmediğim için bunu söylüyorum. Yani, o iki günlük süre içinde ben bunu fark edeceğim, ben karşı tarafım, gidip belgeyi incelemek isteyeceğim, itiraz edeceğim, bu bir. Artı, tarama usulüyle gönderileceği için tahrifat olabilir, o bir fotokopi niteliğindedir sonuç olarak. Yani bunu nasıl çözeceksiniz? Ben bu asıl belgeye bağlı olarak düzenlenecek bu türden noterlik belgelerinde, 1'inci fıkradaki o düzenleme şeklinde olacak belgeler diyorsunuz ya, o istisnaları içinde “Asıl belgeye dayanarak yapılacak noterlik işlemleri de” diye koymamız gerektiğini düşünüyorum. Bir de şunu söyleyeyim: “Fiziki olarak bir suret hazırlanmaz.” diyorsunuz ya, şimdi bu hackerların neler yaptığını biliyoruz. İşte, yani Wikileaks belgelerine kadar CIA'nın belgeleri çöktü. Şimdi, böylesi bir durumda, yani, tamam, elektronik ortamda bu işler, yapılabilecek şeyler yapılsın ama bence bir arşiv çalışmasından vazgeçmemek lazım. Nasıl yedekleyeceksiniz, ne olacak? Onu bilemiyorum ama fiziki olarak da bir arşiv çalışmasının yapılması lazım. Çöktü Noterler Birliğinin sistemi. Yani bunun yedeklemesi de yoksa, fiziki olarak belge de hazırlanmadıysa ne yapacağız? Çünkü sonuç olarak asıl belgeler de orada. Bu konudaki şeyimizi bir açıklarsanız. Nasıl şey... Sadece siber saldırı yapılıyor, biz onu deniyoruz değil. Olağanüstü bir hacker çıkar, tümünü yok eder, ne yapacaksınız yani?

BAŞKAN – Dilek Hanım, Komisyonumuz tuttuğunu koparan komisyon değil, yani diyalojik müzakere değil, monolitik müzakere. Siz görüşlerinizi Komisyona...

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Ama efendim, bu uygulamada çok ciddi sorun yaratabilecek şeyler. İkna olmadık biz bu konuda.

BAŞKAN – Hayır efendim, şu: Farklı bir görüş varsa önergeleştiririz ve Komisyona sunarız. Dilek Hanım'ın şeylerini cevaplandırılım tekrar, ondan sonra İlhan Bey'in dünden beri askıda kalmış olan sözü var.

Buyurun.

TÜRKİYE NOTERLER BİRLİĞİ BAŞKANI YUNUS TUTAR – Benim sistemin çalışma şeklini bir açıklamam gerekiyor. Sistem tarama usulüyle çalışmayacak bizde. Kurgulanan sistemde işlem hazırlanıp yazıcıya gönderildiği anda eğer izin verilirse işlemin aynısı bizim merkezdeki arşive gelecek. Yani, tarama sistemi değil. Arşive gelen sistemde zaten imza vesair yok, işlemin metni var. Bu metin elektronik imzayla arşivlenebilir. Elektronik imzayla arşivlendiği için kodlama sistemi var. Bu kodlama sistemine göre, bu taranan belge üzerinde sistemin taradığı, belge üzerinde çıkaracağınız bir harf veya bir şey lock kayıtlarında net olarak görünecek, yani bizim kayıtlarımızda, işlemde yapılacak bir oynama. Bu net. Yani biz işlemi bitirip tarama cihazında tarayarak göndermeyeceğiz, yazıcıdan direkt Ankara merkeze gelecek. Sistem böyle çalışacak. Burada sadece sizin duyduğunuz kaygı dışarıda hazırlanan evraklarla ilgili. Evet, dışarıda hazırlanan evraklar'ın zorunlu olarak tarama yoluyla gönderilmesi gerekiyor ama bizim yüzde 80-90 üzerindeki işlemimizde tarama yok zaten. Olduğu gibi metin olarak geldiği için ve arşivleme elektronik imzayla olabilecek. Yani kimin gönderdiği, ne zaman, nasıl gönderdiği belli olacak. İçerisinde sonradan yapılacak her türlü oynama tespit edilecek. Teknik olarak bu mümkün. Elektronik arşive geçiyoruz ama zaten kâğıt arşivi devam ediyor bizde. Normal, her noterlik kendi bünyesinde kâğıt

üzerindeki arşivine devam edecek. Hiçbir değişiklik yok. Sadece biz... Dün de anlatmaya çalıştığım gibi, bir mahkemeden bize bir yazı geldiği zaman mahkeme soruyor. Gelen yazıda ben şunu çoklukla görüyorum: Duruşma günü geçmiş. Ama şimdi biz bu sistemde UYAP'la birlikteliği, entegrasyonu sağlayabilirsek mahkeme zaten yetkisi dâhilinde bizden sorduğu o belgeyi gidip kendisi görebilecek. Bu bütün süreçleri de hızlandıran bir sistem. Bilişim teknolojisi, tabii, biz her türlü tedbiri alabiliyoruz ama sizin de dediğiniz gibi her türlü olasılığa açık ama teknolojik olarak da bir felaket kurtarma merkezi... Yani, sistemimizin aynısı da kurulmuş durumda bizim. O noktada da bizim sistem durması, yani ülkemizdeki bütün şeylerin durmasına bağlı.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Başkan ayrıntılı açıklamanız için.

İlhan Bey, buyursunlar, Sayın Cihaner, değerli milletvekilim.

İLHAN CİHANER (Denizli) – Teşekkür ediyorum Başkanım.

Aslında dünkü sözüm genele ilişkili ama bağlam değişti, ben bu maddeyle ilgili konuşayım.

BAŞKAN – Genele ilişkin vereceğim, bu maddeyle ilgili.

İLHAN CİHANER (Denizli) – Önce Sayın Başkana bir soru soracağım. Teknik olarak hep MİT Yasası, özellikle bu fıkranın 2'nci cümlesiyle ilgili, onun üzerinde tartışıldı. Örneğin MİT diyelim tüm bilgilere erişebilir mi? Yani bir uç alıp oradan, sizin sistemden... Bunu nasıl kontrol edeceksiniz? Çünkü biraz önce “Mahkemeler bizdeki verilere kendileri ulaşabilecekler.” dediniz. Sizin bunu kontrol etme olanağınız olacak mı? Yani, hangi birim, hangi şeyi alacak? Burada şöyle bir sorun olduğunu düşünüyorum ben: Burada mevzuata bir atıf var. Yani mevzuat, herkes biliyor yani, kanun, tüzük, yönetmelik, her şeyi içeriyor. Noterdeki belgelerin de kişisel veri anlamında, ticari sır, özel hayat, ne kadar önemli olduğunu da hepimiz biliyoruz. Bunu söylemeye de gerek yok. Bu kadar açık bir çek. Örneğin bir kurum bir mevzuat çerçevesinde bir yönetmelik çıkarıp... Çünkü 55'inci madde de çok sınırlayıcı bir madde değil. Resmî daireler gibi bir kavram orada. Yani, sadece hâkim ve savcı olsa tamam ama “resmî daire” diyor. Türkiye’de bunların zaman zaman nasıl kötüye kullanılabildiğini de gördük. İşte, insanların giriş çıkış kayıtları dâhil, işte, konaklama kayıtları dâhil, en korunaklı olması gereken yerde bile nasıl kötüye kullanılabildiğini gördük. Dolayısıyla, bir kere, buradaki mevzuat yerine bence açıkça bir kanun atfı yapmak lazım. Bir de Türkiye’de içeriğini bilemediğimiz mevzuatlar var. Örneğin MİT’in yönetmelikleri gizli. Yani o yönetmeliğin neye, nasıl nüfuz ettiğini bilemiyoruz. Yani belki de öyle bir yönetmelik çıkarılacak ki, denilecek ki “Noterler Birliğinin tüm işlemleri benim istediğim zaman, istediğim...” Yani kişiye özel değil, bir soruşturmaya, şüpheye özel değil. Benim içimden geçecek ya da istediğim zaman ona nüfuz edebileceğim diyebilecektir. Dolayısıyla, bu mevzuat sözcüğü çok açık çek vermek anlamına gelir. Bunun bence mutlaka bir kanun referansı ile değiştirilmesi gerekir.

BAŞKAN – Teşekkürler.

Bir açıklamanız olacak mı?

Sayın Başkanım, kısaca. Noterler belgeleri de aslında kısa düzenliyorlar ama.

TÜRKİYE NOTERLER BİRLİĞİ BAŞKANI YUNUS TUTAR – Efendim, Mevzuat Kanunu, bizim orada itirazımız olmaz, teknik bir terimdir, kanun olarak da değiştirilebilir. Bizim açımızdan... Zaten 55'te sizin de buyurduğunuz gibi geniş bir tarif var. Bizde bu sisteme girmek zaten Noterler Birliği aracılığıyla mümkün olacağı için her giren sorgulanacak. Yani güvenlik duvarlarında yetkisi olup olmadığı görülecek. Zaten genel olarak MİT kurumuna, vesair kuruma “yetki sonsuzluğu” diye bir tanımlama yok zaten. Şu anda kullanıyoruz biz bunu. Bizim 55'teki, yani Kanun'umuzun diğer maddelerinin hepsi yürürlükte. Bizim bu kanun maddesiyle yapmak istediğimiz, yaptığımız bütün hizmetleri teknolojiye uygun olarak hızlandırabilmek. Yani bu yargının da yükünü çok hafifletecek bir uygulama. Biz elektronik araç satışlarına şu anda Emniyet Genel Müdürlüğü ve Gelir İdaresi Başkanlığının sistemleriyle entegrasyon hâlindeyiz, girebiliyoruz oraya ama giriş hep bizim şifreli oluyor. Yani biz oraya giderken mutlaka şifre, yetkiyle girebiliyoruz. Oradan da bize bilgiler TNB olarak geliyor, biz TNB olarak noterliklere geri dönüş yapıyoruz. Bütün güvenlik kişisel veri açısından ben şu anda söyleyeyim, kişisel veri, adres alınması bizden şu anda mümkün değil. Bizde işlem yapan birisinin bizdeki adresini öğrenme çabalarına bile bizim yanıt vermemiz mümkün değil. Verilmiyor da zaten şu anda.

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, Değerli Bakanım; İlhan Bey çok hassas bir noktaya işaret etti. Tam da kişisel verilerin korunması alanıyla da doğrudan ilgili olan bir düzenleme. Anayasa'mızın 13'üncü maddesine göre, buradaki ibarenin mutlaka kanun olması lazım çünkü özgürlük ve sınırlama arasındaki bağlantının norm türü ya Anayasa'nın kendisi olur, veya yasa olur. Diğer idari tasarruflar, diğer regülasyon normları hiçbir şekilde burada yer almamalı. Yüksek Komisyon bana izin verirse onu kanunlardaki düzenleme anlamında, kanun şeklinde yapalım. Amaca daha uygun. 13'üncü maddesinin ruhuna da uygun. Özgürlükler Hukuku ve Yaptırımlar Hukuku eksenine de uygun. Zaten başkanımız da şey etti. Yürütme organı, Bakanımız da buna katılırsa, sözlü önergeyle ve redaksiyon yetkisi içerisinde mevzuatı...

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Nasıl yapacağız Başkanım?

BAŞKAN – Kanun, kanun. Bu kanun değil. Kanun olabilir ya.

KOMİSYON UZMANI – Bu bilgi ve belgeler kanun çerçevesinde yetkili kişi ve kurumlarla paylaşılabilir.

BAŞKAN – Barolar Birliği adına, buyurun sevgili kardeşim.

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ TEMSİLCİSİ EKİM ERGÜN – Sayın Başkanım, Sayın Bakanım, sayın milletvekilleri; aslında bu maddedeki en önemli husus şu: Noterler tarafından yapılan tüm işlemlere dair bilgi ve belgeler Türkiye Noterler Birliğinin bilişim sisteminde kaydedilir ve saklanır. Şimdi, bugüne kadar Türkiye Noterler Birliğinin merkezî bir veri tabanı kurması yasal olarak mümkün değildi çünkü Noterlik Kanunu'nun 55'inci maddesi vardı. Noterlik Kanunu'nun 55'inci maddesi de noterlik sisteminin esasen temelini oluşturuyordu. Noterde yapmış olduğum iş ve işleme dair belgeler ilgili noterin dairesinde saklanır, başka bir yere gitmezdi, merkezî bir yerde toplanmazdı. Şimdi yapılan bu değişiklikle noterlik dairesinde yapılan tüm iş ve işlemler bir merkezî veri tabanında saklanacak. İstisnası yok bunun. Bu şu açıdan önemli: Yani saklamak istenilen, gizlemek istenilen, 3'üncü kişilerden meslek sırrı bağlamında veya herhangi bir sır bağlamında saklanmak istenen şeyler daha kolay ortaya çıkabilir. Bu önemli bir değişiklik, buraya dikkat edilmesi gerekir.

Hâl böyleyken, bildiğim kadarıyla kanun hükmü, 55'inci maddede herhangi bir değişiklik yapılmadı. Ancak Noterler Birliği zaten yönetmeliğini değiştirerek bir merkezî veri tabanı kurdu ve yasa şu an o merkezî veri tabanına uyumlu hâle getiriliyor. Yani onu da herhâlde açıklayabilir durumdayızdır. Çünkü yakın zamanda bir yönetmelik değişikliği yapıldı. O yönetmelik değişikliğiyle de bir merkezî veri tabanının yolu açıldı. Şimdi, kendi mesleğimizden örnek sayacak olursak; müvekkillerimizle olan ilişkilerimizi Türkiye Barolar Birliğinin merkezî veri tabanında saklayalım diye bir düzenleme yapalım desek anında itiraz ederiz, "Olur mu böyle şey?" deriz, "Meslek sırrı nerede kaldı?" deriz. Bence burada bu konuda daha dikkatli olunması gerekir. Noterler Birliğinin talebi son derece anlaşılabilir bir talep. Bakanlığın talebi de anlaşılabilir bir talep. Yani vatandaş avukata vekâlet vermiş mi, vermemiş mi, bunun sorgulamasını yapabilelim. Elbette yapabilelim. Bu kesinlikle kabul edilebilir bir şey. Ancak bu yapılan tüm işlemlere dair bilgi ve belgelerin Noterler Birliği veri tabanında saklanması, bunun emredici olması, bunun kişinin isteğine bırakılmaması bu biraz hani, noterlik sistemiyle ne derece bağdaşır? Mevcut sistemimizde bir değişiklik midir? Bence bunun tekrar Noterler Birliği tarafından bir açıklanmasında fayda vardır diye düşünüyorum.

Saygılarımla.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sözlü ve yazılı önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge doğrultusunda...

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Sayın Başkanım, buradaki tartışmalardan sonra, "Bu bilgi ve belgeler..." diye başlayan cümle dâhil hepsini çıkaralım.

BAŞKAN – O zaman önerge verin Sayın Bakanım.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – 2'nci cümleyi de çıkaralım.

BAŞKAN – Bir dakika, acele etmeyelim.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – 2'nci cümleyi de çıkaralım, 2 ile 3'ü beraber çıkaralım. Bu kanunda bir yenilik getirmiyor bunlar. Komisyonumuz bunu... Yanlış bir anlama oldu anlaşılan, minarenin düzelmesi bakımından bu iki cümle de çıksın çünkü çıktığı zaman zaten 55 yürüyecektir, yani, herhangi bir sorun olmayacaktır. 2'nci ve 3'üncü cümle olarak düzeltilirse...

BAŞKAN – Önergeyi okutuyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan 2/2397 esas sayılı Kanun Teklifi'nin çerçeve 6'ncı maddesiyle, 1512 sayılı Kanun'a eklenmesi öngörülen 198/A maddesinin üçüncü fıkrasının ikinci ve üçüncü cümlesinin madde metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Harun Tüfekci

Konya

Gerekçe: Önergeyle uygulamada oluşması muhtemel tereddütlerin giderilmesi amaçlanmaktadır.

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Önerge doğrultusunda maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teşekkür ediyorum.

Ve bu vesileyle, Dilek Hanım'ın sistematik eleştirisinden kendisini tasarruf... Yani iradeniz dönüştürdü, onun için eleştirilerinden tasarrufta bulunmanız lazım, "Muhalefetin sesi ve sözü dinlenmiyor." şeklinde.

Teşekkür ediyorum.

Diğer maddeyi okutuyorum:

MADDE 7- 4/11/1981 tarihli ve 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun 45 inci maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki bent eklenmiştir.

"h. İdari yargıda beş yıl süreyle görev yapmış hâkim veya savcılar ile Cumhurbaşkanı tarafından seçilmiş Danıştay üyelerinden hukuk fakültesi mezunu olmayanlar, talepleri hâlinde Yükseköğretim Kurulu tarafından, mevcut kontenjanlara ilave olarak hukuk fakültelerine sınavsız olarak yerleştirilir. Bu bendin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Adalet Bakanlığı ile Yükseköğretim Kurulu tarafından birlikte belirlenir."

BAŞKAN – Buyurun.

İSA GÖK (Mersin) – Başkanım, bu maddenin metninden çıkarılmasıyla ilgili talebim var benim.

BAŞKAN – İşte müzakere budur efendim yani, 80 cümle değil, hüküm cümlesi, müthiş.

Buyurun.

İSA GÖK (Mersin) – İzah edeyim.

Şimdi, bakın arkadaşlar, bunun anlamı ne? Bu madde niye geliyor? Türkçesi, mealini söyleyelim: Devam zorunluluğu olmaksızın üniversiteye gitmeden, uzaktan mezun olacaklar. Niye? Avukat olmak için. Türkçesi bu. Hatırlayın, 2001'de gene ben bu kulisllerdeydim. Avukatlık Kanunu geçerken Ahmet Bey siz de vardınız. Avukatlık Kanunu geçerken Kamer Genç ne demişti o zamanlar? Arkadaşlar, hatırlayın 2001'de "İdari yargıda görev yapan herkes avukatlık yapabilsin." Danıştay kendisi de dâhil oluyordu. Bunu istedi, önerge verdi, o dönemde de Bülent Arınç buna karşı çıktı, "Böyle şey mi olur?" dedi. 2001'de oldu kavga, Meclisteydik sabahlara kadar. Şimdi aynı mantık. Niye? Fakülteye gitme, mezun ol, avukatlık belgesi al. Arkadaşlar, nerede kaldı eşitlik? Üstelik de bakın, sorun şu: 23'üncü Dönemde, hatırlayınız gene, Başkanım, 2008'de 2802'yi tartışıyorduk sizlerle gene, 2008-2009'da. 2008'de 2802'yi tartışırken yüzde 20'lik idari yargıda siyasal, iktisat, maliye, idari bilimler kontenjanı. Yüzde 20. Ne kavgalar çıktı, hatırlayın o zaman. Ne oldu şimdi? İdari yargıda siz yüzde 20 maliyecilere, iktisatçılara kontenjan veriyorsunuz, sonra bunları aldıktan sonra, beş yıl sonra dışarıdan mektupla herkesin diplomasını ver, avukatlık yaptır. Yok böyle bir şey. Hakikaten bu olmaz. Avukatlık bu kadar ayaklar altına alınmamalı bence. Madde metninden çıkmasını talep ediyorum arkadaşlar.

BAŞKAN – Öyle bir irade var.

Buyurun.

FARUK BAL (Konya) – Sayın Başkan, Sayın Bakanım, değerli milletvekilleri; İsa Bey avukatlık mesleği açısından işin saygınlığına değindi, ben de hâkimlik mesleği açısından değineceğim. Bu hâkimler için yüz karası bir iştir. Hâkim olacak bir kişi hukuk fakültesi diplomasını sınavsız, devamsız bir vaziyette, kanunla, torpille ele geçirip ondan sonra da bunu kullanacak kadar aşağılanması doğru bir iş değildir. Bakın arkadaşlar, ordunun içerisinde “25 kuruşluklar, 35 kuruşluklar” diye bir tabir vardır. Bu nereden gelir? Yedek subay iken gümrük subayı olarak çalışanlara 35 kuruşluk bir damga puluyla orduda kalma dilekçesi verilmiştir, bunlar orduda böyle anılır. Yarı Cumhurbaşkanının, Bakanlar Kurulunun takdir yetkisine mazhar olup da pozitif düşündüğümüzde, Yargıtay, Danıştay gibi, Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu gibi yargının en tepesine idareci ve yargı yetkisini kullanmak üzere seçilmiş kişi, eşitliği ihlal ederek, imtiyazlarla donatılarak hukuk fakültesi diplomasına sahip olacak. Bu böyle anılacak.

Diğer taraftan, bu madde HSYK’da ve Danıştayda hukuk fakültesi dışında bir kaynaktan eleman alınarak, üye alınarak onun gözüyle yargıyı şekillendirme, kararı şekillendirme amacına aykırıdır. Niye biz hukuk fakültesi mezunu olmayan, farklı devlet kademelerinde bulunmuş kişiler Danıştayda, Anayasa Mahkemesinde, HSYK’da var olsun istiyoruz çünkü at gözlüğü dışında farklı bakış açılarıyla yargıya bir ışık tutabilsinler, ufuk kazandırabilsinler diye. Bu yönüyle hâkimlik mesleğini ve aynı zamanda avukatlık mesleğini aşağılayan, itibarsızlaştıran ve değersizleştiren bir durumdur.

Diğer taraftan, benzer bir talebin tersine geldiğini düşünelim. Büyükelçiler içerisinde hukukçu olan var, değil mi, valiler içerisinde hukukçu olanlar var. Valiler de “Bu hukukçu olanlar siyasal diploması alsın, onlara da YÖK Kanunu’nda bir değişiklik yapalım.” derlerse haklılık kazanacaklardır. Bu nedenle bunun metinden çıkarılmasını biz de talep ediyoruz.

BAŞKAN – İlhan Bey, buyurun.

İLHAN CİHANER (Denizli) – Bir kere bundan faydalanacaklar ve sistem açısından çok ayıp yani utanç verici bir şey; ülkede hukukçuluk, hâkimlik yapmış, hukuk bilgisinden yoksun gibi, yüksek lisans yapabilir, doktora yapabilir yani eğer okumak istiyorsa- Ben başka bir açıdan bakacağım -İsa Bey ile Sayın Müsteşarım söyledi o kısmını- bir de öğrenciler var yani çok kıran kırana bir yarış var...

BAŞKAN – Rekabet var.

İLHAN CİHANER (Denizli) – ...insanlar geleceklerini buna bağlıyorlar, o öğrencilerin yanında aynı sıraya nasıl oturur bunlar? Yani bir de öğrenci cephesi var, çok utanç verici bence. İşte yani bu özellikle hukuk fakültelerinin yaygınlığı, özel hukuk fakültelerinin, hepimizin bildiği pratik göz önünde bulundurulunca bu sıfatlarla o okula gidenlerin nasıl mezun olacağını hepimiz biliyoruz. Dolayısıyla çok ayıp bir madde.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Arkadaşlar, teklifte bir işlem yapabilmem için- maddedir- bir tasarrufa mehz teşkil edebilecek, sebep oluşturabilecek bir önerge lazım, göremiyorum. Yok, yok metin...

İSA GÖK (Mersin) – Yahu sizinki sözlü önerge oluyor da bizimki niye olmuyor?

BAŞKAN – Olsun tabii, yaparım.

İSA GÖK (Mersin) – Hayretsin ya!

BAŞKAN – Olur, olur, tamam; önergeyi işleme koydum.

Barolar Birliğini dinleyelim, buyurun.

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ TEMSİLCİSİ EKİM ERGÜN – Şimdi, 1969 yılından önce siyasal bilgiler fakültesi mezunları fark dersleri vererek avukatlık mesleğine kabul ediliyorlardı. Bu durum o dönemde yasa maddesiyle kaldırıldı, ilgili yasa maddesinin iptali amacıyla Anayasa Mahkemesine gidildi ve “Evet, bu kişilerin hukuk fakültesi mezunu olması gerekir, fark dersleri vererek bu nitelik sağlanamaz.” şeklinde bir karar çıkmıştı.

Şimdi, buradaki gerekçe de önemli çünkü işin esas uygulamasını, bu düzenleme bu şekliyle geçecek olursa, yönetmelik belirleyecek. Yönetmeliğe karşı açılacak olan iptal davası da -ben hep alt düzenlemelere bakıyorum, nereden gelir iptal davası- Danıştayda görülecek.

İSA GÖK (Mersin) – Danıştaya gidecek.

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ TEMSİLCİSİ EKİM ERGÜN – Mümkün değil iptal ettirmek hani eğer düzenleme kötü çıkarsa.

İSA GÖK (Mersin) – Hayır, onu geçtik, sınavda kaldı...

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ TEMSİLCİSİ EKİM ERGÜN – Şimdi “Devam zorunluluğu olmaksızın” ibaresi var, “belirlenecek fark derslerden sınava girmek suretiyle”... Şimdi, Türkiye’de 46 bin hâlihazırda hukuk fakültesi öğrencisi var, hâlihazırda bizim 46 bin öğrencimiz var üç sene içerisinde de öğrenci sayımız 60 bine çıkacak. Hukuk fakülteleri eski zamanlardaki, sizin mezun olduğunuz zamanlardaki gibi değil artık. Üniversite sınavında barajı geçen birisi gidip herhangi bir hukuk fakültesine kaydını yaptırabiliyor aslında yani iyi fakülteleri saymazsak gidiyor bir özel üniversiteye kaydını rahatlıkla yaptırıyor, bir şekilde de mezun oluyor, gidiyor. Şu an sistem bu çünkü mevcut hukuk fakültelerinin sayısına biz erişemiyoruz.” Kaç tane hukuk fakültesi var?” sorusuna biz kolaylıkla yanıt verebilir durumda bile değiliz.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Şu an 115 diye duyduk en son.

BAŞKAN – Peki.

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ TEMSİLCİSİ EKİM ERGÜN –Hukuk fakültesine girmek eskisi gibi zor değil, eğer istiyorlarsa sınavsız bir şekilde de olacaksın girsinler ama en azından o hukuk fakültesinin kurallarına uyarak mezun olsunlar. Burada çok ciddi bir şey var.

BAŞKAN – Peki, metinden çıkarılsın diyorsunuz.

Buyurun Bakanım.

ADALET BAKANİ BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Sayın Başkanım, değerli arkadaşlar; tabii, bu düzenleme, esasında eleştiriyi bu kadar hak eden bir düzenleme değil bana göre çünkü şu anda hukuk fakültelerine devam fiilen zorunlu değil- hepimiz okuduk hukuk fakültesinde- sınava gelip giriyorlar, pek çok çalışan arkadaşımız sınavdan sınava gelip gidiyor. Ayrıca, ekstem hukuk fakülteleri var, orada zaten devam zorunluluğu yok, önemli olan orada başarıyı yakalamak, orada verilen konuları öğrenip yapılan sınavlarda netice almaktır. Şu anda idari yargıda görev yapan hukuk fakültesi mezunu olmayan idari yargı hâkim sayısı 440 kişi, Danıştayda tetkik hâkimi 153 kişi, Bakanlık merkezinde 4 kişi, Anayasa Mahkemesinde 1 kişi, HSYK'da 4 kişi, toplam 602 kişi hukuk fakültesi mezunu değil. Yüksek yargı ve tamamı dâhil toplam sayıya baktığımızda...

BAŞKAN – Oranı ne Bakanım?

ADALET BAKANİ BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – ...1.464 kişinin 602 kişisi hukuk fakültesi mezunu değil. Tabii bu mezun olmayanların oranı daha ziyade yaşlı olan kesimde yani kıdemli olanlarda çünkü eskiden hukuk veyahut da diğer siyasal, iktisat ayrımı yapılmadığı için daha fazla eskiler arasında hukuk mezunu olmayan hâkimler var, yeniler arasında kota olduğu için sayı oldukça azalmış durumda. Tabii, bu imkân getirildiğinde ne olacak? Bunlar hukuk fakültesi okuma imkânı bulacak, bu bir defa ÖSS sınavına giren veya ÖSYM sınavına giren gençlerimizin haklarına hâle getiren bir düzenleme değil çünkü onların kontenjanına dokunmuyor.

BAŞKAN – İlave olarak.

ADALET BAKANİ BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – İlâveten getirilen bir imkân oluşturulmaktadır. Tabii, zorunlu bir şey değil, ihtiyari bir şey. Hukuk fakültesi mezunu olmayan, beş yıl fiilen meslekte çalışmış kişiler istedikleri takdirde hukuk fakültesini okuyacaklardır, bu tabii onların kendilerini geliştirmesi bakımından da elbette onlara büyük bir katkı sağlayacaktır. Hukuk fakültesini okurken de bilgileri, tecrübeleri, nitelikleri, bu noktada artacaktır.

Avukatlıkla ilgili konuya gelince, avukatlık konusu, hukuk fakültesi mezunlarının tekeline olan bir konu, bunun ben değiştirilmesini doğru görmem, hiçbir zaman da değiştirilmesin, her zaman hukuk fakültesi mezunları avukat olsun; eğer birisi avukat olmak istiyorsa hukuk fakültesini okur, onun gereklerini yerine getirir, orada bunu yapabilir. Ben, onun için, hukuk fakültesi mezunlarının avukat olmasını, belki avukatlığın anayasası gibi, değişmez, değiştirilmez bir şekilde değerlendirmek ve böyle uygulamak lazım geldiğini düşünürüm. O yüzden de hukuk fakültesini okurlar, Kamer Bey de veya başkaları da okur, avukatlık pekâlâ yapabilir, bu hepsine böyle bir fırsat ve imkân veriyor. Ben özellikle bu açıdan bunun önemli olduğunu düşünüyorum. Şu anda sayıda da zaten yüksek bir rakam değil yani toplam 602 kişi.

BAŞKAN – Bir dakika, hanginize vereyim arkadaşlar?

İSA GÖK (Mersin) – Ben son kez konuşacağım.

BAŞKAN – Son zaten.

İSA GÖK (Mersin) – Bakın, 1136 sayılı Kanun'un 3 ve 4'üncü maddesini dolanma çalışması var. 4'e göre de bu sefer bunlar stajdan muaf olup direkt ruhsat alacaklar, stajdan muaf olacaklar 4'üncü madde gereği. Ya bu ayıptır, hakikaten ayıptır; ne farkı var bu işin ya? Dışarıdan bitir, 4'üncü maddeye göre muafiyete gir, staj yapma, meslekten ayrılırken direkt avukatlığa başla, maliyecisin sen. Yok böyle bir şey. İktisat mezunusun, direkt avukatlığa başlıyorsun yani kendi mesleğimizi kendimiz öldürmeyelim burada. Ne farkı var bunun? Staj da yapmayacak bunlar.

BAŞKAN – Evet, tamam.

RECEP ÖZEL (Isparta) – Bunların stajını on yıla çıkartalım.

İSA GÖK (Mersin) – Efendim?

RECEP ÖZEL (Isparta) – Stajı on yıla çıkartalım onlara.

BAŞKAN – Neyse, buyurun Dilek Hanım.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Sayın Başkanım, öncelikle Hâkimler ve Savcılar Kanun'undaki bu yüzde 20, hukuk bilgisi olabilen, ağırlığı olabilen, işte diğer okullardan -siyasal, maliye, iktisat gibi okullardan- mezun olanların alınması hâkimliğe, idari yargıçlığa yüzde 20 niye konu, neden konu, ben onu merak ediyorum, niye böyle bir şeye ihtiyaç duyuldu? Yani böyle bir şeye ihtiyaç duyuluyorsa demek ki farklı bakış açıları olan insanların da orada olması istenmiş. Bana göre doğru değil.

BAŞKAN – Tamam, peki, katılmıyorsun.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) - Yani idari yargı da dâhil olmak üzere hukuk fakültesi mezunlarının olması gerekiyor.

BAŞKAN – Metinden çıkarılsın.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Tabii. Yani ben ayrıca bu 2802 sayılı Hâkimler Savcılar Kanun'unda bunun ilgili 8'inci maddesindeki yüzde 20'nin de tamamen çıkartılması gerektiğini düşünüyorum. Oraya gelince önergemizi hazırlayacağız yani hukuk fakültesi mezunu olmayan kişiye yargıç denmez. O nedenle bu yüzde 20 de ortadan kaldırılmalıdır. Böyle işte bazı şeylerle hıleyle kanunun etrafından dolaşıp da bu şekilde kendine bazı şeyler, çıkarlar sağlamak isteyen bir gruba da "Evet." dememek lazım.

Ayrıca bir de şunu söyleyeceğim: Şimdi, daha sonra yine Şuay Beylerin vermiş olduğu teklifte de şöyle bir şey var, deniyor ki: "Danıştay Dava Dairelerinde görev yapacak üyelerin yükseköğrenimlerini hukuk veya hukuk bilgisine dayalı siyasal bilimler, idari bilimler, iktisat, maliye alanlarında yapmış olmaları gereklidir." hükmü kaldırılıyor.

BAŞKAN – Başka madde mi?

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Ama kaldırılıyor, o da kaldırılıyor.

BAŞKAN – Onu demiyorum, hani başka madde değil mi? Anladım, tamam.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Bakın, üçünü birlikte düşünelim yani hukukla az çok bir bağlantısı olan siyasal, iktisat, maliye gibi kısmi dersleri okuyanlar şartı bile ortadan kaldırıyor, dava daireleri için de kaldırılıyor. O zaman ne oluyor, bakın aklımıza şu geliyor: Hiç ilgisi olmayan -dün işte Sayın Bakan açıkladı- inşaat mühendisi, öğretmen, bunlardan

da atamalar yapılabilir, dava dairelerine atamalar yapılabilir ama aynı zamanda ben şunu da söylemek istiyorum. Her alanda imamlar belli yerlere getirildiler, okul müdürlüklerinden tutun da pek çok yere kadar, buraya da imam-hatip mezunu kişiler ya da ilahiyat mezunu kişiler de gelebilir buraya, artık hukuk fakültesi ya da hukukla bağlantılı olan şeyler aranmıyor. Şimdi, o nedenle bakın yani bağlantılı okullar bile aranmıyor, hepsi bir arada düşünüldüğünde bu doğru bir yaklaşım biçimi değil.

BAŞKAN – Bütün disiplinleri kapsar diyoruz yani.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Doğru bir yaklaşım biçimi değil, onun için de kesinlikle bu metinden çıkartılmalıdır diyorum.

BAŞKAN – Metinden çıkarılmalıdır.

Turgut ve İhsan Bey, beraber...

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Ben bir iki cümle söyleyeceğim.

BAŞKAN – Evet, Ali İhsan Bey, buyurun.

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – Ben zaten çok kısa konuşacağım.

Sayın Bakanımızın açıklamasına yönelik olarak bir iki şey söyleyeceğim. Şimdi, Sayın Bakanımız da bir temennisini veya bir düşüncesini ifade etti, aslında yargıçların hukuk fakültesi mezunu olmasını gerektiğini önemseyeceğini ifade etti. Şimdi, ben onun üzerine şunu söylemek istiyorum: Şimdi, bu kuralla ikinci kez bir avantaj sağlanıyor. İlk olarak hukuk fakültesi mezunu olmayan belli bir kesim hâkim yapılarak, yargıç yapılarak bir avantaj sağlanıyor; daha sonra elde ettikleri hâkimlik statüsünden yola çıkılarak hukuk fakültesinde yani yarışmaya girmeden, sınavsız, efendim avantadan, hukukçu olma, hukuk fakültesi mezunu olması avantajı sağlanıyor yani dolayısıyla öncelikle elde ettikleri bir avantaj yani aslında genel teamüllere, genel kurallara, evrensel hukuka uygun olmayan bir avantaja ikinci bir avantajın önü açılıyor yani katmerleniyor o iş yani buradaki avantaj katmerleniyor. Ya bu doğru bir yaklaşım değil.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ediyorum.

Buyurun Turgutçugum.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Şimdi, Ali İhsan arkadaşımız ikinci bir avantajdan bahsetti. Ben de sayıyı merak etmiştim Sayın Bakanım, kaç kişi var? Çünkü idari Yargıda yoksa Danıştayda çok fazla olacağını düşünmedim tabii ama 600'den fazla isimden bahsettiniz. Şimdi, çifte bir avantaj orada var, bir çifte avantaj da bu kanundan geliyor. Şimdi, dün de konuştuk, hâkim ve savcıların tümü için bir ek düzenleme geliyor maddi anlamda, onların ek ödenekleri artıyor ve miktar daha, işte 1.100 liranın üzerinde bir zam alacaklar. Yani bu 600 kişiye çifte bir buradan da ayrı bir destek de geliyor kanunla yani az önce Ali İhsan'ın belirttiği konunun dışında burada bu arkadaşlar hem maaşları alacaklar hem de hukuk fakültesi mezunu olma avantajını da elde edecekler yani zannediyorum katmerli bir mutluluk içerisinde olacak bu 600 küsur kişi Sayın Bakan O yüzden bakıyorum burada AKP'li milletvekili arkadaşlarımız da bizim gibi düşünüyorlar yani Anayasa'nın 10'uncu maddesi de biraz sanki ona da pek uygun değil onu da söyleyeyim. Yani, size bir rica var anladığım kadarıyla, hâkim ve savcılar "Yahu işte bizim böyle bir ricamız var." diyerek talepte bulunmuşlar, bu metnin içerisine girmiş ama çıkarsa buradaki herkes bence daha mutlu olacak Sayın Bakanım diye düşünüyorum.

BAŞKAN – Peki, teşekkür ediyorum.

İsa Gök'ün sözlü olarak Komisyonumuza sunduğu, tutanaklara geçmek suretiyle yazılılığa dönüştüğü bu maddenin teklif bütünü metninden çıkarılması yönündeki önergesini oylarınıza arz ediyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler...

İSA GÖK (Mersin) – Kabul edildi, önergeyle çıktı.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Kabul edildi Başkan.

BAŞKAN – Arkadaşlar, sayıyı saydım, tekriri müzakere falan yok yani metinden çıkarıldı.

İSA GÖK (Mersin) – Madde tekliften çıktı.

BAŞKAN – Evet, ben ama iki hususu Komisyonumla paylaşmak istiyorum değerli arkadaşlar. Bunlardan birisi - bakın arkadaşlar, bana kızacaksınız- küreselleşen hukuk içinde hâkimin hukuk fakültesi mezunu olması değil meslek dışı hâkim diye bir kavram geliyor, meslek dışı, tahkim de o zaten. Bakın meslek dışı hâkim diye ben de aynı görüşü paylaşıyordum zamanında, o meslek dışı hâkimlik Türkiye'de bir doktora tezi de yapıldı ve burada önemli olan yeterlilikler, kriterlerdir.

İSA GÖK (Mersin) – Daha cumartesi günü ben görüştüm avukat arkadaşlarla; hukuk fakültesi mezuniyeti yetmiyor, adamlar beş yıl avukatlık şartı istiyor. "Avukatlığı beş yıl yapamazsan hâkim olamazsın." diyorlar.

BAŞKAN – Evet, devam edeyim üstadım.

Arkadaşlar, görüş ortaya çıktı yani Komisyonun demokratikliği de ortaya çıktı. Ben şunu da söyleyeyim, artık iradeye saygımız sonsuz. Bakanım, arkadaşlarımızın iradeleri bu noktada teşekkül etti.

Ben izleyen cümleyi Komisyondaki ruh hâli karşısında tekrar etmiyorum, izleyen maddeyi okutuyorum.

Buyurun.

MADDE 8 - 4/2/1983 tarihli ve 2797 sayılı Yargıtay Kanununun 27 nci maddesinin birinci fıkrasının (7) numaralı bendi yürürlükten kaldırılmıştır.

BAŞKAN – Evet, arkadaşlar, mukayeseli metinde var.

Evet, söz talebi var mı?

MURAT BAŞESGİOĞLU (İstanbul) – Başkanım...

BAŞKAN – Buyurun.

MURAT BAŞESGİOĞLU (İstanbul) – Efendim, bu Yargıtay ve Danıştaydan gelen temsilcilerimize şey verdik mi?

BAŞKAN – Hangisi için?

MURAT BAŞESGİOĞLU (İstanbul) – Tümü üzerinde alınan görüşlerin.

BAŞKAN – Madde madde ifade edecekler.

Arkadaşlar, bakın, Yargıtay üyelerimiz burada, Danıştay değerli üyemiz burada. Maddelerde lütfen sizin görüşlerinizden biz faydalanacağız, mesela bu maddede Danıştayın görüşünü -özür diliyorum- öğrenmek isterdim. Hatta geçmiş maddeye sarı olarak en azından tutanağa geçsin, Danıştayımızın görüşü bu maddede yer alsın, geçmiş madde oylandı ama geçmiş maddeye sarı olarak Danıştayımızın bir söz isteği varsa veririm.

Enver Bey, buyurun.

DANIŞTAY GENEL SEKRETERİ ENVER KAYA – Sayın Başkanım, kıymetli Bakanım, saygıdeğer hazırun; bu konu siyasi bir tercih yani Danıştay olarak bu konuda bizim herhangi bir irade beyanımız çok uygun olmaz. Ben tartışmaları teşekkürle dinledim.

BAŞKAN – Çok sağ ol.

DANIŞTAY GENEL SEKRETERİ ENVER KAYA – Sizler de sağ olun.

BAŞKAN – Benim görüşüm, yüksek mahkeme hâkimlerinin mutlaka doktora tezlerini yapmaları çok çok önemli ve yüksek mahkeme, Danıştaya taalluk eden bölümünde de mutlaka meslek dışı üyenin olması lazım çünkü oportüniteye yakın hukuka aykırılık inceliyorsunuz, o yerindelik çok önemli orada; ben inşaatattan anlamam...

DANIŞTAY GENEL SEKRETERİ ENVER KAYA – Aynen.

BAŞKAN – Yani orada mutlaka belli oranda... Benim görüşüm o .

Peki, teşekkür ediyorum.

DANIŞTAY GENEL SEKRETERİ ENVER KAYA – Ben teşekkür ederim.

BAŞKAN – Bu konuda yine yüksek mahkemeden başka görüş izhar etmek isteyen var mı?

Peki, teşekkür ediyorum.

Arkadaşlarımızın gelmesine, aslında madde metninden çıkarma var, isterseniz çıkarayım onu yani kabul ederseniz...

İSA GÖK (Mersin) – Çıkaralım onu da çıkaralım.

BAŞKAN – 8'inci maddeyi diyorum ki eğer oylamada şey ederseniz ben bitirmiş olayım yani "Ret." dersiniz oylamam.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Sayın Başkanım, alıştın çıkarmaya.

MURAT BAŞESGİOĞLU (İstanbul) – 8'le 27'yi değiştiriyor şimdi.

BAŞKAN – Evet, tamam, metinden çıkarıyor.

MURAT BAŞESGİOĞLU (İstanbul) – Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısını, Yargıtayı bir dinleyelim bakalım, ne diyor?

BAŞKAN – Dinledik, konuştu ya, dün konuştu ya, dün konuştuk.

MURAT BAŞESGİOĞLU (İstanbul) – Konuştu mu, olumlu mu diyor, ne diyor?

YARGITAY GENEL SEKRETER YARDIMCISI AYDIN KARABIYIK – Yargıtay savcısı söz almıştı dün...

BAŞKAN – Dün Yargıtay savcısı takdire bıraktı ya.

MURAT BAŞESGİOĞLU (İstanbul) – Yani olumsuz diyorsunuz.

BAŞKAN – Yok, yok, takdire bıraktı; olumlu, olumsuz demedi.

FARUK BAL (Konya) – Yok, hayır, görüşünü ben dinledim, bu maddenin metinden çıkarılmasına ilişkin görüş ifade etti.

BAŞKAN – Peki, oldu, tamam.

On beş dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 15.51

İKİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 16.08

BAŞKAN: Ahmet İYİMAYA (Ankara)

BAŞKAN VEKİLİ: Hakkı KÖYLÜ (Kastamonu)

SÖZCÜ: Yılmaz TUNÇ (Bartın)

KÂTİP: Mustafa Kemal ŞERBETÇİOĞLU (Bursa)

----0----

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, ikinci oturumu açıyorum.

Yargıtay üyemizi dinleyeceğiz.

Buyurun.

YARGITAY ÜYESİ DURSUN ALTINÖZ – Sayın Başkanım, Sayın Bakanımız; saygıyla selamlıyorum tüm katılımcıları.

Dün de Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısının düşüncesini Yargıtay Cumhuriyet Savcılığından gelen arkadaşımız iletti. Ben birbiriyle irtibatlı olduğunu düşündüğüm hem 8'inci madde hem de takip eden 9'uncu maddeyle ilgili olan düşüncelerimizi arz edeceğim.

Şimdi, burada hep şundan dert yaşıyoruz, doğrudur, Yargıtayda görüş değişiklikleri oluyor dairelerde üye değişikliklerine bağlı, hukuk dünyasındaki gelişmelere bağlı dinamik bir yapı olduğu için görüşler değişiyor. Bir Sayın Milletvekilimiz de şöyle bir ifade kullandı: Biz kanunu okuduğumuzda, bir dosyaya baktığımızda, bu dava kazanılır ya da kazanılmaz veya şöyle sonuçlanabilir deme imkânımız yok, bu kadar sık görüş değişikliği var. Böyle bir eleştiri getirdi.

Şimdi, tabii, bunların hukuki yönüyle ilgili çok fazla şey söylenebilir ama ben maddelerle bağlantılı olarak şunu ifade etmek istiyorum: Şimdi, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığında da Yargıtay Ceza Dairesi kadar bölüm var. Orada da bölüm adıyla anılıyor, Daire Başkanlığı değil de bölüm.

BAŞKAN – Masa, bölüm mü oldu şimdi?

YARGITAY ÜYESİ DURSUN ALTINÖZ – Bölüm diyoruz, masaydı bölüm oldu.

BAŞKAN – Bizim dönemimizde masaydı.

YARGITAY ÜYESİ DURSUN ALTINÖZ – Siyasi partiler ve diğer konularla ilgili de bölümler var. Aradaki ilişki, iş bölümü ilişkisi ama tamamen uzmanlaşmayı getiriyor bu ilişki. Sizin orada görevlendireceğiniz cumhuriyet savcıları da gerçekten seçilerek, temayüz etme noksanda hassasiyet gösterilerek, o alandaki yetenekleri dikkate alınarak değerlendiriliyor. Yine, dairelerdeki tetkik hâkimleri de hakeza bu şekilde. Kendi dairemde örnek vermek istiyorum, 5. Ceza Dairesinde çalışıyorum. Rüsvet, zimmet, irtikap, ihaleye fesat, edimin ifasına fesat, görevi kötüye kullanma suçlarına bakıyoruz. Şimdi, dosyalarımızın kahir ekseriyeti çuval. Biz ağır ceza mahkemesi tecrübesi olan hâkim ya da cumhuriyet savcılarıyla çalışmak istiyoruz. Neden? Bir yıl, iki yıl kıdeme sahip arkadaşlarımızın yeteneklerine sonsuz saygımız var, tecrübelerine, emeklerine esirgemeyeceklerine sonsuz saygımız var ama bir kısım şeyler yaşanarak, görerek tecrübeyle öğreniliyor. Buna göre bir alım gerçekleştiriliyor, buna göre bir tercihte bulunuyor. Bu tercihler yapılırken de Başkanlık Kurulu dediğimiz, kısaca Divan dediğimiz kurum bu alımlarda hassasiyet gösteriyor. Şimdi, Divanın bu yetkisinin kaldırılmasının sakıncaları neler olabilir, bunları arz etmek istiyorum.

Yargıtay 5. Ceza Dairesinde 28 tetkik hâkimi arkadaşımız var. 28 tetkik hâkimi arkadaşımız dilekçe verdiler Hakimler ve Savcılar Yüksek Kuruluna, 20 tanesinin atama işlemini gerçekleştirdi HSYK. Şimdi, dairenin durumunu siz düşünün, başkanın oradaki otoritesini düşünün, üyelerin durumunu, dosyaların durumunu düşünelim, dert yandığımız şey nasıl başımıza geliyor o zaman. En basit olay, bir kooperatif zimmetinde kooperatifin kuruluşu, tescil kaydı var mı bu bizim amentümüz. Bunu bileceğiz. Yani, bu ilk sordüğümüz soru. Şimdi, gelen arkadaş "Kooperatifin tescil işlemi yapılmış mı?", "Efendim, bakmadım." Bakın, burada kalırsız o zaman. Bu yönüyle önemli. Başka türlü başka sakıncaları da çıkabilir bunun.

Bir de Sayın Başkanım, Divana bugüne kadar 297 hâkim arkadaşımız talepte bulunmuş Yargıtaydan ayrılmak, başka göreve geçmek için. Aldığım bilgi, sadece 3 hâkimin onayının verilemediği yönünde, diğerleri gitmişler zaten. Artı, bugün Cumhurbaşkanlığında, Anayasa Mahkememizde, Başbakanlıkta, Kamu Denetçiliği Kurumunda, İnsan Hakları Kurumunda, Adalet Bakanlığımızda çalışan hâkim arkadaşlarımız var, meslektaşlarımız var. Onlar HSYK tarafından doğrudan atanmıyor. Yargıtayın gerek anayasal konumu gerekse yaptığı işlevinin ben bu saydığım kurumlar kadar etkili ve önemli olduğunu düşünüyorum. Bu sebeple gerek 8'inci maddenin gerek 9'uncu maddenin mevcut işleyişte sorunlar yaratabileceğini düşünüyorum.

Bir diğer konu, zaten birleştirilen önergeyle Yargıtaya üye seçimi yapılıyor, Divan yeniden seçiliyor geçici maddeyle, seçilecek, o zaman bu değişikliğe ihtiyaç kalacak mı? Bu yönü var.

Ben bu konuda kurumsal olarak bunları ifade etmek istiyorum, sabrınız için de teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Rica ederim Dursun Bey, çok teşekkür ediyorum.

Faruk Bey, buyurun.

FARUK BAL (Konya) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Şimdi, değerli arkadaşlar, Yargıtay savcılığı Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı adına görüş bildiren, tebliğname düzenleyen ve Cumhuriyet Savcılığı işlemlerini yapan yargının çok önemli bir unsurudur. Kendi adına işlem yapacak, kendi adına imza yetkisini kullanacak kişiye Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısının inanması, güvenmesi lazım, birinci olarak bu. İnanmadığı, güvenmediği bir kişiye Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısını çalıştırmak demek Yargıtay cumhuriyet başsavcılığını avara kasnaklarla doldurmak demektir. Yani, hizmetinden, emeğinden, çalışmasından yararlanamayacağı kişileri oraya doldurmak demektir. Dolayısıyla, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısının Yargıtay cumhuriyet savcılıklarına atamadaki görüşünün kaldırılması demek onun inisiyatif dışında oraya atama yapacağı anlamını getirir ki bu kalenin içten fethi sonucunu doğurur. Kalenin içten fethine gerek yok. Yargı açıklık, şeffaflık mercisidir, orada yapılan her işin verimliliği dikkate

alınarak hesap verilebilir noktaya taşınması gerekir. Bunun adına biz... Parlamenter demokratik sistem içerisinde nasıl yaşamayı, yürütmeyi yargı dengeliyor, denetliyor ise yargı içerisinde de bir denge denetim mekanizması vardır. Bu madde, o denge ve denetim mekanizmasının buraya yansımız hâlidir. Şimdi, yargı içerisindeki denge ve denetim aracını bu şekilde bozar, oy alarak cumhuriyet başsavcılığına seçilen cumhuriyet başsavcısının kullanabileceği inisiyatifleri elinden alırsak o takdirde seçiminde hesap verebilme noktasında da yaptığı işleri, çıkardığı iş durumunu sorulamaz hâle getiririz ki bu, yargıdaki dengelerin bozulması anlamını taşımaktadır. Tabii ki buradan yargının siyasallaştırılma amacı olduğunu da düşünüyoruz. Biraz önce Sayın Yargıtay Üyemiz tarafından ifade edilen hususlara ben de aynen katılıyorum. Bu katılmanın üzerine de ilave etmek istiyorum ki cumhuriyet savcıları Yargıtay başsavcılığının mutfağında çalışan, emek geçen insanlardır. Dosyaları lime lime eden, okuyan ve onların kanuni karşılıklarını bulan insanlardır. Dolayısıyla, bunların ilerlemelerinde, başka görevlere atanmalarında veya Yargıtaydan ayrılmalarına karar verileceği anda cumhuriyet başsavcısının bu çerçeveye içerisinde görüşünün alınması gerekir.

Diğer taraftan, ben de 9'uncu maddeyle ilgili de düşüncelerimi açıklamak istiyorum.

BAŞKAN – 9'da ayrı bir söz vereyim Farukçuğum.

FARUK BAL (Konya) – Bu düşüncelere paralel olarak ifade ediyorum. Bunun metinde bulunmasına gerek yoktur, bunun siyasi bir yönü de yoktur.

ADALET BAKANİ BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Sayın Başkan, ikisini beraber konuşalım.

BAŞKAN – Ya, beraber müzakere diye bir yöntem yok da onun için.

Buyurun.

FARUK BAL (Konya) – Şimdi, değerli arkadaşlar, bu Yargıtayı bir kenara bırakalım. Herhangi bir kişinin basitçe bir işini gördürmek için yanına bir kişiyi istihdam edeceğini düşünelim. Bizim kültürümüzde, geleneğimizde şöyle ölçüler vardır: Eğer, birisi birisini yanında çalıştırmak isterse gelirken yürüyüşüne bakar. Yerde bir çöp varsa, o çöpü bir kenara alıp koyup koymamasına bakar. İkrâm edilen yemeği yiyiş tarzına, hızına bakar. Yani, bu kişi ben işe aldığım zaman verimli bir üretim yapabilecek mi? Bu doğal bir iştir. Bunu iş hukukunda da yansıtabilirsiniz kültür ve gelenekten çıkararak, kamu hukukuna da yansıtabilirsiniz. Bu, hizmette verimlilik, hizmette şeffaflık ve hizmetin amacına uygun olarak görülebilmesi çerçevesinde değerlendirilecek genel bur kuraldır. Bu genel kuralı... Yargıtayın devasa bir sorunu vardır diyoruz. Bunu teklif ile de Adalet Bakanlığı kabul ediyor. Yani, Yargıtayın 387 üye sayısının 507'e çıkarılmasını gerektirecek kadar bir iş yoğunluğu var. Bu hesaba bakarsak, biraz önce Sayın Yargıtay Üyemizin ifade ettiği rakamları oranlayarak söylemek istiyorum, Yargıtay 5. Ceza Dairesinde 10 tane üye varsa...

Kaç üyemiz var Sayın Üyem?

YARGITAY ÜYESİ DURSUN ALTINÖZ – 9.

FARUK BAL (Konya) – 10 tane diye kabul edelim.

...10 üyeye 28 tetkik hâkimi ihtiyacı hasıl olmuşsa o zaman üye sayısına göre 2,8 oranında bir tetkik hâkimine ihtiyaç vardır ve bu mesafede de cumhuriyet savcısına ihtiyaç vardır. Bu takdirde, Yargıtaydaki tetkik hakimi sayısının 507x2,8 ne kadar ediyorsa o kadara çıkarmak gerekmektedir. Eğer, Yargıtay samimi olarak böyle bir iş yükü altında ise ve Yargıtayın mutfağının da boşaltılması istenilmiyor ise böyle bu hesabı bulmamız lazım. Yani, kaba bir rakamla 1.500 tane tetkik hâkimine ihtiyaç vardır.

Şimdi, bu yasayla 1.500 tetkik hâkimi ihtiyacı olan bir Yargıtayın tetkik hâkimlerinden tamamına yakını "Ben Yargıtaydan gitmek istiyorum." diye dilekçe vermiş ise ve bunların büyük bir bölümü de HSYK tarafından atanıyor ise bu takdirde Yargıtayın üye sayısının artırılması ve tetkik hâkiminin de sıfırlanması gibi bir sonuçla karşı karşıyayız. O zaman, üyeler ne yapacak? Yargıtay nasıl çalışacak? Üye, dosya hâkimi değildir. Dosyayı inceleyecek ve rapor edecek olan tetkik hâkimidir. Ona hukuki sonuç bağlayacak olan da üyelerin takdirindedir ve bu daire kararına dönüşecektir. O zaman, üyeler oturacak, dosya okuyacak demektir ki bir dosyanın 5 üyeyle çalıştığını düşünün, 5 defa Yargıtay üyesinin elinden geçeceği anlamını taşımaktadır.

BAŞKAN – Keşke birisi okuyabilse.

FARUK BAL (Konya) – Keşke öyle olsa da öyle olmasına imkân görülmemektedir. Dolayısıyla, bu, Yargıtayın içinin boşaltılması anlamını taşımaktadır. Seçimle gelen Yargıtay başkanlığı, seçimli oluşan Yargıtay Başkanlık Divanı gibi kurumların Yargıtay içerisinde kendi seçmenlerine yani Yargıtay üyelerine verecekleri hesap verebilirlik noktasındaki açıklığı, şeffaflığı ve verimliliği de ortadan kaldıracak demektir.

Sonuç olarak ifade ediyorum, bu, yargı içerisinde bir denge ve denetim aracıdır.

BAŞKAN – Check balans yok olur diyorsunuz.

FARUK BAL (Konya) – Check balans olmayacak demektir. Olmadığı takdirde de yargı tek bacaklı yürüyecek demektir, tek kanatlı uçacak demektir. Olmayacak bir iştir, olmayacak işe "amin" demenin anlamı yoktur. Dolayısıyla, bu 2 maddenin de metinden çıkarılması gerektiğini düşünmekteyim.

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyoruz.

Muratçığım Buyurun.

MURAT BAŞESGİOĞLU (İstanbul) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Faruk Bey bu konuda söylenmesi gerekenleri söyledi. Hem 8'i hem 9'u birlikte mütalaa ettiğimizde yani burada Yargıtayın iç işleyişine ilişkin bir müdahillik söz konusu. Yargıtayın böyle bir talebi yok. Ama, dünkü konuşmamda da söyledim, yüksek mahkemelerin işleyişine ve teamüllerine bizim müdahale etmememiz lazım.

Şimdi, burada Yargıtay cumhuriyet başsavcısı, başyardımcısı ve diğer yardımcıların görevleri ve başkana göre atanmasına ilişkin noktada görüş bildiriyor mevcut sisteme göre. Yasayla bunu kaldırıyoruz. Yani, başsavcılık bir bütün, yardımcı, başyardımcısı, diğer yardımcılarıyla birlikte. Yani, bunu başsavcıdan esirgemenin teknik anlamı ne yani teknik olarak kime ne faydası var? Yani, bizim idari, yönetsel bütün teamüllerimizde görüş alınır, aynı şekilde tetkik hâkimleriyle

ilgili. Yani, belki biraz şey benzetme olacak, zorlayacak ama zihinlerde daha iyi canlansın diye; danışman alıyoruz, Meclis Başkanı diyor ki: "Kardeşim, ben Murat'ı değil, Ahmet'i vereceğim sana." diyor. E, nasıl çalışacağız? Daire başkanı da kurulu verdiğini tetkik hâkimiyiyle nasıl çalışacak. Yani, bunu teklif sahibi arkadaşlarımızdan biri bize bir açıklasın bakalım, Bakanlık değil.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyorum.

Buyurun İlhan Bey.

İLHAN CİHANER (Denizli) – Teşekkür ediyorum Başkanım.

Bir kere, ben de, doğrusu, gerekçesini anlayabilmiş değilim; Faruk Bey'in, Murat Bey'in söylediklerine ben de katılıyorum. Şimdi, savcı-başsavcı arasındaki ilişki belki benzetme için yapıldı ama yanında adam çalıştıranla çalışan ilişkisi gibi değildir ama başsavcı savcılık teşkilatlarının hepsinde olduğu gibi bir küle olarak, klasikleşmiş bir terimdir.

BAŞKAN – "Bölünmezlik" diyor ona. Selahattin Keyman'ın savcılıkla ilgili ilk doktora tezi, değil mi? Benim hocam.

İLHAN CİHANER (Denizli) – "Savcılık bir küldür." denir, bu şu anlama gelir: Bir eşgüdümün, ahengin, uyumun olması gerekir. Yani, diyelim ki bölümler arasında bile çelişkinin olmaması gerekir. Aynı benzer suçlara farklı bölümler bakabiliyor, oradan başsavcılık adına düzenlenen tebliğnamelerin bile birbiriyle çelişkili olmaması gerekir. Aksi takdirde, o karmaşa, işte, içtihat birliği falan sağlanamaz. Yani, sadece, işte, bir insani ilişki, uyumsuzluk falan anlamında değil, hukukun de bir karmaşaya yol açabilir ve başsavcının buradaki yetkisine, hatta bence onayına tabii olması gerekir. Yani, bırakın görüş... Gerçi, fiilen böyle işliyordu galiba, başsavcının görüşü olmadan pek olmuyordu, burada görüş bildirmek olarak geçiyordu ama fiilen bu belirleyicilik olarak görüyordu, bu da dediğim gerekçelerle anlaşılabilir bir şey. Bunu alt derece mahkemelerin savcılık teşkilatlarında da görüyorduk. İşte, diyelim ki telefon dolandırıcılığı; birisi hukuki uyumsuzluk dediği zaman, diğer savcı suç olarak nitelendirdiği zaman orada bir karmaşa oluyordu. Birine takipsizlik veriyordu savcı, öbürüne dava açılıyordu. Bu, adalete olan inancı oldukça sarsıyordu. Dolayısıyla, bir kere, işin işleyişi gereği bu kabul edilebilir bir şey olmasa gerek. Zaten, Yargıtay başsavcısının, başsavcı yardımcısının görevlerine baktığınız zaman bu kabul edilebilir bir şey değil. Ama, burada tabii niye isteniyor? Şimdi, eğer, Yargıtaydaki cemaatçi yapılanma nedeniyle Yargıtay başsavcısının seçilememe riski var da onun için getiriliyorsa gerçekten anlayabilmiş değilim ben bunu.

Bence bu genele söyleyeceğim şeyde, dün ifade edemedim, sorunun özüne dönük herkesin üzerinde uzlaştığı bir çözüm bulmak lazım. Böyle arızı sorunlarla ilgili olarak yine arızı çözümler bulunursa hiç beklenmedik başka semptomlar çıkar. Orayı elde edecek başka bir yapı, başka bir şey ortaya koyar. Dolayısıyla, ideale göre çözüm bulup arızı sorunu doğrudan hedefle alan başka şeyler üretmek lazım. Eğer, o yapı varsa -ki anlaşılıyor ki bu değişikliklerin temel hedefi o- o yapıya dönük doğrudan net, etkin bir çözüm üretmek gerekir toplumun tüm kesimlerinin de üzerinde uzlaştığı. Aksi takdirde, yeniden üç ay sonra bir araya gelip "Ya, şöyle oldu, böyle oldu." deyip bu maddeyi getirmeye çalışırız. Çünkü, oraya girecek tek bir dirençli, tek bir farklı ses -çünkü, çok önemli yetkiler var, siyasi partiler üzerinde etkiler var, sadece yargısal süreç değil- orada tek bir ses iç uyumunun, ahenginin olduğu bir yapıya ihtiyaç var. Aynıysa daireler için de geçerli. Ve başsavcının tek yetkisi de burada bildirdiği görüş. Onun dışında, yasanın ona verdiği çok böyle zorlayıcı, adam çalıştıran ilişkisinde olduğu gibi bir belirleyicilik yok. Dolayısıyla, bu maddeyi ya çok iyi argümente etmesi lazım arkadaşların ya da anlamsız. Sıkıntılı bir madde.

BAŞKAN – Ben değerli savcımın ifadesini... Bilhassa, içtihat çatışmalarının temel kaynaklarından birisi olarak savcıların benzer konularda farklı tebliğname tanzimleri sorunu önemli. Bu anlamda, gerçekten rasyonel ve radikal formüllerin üretilmesi lazım, çalışması lazım.

Buyurun Sayın Dibe.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Ben de kısaca belirteceğim.

Şimdi, Sayın Bakanın en büyük sıkıntılarının biri şu bence, o da içinde yani iki ay, üç ay, dört ay önce birtakım değişikliklerin buraya, yeniden karşımıza gelmesi. Sayın Bakanım, bu da öyle olacaktır büyük olasılıkla. Arkadaşlarımız da belirtti, eğer, metinden çıkarmazsak... Ben 515 diye görüyorum yani 128 ilave edince 515 oluyor, Yargıtaydaki üye sayısı 387. Yani yeni bir genel kurul yapısı oluşacak, yeni bir Başkanlık Kurulu yapısı oluşacak Yargıtayda. Dolayısıyla, bu yapıdan sonra bu değişikliklerin yapılmasına gerek olmadığını ben düşünüyorum. Bir süre sonra da bu yeni üyeler atandıktan sonra, her şey düşünüldüğü gibi olduktan sonra bu kez denecek ki "Bu tetkik hâkimlerini biz Yargıtay olarak atayalım." Buna gerek yok.

Sayın Bakan, ben, gerçekten iki üç ay sonra veya en fazla birkaç ay sonra tekrar bu karşımıza gelir diye düşünüyorum. Bunların ikisini de metinden çıkaralım diyorum. Hangi nedenle bunların buraya konduğunu da hepimiz çok iyi biliyoruz. Zaten ilk konduğunda bu, Şuay arkadaşımız, Bülent Bey'in ve Kerem Bey'in teklifleri o zaman yoktu, o teklifler geliyorsa bence bu iki maddenin metinden çıkması gerekir diye düşünüyorum.

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyorum.

Faruk Bey, zaruret var, yoksa imkân olarak ikinci söz pek yok ama zarurettten buyurun.

FARUK BAL (Konya) – Zarurete binaen.

Değerli arkadaşlar, devlet memurlarının atanmasında, naklinde hukukumuzun kabul ettiği iki tane önemli kavram vardır. Bunlardan birisi inha, diğeri muvafakattir. Bütün devlet memurlarını atanmasında bu kavramlar hayatta dururken, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının ve Yargıtay Başkanlığının inha ve muvafakat anlamındaki bu yetkilerinin elinden alınması Yargıtayın ve Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının sıradan bir devlet memuruna tanınan yetkilerden yoksun bırakılması anlamını taşır. Bu, yargının en yüce makamıdır. Bunu ortaya koyan gerekçenin, Meclis abesle iştiğal etmediğine göre, etmeyeceğine göre açıklanması lazım yani şu zarurettten dolayı açıklanması lazım.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Dilek Hanım'ın ilk defa herhangi bir maddede söz istemediğini memnuniyetle müşahade etmiş durumdayım.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Sayın Başkanım....

BAŞKAN – İstediniz mi?

Zaten vücut dilinizle buna “hayır” diyor olduğunuzu anlıyorum.

Dilek Hanım, buyurun.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Sayın Başkanım, burada, dün akşam söylemişsiniz “Bir bayan sesi duyulsun.” diye. İlknur Hanım da var ama İlknur Hanım gelememi herhâlde bugün. Bir kadın sesi olarak benim sesim duyuluyor, herhâlde bu da sizi rahatsız etmiyordur bütün maddelerde konuşmakla ilgili.

BAŞKAN – Kesinlikle rahat ettiriyor, regülatif etkisi var, düzenleyici etkisi var.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) - Ben, aslında Turgut Bey’in söylediklerini söyleyecektim. Bir şey daha söyleyeceğim de biraz daha ironik bir şey olacak aslında o. Eğer, bu sonradan verilen teklifle Yargıtayın üye sayısı 515’e çıkıyor ve yeniden şekillendiriliyorsa geçici maddeyle, bu durumda bunu yapmaya gerek yok. Gerçekten de birkaç ay sonra bunun değişikliğiyle ilgili yeniden bir teklifle karşılaşabiliriz diye düşünüyorum.

BAŞKAN – Bak, öngörü yapıyor, kehanette bulunuyor.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Sayın Bakanım, ben şunu söylüyorum, dediniz ya siz de dün: “Bu konuda çok ciddi sorunlar var, hep beraber oturup konuşmamız lazım Yargıtayın, yüksek yargının sorunlarıyla ilgili.” Ben fabrika ayarlarına geri dönelim diyorum Sayın Bakanım yani 2010 referandumu sonrasında çıkarıldı ya Yargıtay ve Danıştaydaki dairelerin sayılarının artırılması, orada sıkıntı oldu, işte seçilenlerin belli bir gruba dâhil olmaları sıkıntı yarattı. O zaman, biz o fabrika ayarlarına geri dönelim. O dönemdeki Yargıtay üyeleriyle ya da Danıştay üyeleriyle bu işi götürmek, belki de bundan sonraki süreçte de siyasi mülahazaların dışında ya da eğilimlerin dışında, cemaat olgusu, vesairenin dışında normal seçimlerinin yapılmasını sağlamak, belki bu daha çözümleyici bir şey olacaktır diye düşünüyorum. Ben yeniden söyleme gereğini hissediyorum, dün de söyledim ama bakın, eğer bu kadar çok tetkik hâkimi değişikliği olur, uyum sağlanmaz, Yargıtay üyelerinde değişiklik olur, dairelerde farklılıklar olursa içtihatlarda bir birliktelik olmuyor Sayın Bakanım. Uygulamadan, adliyelerdeki arkadaşlarımızla görüşebilirsiniz, herkes o kadar şikâyetçi ki. Bizim artık olmazsa olmaz dediğimiz Yargıtayın içtihat birlikteliğinin olduğu ya da kanun maddesinin olduğu konularda bile “Farklı onamalar ve bozmalar geliyor.” diyor arkadaşlarımız. Bu neden? Deneyim sahibi olmayan, Yargıtayın geçmişindeki içtihatlarının ya da düzenlemelerinin farkında olmayan tetkik hâkimleri ve yargı üyelerinin oraya gitmeleri ve düzeni allak bullak etmelerinden kaynaklanıyor. Onun için, diyorum ki ben: Biz fabrika ayarlarına yeniden geri dönelim Sayın Bakanım.

Teşekkür ederim Sayın Başkan.

BAŞKAN – Çok sağ olun.

Efendim, bugün, irade sahibi, teklif sahibi açıklamalar yapacak.

Şuay Bey, buyursunlar.

ADALET BAKANİ BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Size de söz vereceğim Bakanım. Gördüm sizi, vereceğim. Şuay Bey, teklifin asli sahibi olduğu için... Hükûmet destekleyici veya reddedici bir iradede bulunacak muhakkak.

Buyurun.

ŞUAY ALPAY (Elâzığ) - Teşekkür ederim Başkanım.

Tabii, arkadaşlar biraz da çok anlayamadığım bir yaklaşım içerisinde maddeleri kritik ederken hukuki değerlendirmeler yapmak yerine daha çok niyet okumalar üzerinden açıklamalarda bulunuyorlar. Çok talihsiz.

Bakın, emin olun, başından beri bu şeylere bir bakın, bütün hepsi niyet okuma üzerine. Yani biz anlıyoruz şunu yapmaya çalışıyorsunuz, şu oldu falan gibi....

TURGUT DİBEK (Kırklareli) - Öyle ama. Niyet okumaya gerek yok, malumu hepimiz biliyoruz, biz de yardım etmeye çalışıyoruz, “Üç ay sonra getirmeyin.” diyoruz.

ŞUAY ALPAY (Elâzığ) – Turgut Bey, bakın, yapmayın lütfen. Lütfen, yapmayın.

Bir hukuki metni kritik etmek ayrı bir şeydir ama bakın bütün konuşmalar niyet okumalar üzerine. Bu doğru değil, bir.

İkincisi, bakın, çok açık bir şey söyleyeyim: HSYK diye bir yapı oluşturduk. HSYK dediğimiz yapı, idari bir yapı sonuç itibarıyla ve yaptığı şey bütün hâkim ve savcılarının yer değiştirmeleriyle ilgili olarak, nakil, atama, yer değiştirmelerle ilgili olarak çoğa yetkili sahip bir kurul ve hepimizin de kabulü bu yani bu, yetkileri mündemiç bir kurul olarak işlev görüyor. Düşünün, yüksek yargı mensuplarını seçiyor HSYK, istinaf mahkemelerine başkan ve üye atıyor ama tetkik hâkimleri ve bu meseleyle ilgili olarak anlaşılabilir bir tereddüt oluşuyor. Çoğa yetkili olan aza yetkili olur kuralı evrensel bir kuraldır. Dolayısıyla da burada lütfen bunu görmeniz lazım. Artık Yargıtay asli işlevini yapmış olsun, Yargıtay temyiz mahkemesi olarak yoğunlaşması gereken meseleye yoğunlaşsın yani ilk derece mahkemelerinin niteliğiyle ilgili olarak, doğru-yanlış, kritiğini yapsın ve bozmaları yapsın ama yer değiştirmeler, hâkim ve savcılarının konumuyla ilgili olarak HSYK gibi oluşturulan bir idari yapı da buna karar versin. Temel yaklaşımımız budur yoksa başka bir şey değildir. Dolayısıyla, bunun içerisinde değerlendirmek ve mütalaa etmek gerekir.

Sayın Başkanım, izniniz olursa...

Şunu da görmek lazım lazım: HSYK’ya gelen arkadaşlarımızın hepsi tabidayetden itibaren ilk derece mahkemelerinden, mesleki temayüz ilkeleriyle de meslektaşlarını da bilerek, problemleri bilerek gelen insanlar, bunu böyle görüyoruz.

İLHAN CİHANER (Denizli) – Şuay Bey, öncekiler de öyleydi, yapmayın. 2010’dan öncekiler de öyleydi.

ŞUAY ALPAY (Elâzığ) – Hayır, lütfen...

Dolayısıyla, bu insanların doğru işleri yapabileceğine dair bir kanaatin de oluşması lazım.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkürler.

Bakanım, buyursunlar.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; arkadaşlar; önemli bir hususu tartışıyoruz. Esasında, bütün arkadaşlar kendileri açısından önemli görüşler ifade ettiler. Şimdi, Yargıtay ve Danıştaydaki uygulamaya önce bakmamız lazım. Şu anda Danıştay Kanunu'na göre, Danıştaydaki tetkik hâkimleri, teklifte öngörülen usulde atanıyorlar, savcılar da öyle yani Danıştayın herhangi bir görüşü alınmadan, Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu tarafından ataması yapılıyor. Yıllardır aynı usul uygulanıyor. Danıştayda bugüne bu uygulamadan bir olumsuzluk meydana gelmiş değil benim bildiğim kadarıyla.

Yargıtayda ise tabii, 36'ncı maddeye baktığınızda, diyor ki “Yukarıdaki fıkralar uyarınca atanan ve görevlendirilenler kurul veya daire başkanının göstereceği lüzum veya Birinci Başkanlık Kurulunun kararı üzerine yetkili kurulca Yargıtay dışında bir göreve atanabilirler.” Kendisi talep ettiği zaman, burada, ilgili daire başkanlığı muvafakat etmediği takdirde oradaki bir tetkik hâkiminin başka yere gitme imkânı olmuyor. Uygulamada şöyle veya böyle sonuçlar ortaya çıkarabilir ama bu, Yargıtay'a kesinlikle bir müdahale değildir, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığına da müdahale değildir.

Şuay Bey ifade ettiler, yüksek mahkemelerin değerli üyelerinin tamamı Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu tarafından seçilmektedir. Bu gözle baktığınızda, HSYK'nın yaptığı bütün seçimleri de bütün ilk derece yargıdaki hâkim ve savcıların atamasını da hakeza HSYK yapıyor, HSYK'nın yaptığı her türlü tasarrufu müdahale olarak değerlendirilir ki bu fevkalade yanlıştır. Yargıtayın üyesini atamaya ehil olan ve bu konuda liyakati, gerekli kıstasları gözettiğini kabul ettiğimiz HSYK'nın tetkik hâkimleri konusunda ehliyetini tartışmamak gerektiğini düşünüyorum. Esasında, Yargıtayın değerli üyeleri kadar Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu da aynı hassasiyeti bu noktada gösterecektir.

Bir başka konu, tabii, kararları tetkik hâkimleri vermiyor. Sanki Yargıtayda içtihat birliğini tetkik hâkimleri sağlıyormuş gibi bir algı da ortaya çıkabilir. Hâlbuki, tetkik hâkimleri dosyaları inceliyorlar, oraya bir rapor belki sunuyorlar, bir değerlendirme yapıyorlar ama kararı daire üyeleri veriyor, içtihat birliğini onlar gözetecek.

Hepimizin Türkiye'de şikâyet ettiği şeylerin başında, yüksek yargıda yargı üyelerinin dosyaları okuması konusunda ve dosyalara vukufiyeti konusundaki eksiklikler sürekli dile getiriliyor yani dünyanın hiçbir yerinde yüksek yargıda böylesi bir durum söz konusu değil. Tetkik hakimleri, başka ülkelerde de uzman kişiler var ama bizde neredeyse yüksek yargı tetkik hâkimlerinin raporları... Bitiriyorum. Onun için dosyaların yüksek yargı üyeleri tarafından hem okunması hem değerlendirilmesi hem karara bağlanması esasında doğru olandır ancak şimdi tetkik hâkimleri üzerinden gidiyor, o raporlar üzerinden müzakereler oluyor. Tabii, okuyan çok değerli üyelerimiz var, onları ben elbette tenzih ediyorum. Onun için, içtihat birliğini tetkik hâkimlerinin sağlaması değil Yargıtayın değerli üyelerinin sağlaması esastır.

Bir başka konu, tetkik hâkimleri, esasında Ankara hâkimidir, savcılar da Ankara savcısıdır, atamaları öyle oluyor. Ankara hâkimi olarak özlük hakları, vesaire, bütün şeyleriyle HSYK öyle atıyor, orada bir görevlendirmeye çalışıyorlar. Bu önerilen teklifteki düzenleme Yargıtaydaki tetkik hâkimlerimiz ve Cumhuriyet Başsavcılığındaki savcılarımız bakımından bir olumsuzluk getirmeyecektir. Şu anda, Ankara Başsavcısı var, HSYK Ankara Başsavcılığına savcı atarken Ankara Başsavcısına sormuyor. Orada da onun adına işler yapılıyor, başka yerlerde de hakeza öyle. Eğer bütün bunları HSYK'nın iradesini tamamen yüksek mahkemeler iradesine bağlı yetkiyle donatırsak o zaman HSYK istediği tasarrufu yapamaz, onlar istediklerini alır, liyakatlı mı değil mi, doğru mu eğri mi, onun tartışmasını da yapamaz. Bırakalım bu tartışmayı yapsın HSYK, Yargıtay bu konuda talebini iletir, HSYK bunun değerlendirmesini yapar ve atamayı da ona göre yapar diye düşünüyorum.

Ben, bu teklifteki iki maddenin de uygun maddeler olduğunu ve kurulun takdirinde olduğunu ifade etmek isterim. Yasalaşmasının yararlı olacağını düşünüyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

İSA GÖK (Mersin) – Aslında sorun çok açık. Sorun, 159'da. 159 sorunlu Sayın Bakan. Yani bu anayasa değişikliğini yapmak zorundasınız. 159 tepe bir uygulama olmuştur.

BAŞKAN – Onu oraya gelince tartışacağız İsa.

İSA GÖK (Mersin) – Anayasa Mahkemesi ne oldu? Süper temyiz mahkemesi oldu. Bunu değiştirmek zorundasınız.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Uzlaşalım değiştirelim.

İSA GÖK (Mersin) - Yani siz Yargıtayı, Danıştayı hepsini mahvettiniz.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Bu konuda dün de çağrı yaptım. Anayasa'daki yargı konusundaki yer alan bütün maddeleri siyasi partiler rekabet konusu dışına çıkarmalı ve bunu birlikte yeniden yapmalıyız.

İSA GÖK (Mersin) – Bu konuda aynen katılıyorum.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Ben bu çağrımı buradan bir kez daha yeniliyorum. Hep beraber değiştireceğiz.

BAŞKAN – Arkadaşlar, 8'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

9'uncu maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

10'uncu maddeyi okutuyorum:

MADDE 10- 2797 sayılı Kanunun 59 uncu maddesi yürürlükten kaldırılmıştır.

BAŞKAN – 10'uncu madde üzerinde görüşlerini açıklamak isteyen...

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Sayın Başkan, ben...

BAŞKAN - Arkadaşlar, Ali Rıza Bey, dün akşam hakkını saklı tutarak geneli üzerindeki müzakereyi on dakikayla sınırlı bir biçimde bugün Komisyonla paylaşacağını ifade ettiler. Zannediyorum 10X3'ü unuttu.

Buyurun.

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – İsterseniz bu maddeyi oylayalım, ondan sonra geçelim.

BAŞKAN – Buyurun.

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Sayın Başkan, teşekkür ediyorum fakat on dakika değil, konuşmamız bir saatti.

BAŞKAN – Yok, benimki de doğru değil seninki de doğru değil.

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Arkadaşlar, tabii, bu kaldırılmak istenilen hüküm adli yıl açılış töreniyle ilgili. Bunun tepkisel bir düzenleme olduğu her tarafından belli. Bu düzenlemenin tepkisel olduğunu zaten Bakan Bey de biliyor, buradaki arkadaşlar da biliyor.

Hukuk normlarında böyle tepkisel düzenlemeler yaparsanız bir ay sonra da etkiel düzenlemeler yapmak zorunda kalırsınız Sayın Bakanım.

BAŞKAN – Bunun adı reaksiyonel.

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Böyle konjonktüre göre, kavga yaptığınız kişilerin kişiliklerine göre yasa yapılmaz yani Barolar Birliği Başkanıyla Sayın Cumhurbaşkanının adli yılın açılış töreninde çatışmış olması nedeniyle böyle bir düzenlemenin getirilmiş olmasını ben doğrusu doğru bulmuyorum, sizin de doğru bulmayacağınıza inanıyorum bir hukukçu olarak. Sayın Başbakanımız, zaten, -şimdi Cumhurbaşkanı- “Ben yaptım.” diyor yani önlenemez bir hırsı var. Bence biraz dizginlenmekte fayda vardır. Bu Parlamentodaki çoğunluğu kullanarak Sayın Cumhurbaşkanının bu tip dizginlenemeyen hırslarına katkıda bulunmak doğru değildir.

Şimdi, geldiğimiz noktada aslında yaşadığımız olaylar bu Komisyondaki muhalefet partisi milletvekillerini haklı çıkarıyor. Her düzenlemeyi getiriyorsunuz, elimizde, burada şeyler var, her düzenlemeye “reform” diyorsunuz yani ben...

BAŞKAN – Ali Rıza Bey, bugün dosyalı muhalefet yapacak galiba.

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Ben 2007’den beri milletvekiliyim. 2007’den önce milletvekili olan arkadaşlarımız var. Ben baktım şöyle konuşmalarımıza, hem Bakan olarak sizin, daha önceki bakanlarımızın, Sayın Mehmet Ali Şahin’in, Sayın Sadullah Ergin’in, hatta Sayın Cemil Çiçek’in konuşmalarına baktım, bütün düzenlemelere çok ciddi olarak “reform” demişsiniz ama dört beş ay sonra, üç ay sonra o “reform” dediğiniz düzenlemeyi kaldırmışsınız, ona da “reform” demişsiniz.

Sayın Bakanım, reform ciddi bir iştir yani böyle sulandırılacak bir kavram değildir. Her zaman söylenecek bir kavram da değildir. Zaten bir siyasi iktidar, bir parti gerçekten köklü değişiklikler yapacaksa onu iktidarının ilk yıllarında yapar. Yorgun, tükenmiş bir süreçte iktidarın artık böyle reformlar yapması mümkün değildir. Ben sadece Adalet ve Kalkınma Partisi iktidarı için değil ama bütün iktidarlara için söylüyorum, iktidarlara süre geçtikçe yorulurlar ve tükenme duygusuna kapılırlar, iktidarlara sürdürülebilmek için de özgürlükçü düzenlemelerden daha çok otoriter ve dikta anlayışına yönelik düzenlemeler yaparlar.

Şimdi, ben sizin de gidişinizi -“sizin” derken kişisel olarak sizi kastetmiyorum- öyle değerlendiriyorum. Gün geçtikçe, siz de özgürlükçü düzenlemelerden daha çok otoriter, antidemokratik düzenlemelere kayıyorsunuz ama sizi kutluyorum, şöyle kutluyorum: Her düzenleme yaparken, vallahi gerçekten de öyle anlatıyorsunuz ki ben bile inanıyorum.

BAŞKAN – İnanmanız doğru olabilir belki.

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Bakın Sayın Bakanım, şimdi, bu elimdeki düzenleme 2007 yılında gelmiş. 2007 yılında gelen bu kanun tasarısının adı Yargıtay Kanununda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Tasarı. Bunun gerekçesinde... Demin de Şuay Bey açıkladı, kendi içinde çelişti, bir yandan dedi ki “Yargıtay ve Danıştay temyiz mahkemesi olmalıdır, vaka incelememelidir, hukuki denetim yapmalıdır, vaka denetimi yapmamalıdır.” Doğrudur. Bunun için de sizin Hükûmetiniz Sayın Mehmet Ali Şahin’in Bakan olduğu dönemde, 2007 yılında, 22’nci Dönemden kalma bir tasarımı Türkiye Büyük Millet Meclisi Adalet Komisyonuna getirdi. Orada, siz daire sayısını azaltıyordunuz, Yargıtaydaki daire sayılarını azaltıyordunuz ve 2011 yılında yapmak istediğiniz değişiklikle üye sayısını da azaltıyordunuz, 150’ye düşürüyordunuz. Gerekçe de şuydu, aynen gerekçenizi okutuyorum: “Tasarıyla bölge adliye mahkemelerince incelenip kesinleştirilecek dosyaların sayısı düşünüldüğünde bu mahkemelerin fiilen göreve başlamalarından itibaren Yargıtaya gelecek iş sayısı ve yoğunluğunda bir azalma olacağı dikkate alınarak Yargıtayda daire ve üye sayısı azaltılmakta ve buna bağlı olarak Yargıtay dairelerine gelecek olan iş ve davaların getirilen yeni hükümler çerçevesinde yeniden dağılımı yapılmaktadır. Yine aynı sebeplerle Yargıtay Kurulu, bulunan kurulların oluşumu yeni yapılanma gereği sayısal olarak belirlenecektir.” Yani burada 150’ye düşürüyordunuz.

Tabii, o zaman, siz ve AKP’li arkadaşlarımız o dönem Komisyonda bunu reform olarak sundular. Sayın Komisyon Başkanımız da öyle dedi ve burada zaten Komisyon Başkanımızın ve bakanların, AKP’li arkadaşlarımızın söyledikleri.

BAŞKAN – İnkâr etmediğim için okumanıza gerek yok.

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) - Okumuyorum.

Biz, o dönem bunun reform olmadığını söylemişiz ve daire sayılarının aslında azaltılmak istenmesinin nedeninin... O tarihte Yargıtay üyeleri arasında, bugünkü yapılanmada da yine HSYK ve Bakan çatışması söz konusuydu, orada Yargıtay üyelerinin içerisinde sayı azaltılarak Hükûmet yandaşı olarak gözüken, Hükûmet yandaşı artı -o zaman ayrı gayrınız yoktu, cemaatle beraberiniz, bir ve bütündünüz- o sayıyı, toplam sayıyı 150’ye düşürerek o sayıyı sabit tutup, diğerlerini ayıracaktınız. Nitekim, sayı 150’ye düşene kadar yeni atama yapılmayacağı da burada öngörülmüyordu. Kavga gürültü koptu Komisyonda, Sayın Başkanım hatırlar mı bilmem...

BAŞKAN – Hatırlıyorum canım. Hasan Bey’di Yargıtay Başkanı, Mehmet Ali Şahin Adalet Bakanıydı.

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Evet.

İkinci günü, 8 Şubat günü ara verdi Komisyon, karakolluk oluyorduk neredeyse ve...

BAŞKAN – O öbüründe 2’sinde.

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) - 8’inde bu, yok, 8 Şubatı, ikinci günü oldu, bunda oldu.

En sonunda ara verildi.

Şimdi, o arada ne oldu? O arada 2010 Anayasa Referandumu yapıldı. 2010 Anayasa Referandumunda 159'uncu madde... Size millet şöyle talimat vermişti: "HSYK'yı düzenleyin." Demişte. Çünkü Grup Başkan Vekili olarak siz öyle dediniz. O, millettten aldığınız talimatın gereğini yerine getirdiniz. HSYK'yı düzenlediniz, HSYK Yasası çıkardınız fakat anladınız ki... Ona göre biliyorsunuz yeniden 160 üye atadınız.

BAŞKAN – Fakat iptal ettirdiniz.

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Hayır.

Ona göre 160 üye atadınız. Şimdi, bir daha kanun getirdiniz burada. 2011 yılında 2575 Sayılı Yasa'da da değişiklik yaptınız. Orada da bu sefer üye sayısını ve daire sayısını artırma gereği duydunuz. Neden? Çünkü, HSYK'da istediğiniz adamı atattıracaktınız. Zaten de öyle yaptınız. Allah razı olsun, 160 tane adamı Yargıtay bloku olarak atattınız. Üstünde, Danıştay'ı da atattırdınız. O zaman kardeş gibiydiniz, beraberdiniz, hep beraber bu cemaatle falan. Bizi o zaman suçluyordunuz. Hatta Sayın İsa Gök, Genel Kurulda Anayasa...

ADALET BAKANİ BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Ali Rıza Bey, bunlar bizim istediğimiz gibi de niye şimdi böyle yapıyorlar?

BAŞKAN – Devam etsin. Bu, geneli üzerindeki müzakere Başkanım.

ADALET BAKANİ BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) - Hep söyleniyor: "AK PARTİ Hükûmetleri yargıda kadrolaşıyor." deniyor. Biz on iki yıldır iktidardayız. Yargıtaya üye HSYK seçti. Tabii yapısı 2010'dan önce farklıydı ama kurul başkanı AK PARTİ Hükûmetinin bir bakanı. On iki yıldır atamalar yapılıyor Yargıtaya, Danıştaya. Sınavlar yapılıyor, alınıyor. Yargıdaki fotoğrafa baktığınızda bu fotoğrafın hepsi sizi tekzip ediyor. Yani biz bir kadrolaşma düşüncesinde hiç olmadık, olmamız da mümkün değil ama başkalarına kadroluk yapıyor, bizde onu görüyorsak hukuk devletini muhafaza etme adına bizim orada hukuk devletine sahip çıkmamız gerekiyor.

Bizim yaptığımız şey hukuk devletine sahip çıkmaktır.

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Bu Bakanın benim süremden aldığını benim süreme ekleyin.

BAŞKAN – Bitirsin Bakanım, sonra şey yaparız.

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Sayın Bakanım, tabii siz öyle değerlendirebilirsiniz ama öyle olmadığını aslında siz de biliyorsunuz biz de biliyoruz.

Eğer o cemaat-AKP çatışması çıkmasaydı o Yargıtayda ne o yasaları getirirdiniz siz, güllük gülistanlık devam ederdiniz. Kürsüye de siz çıkardınız derdiniz ki "Kardeşim, nereden çıkıyor bu şey?" Yani "Bu adam hizmet adamı." diye çok söylersiniz.

Şimdi birbirimize politika yapmayalım, ben size gerçekleri söylüyorum.

Bir ülkede, Allah aşkına, aynı Hükûmet döneminde Yargıtay ve Danıştayda 7-8 kez değişiklik olur mu? Yani bunun reform neresindedir ya! Bir kanun aynı komisyon tarafından, aynı Hükûmet tarafından üç ay sonra tekrar değiştirilir mi Sayın Bakan?

Geldiğimiz noktada, en son yaşanan olaylar var, 17-25 Aralık operasyonu. Laflarımız hep tutanaklarda, sizin söyledikleriniz de tutanaklarda, benim söylediklerim ve benim arkadaşlarımızın söyledikleri de tutanaklarda yani mart ayında yaptığımız düzenlemede biz şunu söyledik: "Siz o düzenlemeyi getirirken 17-25 Aralık operasyonunda yürütülen soruşturmayı engellemek için bu düzenlemeyi getiriyorsunuz aslında." Yani orada, tutunuz, güvenlik tedbirleri içerisinde mesela makul şüphenin üstüne çıkarak ondan daha yoğun somut delili getirdiniz. Burada konuşmalarımız var. Şimdi, bir adam tutuklanıyor kuvvetli şüphe hâlinde, somut delil aranmıyor ama delil elde etmek için bir yol olan aramada siz o dönem somut delil istiyorsunuz. Neden? Çünkü, o soruşturmanın nereleri kapsayacağını, nerelerin aranacağını engellemeye çalışıyorsunuz.

İki, avukatlarla ilgili düzenleme. Burada söyledik o yasa geldiğinde. O zaman, o dosyanın içerisini öğrenmek istediniz çünkü kimlerin evi aranacak, kimlere bu soruşturma uzanacak diye öğrenmek istediniz. O yaptıklarınız yanıltır. Bir hukukçu olarak şunu söylüyorum: Makul şüphe, arama için bence yeterlidir çünkü arama delil elde etmek için başvurulacak bir yoldur, somut delil varsa zaten arama olmaz. Bunu o zaman söylemişiz yani mart ayında, bu yasa, Terörle Mücadele Kanunu çıkarken bunu ben, bütün arkadaşlarım söylemiş. Biz, burada bu konuların üzerinde... Yani hukuku bir siyasi kavganın zemini yapmak istemiyoruz. O dönem, gerçekten arama için makul şüphe yeterli yani bütün hepimiz söyledik: Bir adama ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası veriliyor, çoğunluk kararı yeterli ama siz orada arama için ağırlaştırılmış, bilmem teknik takip, bilmem izleme; hepsini daha ağır koşullara bağladınız, el koymalarda daha ağır koşullara bağladınız. Şimdi oradan geri dönüyorsunuz. Aslında, makul şüphe konusunda şahsen, kişisel olarak yaptığınız bu düzenlemeye ben karşı değilim ama burada şimdi şöyle bir şey var...

İSA GÖK (Mersin) – Sana katılıyorum Ali Rıza Bey, ben de makul şüpheli destekliyorum.

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Burada şöyle bir şey var, beni ürküten şu var: Bu kadar hukukun siyasete alet edildiği ve siyasi kavgaların hukuk zemininden yürütüldüğü bir ortamda bu makul şüphenin çok daha farklı yorumlanarak muhaliflerin üzerinde bir baskı aracı olarak kullanılması gibi bir tehlike şahsen beni ürkütüyor.

Dolayısıyla, bugünkü aşamaya geldiğimiz zaman -burada şeyler var, ben onlara girmeyeceğim- Sayın Bakanım, yapılan düzenlemeler çok belli. Bu düzenlemelerde öncelikle yapılan husus Yargıtayı ve Danıştay'ı dizayn etmek. Şimdi, bu görülüyor burada. Yani siz, mesela Danıştaya 37 tane yeni adam atıyorsunuz. Neden 37? Niye 36 değil? Niye 38 değil? Niye 40 değil? Çünkü orada hesap yaptınız, "bizden, sizden" dediniz. "Bizden"in arasında kimler var, bilemem. Sosyal demokratlar, milliyetçiler, karışık mı; onu ben bilmem. Bizden-sizden ayırımında demek ki sayınız 37 eksik düşüyor Genel Kurul bakımından, tamamlayacaksınız orayı. Allah'tan korkun ya! İki daire için 37 tane eleman olur mu Sayın Bakan? Demek ki orada o bile var.

Şimdi, çok açık ve net şunu söylüyorum: Bir kere bu kanun teklifiyle tam anlamıyla Danıştay ve Yargıtayda çok ağır bir darbe indirilmeye çalışılıyor çünkü bu teklifin temelinde her iki yargı organına siyasetin bütünüyle müdahalesi

öngörülüyor. Yani siz bugüne kadar yapamadıklarınızı Parlamentoda çoğunluğu kullanarak parmak hesaplarıyla yapmaya kalkıyorsunuz.

BAŞKAN – Bu parmaktan çektiğimiz nedir ya?

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Zaten her seferinde bu olduğu için biz yanlış yapıyoruz Sayın Bakanım.

Şimdi bakın, bu kanun tasarıları geliyor. Daha önce Yargıtay Kanunu görüşülürken Sadullah Ergin Bakandı, arkadaşlarımız hatırlar, Veysi Bey de oradaydı o zaman, dedik ki: “Ya bu Hükümet tasarısı Yargıtaya, Danıştaya gönderildi mi, onların görüşü alındı mı?” dedik. Yargıtay ve Danıştayın temsilcileri oradaydı. “Hayır, bizim görüşümüz alınmadı.” dediler. Bakan da “Canım, biz sizin görüşünüzü zaten biliyoruz.” dedi.

Şimdi Sayın Bakan, bakın, bunu teklif olarak getiriyorsunuz, aslında Hükümet tasarısı. Bu konuda gerçekten Yargıtayın ve Danıştayın görüşü alındı mı bu tasarı hazırlanırken? Yok. Şimdi, bunlar neye sebep oluyor? Bunlar aslında bizim hukuk, yasa yapma konusunda özensiz davranma sonucunu getiriyor, siz bugün yaptıklarınızı yarın değiştirmek zorunda kalıyorsunuz. Şurada üç dört ay daha bir ömrümüz var. Üç dört ay sonra bunlar tekrar gündeme gelmesin bari. Şimdi iyi düşünün, yapacaklarınızı yapın, iki ay sonra tekrar “Şöyle yapalım, böyle biçelim.” demeyin Sayın Bakan.

Şimdi ben fazla uzatmayacağım çünkü Ahmet İyimaya ceketimden asılıyor, burada “Süre bitti.” diyor.

BAŞKAN – Yok canım, yok, hiç asılmadım.

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Sayın Bakanım, bununla ilgili gerçekten çeşitli hocalarımızın görüşleri var şeylerle ilgili. Şimdi, Yargıtay ve Danıştaydaki daire sayılarının artması, sizin gösterdiğiniz gerekçe pratik tarafı doğrulanan bir gerekçe değil. Daha önce iş yükünün azaltılması için daire sayılarını artırdınız ama iş yükü azalmadı, hiçbir şey olmadı. Şimdi de aynı gerekçeyle daha da artırmaya getiriyorsunuz. Nereye kadar götüreceksiniz bunu? Her seferinde kendi ihtiyaçlarınıza göre. Kendi ihtiyaçlarınızdan söz ettiğim sizin kişisel ihtiyaçlarınızı söylemiyorum, sakın yanlış anlamayın, yani siyasetin ihtiyaçlarından bahsediyorum. Yeniden sayılar belirlenmeye kalkarsa valla bu işin içinden ne siz çıkabilirsiniz ne Parlamento çıkabilir, çıkamaz.

Şimdi, ben o nedenle bu olayların, düzenlemelerin doğru olduğunu düşünmüyorum. Bir sürü çelişki var kendi içerisinde. Bunları da burada saya saya bitmez. Ama siz öyle anlaşıyor ki bu kanunu çıkarmak durumundasınız, öyle gözüküyor çünkü acele var bu kanunla ilgili.

Ben yalnız şunu söylemek istiyorum: Burada Yargıtay ve Danıştayda seçilebilmek için hâkimlik ve savcılık mesleğinde yirmi yıl şartı aranıyor. Bu aslında çok uzun bir süre. Yani biz bir hesap yaptık, bu adam 43-44 geliyor. Bu sürenin, benim önerim şahsen, on yedi, on sekiz yıl, on altı yıl, o civarlara düşürülmesi gerektiği çünkü o stajda geçen süreler sayılmıyor şimdi, meslekten sayılmıyor. Adam staj yapıyor, hâkimlik ve savcılık stajı yapıyor. Var bu tip arkadaşlar. Talep de var bu konuda anladığım kadarıyla yargıda. Benim bu konuda bu şekilde bir önerim var. Yani, Yargıtaya seçilebilmek için meslekte geçen süre on beş, on altı, on yedi olabilir, en kötü ihtimalle on sekiz olabilir diye bir önerim var. Eğer Komisyonumuz uygun görürse, siz de katılırsanız böyle bir düzenleme yapılabilir. Yalnız bu düzenlemenin hem Yargıtayda hem de Danıştayda Sayın Bakan olmasını ben öneriyorum. Çünkü Danıştay ve Yargıtay ikisi yüksek mahkeme, birbirlerinin arasında da ayırım yapılmamalıdır diye düşünüyorum.

Cemaatle olan kavganızda size başarılar diliyorum. Ben seyirciyim o konuda.

Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyorum.

Buyurun.

İSA GÖK (Mersin) – Sayın Bakan, Bakanlıkta mukayese eden kim var arkadaşlarımızdan? Fransa’da temyiz mahkemesi hâkimliği için aranan kıdem şartı kaç yıl?

BAŞKAN – Fransa, İtalya veya diğer şey.

İSA GÖK (Mersin) – Ben yirmi beş-otuz yıl biliyorum da ben. Şimdi bakın, daha önce Yargıtayda 45 yaş barajı vardı. Avrupa’da öyle yüksek bir süre var, kıdem var. Onu merak ediyorum. Aslında biz şunu konuşmuyoruz: Her şey, mevzuatı yapıyoruz ama zamanla başımıza gelince, minarenden düşünce anlıyoruz. Aslında burada kilit bir kelime var, “bir” kelimesi. O “bir” kelimesi 2010 sonrası her şeyi değiştirdi. Anayasa Mahkemesinin o “bir” kelimesi bütün yapıyı değiştirdi. Belki de hiç bunlar olmayacaktı. Gel gör ki yaşanınca ortaya çıkıyor bunlar.

BAŞKAN – Anayasa Mahkemesi de acı acı döndü o içtihadan.

İSA GÖK (Mersin) – Davayı da hazırlayan benim ama yani sonuçta...

BAŞKAN – Bir defa, Ali Rıza Bey’e teşekkür ederim. Beklenenden çok daha kısa ama etkili, vurucu... Çok teşekkür ediyorum.

Ama şuna katılıyorum ben: Şunun gözden geçirilmesi lazım. Tabii, bir defa maddesine gelince konuşacağız, Yargıtay işlevi, yapısı. Sayın Bakanım, bugün bütün yüksek mahkemelerin temel fonksiyonu içtihat mahkemesidir. Bir vakia bir fact mahkemesi değildir. Bugün Türk Yargıtayı tarihsel gelişimi içerisinde, üzerindeki yük de değerlendirildiğinde tamamen vakia ve delil muhakemesine dönüşmüş. O farklı. Ama ben şahsen Ali Rıza Bey’in dediği gibi şu anda bizim Kanun’umuzda var olan yirmi yıllık kıdem şartının makul bir seviyeye indirilmesi, kıdemle diyelim ki gençliği kaynaştıran karma bir metodun uygulanması gerektiğini düşünüyorum ama benim gönlümde, doktora tezi olmayan kimsenin, doktorasını yapmamış arkadaşın avukatlık yapması mümkün değil; doktorası olmayan, bir yabancı dili olmayan bir hâkimin de Yargıtay üyeliği yapması mümkün değil. Mukayeseli hukuktan yararlanmadan dönersiniz, devri fasit içerisinde kalırsınız. Doğru zannettiğiniz içtihatları tekrarlamaktan öteye gidemezsiniz. İlhan Bey’in işaret ettiği gibi, işte, diyelim ki tebliğnamelerde de benzeri olaylarda farklı tebliğnameler. Aynı savcının benzeri olayda farklı zamanlarda farklı tebliği veya eş zamanlarda, yakın zamanlarda farklı savcılarının farklı tebliğleri. Bunlar önemli sorunlar. Ben sadece bu yüksek mahkeme üyeliğine seçimde kıdem yaşının düşürülmesinin daha yararlı olacağını düşünüyorum. İleri düzenlemelerde mutlaka Yargıtayın, ileride

konusuruz, bir defa bu yapı içerisinde içtihat üretmesi mümkün değil. Bu, tabii, bir zaruri düzenleme. Ben bunu arz ediyorum.

Buyurun Farukçuğum.

FARUK BAL (Konya) – Sayın Başkan, konu epeyce dağıldı. Tabii, Ali Rıza Bey'in vurucu ama kırıcı olmayan üslubu biraz işi dağıttı.

Kaçıncı maddedeyiz?

BAŞKAN – 10'uncu maddedeyiz üstadım, adli tatil. O geneli üzerinde konuşma yapamadığı için bugün onu tekrarlıyor zaten.

FARUK BAL (Konya) – Evet, 10'uncu maddeyle, Yargıtay Kanunu'nun 59'uncu maddesindeki her yıl adli yılın Ankara'da bir törenle açılacağına, Yargıtay 1'inci Başkanının bir konuşma yapacağına ve açılış konuşmasının da, metninin de tören gündemi üzerinde daha önceden Başkanlar Kurulunca düşüncesinin alınacağına dair madde kalkıyor.

Değerli arkadaşlar, Yargıtay Türkiye'nin demokratik sistemi içerisinde bir denge ve denetim aracı olarak bir yıl boyunca susan ama açılış döneminde konuşan bir yargı organıdır. Bir yıl içerisinde susup açılış döneminde konuşmasının sebebi hikmeti, yargıya intikal etmiş olan, ülkenin genel gidişatı ve davalarıyla ilgili düşüncelerini yasama organına, yürütme organına aktarmaktır. Bu parlamenter sistemin bir denge ve denetim aracıdır ve parlamenter sistemde çok partili rejime geçmeden önce başlamış bir teamüldür, bir gelecektir. Sonunda da Yargıtay Kanunu'na girmiştir. Hangi sebeple bu çıkıyor hepimiz biliyoruz, bu meçhul değil. Sayın Cumhurbaşkanı -o zaman Başbakanı- bir açılış konuşmasında Barolar Birliği Başkanının konuşmalarını beğenmedi, yakışsız bir tavırla o zamanın Sayın Cumhurbaşkanı'na da "Kalk gidelim." diyerek önüne düşürdü, o toplantıyı terk etti. Bu demokratik bir anlayış değil. Yargı elbette ki konuşacaktır ve yargı hiçbir zaman iyi şey söylemeyecektir, eleştirecektir. Bunu demokratik bir anlayış içerisinde, "Hatamız nerede, nerede yanlış yapıyoruz?" noktasında değerlendirmek gerekirken bu sesi kesmenin bir anlamı yoktur. Eğer o sesi keserseniz, o takdirde, yargının sistem içerisindeki fonksiyonunu da ortadan kaldırmışsınız demektir. Bu kalktığı zaman rejimin adı demokratik olmayacaktır çünkü yargı üzerine düşen denge ve denetim fonksiyonunu yerine getiremeyecektir. Dolayısıyla bu anlamsız bir maddedir. Sebebi doğru olan bir teklif değildir. Gerekçesi, zaten ne yazdığını pek anlayacak durumda değiliz ama sonucu itibarıyla da şuradan Meclisin Adalet Komisyonunun bir kişinin direktifiyle abesle iştigal ettiği bir maddeyle karşı karşıyayız.

Sayın Bakan, zatîalinizin hukuki görüşüne de uymadığını ben tahmin ediyorum. Bunu kaleme alan arkadaşlarımızın da inanarak kaleme almadığını düşünüyorum. Sayın Cumhurbaşkanının ömür boyu ya da cumhuriyet, devlet yaşadığı müddetçe Cumhurbaşkanı olacak hâli yok. Günü gelecek bu değişecek. Barolar Birliği Başkanı da ömür boyu Barolar Birliği Başkanının olacak hâli yok, o da değişecek. Ama değişmeyen bir tek şey var: İlelebet yaşayacağını ümit ettiğimiz, temenni ettiğimiz Türkiye Cumhuriyeti devleti. Bu da demokratik bir sistem içerisinde yaşayacak. Bunun demokratik değerlerini örseleyerek, itibarsızlaştırarak, değersizleştirerek tek adam yönetimi, eğilimine kapı açacak uygulamalardan vazgeçmek gerekmektedir. Dolayısıyla, biz bu maddenin metinden çıkarılması gerektiğini düşünüyoruz.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Faruk Bey.

Buyurun.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Sayın Başkanım, Faruk Bey aslında dile getirdi, ben de şunu belirtmek istiyorum: Şimdi bu maddeyi biz eğer buradan geçirirsek bu şekilde, ben Adalet Komisyonuna hiç yakışmayacağını düşünüyorum. Yani, şimdi örnek doğru mu olacak onu da bilmiyorum ama -sakın ola ki Sayın Bakanım, yani sizin şahsınızla da ilgili değil fakat- kurumlar nasıl anılıyor veya kişiler nasıl anılıyor? Uzun yıllar hizmet yapıyorlar, görev yapıyorlar, çok önemli makamlarda, işte, fedakârca çalışıyorlar ama sonra öyle bir an geliyor ki, bir kırılma anı oluyor, işte, olmadık absürt bir şey oluyor yaşıntıda ve o an o kişinin üzerine maalesef yapıyor. Geçtiğimiz günlerde rahmetli olan Doğan Güreş. Yani, Doğan Güreş'le ilgili girersiniz bakarsınız, herkesin aklında, Genelkurmay Başkanıdır, bu ülkede çok önemli görevler yapmıştır, rahmetli oldu, rahmet içerisinde, mekânı cennet olsun diyelim ama "Tak Şak Paşa" olarak bilinir. "Tak" dendi, "şak" dendi. Sayın Çiller döneminde Tak Şak Paşa. Yani "Sayın Başbakan emreder, Tak der, şak diye ben bunu yerine getiririm." gibi, böyle biraz da amiyane oldu, kusura bakmayın ama böyle bir şeyle anılıyor.

BAŞKAN – Sizin gibi zarif bir insanın böyle absürt örnek vermesini yadırgamıyorum ama uygun bulmadığımı söylüyorum.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Tamam olabilir de, ara ara biz de işte böyle şeyler söyleyelim.

BAŞKAN – Sonra, benim de kısmen siyaset yaptığım döneme denk geliyor.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Sayın Başbakan Cumhurbaşkanı olmadan önceki sürede, bir önceki adli yılın açılışında bir sorun yaşamış, bakın, bir sorun yaşamış. Yani teamüller kurumların bazen gerçekten çok önemli argümanlarıdır, enstrümanlarıdır sizin dediğiniz gibi. Burada bu madde olsa ne olur olmasa ne olur! Yine adli yılın açılış törenleri yapılacaktır. Ama Sayın Cumhurbaşkanı "Tak" dedi diye biz burada bunu şak diye yapacak mıyız Sayın Başkan? Hoş değil yani, gerçekten değil. Yani burada... Ona çözüm de buldu Sayın Cumhurbaşkanı, gitmedi bu yıl. Seneye bir daha gitmesin, ne olacak? "Ben gitmiyorum." desin açılışa. Ama bu madde o olay nedeniyle gelmiştir, doğru değildir, hoş değildir, örneği de işte Doğan Güreş. Rahmetli oldu ama o olay nedeniyle hatırlanıyor ve o hatırlanıyor. Yarın öbür gün bu konu bizim üzerimize yapışır. Sayın Bakan ve diğer arkadaşlar, herkese ben buradan bir mesaj veriyorum, çıkaralım madde metninden diyorum.

BAŞKAN – İki tane hatıra. Dün guguk kuşu, bugün Doğan Paşa.

Ali Bey, buyursunlar.

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkan, Sayın Bakan, değerli hâkim ve savcılarımız, sayın milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Şimdi, Sayın Başkan, belki konuşmam bazen maddenin dışına taşabilir, hoş göreceğinizi umuyorum.

Sayın Bakan, şimdi, bu maddenin Türkiye Büyük Millet Meclisinin gündemine gelecek olması gerçekten en hafif deyişle ayıp bir şey, yani ayıp bir şey. Niye? Şimdi, siz, belli bazı olayları veya bazı makamları işgal eden demeyeyim, bazı makam sahiplerinin ihtiyaçlarına göre veya arzu ve isteklerine göre düzenleme yaparsanız bu hukuk devletinin gerekleriyle de bağdaşmaz, bunu savunmak Türkiye Cumhuriyeti Adalet Bakanlığına da yakışmaz. Türkiye Cumhuriyeti Adalet Bakanı adaletin tesisi, hukuk devletinin tüm kurumlarıyla, kurallarıyla işlemesi yolunda gayret göstermelidir. Kişilerin, makam sahiplerinin kişisel tercihleri veya arzuları doğrultusunda işlem tesis etmek veya işlem tesis edilmesini istemek, bana göre Türkiye Cumhuriyeti Adalet Bakanlığına yakışan bir davranış değildir.

Kusura bakmayın, bunu yüzünüze bakarak da söylemek zorundayım.

Şimdi, Sayın Bakan, diyelim ki, öyle bir hüküm kondu, yani şimdi Yargıtay Başkanı veya Danıştay Başkanı adli yılın açılışında "Ben açılış töreni düzenleyeceğim." dese siz talimat mı vereceksiniz "Efendim, tören düzenleyemezsiniz." diye?

BAŞKAN – Hayır, yasaklanmıyor.

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – O zaman hiç şey yapmayın. Yani, Türkiye’de tıp eğitiminin başlaması nedeniyle tören düzenlenir. Siz ona müdahale mi ediyorsunuz? Bu bana göre ayıp bir şeydir, hiç olmaması gereken bir şeydir. Niçin geldiğini biz biliyoruz, efendim, o olayın da unutulması lazım. Yani öyle bir olay meydana geldi ama bana göre unutulması lazım, olmaması lazımdı, oldu. Ama illa bununla ilgili, "Ha, ben bunun hincını alacağım." gibi bir düşünce olmaz.

Şimdi, üzülerek söylemek lazım Sayın Bakan, iktidarınız döneminde buna benzer bazı şeyler oluyor. Mesela birkaç tane örnek vereyim: Mesela Danıştay. Biliyorsunuz, kamu yararına çalışan dernek statüsü Danıştay uygun görürse oluyordu. Danıştay Deniz Feneri Derneğiyle ilgili bir karar verdi. O derneğin kamu yararına çalışacak dernek statüsünde olamayacağına karar verdi, iki defa karar verdi. "Bu karar vereni siz misiniz?" dediniz, ondan sonra Danıştayın o yetkisini kaldırdınız.

Şimdi, Sayın Başkan, öyle umuyorum ki siz bunu tasvip etmiyorsunuzdur. Ama tasvip etmemek aynı zamanda "Bu doğru değildir." demeyi de gerektirir. Bu bunu da gerektirir. Biz Sayın Adalet Komisyonu Başkanından da bunun böyle bir şekilde dile getirilmesini isteriz.

Şimdi, Adalet Bakanlığının, bana göre, yargıyla bağı sadece yargının ihtiyaçlarının karşılanmasına yönelik olmalıdır. Başka arada bir organik bağı olmaması lazım. Sadece yargının ihtiyaçlarını karşılamasına yönelik olmalı veya gerektiğinde bütçe gibi durumlarda yargı ile Parlamento arasında ilişkiyi sağlamalıdır. Yani, yargının Adalet Bakanlığıyla bağı bu kadar olmalıdır. Bundan fazlası yargı bağımsızlığını zedeler. Bugün sizin hükümetiniz var, yarın başka bir hükümet olur. Yani, yargı üzerinde Adalet Bakanlığının bunun dışındaki bir yetkisi yargı bağımsızlığını zedeler. Bana göre, Türkiye’de yapılması gereken bu bağı mümkün olduğunca zayıflatmak ve demin arz ettiğim hususa sadece indirgemek olmalıdır.

Şimdi, Sayın Bakan, teklifle ilgili de bir şey söyleyeyim: Yargıyla ilgili bir düzenleme...

RECEP ÖZEL (Isparta) – Bu konuştuklarının maddeyle ne ilgisi var?

BAŞKAN – Ali Bey, maddeyle sınırlı müzakereler yapıyoruz.

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Sayın Başkan, maddeye bağlayacağım.

BAŞKAN – Dün Yüksek Komisyon aşağı yukarı gece yarısına yakın...

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Maddeyle ilişkili.

BAŞKAN – Peki, buyurun.

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Sayın Başkan gerçi konsantrasyonumuz da o zaman, müdahale ederseniz bozuluyor da.

BAŞKAN – Madde diyorum.

Buyurun.

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Biliyorsunuz ben bundan önceki maddelerde bulunmadım. Her ne kadar Adalet Komisyonu üyesi değilsem de Adalet Komisyonu toplantılarına ilgi duyan bir arkadaşınızım. Bunu hoş göreceğinize inanıyorum.

BAŞKAN – Sağ olun, teşekkür ediyoruz, katkı sağlıyorsunuz.

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Şimdi teklifle ilgili bazı düzenlemeler getiriliyor.

Bir defa, yargıyla ilgili düzenlemelerin, Sayın Bakan, gerçekten tasarı şeklinde Türkiye Büyük Millet Meclisinin gündemine gelmesi lazım. Siz Hükümet olduğunuz vakit mevzuatın hazırlanmasıyla ilgili bir yönetmelik çıkardınız. Çıkardığınız yönetmeliğe kendiniz uymuyorsunuz. Bunun birkaç nedeni var.

1) Zannediyorum aceleniz var.

2) İlgili kurumların görüşlerini almak belki bazen işinize gelmiyor olabilir.

BAŞKAN – Dün aşağı yukarı yarım saat Atilla Bey o noktayı nazarı arz etti.

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Efendim, tabii, ben de arz edeyim izin verirsiniz.

Tabii, esas olan kural koymak değil, konan kurallara uyum sağlamak, uymaktır. Yani hukuk devletinde olması gereken budur. Ben görevim gereği gerçekten hâkimlerimizle, savcılarımızla çok yakın çalıştım. İstisnalar dışında, görüşü ne olursa olsun, hâkimlerimizin, savcılarımızın yargı bağımsızlığı konusunda titiz olduklarını biliyorum. Hatta bazen belki aşırıya kaçacak şekilde bile bu düşkünlüklerini zaman zaman müşahade etmişimdir. Şimdi yapılması gereken bu bağımsızlığı sağlamak. Şimdi bazı düzenlemeler getiriyoruz. Efendim, hâkim ve savcılarımızın durumlarını iyileştiriyoruz. Elbette iyileştirmek lazım, ona hiç diyecek bir şey yok ama siz bunu yaparken, hâkimlerin ve savcıların durumunu düzeltirken emeklilik durumunu düzeltmiş olmuyorsunuz, bununla ilgili bir düzenleme getirmiyorsunuz, birincisi bu.

BAŞKAN – O konuda yoğun bir talep var Sayın Bakanım.

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – İkincisi: Kamu görevlilerini bir bütün olarak ele almak lazım. Kendi durumundan şikâyetçi olan pek çok meslek mensubu var. Bunların başında da mülki idare amirleri geliyor. Şimdi, hâkimler ve savcılar ile

mülki idare amirlerinin eskiden beri belli bir denge içerisinde özlük hakları yürütülür idi. Sizin yapacağınız düzenleme bu dengeyi bozmamalı, varsa arada bir bozukluk o bozukluğu gidermeye matuf olmalıdır. Ancak bu böyle değil. Tabii, öyle olunca, kamuoyunda hâkimlerimizi, savcılarımızı da hiç hak etmedikleri bir töhmet altında bırakıyor. Bu uygun bir şey değil. Hâkimler, savcılar bunu hak etmiyor ama kamuoyu böyle değerlendirir.

İkincisi: Bazı basit şeyler var, ben bunu da yakıştıramıyorum. Efendim, silah meselesi.

BAŞKAN – Ali Bey, madde üzerinde konuşalım ne olur. Arkadaşlardan itirazlar alıyorum.

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Peki Sayın Başkan, geliyorum efendim.

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – Nereye geliyorsunuz?

BAŞKAN – Şimdi, demin Sayın Ali Rıza Öztürk değişti, belli görevlere atanabilmek için veya belli görevlere seçilebilmek için gerçekten bazı belli deneyimlerin, birikimlerin kazanılmış olması lazım. Bu genç arkadaşlarımızın donanımsız olacağı anlamına gelmez. Böyle bir şey yok. Eskiden beri benim bildiğim, yanlışsam düzeltsin arkadaşlarım, çok yazılı bir kural olmamakla beraber, Yargıtay üyeliğine 45 yaşından daha genç olanlar seçilmiyordu. Ancak, zamanı idarenizde bu değişti. Öyle değişti ki, otuz beş gün müsteşar yardımcılığı yapan bir zatı zamanın Cumhurbaşkanı Anayasa Mahkemesi üyeliğine atadı. Bana göre en çok Adalet Bakanlığının buna karşı çıkması lazımdı. Yüksek kamu görevlileri niçin Anayasa Mahkemesine seçilir? Kamuda edindikleri deneyimi, birikimi orada değerlendirmek üzere.

Siz şimdi Sayın Bakan, otuz beş gün içerisinde bu deneyimin, bu birikimin kazanılabileceğini düşünür müsünüz? Ben bunu sizin vicdanınıza bırakıyorum.

İkincisi: Öyle seçimler oldu ki bizzat altı ay içerisinde önce Danıştay üyesi, sonra Anayasa Mahkemesi üyesi yapıldı. Yargıyla bu kadar oynamak hukuk devleti açısından çok sakıncalı bir şeydir. Biz bu arkadaşların bu işe uygun olmadığını, layık olmadığını söylemiyoruz, kesinlikle söylemiyoruz. Belki çok yeteneklidir. O işin ayrı bir yanı. Ama ne olursa olsun öyle bir işlem onları da töhmet altında bırakır.

Sayın Başkan izin vermiyor galiba.

Aslında devam etmek istiyorum Sayın Başkan, izin verir misiniz?

BAŞKAN – Dinliyoruz üstadım maddeyi mahsusa konusundaki görüşlerinizi.

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Toparlayalım Ali Bey, maddeyi oylayacağız.

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Peki, maddeyi mahsusa konusuna gelince. Demin de arz ettim efendim, teamüller, kurumların hayatında çok önemlidir. Yerleşmiş teamülleri, haklı bir gerekçe yoksa, zorunlu bir neden yoksa değiştirmek lazım. O nedenle de adli yılın açılış törenlerinin bu şekilde yasadan çıkarılmaması lazım. Çünkü -demin Sayın Bal da ifade etti- her zaman siz söylemiyor musunuz veya biz söylemiyor muyuz? İşte, hâkimler kararlarıyla konuşsun.

Öyle diyoruz değil mi Sayın Bakan? E, o zaman hiç olmazsa yılda bir defa da onlara konuşma hakkını vermek lazım. Öyle değil mi? Hepimiz konuşuyoruz bakın. Ama onlar da konuşsun. Ben şimdi kamuda görev yaptığım için gerçekten kamu görevlilerinin suskunluğu bana zor geliyor. Yılda bir defa da onlar konuşsunlar. Beğenmeyebiliriz, bizi incitebilir konuşma ama o konuşmayı bizim hiçbir şekilde engellemememiz lazım diyoruz.

Teşekkür ederim, sağ olun.

BAŞKAN – Çok sağ olun Ali Bey, çok teşekkür ediyorum.

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Evet, maddeyi oylayalım Sayın Başkan.

BAŞKAN – İsa, stratejini uygulamaya imkânın yok, Komisyon Başkanı gündeme hâkim.

İSA GÖK (Mersin) – Oylayalım.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Oylayalım Başkanım.

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Oylayalım Başkanım.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Konuşmamız yok yani.

BAŞKAN – Ramazan Bey deminden beri söz istiyor.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Bakan “Çıkaralım.” diyecek belki.

BAŞKAN – Tabii, diyebilir.

Ben şunu anlayamıyorum: Bu kanunu kaldırdığınız zaman adli yıl açılış konuşması kalkmış mı oluyor? Kalkmış olur mu ya? Kalkmış olmuyor.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Peki, niye kaldırıyoruz o zaman Sayın Başkan?

BAŞKAN – O başka, sor onu, sorma hakkın var da, kalkmış olmuyor.

Buyurun Ramazan Bey.

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – Sayın Başkanım, Sayın Bakanım, değerli arkadaşlar; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Bu arada ben Bakanlık bürokratlarından ve Yargıtaydan öğrenmek istiyorum: Bu kanun ne zaman geldi? Ondan evvel bu kanun maddesi yoktu, adli yıl açılış töreni yapılıyor muydu? Biraz sonra soracağım. Cevap istiyorum.

Buyurun Ramazancığım.

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – Şimdi, bir defa biz toplantıyı kaldırmıyoruz. Toplantının bir yasal dayanağı olduğu iddia ediliyor, o yasal dayanağı kaldırıyoruz. Toplantı devam edebilir.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Ama orada zaten Başbakanın, Cumhurbaşkanının konuşması yok ki.

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – Diğer taraftan, sadece Barolar Birliği Başkanının konuşmasına da bunu hasretmek doğru değil, Yargıtay başkanları da açılışta konuşmalar yapıyorlar. Ben son kırk elli yılda Yargıtay başkanlarının ve Barolar Birliği başkanlarının bu toplantılarda yapmış olduğu konuşmaları taradığımda; Süleyman Demirel, rahmetli Bülent Ecevit, rahmetli Necmettin Erbakan, rahmetli Turgut Özal, Mesut Yılmaz, Tansu Çiller, Abdullah Gül ve Tayyip Erdoğan... Şimdi, bu toplantılara davet ediliyor. Asgari nezaketten dahi siz bu toplantılara başbakanları niye çağırıyorsunuz, toplantı bir ağırlık kazansın, toplantı şereflensin. Doğrudur, hukuki meseleler, hukuk elemanlarının, hukukla iştigal eden insanların problemleri

oraya taşınmalı, demokrasi manifestosu verilmesi, tabii, amenna fakat burada başkanların azarlandığı bir toplantıya da dönmemeli. Hiç kimse Anayasa'dan ve milletten almamış olduğu yetkiye dayanarak da orada... Milletten almadığı yetkiyi başkanların üzerinde bir azarlama müessesesi olarak bu zamanı ve bu alanı başkanların ve millî iradenin aşağılandığı alanlar olarak görmemeli.

Şimdi, biz siyaset kurumu olarak tabii ki muhalefet ve iktidar olarak birbirlerimizi eleştirebiliriz, yanlışlarımızı, hatalarımızı, iktidarın hatalarını söyleyebilirsiniz fakat siyaset kurumuna bir şey, bir hakaret yapıldığı takdirde bunda hepimizin birlikte hareket etmemiz gerektiğine inanıyorum, düşünüyorum. Netice itibarıyla milletten kahir ekseriyetle yetki almış, iktidara gelmiş memleketi yöneten insanların o toplantılara çağrılarak, o toplantılarda savunmasız, konuşma hakkı tanınmadan ve cevap hakkı tanınmadan başkanların azarlandığı bir toplantı platformu şeklinde geçmektedir. Netice itibarıyla sadece Barolar Birliği başkanının yaptığı konuşma değil aynı zamanda Yargıtay başkanlarının da konuşmasında millî iradenin aşağılandığını görüyoruz. Siyasetçi olarak da madem böyle bir ortam var, yasal dayanağını kaldıralım, kendileri yine toplantılarını yapsınlar, nezaketen davet ettiği misafirlere açıklamalarda bulunsunlar ama bu dayanağı siyaseten muhalefetiyle iktidarıyla ellerinden almamız gerektiğini düşünüyorum. Siyaset kurumuna, hukuk devletine sahip çıkmamız gerektiğini düşünüyorum. Siyaset yapılacak alanlar bellidir, siyaseti yapacak adamlar da bellidir, cübbelerini çıkarsınlar, siyasetlerini yapsınlar diye düşünüyorum.

BAŞKAN – Tamam mı Ramazancığım?

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – Tamam.

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Sayın Bakan “Bu yetki alınmıyor.” diyor, Ramazan Can “alalım” diyor.

BAŞKAN – Bakanım, Yargıtay da görüşünü bildirsın.

Dursun Bey, buyursunlar...

MURAT BAŞESGİOĞLU (İstanbul) – Sadece bir soru soracağım da...

BAŞKAN – Tamam mı Dursun Bey?

Buyurun.

YARGITAY ÜYESİ DURSUN ALTINÖZ – Sayın Başkanım, adli yıl açılışları, tam zamanı öğrenmek açısından sormuştum, 1943 yılından bu yana yapılıyor. 1973 yılından bu yana da yasal dayanağı bu Yasa hükmüyle icra ediliyor.

BAŞKAN – Dursun Bey, bu Kanun -eski Yargıtaylara ben bakmadım yani- eski Yargıtay kanunlarında var mı, merak ediyorum?

YARGITAY ÜYESİ DURSUN ALTINÖZ – Sayın Başkanım, 1973 yılında mevzuatımıza dâhil olmuş.

BAŞKAN – Girmiş ama ondan önce adli yıl var, açılış var.

YARGITAY ÜYESİ DURSUN ALTINÖZ – Ondan önce de evet, teamül olarak 1943 yılından bu yana kutlanıyor, açılış yapılıyor, 1973 yılından sonra da yasal dayanağı, mevzuat hükmü gereğince yapılıyor, Kanun hükmü gereğince yapılıyor. Bizler kurumsal olarak adli yıl açılış törenlerinin bir devlet geleneği olarak sürmesini ifade ediyoruz. İçeriğiyle ilgili farklı şeyler söylenebilir, nahoş olan olaylar varsa bunlar ayrıca değerlendirilebilir yani bunlar Yasa hükmünün kaldırılmasının gerekçesi olmadığını düşünüyoruz.

Saygılar sunuyorum Başkanım.

BAŞKAN – Buyurun Mehmet Bey.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Sayın Başkanım, teşekkür ediyorum.

Tabii ki burada arkadaşlarımızla temelde anlaşamadığımız bir demokrasi anlayışı farkı var. Demokraside elbette ki siyasi irade, millî irade önemlidir yani seçimle gelen insanlar ama demokrasi sivil kurumları, diğer devlet kurumlarını yok sayma anlamına da gelmez ve Türkiye, siyasetiyle yani bütün devlet kurumlarıyla, anayasal kurumlarıyla bir bütündür. Tabii, her şeyin kanunla düzenlenmesi gerekir mi konusu belki tartışılabilir ama maalesef ülkemizde bazı şeyleri belli bir düzene koymadan şimdiye kadar yürütmeyi başaramadık. Bu bakımdan hani İngiltere'deki gibi anayasası olmayan bir demokrasiyi, yazılı bir anayasası olmayan demokrasiyi yürütecek olgunluğa geldiğimizde belki bunların çıkartılması düşünülebilir ama bugün bunlar tamamen keyfi yapılan düzenlemelerdir ve bugün bunlar bu şekilde kaldırılırsa yarın yerine daha katı kurallarla ne zaman getirilir, ne zaman konulur? İşte Yargıtaydaki yapısal değişiklik sağlandığı zaman yeniden bunlar buraya getirilir konulur. Onun için bu günübürlük düzenlemeleri bırakalım, böyle lüzumsuz bir şeyi ortadan kaldıralım. Ama arkadaşlarımız baro başkanlarının, Yargıtay başkanlarının, Anayasa Mahkemesi başkanlarının konuşmasından bu kadar rahatsızsa bence bu maddeyi şu şekilde değiştirelim: “Bu açılış günlerinde cumhurbaşkanı, başbakan ve adalet bakanı dışında kimse konuşamaz.” diyelim bence olsun bitsin.

TURGUT DİBEK (Kırıkkale) – Tabii, Ramazan ona “evet” diyebilir.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Yahu, bunun dışındaki şeyi böyle yapalım çünkü mademki demokrasi diye artık hani işte eskiden tek parti sistemini eleştiriyordunuz ama şimdi de tek parti sistemini başka şekillerde ihdas etmeye çalışıyorsunuz.

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) - Ya, biz tek partiden çok partiye geçtik, şimdi de çok partiden de tek partiye geçeceğiz.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Yani biraz öyle oluyor, onun için bu madde değişecekse bence bu şekilde değiştirelim siz daha rahat edin yani.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Murat Bey bir soru soracak Sayın Bakanım.

Buyurun Bakanım.

MURAT BAŞESGİOĞLU (İstanbul) – Peki, teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Şimdi ben de sözü uzatmamak adına benden önce konuşan arkadaşlarımıza katılıyorum. Çok manasız yani bir yüksek mahkemenin açılış törenini yasayla yasaklıyoruz. Yarın Anayasa Mahkemesinin kuruluş yıl dönümüyle ilgili de bir yasaklama gelir, Fenerbahçe'nin kutlanmasına da bir yasaklama gelir, Beşiktaş'ın yasaklanmasıyla ilgili de bir şey gelebilir bu mantıkla.

Şimdi, ısrar ediyorsunuz, herhâlde vazgeçmeyeceksiniz, soruyorum: Kaldırdık, yargı açılış yılında Yargıtay yaptı.

BAŞKAN – Yapar.

MURAT BAŞESGİOĞLU (İstanbul) – Meclis resepsiyonu buna dâhil mi, o kapsam içerisinde mi değerlendiriyoruz? Meclis Başkanlığı Yargıtay Başkanlığına “Kardeşim, senin yasal dayanağın yok, bu resepsiyonu yapar mısın yapamaz mısın?” diyecek mi? İki: Harcamalara Yargıtay bütçesinden temsil, ağırlama, neyse buna para ayırabilecek misiniz?

BAŞKAN – Peki, teşekkür ediyorum.

Sorunun “a” şıkkı Cemil Bey’e. Anayasa’nın 98’inci maddesi midir denetim yolları arkadaşlar?

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Başkanım...

BAŞKAN – Dilek Hanım, kusura bakmayın, Sayın Bakanım çünkü defaatle söz istiyor, her ikiniz vazgeçtiniz ama yine diriltiyorum talebini.

Sayın Bakanım, buyurun.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Sayın Başkanım, demin Yargıtay üyesi değerli arkadaşımız da ifade ettiler, esasında Yargıtay adli yıl açılışına ilişkin törenler 1943 yılından beri yapılıyor. 1973 yılına kadar bir gelenek hâline gelmiş, 1973 yılında Yasa’ya konuyor, ondan sonra da yasa çerçevesinde yapılıyor. Ayrıca Yargıtayın İç Yönetmelik’i var, İç Yönetmelik’in 78’inci maddesinde de adli yıl açılış düzenleniyor. Şimdi, Danıştayda da İdari Yargı Günü var. Yine, Danıştayın İdari Yargı Günü iç tüzükün 39’uncu maddesinde düzenleniyor...

BAŞKAN – Kanun’da var mı ağabey?

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – ...tabii Danıştay ona göre yapıyor. Yani bu maddenin yürürlükten kalkmış olması Danıştayın bu noktada bundan sonra adli yıl açılış yapmasını yasaklayacak bir düzenleme kesinlikle değildir. Bunu bir defa bilelim çünkü yasa olmadan da yapılabilir. Zaten şu anda Türkiye’nin her yerinde barolarımız bunu kendileri ayrıca yapıyor, cumhuriyet başsavcılıkları, adalet komisyonları illerde bu biçimde etkinlikler yapıyor yani bu maddenin kaldırılması hâlinde yine Yargıtay bu geleneksel şeyini sürdürecektir, bu noktada herhangi bir sorun, sıkıntı olmayacaktır. Yani bütçeyle ilgili -Sayın Bakanım söyledi- “Bununla ilgili bir sıkıntı bundan sonra yaşanır mı?” Tabii yönetmelikte düzenlediği zaman, kendi içinde düzenleyebilir, herhangi bir sıkıntı orada yaşanmaz ama yaşanırsa onu çözeriz, onu bilmenizi isterim.

ALİ SERİNGİ (Gaziantep) - Sen Bakan olmayacaksın ki nereden çözeceksin?

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Efendim biz 2053 hedefine doğru gidiyoruz.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Bakanım.

Buyurun İlhan Bey.

İLHAN CİHANER (Denizli) – Ya aslında söylenecek hemen hemen her şey söylendi ama ben bir başka konuşmayı, konuşmaları örnek vereceğim. Örneğin cumhurbaşkanının Meclisteki geleneksel konuşması, örneğin akademik yıl açılışında yapılan konuşmalar...

BAŞKAN – O Anayasa’da bizatihi yazıyor.

İLHAN CİHANER (Denizli) – Evet, bu da Yasa’da yazıyordu. Eğer bunların hepsi gerçekten yani çünkü böyle bir gelenek fetişi de belki yapmak doğru değil ama hepsi bir bütün olarak ele alınsaydı Ramazan Bey’in argümanı doğru olabilirdi. Yani işte “Kaldırıyoruz bunları.” Ama şimdi bunu buradan kaldırdığınız zaman yani aynı yönetsel hata içindesiniz. Sorun başka bir sorun ve o sorunu şimdi sanki sahiden protokole ilişkin, yok işte orada bakanlar... Yani siz burada çok daha ağır sözlerle muhatap oluyorsunuz. Nasıl dinliyorsanız başbakan da dinlesin. Başbakanlar, siyasiler en ağır eleştirileri yargıçlardan daha fazla bir şekilde -yani uluslararası hukuk kuralları da böyle, teamüller de böyle kabul eder- sindirmek zorundadır. Kaldı ki hakaret denildi Metin Feyzioğlu’nun konuşmasıyla ilgili. Bildiğim kadarıyla her şey dava açan dönemin Başbakanı bu konuşmayla ilgili bir dava falan da açmadı, şikâyetçi falan da olmadı, orada hakaret falan da yoktu zaten, bir eleştiri vardı. Sayın üyemizin dediği gibi “Bu ayrıca değerlendirebilir farklı bakış açılarıyla.” ama bunu tarih de bilsin herkes de bilsin ki, bilmeli ki bu Metin Feyzioğlu’nun konuşmasıyla ilgili bir değişiklik. Dolayısıyla bize “Ya, işte şöyle oluyor, böyle oluyor, geçmişte şu oldu, bu oldu...” Geçmişte hiç kimse rahatsız olmadı, burada size de, bakanlara da, Başbakana da çok daha ağır laflar da ediliyor her yerde. O zaman Cumhurbaşkanının yaptığı konuşmayı da iptal edelim, o zaman akademik yıl açılışlarındaki konuşmaları da iptal edelim, o zaman anlayalım ki sahiden bu tarz bir yöntem karşıymış. Dolayısıyla yani kabul edilebilir bir şey olarak görmüyorum ben bunu ama ısrarcısınız.

BAŞKAN – Peki, İlhan Bey, teşekkür ediyorum.

Buyursunlar Dilek Hanım.

Dilek Hanım, hangi maddede konuşmayacaksınız merak ediyorum ha?

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Konuşacağım efendim, hepsinde konuşacağım.

BAŞKAN – Hay hay, tamam.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) - En doğal hakkımız ve konuşmamız da lazım diye düşünüyorum.

Şimdi, öncelikle Ramazan Bey, artık bir niyet okuma değil, gerçek iradesi, bu düzenlemenin gerçekten yapılma amacını ortaya koyduğu için kendisine bir teşekkür etmemiz lazım. Dedi ki “Ellerinden almamız lazım, millî iradeye karşı konuşuyorlar, millî iradeye rağmen konuşuyorlar, azarlıyorlar Başbakanı -ya da- işte Cumhurbaşkanını.” neyse. Şimdi, ben yani hepimizin bildiği şeyi yeniden hatırlatma gereğini duyuyorum, Anayasa’nın 7’nci maddesi “Yasama yetkisi Türk Milleti adına Türkiye Büyük Millet Meclisindir. Bu yetki devredilemez.” “Yürütme yetkisi ve görevi: Yürütme yetkisi ve görevi,

Cumhurbaşkanı ve Bakanlar Kurulu tarafından, Anayasaya ve kanunlara uygun olarak kullanılır ve yerine getirilir." Ayrıca 9'uncu madde: "Yargı yetkisi, Türk Milleti adına bağımsız mahkemelerce kullanılır." Neymiş? Demek ki millî irade sadece Hükümet tarafından alınan oy, AKP iktidarı tarafından alınan oy ve bu çerçevede de AKP'nin her şeyine boyun eğmek demek değilmiş. Kuvvetler ayrılığı dediğimiz şeyi, hepimizin artık alfabetini ezberlediğimiz şeyi yeniden burada birbirimize konuşacak mıyız? Yani aslında bu sözleriyle Ramazan Bey'in bundan dolayı özür dilemesi gerektiğini düşünüyorum. "Kuvvetler ayrılığını biz tanımıyoruz, iktidar olarak tanımıyoruz, biz ne dersek o olacak, biz eleştirilemeyeceğiz." Diyor, eleştirileri azarlama gibi algılıyor. Üstelik de yani Anayasa'dan yetkisini almış bir Yargıtayın adli yıl açılış töreninde Yargıtay başkanının konuşmasına asıl tavrı aldıklarını da söylüyor yani diyor ki: "Yıllardır bu konuda, ben bakıyorum, Yargıtay başkanları da bu konuda iktidara çatmışlar, eleştirilerini yapmışlar." yapacaklar çünkü onlar da Anayasa'dan haklarını alıyorlar, Türk milletini adına bu konuda konuşma hakları var ve yapacaklar. O, onların en doğal hakkı. Nasıl başbakan konuşuyorsa, cumhurbaşkanı konuşuyorsa Meclis başkanı konuşuyorsa, biz burada yasama yetkisini yürüten milletvekilleri olarak konuşuyorsak onların da konuşma hakları var. Konuşmazlarsa zaten bir hatadır yani ben bu sözleri için Ramazan Bey'in özür dilemesi gerektiğini düşünüyorum.

Şimdi, bu olay niye oldu? Yargıtay, Metin Feyzioğlu'nun konuşması konusunda "O gelirse ben gelmem." deyince Tayyip Erdoğan, bu konuyu görüştü ve ardından da Metin Feyzioğlu'nun çağırılmasına karar verildi. Aslında burada Metin Feyzioğlu'na ve Barolar Birliğine, avukatlara da bir gözdağı var ama asıl olarak Yargıtaya bir gözdağı var. "Siz bizim talimatlarımız dışında bir işlem yaparsanız o zaman biz de intikamımızı alırız; yasa yoluyla alırız, sizi de konuşturmayız, baroları da konuşturmayız." Aslında böyle bir intikam anlayışı var burada. Ben bunun altını bir çizmek istedim. Şimdi, böyle bu anlayışla gidersek eğer... Biz ne diyoruz: Kuvvetler ayrılığı var, ayrıca yargı yetkisinde de hem yargıçların hem savcılarının hem de savunmanın üçlü sacayağı olacağını düşünüyorum. O zaman bu anlayışla gidersek yargıyı kendinize bağlıyorsunuz, bağlamayı istiyorsunuz, bir AKP yargısı yaratılıyor diye düşünüyorum. Bunları görüyoruz ve bundan sonra da görmeyi istememize rağmen bunların etkilerini göreceğiz. Ondan sonra şöyle bir şey mi gelecek? Baro başkanlarını, barolar 3 kişiyi belirler -aynı YÖK'te rektörlerin seçiminde olduğu gibi- cumhurbaşkanı bir tanesini seçer. Buraya doğru mu gideceğiz yani, bu anlayış oraya doğru gidiyor. Ya, olmaz böyle bir şey. Gerçekten trajikomik bir olay. Yani bu kadar da artık göstere göstere ve söyleye söyleye böyle bir şey yapılmaz. Yani "Kuvvetler ayrılığını yok sayıyoruz biz, olmasın, kimse konuşmasın, kimse eleştirmesin." Ya, böyle bir yaklaşım biçimi olur mu? Yani ben Ramazan Bey'in bu konuda, bu söylediği şeylerden dolayı aslında Meclisten Anayasa gereği özür dilemesi gerektiğini düşünüyorum.

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – Kısa bir söz alabilir miyim? Kısa bir cevap vermem lazım tutanaklara geçmesi babında.

BAŞKAN – Şimdi, bir bitireyim vereyim. Şimdi, Barolar Birliğinin görüşünü de şey yapalım.

Buyurun Ekimciğim.

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ TEMSİLCİSİ EKİM ERGÜN – Tabii, konu Yargıtayı da ilgilendiriyor, hâliyle bizi de ilgilendiriyor.

2011 yılıydı galiba, 2011 yılında Almanya'da Münih kentinde -her yıl değişik kentlerde yapılıyor- Alman Avukatlar Günü'ne katılmıştım. Alman Avukatlar günü'ne hem Baviera eyaletinin adalet bakanı katılmıştı hem de federal adalet bakanı katılmıştı ve orada federal adalet bakanı kıyasıyla eleştirilmişti. Adalet bakanının koruma polisleri yoktu, geldi oturdu, dinleyicilerin arasındaydı, bizim aramızdaydı...

Gayet normal bir durumdu, hatta tanıştık kendisiyle. O tarihte henüz Türkiye'de herhangi bir adalet bakanıyla tanışma imkânımız da yoktu bizim çünkü bakanlar bizim avukatlar günü etkinliklerimize katılmazlar ama Almanya'da federal adalet bakanıyla tanışmıştım, çok da ilginç gelmişti. Türkiye'de henüz bir bakanla tanışmamışken orada tanışmıştım.

Şimdi, bu törenler dünyanın her yerinde yapılıyor yani "yapılmıyor" denilebilir, "yapılmıyor" denilen ülkelerde de yapılıyor yani İngiltere'de de yapılıyor örneğin. Eleştiriler söz konusu olur yani Türkiye Barolar Birliği her zaman için eleştirilmiştir bu konuda; hem iktidar tarafından eleştirilmiştir hem de muhalefet partileri tarafından eleştirilmiştir yani bu çok doğaldır. Ancak bu eleştiriler nedeniyle "Evet, burada konuşma yapılmasın!" Yani bu düzenleme niye yapılıyor? Yani bu törenler yine yapılmaya devam edilebilir. Peki, bu törenler yapılmaya devam edilecekse bu kanun neden çıkarılıyor? Harcama sorunu var, neye dayalı olarak harcama yapacak, örneğin Yargıtay? Yani bunun bir anlamı olmalı. Pratikte, gerçeklikte hiçbir anlamı yoksa bu düzenleme neden yapılıyor ve bu demokratik bir düzenleme mi? Yani politik bir konu bu, politik bir tartışma konusu aynı zamanda, orada eleştiriler yapılır, bu da doğal bir şeydir yani bu hep böyledir, hep böyle gelmiştir, muhtemelen de bu şekilde devam edecektir.

Saygılarımla.

BAŞKAN – Ramazancığım, buyur hemen iki cümle.

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – Sayın Başkanım, değerli arkadaşlar; aslında ben polemik yapmak istemiyorum fakat şöyle bir şey var. Siyaset kurumuna siyasetçiler olarak hep beraber destek olmak durumundayız. Ben burada sadece AK PARTİ temsilcilerinden bahisle açıklama yapmadım, örnek de verdim. Ta 1973'lere kadar ben gerek Barolar Birliği başkanlarının gerekse Yargıtay başkanlarının konuşmalarını da inceledim ama bu incelemelerde baktım ki dönemin Başbakanı Süleyman Demirel, rahmetli Bülent Ecevit, rahmetli Turgut Özal, Mesut Yılmaz, Tansu Çiller, rahmetli Necmettin Erbakan...

TURGUT DİBEK (Kırıkkale) – Hiçbiri böyle bir değişikliği düşünmemişler Ramazan arkadaşım.

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – Bu toplantılar siyasi bir toplantı değil. Siyasi bir toplantı olmamasına rağmen siyasetçilerin azarlandığı, aşağılandığı toplantılar hâline gelmiştir. Ben şunu söylüyorum, bir: Nezaketten doğru değil. Siz misafir olarak davet ediyorsunuz, o toplantıyı şerefliendiren, milletin kahir ekseriyetinin oy verdiği başbakanları orada azarlıyorsunuz, bu bir defa doğru değil. Siyasetçiler şamar oğlanı değil, hep beraber destek olmak durumundayız

siyasetçilere. İkincisi: Bu siyaseten de doğru değil. Siyaset yapılacak alanlar Siyasi Partiler Yasası'nda da düzenlenmiş. Üçüncüsü: Hukuken de doğru değil. Niye? Kamu görevlilerinin siyaset yaptığı nerede görülmüş?

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Siyaset mi yani, kamu görevlisi ağzını mı kapatsın?

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – Siyaset değil mi, siyasetin daniskasını yapıyorlar o toplantılarda.

Ben şunu özellikle söylemek istiyorum, lafı da fazla uzatmak istemiyorum. Siyaset kurumuna, demokrasi kurumuna hep beraber destek olmak durumundayız. Siyasetçilerin aşağılandığı dönem artık geçmişte kalmıştır. Yeni Türkiye'ye geliyoruz. Şunu özellikle söylemek istiyorum: Ben siyasetçi olarak siyaset kurumuna destek olduğumdan dolayı özür dileycek bir durumum yok ama aksine sizin millî iradedenden, siyaset kurumundan özür dilemeniz gerekir.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Tek kişinin konuştuğu sistemlere demokrasi demiyorlar Ramazan Bey.

BAŞKAN – Peki, arkadaşlar çok teşekkür ediyorum.

Komisyonumla, değerli arkadaşlarımla bir hususu paylaşmak isterim. Bağımsız veya hükmi şahsiyetleri var olan kişilerin belli dönemlerde, özellikle yargı gibi açılış dönemlerinde tören yapmaları yasadan kaynaklanan bir yetki veya hak değil, ontolojisinden kaynaklanır, var oluşundan kaynaklanır. Tarihsel gelişimimiz de böyledir. Nitekim gerek Divanı Ahkâmı Adliyenin -1868, daha önce tabii Tanzimat'ta var- gerek Şûrayı Devlet'in küşadında bütün devlet erkânı bir araya gelerek açılış törenlerinde törenler yapılmıştır yani şu anda bu düzenlemeyle ontolojiden kaynaklanan yetkileri tahdit etmek mümkün değil, zaten yasaklayıcı değil, kaldırıyor. Nedir bu? Bakın, yasama düzenlememizdeki bir gelenek zaafı var. Aslında modern hukuk devletlerinde teamüller yasa üstü, neredeyse anayasa değerinde saygın normlardır ve o teamüller sürer, nitekim Osmanlıda da bu teamül böyle sürmüş. Bakın, Cerideyi Adliye, Cerideyi Mehakim 1876'dan bu yana -ki bütün yayınlanan nüshaları kütüphanemizde vardır- salnameler (devletin yıllıkları) bakın, karışınızda görürsünüz.

Bir hatıramı anlatayım: Barolar Birliği Teoman Bey zamanında yeni bir dergi çıkardı, Barolar Birliği Dergisi, ben de yayın kurulundayım. İlk sayısında bir yazım var: Savunmasız yargı veya gizli belgeli adalet. Bir devam sebebiyle geliştirdiğim makaleydi. Sonra Önder Bey, işte, siyaset kesimi sonucu Barolar Birliği Başkanı oldu, benim o makalemi kullanarak, okuyarak yani oradan yararlanarak -rahmetli Özal Cumhurbaşkanı- bir adli yıl açılışında Cumhurbaşkanımızla atışma oldu. Mesela İsmet Ocakçıoğlu'nun oradaki pratiği, Barolar Birliğini çağırmadı. Ben tanık olarak yani arkadaşlar bilsin diye... Ve Barolar Birliği olarak ayrı -iki defa mı, Ekim, belki hatırlarsın, o zaman avukat falan değildin- iki veya üç defa ayrı bir tören düzenledik. Ha, ben bunun yani törenlerin, ontolojiden kaynaklanan törenlerin ne iç tüzük meselesi ne kanun meselesi olmadığını düşünüyorum. Bu konuyu da norm temel veya normatif temele oturtulması gereken değil varoluştan kaynaklanan bir sorun olarak görüyorum.

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) - Teklif sahibi diyor ki “Biz bu hakkı elinden almak istiyoruz.”

BAŞKAN – Yok, yok norm kalkıyor, yok yok. Onu da raporda yazacağım, ontolojiden kaynaklanan bir hak, tabii.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – “Ellerinden almamız lazım.” diyor.

BAŞKAN – Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Sayın Başkanım, tutanaklara bir bakın isterseniz.

BAŞKAN – Yahu bırak ya, yahu şimdi kardeşim Dilek Hanım'ın şeyine niye şey ediyorsunuz.

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – Madde gerekçesine bakıldığında sanki bu törenlerin iptal edildiği gibi bir algılama çıkıyor.

BAŞKAN – Ali İhsan, yazarım onu, Komisyon gerekçesinde yazarım.

11'inci maddeyi okutuyorum, buyurun:

MADDE 11- 24/2/1983 tarihli ve 2802 sayılı Hâkimler ve Savcılar Kanununun 8 inci maddesinin birinci fıkrasının Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edilen (b) bendi aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiş; (k) bendinde yer alan “beş” ibaresi “iki” ve “tarih” ibaresi “yılın ocak ayının birinci günü” şeklinde değiştirilmiştir.

“b) Giriş sınavının yapıldığı yılın ocak ayının birinci günü itibarıyla otuz beş yaşını doldurmamış olmak.”

BAŞKAN – Söz yok, önerge yok...

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Var, var Başkanım.

BAŞKAN – Pardon, özür dilerim.

Dilek Hanım, buyurun.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Şimdi, Sayın Başkanım, burada özellikle avukatlıktan geçenlerle ilgili beş yıllık fiilî avukatlık süresinin daha önce ilk verilen yasa teklifinde üç yılken, üç yıl da yetmemiş iki yıla indirilmesi söz konusu bu maddede. Bunun daha önce de doğru olmadığını söylemiştik. Yani, iki yıl avukatlık yapmış bir arkadaşımız henüz daha işin usulünü bile yeterince öğrenmemiş sayılabilir. Hepimizin başından geçti bu iş. Bir kere bu şekilde bu kadar deneyimsiz bir arkadaşımızın yargıçlığa seçiliyor olmasının öncelikle teknik anlamda da yani yargıçlığı yeterince kavrayabilen, bunun gereğini yapabilecek nitelikte olmayabilir, o deneyimi kazanmamış olabilir diye bu yönüyle bir itiraz ediyoruz.

Diğer taraftan, bunun yapılma gerekçesinde -aynı zamanda, işte, baştan beri söylüyoruz, Şuay Bey diyor “Niyet okuma.” ama niyet okuma değil bu kesinlikle- bir kadrolaşma olayını seziyoruz. Ben dün de söyledim yani seziyoruz değil, yapılan bir şey zaten. Özellikle, mülakat komisyonunda, avukatlıktan geçenler de yeniden seçilenler de öğrencilerden, okulu bitirenlerden seçilenler de mülakata tabi tutuluyorlar. Mülakat ise Bakanlık yetkilileri tarafından yapılıyor. Bu ise işte o zaman siyasi tercihler ya da cemaat tercihleri vesaire gibi sonuçlara yol açıyor ve hepimizin başını ağrıttacak nitelikte bir durum oluyor.

BAŞKAN – Korunsun mu?

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Şimdi, bakın, daha önce söyledim ben. Fethullah cemaatinden şimdi şikâyet ediliyor, onların bir örgütlenmesi olduğundan bahsediliyor, yarın da bir başka tarikat, bir başka cemaat eğer hâkim olursa ona ne yapacaksınız? Yani, burada en önemli şey bilgi, birikim, donanım ve muhakeme gücü olması gerekirken daha çok

kadrolaşmayla ilgili bir düzenlemenin olduğunu görüyoruz ne yazık ki. Bu nedenle, bundan dolayı rahatsızlık duyuyoruz. Ama, biz avukatlar olarak hep şunu söyledik, deneyimsiz hâkimler ya da işini yeterince iyi bilmeyen hâkimler hepimiz için sorun olmuştur ve her birimiz kendi aramızda konuştuğumuzda şunu söylemişizdir: “Ya, avukatlıktan geçilsin yargıçlığa.” Ama, tabii, bunu biz böyle iki yıllık, üç yıllık falan değil, bir on yıllık meslek deneyiminden sonra, eğer disiplin suçu işlemediyse ve Yargıtayda, baktığı davalarda nasıl hâkimlerin bir derecelendirilmesi varsa avukatların da bir derecelendirilmesi yapılsın, başarı oranlaması yapılsın, aynı zamanda disiplinle ilgili herhangi bir cezası olmasın. Yani, o deneyimli insanları, meslektaşlarımızın içinde en iyileri ve o konuda en çok talep edenler gitsinler mesleğe, yargıçlığa ve savcılığa diye düşünmüştük.

Tabii, on yıllık bir avukatın oraya gidebilmesi için de mali anlamda yargıç ve savcılar çok iyi olanaklara sahip olması lazım. Çünkü, on yıllık bir avukat kolay kolay gitmek istemez. Aslında, yargıçlık ve savcılık idealist mesleklerdir, bunu hepimiz biliyoruz. O yapılan şeylerin hiçbirisi parayla pulla ölçülebilecek şeyler değildir. Ben de yargıç olmayı istemiştim ama sakıncalı piyade olduğumuz için bizi yargıç yapmadılar. İşte, o sakıncalı piyadelerin ama gerçekten idealistçe yaklaşabilecek olan insanların olması gerektiğini düşünüyoruz. Yani, bu savcılar ve yargıçların seçiminde avukatlıktan da geçse, hukuk fakültesini bitiren genç arkadaşlarımızdan da olsa, siyasi eğilimleri değil ama gerçek anlamda idealistçe mesleği yapacak bilgili, birikimli, donanımlı insanların olması lazım. Ama, asıl olarak da -Sayın Bakanım siz bizi çok dinlemiyorsunuz- gerçekten avukatlık yapmadan yargıçlığa geçmemesi gerekir. Bu konuda bir düzenleme yapılması gerekir diye düşünüyoruz. Yani, bu konuda bir çalışmanız olur mu bilemiyorum ama biz meslekten de aynı şeyi söylemiştik. Çünkü, avukatlık yapan insanlar halkın sorunlarını bilirler, meslektaşlarının sorunlarını bilirler ve en pratik çözümleri de bilirler. Örneğin, bir ihtiyati tedbir istersiniz, hâkimden alamazsınız ama o ihtiyati tedbirin ne anlama geldiğini bir avukat olarak ben bilirim ya da vatandaşın ne kadar zor duruma düştüğünü bilirim ya da örneğin bir kadın korunma ister, bunun ne anlama geldiğini biz biliriz. Ama, yargıçlar bunun ne anlama geldiğini her zaman bilmiyorlar, savcılar da bilmiyorlar. Cezaevine gittiğimizde, müvekkilimizin ne türden sorunlarla karşı karşı olduğunu biliriz ve o tutukluluğun, hükümlülüğün ne anlama geldiğini biliriz. Ama, yargıçlar ve savcılar bizim gibi, o insanlarla bir arada olmadıkları için, halkın nabzını tutamadıkları için, işte, pek çok yanlış kararlar veriliyor. “İş yükü” diyoruz ya, “Davalar bu kadar uzuyor, davalar çok uzun sürüyor.” işte, asıl nitelikli, halkın sorunlarını bilen, gerçekten alanında uzman olan hâkim ve savcılar olursa, bu da avukatlıktan geçerek olur bence ama bu iki yıllık değil, sekiz on yıllık ve çok da objektif olabilecek bir mülakat ya da bir sınav sistemiyle ancak olabilir. Yani, ben pek çok sorunun bu şekilde düzelebileceğini düşünüyorum ve bu konuda da bir çalışma yapılırsa da memnun olacağımızı belirtmek isterim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Cümleleri tekrarlayanın anlamların özgül ağırlığını artırmadığını düşünüyorum.

Bakanım size soru var.

Buyurun Bakanım.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Benim de söz isteğim vardı. Soru nereden çıktı?

BAŞKAN – Dilek sordu ya Bakanımıza.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Ben de konuşacağım, belki ondan sonra Sayın Bakan cevap verecek.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Gene cevap veririm.

BAŞKAN – Efendim, İç Tüzük’ümüze göre, yürütme organı ile komisyon başkanının sıra düzenine bakmaksızın söz hakkına sahip olduğunu hatırlatmak isterim.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – “Soru var.” deyince...

BAŞKAN – Dilek sordu ya.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Tamam yani ben soruları toplu alıp... O anlamda dedim de.

BAŞKAN – İç Tüzük müsait olsa ben bir saatliğine delege ederim Komisyon Başkanlığını sana Turgutçuğum.

Buyurun Bakanım.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Sayın Başkanım, iki hususu ifade etmek için söz aldım: Bir tanesi, hukuk eğitimiyle ilgili konuda Bakanlık olarak bir Bilim Komisyonu kurduk. Bilim Komisyonumuz bir çalışma da hazırladı. Hem Amerika hem Avrupa, başkaca ülkelerde hukuk eğitimi nasıl yapılıyor, bununla ilgili bir çalışma yaptı. Önümüzdeki günlerde biz... Bu çalışma üzerinde biraz daha fazla yoğunlaşarak oradan acaba dünyadaki hukuk eğitimi sisteminden ülkemize en uygun olanı taşıyabilir miyiz, bununla ilgili onlar bir rapor sundular. Bu nedenle, biz hukuk eğitiminin dünyayla uyumlu olması konusunda bir adım atmayı planlıyoruz. Çalışma bitince gündeme getireceğiz. Bunun içerisinde Türkiye’deki yetişmiş bilim insanları var; Türkiye’de üniversitelerle görüştüler, yurt dışı ziyaretleri yaptılar, oralarda da incelemeler oluşt, bir noktaya da geldi. Biz onun üzerinde çalışıyoruz, çünkü, hukuk fakültelerinin sayısı hakikaten çok arttı. Bunlar, hukuk fakültesindeki öğrenci sayısını artırırken kaliteyi de maalesef düşürdü, hepimiz bunun farkındayız. O nedenle, bu konuda adım atmaya ihtiyacımız var. Çalışmamız bittiğinde paylaşacağız.

İkincisi: Hâkimlik ve savcılığa geçme konusunda şu andaki uygulama, hukuk fakültesi mezunu olmak, sınavda başarılı olmak. Tabii, avukat kaynağından da alım var. Ben geçenlerde de açıkladım, Bakanlık olarak kademeli bir şekilde, kaynağı tamamen avukatlara dönüştüren bir adım atmayı planlıyoruz. Belli bir süre avukatlık yapmayan kişilerin hâkim ve savcı olmasını engelleyecek adımı da atacağız. Kademeli bir geçişi orada yapacağız. Bugün esasında iki yıla çekmemizin - arkadaşlar, üç yıl, beş diyor, belki üç yıla değiştirilebilir o- sebebi de şu: Dört yıl, beş yıl meslekte kaldıktan sonra hâkimlik ve savcılık mesleğine gelme konusunda avukatlar fazla istekli davranmıyor, bir düzen kuruyor.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Mali durumu artırmak lazım.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Tabii, onun için sınavı, mesela, arkadaşlar kaldırılabilir diyorlar. Tabii, sınavı kaldırdığınızda da gerçekten kalitede de bir sıkıntı olur. Onun için, yazılı ve sözlü sınavları muhafaza etmek kaydıyla avukatlık kaynağından hâkim ve savcı alımına önümüzdeki yıllar içerisinde kademeli olarak geçiş yapacağız.

Bu sene daha fazla avukatlık kaynağından alım ilanı yaptık, önümüzdeki yıl bunu daha fazla çoğaltacağız, birkaç sene sonra da kaynağı tamamen avukatlardan olarak bir alım sistemine geçeceğiz. Bunu buradan bir kez daha ifade etmek istedim.

Teşekkür ediyorum.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – O doğru bir şey olur Sayın Bakanım da ama mülakat komisyonunun da objektif olması lazım.

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – Sayın Bakanım, bence mülakatı kaldırmak lazım çünkü objektiflik sorunu var. Sizin güzel bir sözünüz var “Hâkimler kararlarıyla konuşur.” diye. Eğer, yazılı sınavda eğer o ehliyete, o bilgiye sahip olduğu ortaya çıkarsa, hâkimler de kararlarıyla konuşuyorsa o zaman mülakatı kaldıralım, sadece yazılı sınavla alalım. Ben o nedenle mülakatın kaldırılmasından yanayım.

Yanlış mı söylüyorum Sayın Bakanım? Hâkimler kararlarıyla konuşmuyor mu, mülakatta neyi anlatacak, hayat hikâyesini mi anlatacak?

BAŞKAN – Buyurun Turgutçuğum.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Sayın Başkanım, çok uzun bir şey söylemeyecektim. Sayın Bakan, gerçi, verdiği yanıtlarda...

BAŞKAN – Anlam o kadar açığa çıktı ki aslında hiçbir şey söylememek lazım.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Yok, şöyle: Şimdi, bu iki yıllık süre bana biraz kısa geldi, onunla ilgili bir önergeden bahsedildi. Yani, anlarım, tamam, bana göre beş yıl da kalabilir çünkü bir önceki yasa koyucu “beş” demiş, biz ikiye iniyoruz yani beşten ikiye. Arada böyle, oransal olarak çok fazla olmuş.

O zaman ben şöyle düşünmüştüm: Yani, hiç gerek yok avukatlıktan almaya, işte, normal hukuk fakültesini mezunlarını almalıyım -gerçi siz de öyle benzer şeyler söylediniz-avukatlıktan alalım tek sınav gibi ya da avukatlık yapmadan hepsini hukuk fakültesi mezunlarından alalım. İki yıllık süre çok yeterli değil bence Sayın Bakanım. Bunu -bana göre de dört olsun ama- üç yapmayı düşünmüştünüz, biraz artırmak gerekir diye düşünüyorum. Ben de etrafımda görüyorum, küçük bir ilimiz var ama. Yani, iki yıllık süre avukatlık geçişleri için çok uygun değil.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Bakanlık ilana çıkıyor, müracaat edenlerin sayısı çok az. Yazılı sınav yapıyor, diyelim 600 kişi alacak, en son sınavda 400 küsur kişi sınavda başarılı oldu. Çünkü, meslek hayatına girince bu sınavlara hazırlanma noktasında başka pratik bilgisi çok oluyor ama diğer konularda şeyleri oluyor. Çünkü, bir konuya kendi yoğunlaşıyor, icra işine veya ceza işine, diğer alanlarda ihmal oluşturuyor. Süreyi çok uzun koyduğumuzda, bu alana kayışı engelleriz diye endişemiz var. Maalesef, müracaatlar arzu ettiğimiz düzeyde değil şu anda.

BAŞKAN – Oylamaya geçeceğim ama Ali Bey, bir cümleyle...

Buyurun.

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Şimdi, Sayın Başkan, Sayın Bakan; aramızda avukatlıktan gelen epey arkadaşımız var, kusura bakmasınlar; bana göre avukatlıktan hâkimliğe geçiş hiç olmamalı, yıl falan yok.

(Gürültüler)

BAŞKAN – Aykırı bir görüş, dinleyelim arkadaşlar.

Buyurun.

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Ben görüşümü açıklıyorum, olmamalı. Niye olmamalı? Şimdi, avukatlıktan hâkimliğe niçin alıyorsunuz? “Efendim, hâkim, savcı açığı var, onun için alıyoruz.” diyorsunuz, öyle mi?

MURAT GÖKTÜRK (Nevşehir) – Yok, hayır, o değil. Yanlış anlamışsınız siz o zaman.

BAŞKAN – Yok, yok “Verim yükselir.” diyor.

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Peki, doğruyu anladım, öyle diyorsunuz.

BAŞKAN – Yok, ben demiyorum, arkadaşlar diyor.

ŞUAY ALPAY (Elâzığ) – Dünya örneklerinin hepsi öyle. Ona bir bakın da ondan sonra...

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Şimdi, keşke, o zaman, demokratik ülkelerde uygulanan sistemi uygulasanız.

Şimdi, bakınız, Sayın Bakan, ben samimi söylüyorum, ister inanırsınız, ister inanmazsınız, hukuk fakültesi mezunu pek çok yakınımız var. Diyorum ki hâkimlik, savcılık sınavına girin. “Efendim, nasıl olsa bizi almazlar.” Siz böyle bir durumdayken böyle bir mülakatla hâkim, savcı almanız sizin tarafsız olduğunuz anlayışını... Sizin derken yargıyı diyorum, siz zaten tarafsız değilsiniz. Bu, yanlış. O nedenle bir defa...

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Onlarca yıldır aynı sistem uygulanıyor.

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Efendim, o zaman, şöyle... Yanlış düzeltin o zaman, şayet öyleyse. Bir defa, hâkimlik, savcılık sınavında mülakatı kaldırmak lazım.

Şimdi, peki, diyorsunuz da... İzin verin, bu çok önemli bir konu, bunu anlatmak istiyorum.

BAŞKAN – Bunu, aşağı yukarı, bizim Komisyon iki yasama dönemidir bunu tartışıyor Ali Bey.

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Tartışıyor ama bir arpa boyu yol alamıyoruz, bunu daha önce de söyledim.

BAŞKAN – Peki, buyurun.

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Sayın Başkan, ister kabul edin, ister kabul etmeyin, belli bir kesim hâkim, savcı olamıyor. Olamıyor efendim, bunun hiç yalanı yok, isterseniz araştırın. Belli bir inanca mensup insanları hâkim, savcı yapmıyorsunuz. Bunu daha önce de söyledim.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Yanlış düşünüyorsunuz.

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Hiç yanlış değil.

BAŞKAN – Bu olmasın işte, arzumuz öyle bir şey olmasın.

ŞUAY ALPAY (Elâzığ) – Ali Bey, hangi kesim?

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Alevileri almıyorsunuz, onu da açık söyleyeyim.

ŞUAY ALPAY (Elâzığ) – Ya, yapmayın Allah aşkına!

BAŞKAN – Aman Ağabey, olur mu ya!

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Efendim, söyleyin örnek versin. Almıyorsunuz.

MURAT GÖKTÜRK (Nevşehir) – Bu gerçekten yanlış.

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – Sayın Başkan, bu konuların konuşulması doğru değil.

BAŞKAN – Tamam arkadaşlar.

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Şimdi, Sayın Başkan, sadece hâkimliğe değil...

(Karşılıklı konuşmalar)

Efendim, tepki gösterebilirsiniz, ben bir gerçeği ifade ediyorum.

Sadece hâkimliğe değil, kaymakamlığa da almıyorsunuz.

RECEP ÖZEL (Isparta) – Bölücülük yapıyorsunuz.

ALİ HAYDAR ÖNER (Isparta) – Almayanlar bölücülük yapıyor.

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Almıyorsunuz. Yani, şimdi, biz var olanı niye saklayalım. Ondan sonra da diyorsunuz ki: Efendim, cemaat, vesaire... Cemaati, şunu, bunu bırakacaksınız. Objektif bir sınav yapacaksınız, cemaat mensubu da olabilir, Alevi de olabilir, Sünni de olabilir, gayrimüslim de olabilir, kim olursa olsun.

Teşekkür ederim.

ŞUAY ALPAY (Elâzığ) – ÖSYM yapıyor sınavı. Yapmayın Allah aşkına ya!

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Bunu herkes biliyor, siz de biliyorsunuz.

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, Türkiye Cumhuriyeti devletinde imtiyazlı veya imtiyazsız vatandaş ayrımını Komisyonun bütün üyeleri -Ali Bey dâhil, üye olmamasına rağmen- teorik olarak reddeder.

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Kesin, evet.

BAŞKAN – İki: Pratik olarak da böyle bir şeyi bir yürütme organının, yargı organının veya bir kurulun isteyebileceğini öngöremem, bireysel olarak bu Komisyon üyesi arkadaşları tanıyoruz, bütün parti üyesi arkadaşları tanıyoruz, benim en önemli dostlarım Alevilerdendir.

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Şimdi, efendim, o işi bırakın. Siz mülakatı kaldıracaksınız. “Benim Alevi dostum var, Alevi komşum var.” Bu, önemli değil.

BAŞKAN – Hukukun şuna buna veya mensubiyete göre uygulanmasını Komisyon olarak, bir bütün olarak reddederiz.

(Karşılıklı konuşmalar)

Ekimciğim, buyurun.

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ TEMSİLCİSİ EKİM ERGÜN – Konuya ilişkin olarak güncel bir bilgi vereyim, mülakatlar konuşuluyor çünkü, idari işlemler gerçekleştirildiğinden dolayı belki sayın Komisyon üyelerinin haberi yoktur. Geçen sene, kamuya avukat alımlarında, biliyorsunuz, mülakat sistemi yoktu yani şimdiye kadar hiç yoktu. Kamuya avukat alımlarında da mülakat sistemi getirildi bir yönetmelik değişikliğiyle, iptal davası açtık, yürütme durdurulmadı, 1 oy farkla da idari dava dairelerinden talebimiz reddolmuş durumda; orada da öyle bir gelişme var.

BAŞKAN – Anladım, peki.

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ TEMSİLCİSİ EKİM ERGÜN – Kamuya avukat alımlarında da mülakatlı bir sistem var.

İkincisi: Biz stajyer yetiştiremeyecek durumdayız, çok açık ve net bir şekilde ifade edebiliriz bunu. Çok fazla sayıda hukuk fakültesi öğrencisi var, çok fazla sayıda avukat stajyeri var. Bizim bu stajyerlerimiz mahkemeleri görmüyorlar, mahkemelerde oturacak yer bile bulamıyorlar. Bu sene itibarıyla, neredeyse eğitim alamıyorlar, staj eğitimi alamıyorlar yani İstanbul’da vesairede sınıf bulamıyoruz biz bunlara.

Şimdi, her stajyerin bizim sistemimize, avukatlığa getirdiği bir ek yük var çünkü Türkiye’de zorunlu genel sağlık sigortası primi ödeyen tek bir kurum var, o da Türkiye Barolar Birliği, başka hiçbir kurum ödemiyo şu an, kimse de ödemiyo, bir tek biz ödüyoruz. Stajyer avukatların genel sağlık sigortası primlerini ödüyoruz, bu da özendirici bir durum oldu. Bu iki yıllık düzenleme de özendirici bir durum oluyor.

BAŞKAN – İki mi olsun, üç mü olsun Ekimciğim, siz ne diyorsunuz?

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ TEMSİLCİSİ EKİM ERGÜN – Bu düzenleme böyle yapıldığına göre anlaşılan avukatlığa girişte herhangi bir eleme sistemi düşünülmüyor, biz bundan bunu anlıyoruz.

BAŞKAN – Sevgili kardeşim, bu total bir reform değil.

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ TEMSİLCİSİ EKİM ERGÜN – Mevcudun korunması...

BAŞKAN – Şurada gündemimizle uğraşıyoruz. Beş mi olsun, on mu olsun, iki mi olsun, üç mü olsun?

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ TEMSİLCİSİ EKİM ERGÜN – İki yılda avukatlık sistemini öğrenebilmek mümkün değil, açık konuşalım, mümkün değil, olacak şey değil, işin mantığıyla çelişiyor.

BAŞKAN – Peki.

Okutuyorum önergeyi.

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/2397) esas sayılı Kanun Teklifi’nin çerçeve 11’inci maddesinin çerçeve hükmünde yer alan “iki” ibaresinin “üç” şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Recep Özel
Isparta

Gerekçe:

Önergeyle avukatlıktan hâkim ve savcılığa geçişte aranan beş yıllık şartın üç yıla çekilmesi öngörülmektedir.
BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.
Önerge doğrultusunda maddeyi oylarınıza arz ediyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

Diğer maddeyi okutuyorum:

MADDE 12- 2802 sayılı Kanunun 13 üncü maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Mesleğe kabul edilenlere Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunca verilen kimlik kartı, tüm resmi ve özel kuruluşlarca resmi kimlik olarak kabul edilir.”

BAŞKAN – Diğer maddeyi okutuyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/2397) esas sayılı kanun teklifinin çerçeve 12’nci maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Hakan Çavuşoğlu
Bursa

Gerekçe:

Teklifle birleştirilen (2/2418) sayılı bir başka teklifte hem hâkim ve savcılar yönünden hem de yüksek yargı organları mensupları yönünden benzeri bir madde getirilerek kapsam genişletildiği için iş bu maddenin teklif metninden çıkarılması öngörülmektedir.

BAŞKAN – “Konusu kalmadığını” da demek lazım, gerekçe noksan.

Evet, önergeyi oylarınıza arz ediyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Önerge doğrultusunda maddenin metinden ıskatını...

RECEP ÖZEL (Isparta) – Bir daha oylamaya gerek yok ki. Çıktı, bir daha niye oyluyoruz ki.

BAŞKAN – Evet, tamam, konusu kalmadı, doğrudur.

Çıkarılmıştır.

13’üncü maddeyi okutuyorum:

MADDE 13- 2802 sayılı Kanunun 106 ncı maddesinin dördüncü fıkrasına “Adalet Müfettişlerine,” ibaresinden sonra gelmek üzere “Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu Müfettişlerine ve Bakanlık İç Denetçilerine” ibaresi, beşinci fıkrasına “ödeme yapılanlara,” ibaresinden sonra gelmek üzere “yabancı dil tazminatı hariç,” ibaresi ve maddeye beşinci fıkradan sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiş; mevcut altıncı fıkroda yer alan “vergiye” ibaresi “vergi ve kesintiye” şeklinde değiştirilmiştir.

“Yargıtay Birinci Başkanı, Danıştay Başkanı, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı, Danıştay Başsavcısı, Yargıtay Birinci başkanvekilleri, Danıştay başkanvekilleri, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcivekili, Yargıtay ve Danıştay daire başkanları, Adalet Bakanlığı Müsteşarı, Yargıtay ve Danıştay üyeleri, birinci sınıf hâkim ve savcılar, birinci sınıfa ayrılmış hâkim ve savcılar ve diğer hâkim ve savcılara (15.000) gösterge rakamının memur aylıklarına uygulanan katsayı ile çarpımı sonucu bulunacak miktarda aylık ek tazminat ödenir. Bu Kanuna tabi olan hâkim ve savcılardan Anayasa Mahkemesinde görev yapanlara ödenen aylık ek ödenek ve Uyuşmazlık Mahkemesinde görev yapanlara ödenen ödenek ile bu fıkroda belirlenen ek tazminattan yalnızca biri ve yüksek olanı ödenir.”

BAŞKAN – Evet, söz talebi var.

Buyurun.

FARUK BAL (Konya) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri; o hâkim ve savcılarının mali durumlarının iyileştirilmesine ilişkin teklif daha önce kamuoyuna yansıdı. “14 Ekim tarihinde bunu Meclisten çıkaracağız.” şeklinde Sayın Bakanın da bir beyanı oldu. Bu hâliyle bu madde bir havuç maddesiydi. HSYK seçimlerinde mali sıkıntı içerisinde bulunan hâkim ve savcılarının seçmen eğilimlerini değiştirmek amacıyla havuç maddesi olarak kullanılmıştır. Bu, hâkimlik mesleği açısından itibarsızlaştırıcı ve değersizleştirici bir hâli de ortaya koymuştur. Bu yönünü bir kenara bırakırsak, bu maddeyle yargının önemli bir konusu da gündeme gelmiş olmaktadır, o da görevde bulunan, madde kapsamı içerisindeki yargı mensuplarının dışında da sıkıntı içerisinde olan yargı mensupları bulunmaktadır. Bunların başında, emekli Yargıtay üyeleri, daire başkanları, emekli hâkimler ve savcılar gelmektedir. Emekli olana kadar birtakım tazminatlarla maaşı gördükleri işle mütenasip hâle getirilmeye çalışılsa da başarısız olan yargı mensuplarının emekli olduktan sonra mali durumları çok ciddi bir sıkıntı içerisine düşmekte, dolayısıyla emekli olduktan sonra da mesleğinin gereği gibi yaşamak durumunda olan Yargıtay başkanları, üyeleri, hâkimler ve savcılar, maalesef, zaruret içerisine düşmektedirler. Dolayısıyla, bu maddenin emeklilere de teşmil edilmesi gerektiğini düşünüyoruz Milliyetçi Hareket Partisi olarak, bir.

İki: Yargının diğer bileşen personeline de çok ciddi sorunlar var demiştim. Onların başında, hâkimin eli ayağı, gözü kulağı olan kâtipler çok ciddi sıkıntı içerisinde. Mübaşirler meslek mensubu olarak hizmet sınıfı içerisinde kalmış ama genel idare sınıfı içerisine girme talepleri yıllarca karşılanamamış olan bir meslek grubudur. Mübaşirlerin durumu çok ciddidir. Onları avukatların eline avucuna bakan bir meslek grubu olmaktan çıkarp gördükleri işin mehabetine uygun hâle getirmemiz gerekmektedir.

Keza, yazı işleri müdürleri, seçim işleri müdürleri, cezaevleri müdürleri çok ciddi yargı faaliyeti yürütmekte veya yargısal işlemlere paydaştır. Bunların durumları iyi bir noktada değildir.

İnfaz koruma memurlarının hâli daha vahimdir. İnfaz koruma memurlarını maaş karşılığı hapis yatan kişiler olarak tanımlasak çok doğru bir tanım yapmış oluruz. Çoğunun psikolojik sorunları oluşmuştur. Sebep, içinde bulunduğu şartlar ve o şartlara uygun sosyal hayatlarının olmayışı, ekonomik hayatlarının olmayışı.

Şimdi, cezaevlerinin dış korumasıyla ilgili bir düzenleme yapılırken...

HAKKI KÖYLÜ (Kastamonu) – Genel Kurulda şu anda var infaz koruma memurlarıyla ilgili düzenleme.

FARUK BAL (Konya) – Hakkı Bey, siz izin verin, ben biraz konuşayım.

HAKKI KÖYLÜ (Kastamonu) – Konuş tabii canım.

FARUK BAL (Konya) – Yani, sizin izninizle konuşacak hâlim yok, burası neticede konuşulacak yerdir.

Sayın Başkan, arkadaşlarımızın sınırını bana tebliğ edin, ben o sınırlar içinde konuşayım.

RECEP ÖZEL (Isparta) – Sınır yok, belirleme yetkimiz yok.

FARUK BAL (Konya) – Onun dışına çıkmayayım, yoksa iktidarın istemediği lafı söylersek ayıp olacak gibi geliyor.

Sayın Bakanım, bunlar dinlemeyecek, siz dinleyin bari.

Yargı sadece hâkim, savcıdan ibaret değildir. Yargının ürünü olan mahkemenin, muhakemeyi bitirdiği ana kadar ona emeği geçen meslek mensupları vardır. Bunların durumları hakikaten iyi değildir. İstanbul'da bir kâtip maaşıyla nasıl yaşanır ben merak ediyorum, Ankara'da mübaşir geliriyle nasıl yaşanır hakikaten ben merak ediyorum. İnfaz koruma memurlarının durumunun daha vahim olduğunu arz ettim. Onlar, aynı zamanda psikolojik sorunlarla karşı karşıyadır. Sizlere gelen tayin dilekçelerini veya "Başka memuriyete geçmek istiyorum." şeklindeki taleplerini eğer değerlendirirseniz bu sorunu çok açık bir şekilde görebileceksiniz. Dolayısıyla, mademki böyle bir madde var, bu maddeden yararlanarak, gelin, biz de katkımızı sunalım, elimizden geleni yapalım. Türkiye'nin harcayacak çok parası var. Nerelere harcamıyoruz ki? Yani, Suriye'deki Esad'ın Esed hâline dönüşmesiyle Türkiye'nin sarf ettiği 4 milyar doların onda 1'ini versek yargının personel sorunu havaya uçar. Ya da kaçak olarak yapılan, Atatürk'ün çiftliğine kurulan ve bir siyasi partinin adıyla anılan, "Cumhurbaşkanlığı" gibi milletin birliğini, devletin varlığını ve bütünlüğünü temsil eden bir makamın oturacağı yere AK PARTİ'den kaynaklanarak "ak saray" denilecek kadar değerlerin çarçur edildiği ve oraya 1,5 katrilyonun çarçur edildiği bir dünyada, adaleti gerçekleştirecek olan hâkime de, savcıya da, kâtime de, mübaşire de, yazı işleri müdürüne de, seçim işleri müdürüne de, infaz koruma memuruna verecek paramız var, verelim bunlara. Hiç olmazsa, üç unsurdan yasamadan, yürütmeden vazgeçtik de yargı bari kurtulsun. Buyurun, hep birlikte, sanıyorum muhalefet partileri de buna itiraz etmeyecektir...

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Neye? Hâkim maaşlarının artışına mı?

FARUK BAL (Konya) – Hâkim maaşları artıyor.

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Ben itiraz ediyorum.

FARUK BAL (Konya) – Sen itiraz et canım, sen muhalif ol.

Kâtiplere, mübaşirlere, seçim müdürlerine...

BAŞKAN – Yani, yargı görevi yapan kamu görevlilerine.

FARUK BAL (Konya) – ...seçim çalışanlarına, infaz koruma memurlarına ve bunların emeklilerine bir yol açmamız lazım ki bu özenilen bir meslek hâline gelsin. Bu özenilsin ki sağdan soldan avukatlardan hâkim yapma arayışından çıkalım. O ayrı bir konudur ama ben avukatlıktan hâkimliğe geçmiş olan arkadaşlarımızın, burada Yargıtay üyeleri var, Danıştay üyeleri var veya onlarla karşılaşan arkadaşlarımız var. Yarattığı sorunları bire bir bilen kişiyim. HSYK'nın disiplin soruşturmalarına muhatap olan hâkim ve savcılarının büyük bir bölümü bu şekilde gelenlerdir. Bir de olayın bu yönünü görmek gerekmektedir. Dolayısıyla, biz bu maddenin bu çerçeveye içerisinde düşünülmesini ifade ediyoruz ve bir daha, biraz cömert... Yani, cömertliği her tarafa yapıyoruz, ne zaman yürürlüğe girecek bu?

BAŞKAN – Hemen, yayınlandığı zaman Hocam.

FARUK BAL (Konya) – Herhâlde kanun yayınlandığında. Gelin, yargı camiasına bu devletin müşfik elini müşfik bütçeye dönüştürelim, 1/1/2014'ten itibaren geçerli olduralım. Hiç olmazsa geçmişteki borçlarını ödemiş olsun bu insanlar.

RECEP ÖZEL (Isparta) – Borçlu olduklarını nereden biliyorsun ağabey?

BAŞKAN – Bakanım, bu teklifin verildiği tarih olabilir, hiç engeli yok.

FARUK BAL (Konya) – Niye gülüyorsunuz Sayın Bakanım? Niye gülüyorsunuz yani? Yani, şu arpalıklarda maaş alan, birtakım yargı hizmetiyle mütenasip olmayan görevlilere ödediğimiz 15 milyar, 20 milyar, 35 milyarlık paraya acımıyoruz da buna mı acıyacağız? Yani, bazı makamlara tahsis edilmiş olan trilyonluk zırlı araçlara ödenen kira bedeline acımıyoruz da buna mı acıyacağız? BDDK başta olmak üzere birtakım kurumlara kiralanan, milyon dolarlarla ölçülen kira bedellerine acımayacağız da buna mı acıyacağız? Sayın Bülent Arınç ifade ediyor, "Ben utanıyorum bundan." diyor. Gelin, o kira bedellerinden düşelim, buraya verelim. Bundan daha mübarek, bundan hayırlı bir hizmet olur mu? Buyurun.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyorum Başkanım.

Bakanım, bu maddenin yürürlük tarihi maliyede... Efendim, çıkacaktı bu.

FARUK BAL (Konya) – Maliyeci "hayır" der kardeşim...

BAŞKAN – Bir dakika efendim.

Ben iki haftaya ertelemeseydim iki hafta önce çıkacaktı. Parlamentoya veriliş tarihi alınabilir ve bence şey olur yani çok adil bir norm hâline gelir.

Buyurun Dilek Hanım.

Dilek Hanım, ara vereceğim, onun için veciz ifadenizi net şeyle...

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Sayın Başkanım, sizi de ben kırmayacağım bu sefer.

BAŞKAN – Çok sağ olun.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Ben Faruk Bey'in sözlerine katılıyorum, benzer şeyler söyleyecektim çünkü talepler geldi bu konuda yargıçlardan, yargıç örgütlerinden, YARSAV'dan, Yargıçlar Sendikası'ndan ve YARGI-SEN'den yani özellikle bu adliye çalışanlarının sendikası'ndan talepler geliyor, bunu dile getirmek durumundayız. Öncelikle, emeklileri de kapsamı gerektiğini, bu tazminat artışlarının adliye çalışanlarını da kapsamı gerektiğini belirtiyorlar.

Bir de Sayın Başkanım, daha önce bir olay yaşadık biliyorsunuz. Aslında yargıçlarla ilgili olan bir şeyde yani bu konuda sendikaları var onların, aynı zamanda çalışanların sendikası da var. Burada aslında bizim onları dinleyebilmemiz lazım, ne diyorlar, ne düşünüyorlar, nasıl bir talepleri var?

BAŞKAN – Ya, seni dinlememiz fazlasıyla yeterli Dilek Hanım.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Yani, gerçekten de biz burada bir yasama faaliyeti yapıyorsak asıl işin zorluğunu yaşayan insanların da ne talep ettiklerini görmemiz lazım.

Ben bir de şunu soracağım Sayın Bakanım: Şu anda yargıçların aldığı ortalama maaş nedir? Bu düzenlemeyle ne olacaktır? Şu anda emekli olan bir yargıç ne kadar almaktadır, nasıl bir düşünüşle karşılaşmaktadır? Çünkü, bu konuları biz söylüyoruz ama rakamsal bedelleri de bilmek istiyoruz, en azından o rakamsal bedeller üzerinden konuşursak çok memnun olacağız. Şu anda ne alıyorlar? Bu tazminatlarla ne alacaklar? Emekli olan bir yargıç ne kadar alıyor Sayın Bakanım?

BAŞKAN – Bakanım onu inceleyecek. Konuşma kipinden soru kipine geçtiniz.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Hayır, bu önemli bir şey Başkanım yani önemli bir şey kamuoyunun da aydınlanması açısından.

BAŞKAN – Yok, yok, verecektir, cevabı verecek.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım. Gayet veciz oldu mu?

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum, sağ olun.

Ali İhsan'la şeye hemen birer cümleyle...

Ali İhsancığım, hanginizsiniz?

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – Benden önce sayın vekilim var.

BAŞKAN – Mehmet Bey, buyurun.

Mehmet Bey, ara vereceğim, veciz şekilde, ben temenni ediyorum ki...

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Vallaha ben de çok veciz konuşmak istiyorum ama işin içine para girince, tabii, birazcık konuşma hakkımızın olması lazım.

BAŞKAN – Ya, öbür maddede o konuşma hakkını vereyim size.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Yok yani, şimdi, biz de tabii çok uzatacak değiliz ama burada...

BAŞKAN – Yok, yok, hayır, öbür maddede konuşma hakkını vereyim.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – ...önceki konuşan arkadaşlarımızın belirttiği, emekliliğe yansımaları, diğer adliye çalışanları önemli bir konu. Ben dün kanunun tümü üzerinde konuşurken burada ısrarla bir şey söyledim, 14 bin hâkim, savcının maaşına zam yapılıyor, buna 1.700 mülki idare amirinin de dâhil edilmesi konusunda Parlamentonun desteğini bekliyoruz ve taşrada mülki idareci-yargıç kavgasını bitirelim, ikisinin maaşını eşitleyelim. Şimdi, bakın, burada herkes hâkimlerin yaptığı hizmetin karşılığı olarak aldığı maaşların düşük olduğunu kabul etmektedir ama şunu da bilmekteyiz ki kamunun içerisinde en çok maaş alanlardan birisi de yargıçlardır ve bu arkadaşlarımızın maaşlarının burada tartışılmasıyla birlikte, aslında bütün kamu görevlilerinin maaşının da geriye gittiği bu iktidar döneminde kabul edilmektedir. Dolayısıyla, bütün kamu görevlilerinin maaşlarının artırılması konusunda bütçedeki o yüzde 3'lerle falan filan bu meselenin çözülemeyeceği de açıktır. Beni burada üzen konu Sayın Köylü'nün açıklaması olmuştur. İnfaz koruma memurlarının durumuyla ilgili olarak "Genel Kurulda bu gündeme gelecek." dedi. Biz her zaman bu iktidarın yasa yapma konusundaki ciddiyetsizliğini tartışıyoruz.

HAKKI KÖYLÜ (Kastamonu) – Şu anda Genel Kurulda yasa var, onu demek istedim ben.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Neyse yani buradakini gene torbaya çevirme çalışması gibi düşünüyorum.

İnfaz koruma memurlarının da özellikle özlük hakları yani maaşları ve emekli maaşlarıyla birlikte diğer güvenlik birimlerindeki personel gibi yıpranma talepleri vardır. Bunun da bu tasarı gündemdeyken gözden geçirilmesinde fayda var diye düşünüyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Çok teşekkür ederim Mehmet Bey, sağ olun.

Buyurun.

RECEP ÖZEL (Isparta) – Başkanım, ben kısa keseceğim, sağ olun.

Şimdi, bu madde hâkim ve savcılarımızın özlük haklarını bir miktar düzeltiyor. AK PARTİ döneminde, hiçbir kamu görevlisinin maaşı reel anlamda bizim dönemde düşmemiştir, bilakis artmıştır. Burada mülki sınıftan gelen arkadaşlarımız biraz sonra, benden sonra söz... Arkadaşlar, mülki kaymakam ve mülki idare yöneticilerin de maaşlarını onlar kendi yasaları geldiği zaman orada tartışsınlar ama bizim burada, kamu avukatları gerçekten çok düşük ücret alıyor, onları gündeme getirmemiz gerekiyor. O konuyu biz gündeme getirelim diyoruz, onu bir önce yapabilirsek, kamu avukatlarında gerçekten çok mağduriyet var o anlamda.

BAŞKAN – Bir önerge hazırla.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – İyi olur, Recep Bey'i destekleriz.

BAŞKAN – Oy birliğiyle çıkaralım.

RECEP ÖZEL (Isparta) – O konuyu konuşalım derim, yeri de burasıdır diye düşünüyorum.

BAŞKAN – Peki, teşekkür ediyorum.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Recep Bey'i destekliyorum ben Sayın Başkanım çünkü kamu avukatları mağdurlar.

BAŞKAN – Ben de destekliyorum, ben yıllardır destekliyorum.

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Recep Bey'in bu konuşmasını alıp tüm mülki idare amirlerine göndereceğiz.

RECEP ÖZEL (Isparta) – Ben bir şey demedim ki.

BAŞKAN – Ali İhsan Bey, buyurun.

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – Sayın Başkanım, tasarının en önemli maddelerinden birisi bu çünkü yargıyı bir bütün olarak değerlendirdiğimizde, gerçekten yargının iş yükü ve yargının sorunları göz önünde tutulduğunda, ben de üzerinde en çok konuşulması gereken maddelerden biri olduğunu düşünüyorum. Hepimiz yargıda görev yaparak buraya geldik Adalet Komisyonu üyeleri olarak, aslında oradaki arkadaşlarımızın hangi koşullarda, hangi çalışma şartlarında çalıştığını bilerek ve yaşayarak geldik. O nedenle, ben müsaadenizle, yargıda çalışan arkadaşların taleplerini madde madde zapta geçirmek istiyorum ki, yani biraz da Sayın Bakanımız bunları...

BAŞKAN – Burası siyaset mercisi değil yani Genel Kurulda konuşursunuz.

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – Sayın Bakanımız çok güzel bir konuşma yaptı ama ben de bunları biraz daha şekilsel bir bütünlük içerisinde...

BAŞKAN – Bu konuşmanıza ben öbür maddede söz vereyim mi? Bunu oylayacağız.

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – Yok, yok, ben şimdi, hemen geçireyim zapta.

BAŞKAN – Peki.

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – Şimdi, değerli arkadaşlar, Sayın Bakanım; yargı emekçileri artan iş yükü karşısında daha fazla çalışmak zorunda kalmakta, yargı hizmetlerini verebilmek için ailelerinden ve sosyal hayatlarından fedakârlıkta bulunmaktadır. Bu yoğun çalışma karşılığında alınan ücretler ise yoksulluk sınırının altındadır. Bu teklifle hâkim ve savcıların maaşlarına zam yapıyoruz, özlük haklarını iyileştiriyoruz, artı, sicil affı getiriyoruz ancak yargı hizmeti -Sayın Bakanımızın da ifade ettiği gibi- zabıt kâtibiyile, mübaşiriyile, yazı işleri müdürüyile, teknisyeniyile, sosyal çalışmacıiyile, psikoloğuyile, pedagoğuyile, kamu avukatıiyile -Recep Bey'in ifade ettiği gibi- hâkim ve savcısıiyile, 4/B'liiyile,, 4/C'liiyile ve taşeron işçisiiyile bir bütündür. Son yıllarda farklı ücret uygulamalarıyla zaten bozulan iş barışı ve iş huzuru yeni düzenlemeyle yargı emekçileri arasındaki ücret uçurumunu daha da artıracak, emeği yok sayılan, ötekileştirilen hâkim ve savcılar dışındaki yargı emekçilerinin yaşadığı sorunlar daha da derinleşecektir. Bu nedenle, hâkim ve savcılarının maaşlarını, özlük haklarını iyileştirmenin yanında olmakla birlikte, yargıda bir iyileştirmeye gidilecekse bütün yargı çalışanlarını kapsaması gerektiğini burada açık ve net olarak ifade ediyoruz ve ana başlıklarıyla, yargı emekçilerinin yaşadığı mağduriyeti ve ekonomik kayıpların karşılanması için,

1) Hâkim ve savcılara yönelik yapılacak 1.155 liralık zam düzenlemesinin kapsamının genişletilerek tüm yargı emekçilerinin ücretlerinde derece, kademe ve kadrolarının dikkate alınarak iyileştirme yapılmasını;

2) Ankara, İstanbul, İzmir illerinde ödenmekte olan yol ücretlerinin tüm illerde yargı emekçilerine ödenmesini;

3) Performans sistemi uygulamasına son verilmesini, başta taşeron çalıştırma olmak üzere, güvencesiz çalıştırmanın yasaklanmasını, 4/B, 4/C, sözleşmeli ve taşeron sisteminde çalışan yargı emekçilerinin kadroya geçirilmesini, işçi sağlığı ve iş güvenliği koşullarının oluşturulmasını;

4) Adli yılın açılışında yargı emekçilerine 1 maaş tutarında ikramiye verilmesini -her ne kadar siz adli yılın açılışını falan da kaldırıyorsunuz ama biz burada ikramiye verilmesini de istiyoruz yani korunsun ve ikramiye verilsin- yemek, kreş ve benzeri sorunların çözülmesini;

5) Fazla mesai uygulamalarıyla ilgili olarak çıkarılan Başbakanlık genelgesinin uygulanmasını, fazla çalıştırma karşılığında ya izin kullandırılmasını ya da ücret ödenmesini;

6) 6552 sayılı Torba Yasa'daki ek madde 17'de belirtilen ve Adalet Bakanlığında fazla çalışma ücreti uygulaması yoğun olan mahkemeler ve bu mahkemelerde çalışanların yüzde 10'uyla sınırlandıran düzenlemenin kapsamının genişletilerek bütün yargı emekçilerine yani sadece yoğun mahkeme ve yüzde 10 sınırlandırmasının kaldırılarak tüm yargı emekçilerine iyileştirme olarak ödenmesini; devamı olarak, tamamı bilgisayar kullanmakta olan zabıt kâtibi kadrolarına sınavsız veri hazırlama kontrol işletmeni kadrosu verilmesini; devamında, mübaşirlerin genel idare hizmetleri sınıfına geçirilmesini, yargı çalışanları hakkında haksız ve keyfi soruşturma açılmasına neden olan 2802 sayılı Yasa'nın 116'ncı maddesinin kaldırılmasını, banka promosyonlarının da diğer kamu kurumlarında olduğu gibi, hâkim ve savcı, işte, çalışan ayrımı yapılmaksızın tüm personel arasında eşit olarak dağıtılmasını teklif ediyoruz.

BAŞKAN – Yeniçeri Ocağı'nın...

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – Yani, bu sorun çözülecekse, yargının sorunları çözülecekse bir bütün olarak düzenlemeye ihtiyaç olduğunu Cumhuriyet Halk Partisi Grubu olarak açık ve net olarak ifade ediyoruz. Hâkim ve savcılarımızın maaşları, özlük hakları iyileştirilsin ama bu yapılırken adaletsizlik daha da derinleştirilmeden, yargıdaki diğer çalışanların da yoksullaşması göz önünde tutularak tüm yargı emekçilerine katkı sağlayacak düzenlemelerin de gerçekleştirilmesini teklif ediyoruz, öneriyoruz.

BAŞKAN – İstanbul'da Yeniçeri isyanı toplanmış, dışarıda padişah "Ne istersiniz?" diyor, bütün istekleri sıraladık. İleride Maliye Bakanı olduğunda yükümlülüğün altına girdin, eğer nasip olursa.

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – Olursam yaparım, söz. Bugünden söz veriyoruz.

BAŞKAN – Ali Rıza'cığım, buyurun.

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Evet Sayın Başkanım, bu konuşmalar tamamen şahsımı bağlar, partimle hiçbir ilgisi yok, onu bir kere belirteyim.

BAŞKAN – Bireysel.

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Tabii bireysel.

BAŞKAN – Ama komisyonlarda kişi adına konuşma yok.

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Olur, olur.

Şimdi şöyle: Ben Ali İhsan'ın söylediklerine katılıyorum, Sayın Bakanımızın söylediklerine de katılıyorum ama az buluyorum. Onlara kim veriyorsa 5 daha fazla verilsin, hiçbir itirazım yok hatta 5 maaş ikramiye verilsin.

BAŞKAN – Sosyal sigortaları o şey etti ya.

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Hayır, şunu söylemek istiyorum: Şimdi, Türkiye’de herkes millî iradede bahsediyor ve millî iradeyi Türkiye Büyük Millet Meclisinde milletvekilleri temsil eder deniliyor. Ne zaman ki milletvekili ya da milletvekili emeklilerinin bırakın maaşlarının artırılmasını, fısıltılar başladığı anda herkes bu maaşları asgari ücret miktarıyla kıyaslıyor.

MURAT GÖKTÜRK (Nevşehir) – Dün sizin grubunuzda yaptılar işte.

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Bir dakika, yanlış yapmış canım, söylüyorum.

Asgari ücretle kıyaslıyor, efendim “Milletvekilinin maaşı şu kadar asgari ücret” diyor. Şimdi, ben de bu hâkimlerin maaşlarının orada çalışan mübaşirlerin ücretleriyle karşılaştırılmasını istiyorum. Kaç katı, asgari ücretin kaç katı mesela?

Şimdi, tabii demin de ben karşıyım deyince yargı mensubu arkadaşlarımız belki yadırgadılar. Ben aslında hiçbir çalışanın ücret artışına karşı çıkmam ama ben şimdi merak ediyorum, siz milletvekili ya da emeklilerinin maaş artışının tartışmasında bile asgari ücretle kıyaslıyorsunuz da biz yargı mensuplarının maaş artışını asgari ücretle de kıyaslamıyoruz; orada çalışan kâtiple, mübaşirle, işte, şey müdürünün maaşıyla kıyaslıyoruz yani onun 5-6 kat maaşını alıyorsunuz. Niye alıyorsunuz? Niye asgari ücretle çalışmıyorsunuz o zaman sizde?

FARUK BAL (Konya) – Senin aradığın tipte hâkim istersen üstüne verecek olan da vardır.

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Efendim?

FARUK BAL (Konya) – “Niye düşük ücretle çalışmıyorsunuz?” sorusunu sordunuz ya, düşük ücretle çalışmayı bırakın, üstüne para vererek de o yetkiyi kullanmak isteyenler vardır.

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Şimdi şu arkadaşlar, bakın, bunu ben şu nedenle söylüyorum: Yani, burada tabii Maliye Bakanlığının temsilcisi de yok bugün herhâlde.

BAŞKAN – Var, var, var ya.

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – E sesi soluğu çıkmıyor. Geçmişte bu...

BAŞKAN – Ya kardeşim, Maliye “hayır”ıyla veya “evet”iyle konuşuyor.

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Geçmişte bu muhafaza memurlarının genel idari hizmetler sınıfına alınmasını söyledik, hopladınız, “Ya, bu para olmaz.” dediniz, pat diye bizim önergeyi bile geri çektiniz, hesap ettiniz. Şimdi bu kadar parayı nereden karşılayacaksınız, ben merak ediyorum. Şimdi, bu bir.

Madem bunu karşılıyorsunuz, tamam, ben de söylüyorum, madem veriyorsunuz daha fazla verin. Yani, ben zaten Adalet Bakanı olursam daha fazla vereceğim hâkim ve savcılara. Onlara böyle boyun büktürmeyeceğim ve şunu da yapmayacağım...

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Açık çek vereceğiz.

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Şunu da yapmayacağım, Sayın Bakan da duyuyor: HSYK seçiminden önce kendi istediğim doğrultuda seçim sonuçlarını almak için 12 Ekimden sonraya da bırakmayacağım yani o seçimlerden önce vereceğim ki özgür iradeleriyle oy kullansınlar. Bunlara itirazım yok ama arkadaşlar ben şundan rahatsızım...

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Söylediğinizi bir günde çıkarırdık tek madde olarak.

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Şunu söylemek istiyorum: Kendi hakkını, hukukunu korumaktan korkan bir insan başkasının hakkını, hukukunu koruyamaz, o kadar söylüyorum arkadaşlar.

Ben alın teriyle geçinen bir milletvekiliyim. Yani, düşüncemi satarak, avukatlık yaparak geldim, memurluktan gelen arkadaşlarımız da vardır. Öyle dışarıda söylenildiği kadar milletvekillerinin durumunun çok iyi olmadığını, hele emeklilerin durumunun çok iyi olmadığını herkes biliyor. Diğer emekliler kötü, onlar da kötü. Yani, ben bu kıyaslamayı yaparken şunu söyledim: Elbette ki bir hâkim, pozisyonuyla ilgili, tabii ki bir mübaşirle aynı maaşı alacak değil ama şu anlayış... Yarın bakacaksınız, bazı gazetelerde hemen yazar: “CHP Mersin Milletvekili şunu dedi...” Dedim, ben onu söylüyorum yani bizimkini kıyaslıyorsanız o zaman onları da kıyaslayacaklar. Ve milletvekili emeklilerinin dışında artış söz konusu olunca herkes susmayacak, çifte standart olmayacak.

Ben Anayasa’nın bir maddesini de okumak istiyorum, diyor ki: “Türkiye Büyük Millet Meclisi üyelerinin ödenek, yolluk ve emeklilik işlemleri kanunla düzenlenir.”

BAŞKAN – 86 mı?

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Ve daha hâlâ bu milletvekilleri bu kanunu çıkaramıyorlar, anlatabildim mi? Çıkaramıyorlar. Bu, popülizm yapılacak bir konu değildir. Milletvekilliği devlet memurluğu da değildir. Ben o nedenle, kafalarda bir soru işareti kalsın diye bunları söyledim. Yoksa yani sizlerin aldığı maaşlara falan karşı değilim. Yani, çalışan personelimizin maaşları da artırılsın bütçe olanaklarında, Maliye Bakanımızın temsilcisi orada, sizinkiler de artırılsın arkadaşlar ama bu tip şeyler böyle spekülasyon, kulis yapılmamalı toplumda. İnsanların aldıkları ücret üzerinden siyaset yapılmaz.

ALİ HAYDAR ÖNER (Isparta) – Akademisyenlere de verelim.

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Verdik, akademisyenlere de verdik canım, aşağıda görüşüldü, onlara da verildi. Ama bak hiç tartışma yok. Anayasa Mahkemesi üyelerine verilmedi mi? Bu ülkede 76 tane kurumun yöneticisi milletvekillerinden daha fazla maaş alıyor, çok daha fazla alıyor. Onlar niye tartışılmıyor bu memlekette, ben onu anlamıyorum.

BAŞKAN – Peki, tamam.

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Evet Sayın Başkanım, teşekkür ediyorum. Yani, bu maaşların artışında nasıl bize sormadıysanız, milletvekillerinin, emeklilerin özlük işlerini düzenlemeyi de öyle bize sormadan getirin.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Ali Rıza Bey.

Bakanım buyurun.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Sayın Başkan...

FARUK BAL (Konya) – Sayın Başkan, bir iki cümle söyleyeceğim, onu da belki değerlendirir.

BAŞKAN – Buyurun Faruk Bey.

FARUK BAL (Konya) – Değerli arkadaşlar, biraz önce benim anlattığım hususların somut taleplere dönüştüğünü hepimiz biliyoruz. Bu kapsam içerisinde TÜRK BÜRO-SEN’le biz bir çalışma yaptık. Bu çalışmada hâkim sınıfının dışında kalan yargı mensuplarının kategorize edilen talepleri şunlar Sayın Bakanım: Bir, her kâtip, mübaşir fazla çalışıyor, fazla mesai ücreti alamıyor. Niye? Bütçede ödenek yok veya öyle bir tahsisat yok. Bu işkencedir Anayasa’ya göre, angaryadır. Dolayısıyla, bunu düzeltecek bir tedbir istiyorum, bu haklı bir taleptir. Hâkimlere verilen yargı tazminatı kadar olmasın ama kâtiplere de hâline mütenasip bir oranda yargı tazminatı. Teknik hizmet görenler var yargı içerisinde, teknik hizmet tazminatı alsınlar. İnfaz koruma memurları güvenlik hizmeti yapıyor, polis gibi, efendim, jandarma gibi, asker gibi, onlardan daha ağır şartlar altında çalışıyorlar, bunlara yıpranma tazminatı talep ediliyor. Servis istiyorlar, yemek istiyorlar, öğle yemeği, üç öğün değil tabii, kreş ve 4/B ve 4/C’lilere de kadro talep ediyorlar. Bunlar kategorize edilmiş hâli. Bu konularda düzenleme yapılabilir. TÜRK BÜRO-SEN de netice itibarıyla sözleşme yapabilecek seviyede yargı içerisinde etkin ve üyesi olan bir sendikadır. Dolayısıyla, onlarla bir görüşme yapmanızı ve bu görüşme neticesinde de bunların durumlarını iyileştirecek tedbirler almanızı temenni ediyorum.

Bir başka, son husus ise Adli Tıp da tabii yargının içerisinde bir kuruluştur ve en az yargı kadar takdir hakkına ilişkin görevler yapıyor. “Bu, delildir, değildir.” şeklindeki bir kanaat yargının sonucunu etkiliyor.

BAŞKAN – İki cümle çarpı on, eşittir yirmi.

Buyurun.

FARUK BAL (Konya) – Sayın İyimaya, siz girmeseydiniz ben bitirmiş olacaktım.

BAŞKAN – Peki, bitirin o zaman, buyurun.

FARUK BAL (Konya) – Şimdi, orada Sayın Bakanım, döner keser işi varmış, bir döner hesabı varmış. Döner hesabında tıp doktorlarına bolca döner kesiliyor, para veriliyormuş ama tıp doktoru olmayıp da farklı bilim dallarında doktora unvanını almış olan kişilere bu dönerden para verilmiyormuş. Bu, adaletsizlik yani orada hepsinin yaptığı iş neticede bilirkişilik yani tıppılar niye fazla para alıyor da diğerleri hiç alamıyorlar? Bir şekilde düzeltilebilecek bir şeydir. Bunun Maliyeyle falan da ilgisi yok, kanunla, kitapla da ilgisi yok. Bu konuya dikkatinizi çekiyorum.

BAŞKAN – Teşekkürler Faruk Bey.

Buyurun Ali Bey.

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkan, bu teklifle yargı mensuplarının durumlarının iyileştirilmesini sonuna kadar destekliyoruz. Sadece hâkim ve savcılar olmamalı Ali İhsan Bey’in dediği gibi, tüm yargı çalışanları bu kapsama alınmalı, birincisi bu. İkincisi, emekliliğe yansımali. Üç, mülki idare amirleri ile yargı mensupları arasındaki denge korunmalı ve buna göre de mülki idare amirlerinin durumları da iyileştirilmeli. Dört, tüm kamu görevlilerinin durumu bütün olarak ele alınmalı ve iyileştirilmelidir diyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkürler.

Ekim, haydi, bir cümle söyle, Bakanım konuşacak. Kamu avukatlarına tabii öyle...

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ TEMSİLCİSİ EKİM ERGÜN – Şimdi, bu madde oy birliğiyle geçecek gibi gözüküyor ancak oy birliğini istediğimiz başka hususlar da var. Kamu avukatlarının durumu biraz önce dillendirildi ancak sorun ve çözümün bilinmesine rağmen bu konuda herhangi bir burada önerge verilmedi.

BAŞKAN – Arkadaşlar, hazırlayın önergeyi.

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ TEMSİLCİSİ EKİM ERGÜN – Katma değer vergisi konusu yani eğitimde ve sağlıkta yüzde 8 katma değer var ancak yargı alanında yüzde 18 katma değer var. Niye? Yani, tamam, bu yüzde 18’lik katma değer çok yüksek bulunabilir, belki mali dengeler kaldırmıyordur. Gerçi, Maliyeye ne sorulsa her şeye “Hayır.” diyecektir. Ancak, adli yardım hizmetlerinde bile katma değer var. Yani, zorunlu müdafî görevlendiriyoruz ceza soruşturmasında, çok düşük bir meblağ var, işte 188 liralık bir rakam, onun katma değeri ödeniyor, gelir vergisi ödeniyor.

BAŞKAN – Yani, ekonomik adalet kuralları da onu gerektiriyor.

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ TEMSİLCİSİ EKİM ERGÜN – En azından adli yardımdan giden işlerde katma değer oranı kaldırılmalıdır.

Silah konusu burada gündeme geliyor.

BAŞKAN – Oraya gelmedik.

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ TEMSİLCİSİ EKİM ERGÜN – Bizler, hâkimlerden ve savcılardan çok çok daha fazla saldırıya uğruyoruz.

BAŞKAN – O maddeye gelmedik Ekimciğim ya, oraya geleceğiz.

Ya, kardeşim, bu maddeyi bitirip ara vereceğim, zorluğum o.

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ TEMSİLCİSİ EKİM ERGÜN – Burada düzenlemekte, bu konuda önerge vermekte mutlak fayda var.

BAŞKAN – O madde var.

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ TEMSİLCİSİ EKİM ERGÜN – Ve yeşil pasaport konusu...

BAŞKAN – Ya, oraya geleceğiz arkadaş, bu, maaş Ekimciğim.

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Bunları kabul ediyoruz zaten. Avukatlara yeşil pasaport tamam, kim ne veriyorsa 5 fazla.

BAŞKAN – Buyurun Hanımefendi, Değerli Meslektaşım, hemen Bakanıma söz vereceğim.

Arkadaşlar, dinleyelim, kamu avukatı, çileyi çeken arkadaş.

MALİYE BAKANLIĞI HUKUK MÜŞAVİRİ AYFER AKIN – Değerli Komisyon üyeleri, Sayın Başkanım, Değerli Bakanım; gerçekten duyurlılığınız için teşekkür ediyorum. Sayın Vekilimiz Recep Özel Bey'e ayrıca teşekkür ediyorum.

Hakikaten kamu avukatları zor durumda. Nasıl yasama, yürütme, yargı erki varsa yargı da kendi içinde iddia, sav, savunma olarak üçe ayrılıyor. Savcılar ile hâkimlerin durumunu tartışıyoruz. Gerçekten de gerekliyse tabii ki yapılsın, canıgönülden isteriz, üstelik emekliliğe de yansısın hakikaten. Ama, geline o ki, Sayın Bakanımızın da çok yerinde söylediği şekliyle, beş yıllık avukatlık yapanın işte üç yıl, hatta iki yıla indirilmesi gündemdeyken biz kurum avukatlarına fazla parasal hak ve tazminat verilemediği için biz her hâkim, savcı sınavında 150-200 kişiye yakın hâkim ve savcılık mesleğine avukat veriyoruz ve biz bunları kurumlarda içerisinde yetiştiriyoruz, hizmet içi eğitim veriyoruz, donatıyoruz. Kaldı ki 659 KHK'yla biz bütün genel bütçeli dairelerin avukatlığını yapıyoruz ve elimizden geldiği kadarıyla yapıyoruz. Çok fazla sesimiz çıkmıyor, hakikaten devletin uslu çocuğuyuz ama herkesin de bu konudan haberdar olduğunu gördüm, ben kendi adıma çok mutlu olduğumu söylemek istiyorum. Hakikaten, hâkim, savcılara yapılan parasal artırımın kamu avukatları için de düşünülmesi gerektiğini düşünüyorum.

BAŞKAN – Katılıyoruz efendim.

MALİYE BAKANLIĞI HUKUK MÜŞAVİRİ AYFER AKIN – İstatistiki bilgiler bağlamında da hazine avukatlarının gerçekten 1943 yılından beri, ki 4353 sayılı Yasa bu, 1896'lı yıllardan beri devletin avukatlığı hep gündemde ve biz bunu cansıparane de yapıyoruz ve hak ettiğimizi düşünüyorum.

Takdirlerinize arz ediyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Bakanım, hazine bu cimrilikten dolayı savunmasız kalıyor, ben yakinen biliyorum. Hazine avukatı olsaydım, mutlaka kazanacağım davaları hazinenin kaybettiğinin örneklerini yaşadım çok.

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – Sayın Başkan, verilecek para hazineye geri döner diye düşünüyorum.

BAŞKAN – Kesin, ekonomik adalet şey etti, Ekim onu anlattı. Katma değeri çok önemli kardeşim ya. Bakın, bir hazine avukatı süreyi kaçırdı, çok yüksek bir davaydı, gayrimenkul davasıydı, mesleği sona eriyordu, tebligatı yeniden yapıldı, o arkadaş temyizi yaptı, ben davayı kaybettim ama o meslektaşımızın geleceğini kazandık.

Yani, bu konuya Bakanım şu anda değil ama el atarsanız bunu çözersiniz, o iktidarı görüyorum sizde.

Buyurun Bakanım.

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Yani, Bakanım, önce ne vereceksiniz kamu avukatlarına bilelim.

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Vermezler, vermeyecekler hiç.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Sayın Başkanım, arkadaşlarımızın görüşlerine ben de katılıyorum. Gerçekten, hâkim ve savcılarımıza daha fazla iyileştirme yapmamız lazım, yardımcı adliye personelinin durumlarını elbette iyileştirmemiz lazım, infaz koruma memurlarımızın durumlarını, diğerlerinin durumlarını da elbette daha ileri taşımak lazım, bunda şüphe yok. Aldıkları imkânların onlar için kâfi olduğunu ben de düşünmüyorum ancak bütün bunları...

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – “Ancak” dediniz mi olmaz Sayın Bakan.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – ...bütçe imkânları çerçevesinde elbette değerlendirmekte fayda var. Yani, elimizdeki parayla yapacağımız işe bakmak zorundayız.

BAŞKAN – Elinizdeki parayı artırırız Sayın Bakanım ama.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – İşte, artırıyorsunuz da bunların hazinenin toplayacağı kaynaklar, harcaacağı yerler... O yüzden ben arzu ediyorum ki gerçekten, her bir kamu çalışanımıza daha fazla iyileştirme sağlayalım. Burada infaz koruma memurlarıyla ilgili söylendi, hakikaten çok zor bir görev yapıyorlar, onu teslim etmemiz lazım. Şu anda Genel Kurulun gündeminde olan güvenlik hizmetleri kanunu yasalaştığı takdirde, onlara yıpranma payını getiriyoruz orada, Komisyonumuz kabul etti. Onların tazminatlarında da bir iyileştirme yapıyoruz. Orada infaz koruma memurlarına dönük özel bir -çok fazla değil ama- iyileştirme yaptığımızı ifade etmek isterim.

Tabii, hâkim savcı maaşını sordu arkadaşlarımız.

BAŞKAN – Dilek Hanım sordu.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – “Ne alıyordu?” diye bir arkadaşımız sordu.

BAŞKAN – Dilek Hanım, ona Genel Kurulda cevap versin mi Bakanımız, şu anda müzakere süresi bitti zaten.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Hayır yani biz de bilelim, ne oluyor, ne bitiyor, nedir...

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Sayın Başkan, şu anda 2014 Ağustos maaşı 3.939,42.

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Hangi derece efendim?

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – 7/1.

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Yani yeni başlayan...

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Yeni başlayan...

1.154,97 TL buradan iyileştirme yapılıyor. Bunun bir kesintisi oluyor, 1.146,20 TL net maaşa yansıyor. Böyle olduğu zaman 5.085,62 TL civarında bir yeni maaş durumu oluyor.

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Birinci sınıf hâkim...

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Birinci sınıf hâkim savcılarla ilgili durum şu: Birinci sınıf hâkim ve savcılar şu anda 6.986,5 TL alıyor ve iyileştirmeden sonra 8.132,25 TL civarında bir duruma geliyor.

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Emeklilik...

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Şimdi, emeklilerle ilgili, tabii, şu anda emeklilere dair arkadaşlarımız pek çok şey söyledi ama emeklilerle ilgili bizim burada, benim Adalet Bakanı olarak tek başına bir şey deme imkânım yok. Mali konular olduğu için mutlaka bizim Maliye Bakanımızla, Hükûmetle bu bütçe dengeleri çerçevesinde değerlendirme yapma ihtiyacımız var. Yani, bunu ben bütün Komisyon üyelerimizin takdir edeceğini düşünüyorum.

Emeklilerle ilgili şu andaki ödemeler nedir? Birinci sınıf hâkim emeklisi, otuz beş yıl çalışmış, emekli olan 4.934 TL alıyor. Birinci sınıfa ayrılmış hâkim 4.082 TL alıyor.

Sayın Başkan, bir hususu daha söyleyeceğim. Bir de hükümetlerimiz döneminde, tabii, kamu çalışanlarının maaşlarında iyileştirme yaptık, birtakım eleştiriler oldu. Ben o açıdan bir iki veriyi paylaşmak isterim. 2002'de en düşük kamu çalışanının aldığı para 392 TL, 2014'te 2.015 TL, artış yüzde 416. Ortalaması, 2002'de 578 TL, 2014'te 2.368 TL, artış yüzde 309. Bu süre içerisinde toplam enflasyon yüzde 182. Elbette daha fazla olmasını gönlümüz arzu eder ama buralarda da enflasyonun üstünde artış...

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Alım gücüne bakmak lazım Sayın Bakan.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Alım gücü de çok arttı, alım gücü daha fazla arttı, emin olun daha fazla arttı çünkü rakamlar onu gösteriyor.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Çok sağ olun Bakanım.

Ali Rızacığım, buyurun sevgili kardeşim. Ara vereceğim, buyurun.

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Sayın Başkanım, şimdi, tabii, kamuda hizmet gören arkadaşlarımızın, çalışanlarımızın aldığı maaşlar farklı ama bir gerçek var ki biz de avukatlık mesleğinden geliyoruz, kamuda çalışan avukatlarımız gerçekten perişan, bunu hepimiz biliyoruz. Yani, bir kere adam avukat, bir avukatlık vasfı var, avukatlık niteliği var. Yani, aldığı maaş o vasfıyla, o statüsüyle orantılı bile değil. Yani, biz kamuda çalışan avukatları orada çalışan herhangi bir memur arkadaşla eşit tutamayız. O nedenle bu anlayış içerisinde, gerçekten... Şimdi mesela ben hâkim ve savcılarımızın aldıkları maaşın çok olduğunu söylemiyorum ama yeni başlayan bir hâkimin 4-5 bin civarında maaş aldığını söylediniz, herhâlde yeni kamuya giren bir avukat böyle bir maaş almıyor. Şimdi, o da hukuk fakültesi mezunu, o da hukuk fakültesi mezunu. Şimdi, ben de merak ediyorum, işe başlayan bir kamu avukatı kaç para alıyor? Şimdi, bu dengeyi bizim kurmamız lazım yani hâkimlerimize, savcılarımıza verelim.

Bakin, bu dinamit nerede patladı biliyor musunuz? Biz Anayasa Mahkemesinin üyelerine, Anayasa Mahkemesindeki raportörlere maaş artırdık, Yargıtaydaki, Danıştaydaki üyeler oradaki raportör kadar anca maaş aldı, alamadı bile. Aslında eşitsizlik orada patladı ve bu bir türlü tamir edilemez hâle geldi. Şimdi, düşünün, Anayasa Mahkemesi de yüksek mahkeme, Yargıtay, Danıştay da yüksek mahkeme ama orada bir Yargıtayın üyesi, bir Danıştayın üyesi Anayasa Mahkemesi raportör arkadaş kadar maaş alamadı. Hatta 2011 yılındaydı, Anayasa Mahkemesinin kuruluş ve işleyişine ilişkin yasa görüşülürken Anayasa Mahkemesi üyelerinin emekliliklerini düzenleyen yasada milletvekillerine sağlanmayan olanaklar onlara sağlandı. Yani, orada İsa Gök –kulakları çınlasın- gitti, gece yarısı İsa Bey bu tartışmayı gündeme getirdi "Ya, milletvekillerine sağlanmayan haklar sağlanıyor bunlara." Anca milletvekilleri seviyesi o zaman zorla kabul ettirildi tüm milletvekilleri şey yapınca.

Şimdi, arkadaşlar, insanların ellerindeki silaha göre maaş artışı yapmamamız lazım ve konjonktüre göre de yapmamamız lazım. O nedenle ben Sayın Başkanın ve bizim arkadaşlarımızın, herkesin söylediği şuna katılıyorum: Kamu avukatları gerçekten sefalet içinde ya, böyle bir şey olmaz, bunu düzenlemek zorundayız. Yani, "Kamu avukatlarının bize sağlayacağı bir fayda yok." Nasıl fayda yok ya? Kamu avukatı kamunun hukukunu savunacak, Başkan da söyledi. O nedenle bu partimiz adına da görüştür. Yani, hâkimlerimizin, savcılarımızın maaşlarının artırılmasına itirazımız yoktur. Bu konuda yapılabilecekse diğer adli personelin de maaşları artırılmalıdır ama daha da önemlisi, kamu avukatlarının maaşı mutlaka artırılmalıdır. Şaka olarak şunu söylüyorum: Başbakanlık Müsteşarının maaşı da artırılmalıdır.

BAŞKAN – Peki, teşekkürler.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir. Teşekkür ediyorum.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Hani kamu avukatları sayın Başkan?

BAŞKAN – Kamu avukatlarıyla ilgili bir defa şu anda çözülmez o, kesinlikle Maliye Bakanlığıyla Adalet Bakanlığının birlikte çalışma yapması lazım, zarurettir.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Üç yıldır, ben milletvekili olalı beri onlar uğraşıyorlar. Geçen de gelmişler, hazine avukatlarımız Meclisin önünde gösteri yapmışlar. Üç yıldır uğraşıyorlar.

BAŞKAN – Aynı görüşteyiz.

Arkadaşlar, 20.00'ye kadar ara veriyorum.

Kapanma Saati: 19.08

ÜÇÜNCÜ OTURUM

Açılma Saati: 20.05

BAŞKAN: Ahmet İYİMAYA (Ankara)

BAŞKAN VEKİLİ: Hakkı KÖYLÜ (Kastamonu)

SÖZCÜ: Yılmaz TUNÇ (Bartın)

KÂTİP: Mustafa Kemal ŞERBETÇİOĞLU (Bursa)

-----0-----

BAŞKAN – Toplantıyı açıyorum.

Maddeyi ve önergeyi okutuyorum:

MADDE 14- 2802 sayılı Kanuna 112 nci maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki madde eklenmiştir.

"Silah Edinme:

MADDE 112/A - Hakim ve savcılar, Emniyet Genel Müdürlüğünce, 10/7/1953 tarihli ve 6136 sayılı Ateşli Silahlar ve Bıçaklar ile Diğer Aletler Hakkında Kanunun ek 8 inci maddesi uyarınca temin edilen yerli veya ithal tabancaları, anılan maddedeki şartlar uyarınca, bedeli mukabilinde, zati silah olarak satın alabilirler."

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan 2/2397 Esas sayılı Kanun Teklifinin Çerçeve 14 üncü maddesinin Teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Hakan Çavuşoğlu

Bursa

Gerekçe:

Teklifle birleştirilen 2/2418 sayılı teklifte bu madde aynı şekilde yer aldığından işbu maddenin teklif metninden çıkarılması öngörülmektedir.

BAŞKAN - Önerge bir itfa normudur, söndürme normudur.

Oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde sönmüş ve metinden çıkmıştır.

Diğer maddeyi okutuyorum:

MADDE 15- 2802 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

"GEÇİCİ MADDE 19- Adli yargı hâkim ve Cumhuriyet savcıları ile idari yargı hâkim ve savcıları hakkında 14/2/2005 tarihinden 1/9/2013 tarihine kadar işlenmiş fiillerden dolayı verilmiş olan uyarma ve aylıktan kesme cezaları bütün sonuçları ile affedilmiştir.

Af kapsamına giren disiplin cezalarının verilmesini gerektiren fiillerden dolayı, ilgililer hakkında disiplin inceleme, soruşturma ve kovuşturması yapılmaz; devam etmekte olan disiplin inceleme, soruşturma ve kovuşturmaları işlemde kaldırılr; kesinleşmiş olan disiplin cezaları uygulanmaz.

14/2/2005 tarihinden 1/9/2013 tarihine kadar işlenen ve Kanunun 65, 66, 67 ve (e) ve (f) bentleri hariç 68 inci maddeleri uyarınca verilip kesinleşmiş bulunan disiplin cezaları, hakkında ceza tertip olunanın, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren altmış gün içinde başvurusu üzerine Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu Genel Kurulunca incelenir. 69 uncu maddenin üçüncü fıkrası delaletiyle 64, 65, 66, 67 veya 68 inci maddeleri uyarınca cezalandırılanlar başvuruda bulunamaz.

Yapılan inceleme sonunda Genel Kurul, başvurunun reddine karar verebileceği gibi önceki kararın kaldırılmasına veya eyleme uyan alt bir disiplin cezasına karar verebilir. Genel Kurul tarafından verilen bu kararlara karşı, Başkan veya hakkında ceza tertip olunan, tebliğ tarihinden itibaren on gün içinde, Genel Kuruldan yeniden inceleme talebinde bulunabilir. Yeniden inceleme talebi üzerine verilen kararlar kesindir.

Disiplin cezaları affedilenlerin sicil dosyalarındaki bu disiplin cezalarına dair kayıtlar, ilgililerin müracaatı aranmaksızın hükümsüz kalır ve dosyalarından çıkarılır.

Disiplin cezalarının affı, ilgililere geçmiş süreler için özlük hakları ve parasal yönden herhangi bir talep hakkı vermez."

BAŞKAN - Buyurun Faruk Bey.

FARUK BAL (Konya) – Teşekkür ederim.

Öncelikle, teklif sahiplerinin af maddesiyle ilgili tespit ettikleri tarihin sebebini izah etmesi lazım, niçin o tarih?

Genellikle...

RECEP ÖZEL (Isparta) – Çünkü sevgililer günü.

FARUK BAL (Konya) – Efendim?

RECEP ÖZEL (Isparta) – 14 Şubat Sevgililer Günü...

BAŞKAN – Farukçuğum buyurun.

FARUK BAL (Konya) – Hemen açıklayıver de ona göre konuşayım.

RECEP ÖZEL (Isparta) – 14 Şubat 2005 tarihinden önce bir af çıkmıştı, ondan dolayı o tarih tabii Sevgililer

Günü...

BAŞKAN – Arkadaşlar, yapmayın ya, lütfen.

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – Sayın Başkanım, 2005 tarihine kadar zaten af kapsamında değildi, orası o.

FARUK BAL (Konya) – Anladım.

Şimdi, tabii, değerli arkadaşlar, bu bir...

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – Öbür tarafta da, son maddeleri... Yani Anayasa Mahkemesinin de bir kararı var, afla ilgili bir tarih konulması zarureti var. Çünkü Meclise sevk edildiği tarih itibarıyla kamuoyunun o tekliften ya da yasadın affı öğrendiği andan itibaren... O, usulsüz işlem ya da disiplinsizliği tahrik etme anlamına gelebilir ki o nedenle bir tarih koyma elzemdir. Anayasa Mahkemesinin de o noktada kararları var.

FARUK BAL (Konya) – Ramazan Bey'in dediği çok doğru. Ben, ne zamana kadar işlenmiş olan disiplin suçlarını değil de hangi tarihte af kanunu hükme esas alınacak onu sormuştum, aydınlandım, teşekkür ederim.

Şimdi, değerli arkadaşlar, bu bir disiplin affıdır. Bunun niçin getirildiğini hepimiz biliyoruz. Hükûmetin rahatsız olduğu daha önceki Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunun uygulamaları nedeniyle birtakım yargı mensupları üzerinde haksız disiplin cezaları verildiği ve bundan dolayı da böyle bir maddenin ihtiyaç hâline geldiğini, gerekçe olarak ortaya konduğunu biliyoruz. Bu makul bir sebep olabilir ancak yeterli değildir. Çünkü Af Kanunu'ndan beklenen işlenmiş olan fiilin cezasız kalması değil. Gerçekten, disiplin cezasını gerektirebilecek vahamette bir fiil işlenmiş ise ve bunu da bir yargı mensubu işlemiş ise bizim bunu affetmek gibi bir tasarrufta bulunmamız yanlış olur. Bu af, disiplin affının Meclis gündemine getiriliş sebebinin dikkate aldığımızda eğer maksatlı olarak disiplin cezaları verilmiş ise bunun ortaya konularak, yeniden inceleme yolları açılarak bu haksız verilmiş disiplin cezalarının belirli bir oranda telafi edilebilecek bir yöntemi bulmamız lazım. Yoksa, bir yargı mensubuna yakıştıramıyorum ama, rüşvet almış, mesleki faaliyet...

BAŞKAN – O yok, o yok, kapsam dışında.

FARUK BAL (Konya) – Örnek olarak veriyorum.

BAŞKAN – “Genelde” diyorsunuz, sözgelimi, anladım.

FARUK BAL (Konya) – Hakikaten kabullenilemeyecek birtakım fiiller işlemiş bir yargı mensubu varsa bunu masum bir gerekçeyle affederek ona yargı içerisinde tekrar itibar kazandıracak bir noktaya gitmememiz gerekir. Dolayısıyla, biz bunun, elbette ki birtakım sıkıntılı durumlar hasıl olmuştur, benim de birebir bildiğim hadiseler vardır, bunların çözümlenmesi gerekir. Bunun çözümlenmesinin yolu külliye hepsini affetmek değil, onun yerine yapılmış yanlışları düzeltebilecek bir metot bulmamız gerekmektedir.

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – Genel Kurula itiraz hakkı...

FARUK BAL (Konya) – Genel Kurula itiraz hakkını da inceledim, bir sonuç alınacak yer değil çünkü daha önce mağdur olan kişiler de Genel Kurula itiraz etmişti. Genel Kurula itirazla sonuç alınacak bir mekanizma olmuyor bu. Onun yerine daha farklı bir şeyi oturalım, beraber düşünelim, burada hem Yargıtayda hem Danıştayda bunun uygulamasından geçmiş arkadaşlarımız var hem Bakanlık personeli var; buna doğru dürüst, kimsenin vicdanının sızlamayacağı bir çözüm bulalım diye düşünüyorum.

Buna ilaveten söylenecek söz olursa bunları değerlendirelim ama şimdilik ben sözü burada bırakayım, belki bu minval üzerine bir gelişme olabilir.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Turgutçuğum, söz almıyorsun herhâlde.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Yok, merak ettiğim birkaç şey söyleyeyim ben de Başkanım.

BAŞKAN – Peki, buyurun.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Şimdi, Sayın Başkanım, birincisi: Burada tabii, daha önce yargı yolu açılan bu kesin ihraçlar var, anladığım kadarıyla onların dışındaki hepsi bir şekilde buraya giriyor. Girmeyen var mı?

BAŞKAN – Var, var; istisnası var, aşağıda var.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Bu yer değiştirme... Hayır, bu Genel Kurula başvuru yolu da var, yani o da getiriliyor. Mesela yer değiştirme cezası alanlar da, o da çok önemli bir ceza çünkü iki kez aldılar mı ihraca gidiyorlar bildiğim kadarıyla.

Şimdi, bu disiplin cezalarıyla ilgili olarak kaç kişi var Sayın Bakan bu kapsamda? Yani bunu biz arkadaşlarımızla konuştuk da yani böyle bir düzenleme geldiğine göre, böyle bir ihtiyaç varsa, yani 3-5 kişilik midir bu olay, 10, 20, 30 mudur, yoksa binler midir? Öncelikle, bu rakamlar sizde var mı? Yani disiplin cezalarına muhatap olmuş haksız olarak, anladığım kadarıyla belli bir süre içerisinde, bunların da öyle olduğu düşünüyor, yani bu efendim, uyarması, kınaması, aylıktan kesmesi, kademe ilerlemesi, yer değiştirme cezaları, kaç kişi var böyle? Sizde bir sayı var mı, bunu merak ediyorum.

Onun dışında, bir önerge var, anladığım kadarıyla birinci fıkrayı biraz daha genişletiyor önerge. “Bütün sonuçlarıyla affedilir” kısmı Komisyondan geçen metinde biraz daha sınırlı, şimdi biraz genişletilmiş o. O var. Ama bu sayıları merak ediyorum, o sayıları bir versin Sayın Bakan. Yani attığımız taş ürküttüğümüz kurbağaya deyecek mi? Yani onu merak ediyorum.

BAŞKAN – Ürkütmeyeceğimiz kurbağaya değsin, her zaman ürkütmek şart değil.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Sayın Başkanım...

BAŞKAN – Buyurun Bakanım.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Sayın Başkan, bu madde son derece önemli bir madde. Şu anda Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu 3.Dairesi önünde incelemeyi bekleyen 7.659 dosya var. 7.659 dosya, tabii, şu anda bu artmış da olabilir çünkü sürekli ihbar ve şikâyetler geliyor. Cezalara baktığımızda, 14/2/2005 tarihinden bugüne kadar olan cezalara baktığımızda, 302 tane uyarma cezası var, 92 tane aylıktan kesme cezası var, 295 tane kınama cezası var, 100 tane kademe ilerlemesini durdurma cezası var, 27 derece yükselmesini durdurma, 144 yer değiştirme, 59 da meslekten çıkarma cezası var. Şimdi, bunun kapsamı dışında olan da kısım var, birisi, meslekten çıkarma, bu, düzenleme dışında çünkü yargı denetimine açık orası, yargıya gidiyor, orası bir değerlendirme yapıyor. İkinci ise yine burada 68'inci maddenin (e) ve (f) bentleri yani rüşvet aldığı kanısını uyandırmak veya hediye aldığı kanısı uyandırmak suçları sebebiyle yer değiştirme cezası alanlar da bu af kapsamı dışında. Yani yeniden inceleme talebinde bulunamıyorlar, doğrudan af

kapsamına da girmiyor. Bu da hariç. Şimdi, burada alt komisyon bir değişiklik yapmış, alt komisyonun değişikliğinden sonra sadece uyarma ve aylıktan kesme cezaları doğrudan af kapsamına, onun dışındakiler yeniden inceleme, gözden geçirme gibi bir şekilde değişiklik yapılmış. Tabii, bu, değerli milletvekillerimizin yeniden incelenmesi, hak eden varsa bunların istifade etmemesi gibi taleplerini gündeme getirebilir ama ben...

BAŞKAN – Önerge verdiler.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Tabii, önerge de var şimdi değişiklikle ilgili.

Tabii, burada şöyle bir sorun da var: Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu Teftiş Başkanlığı bu dosyalarla alakalı baktığı zaman da yani anlatılan hikâyeyi siz dinliyorsunuz, hikâye çok haksız, “Hakikaten böyle de olmaz.” diyorsunuz fakat dosyayı tetkik ettiğiniz zaman dosya muhkem. Şimdi, anlatılanla dosya arasında çok fark var, siz anlatılana inanıyorsunuz, dosyadaki tanıklar da var, tanıklar da şey, şimdi, öyle bir inceleme yapıldı, eğer böyle bir şey, doğrudan af yapılmazsa o zaman bu dosyalarla ilgili fazla bir şey yapma imkânı yok çünkü dosyaların gerçekten hepsi incelenmedi ama incelenenlerle ilgili böyle bir endişe dile getirildi, o yüzden. Yani bu alt komisyonun kabul ettiği şeyin değişikliği konusunda da bir şey oldu ama eğer kurul üyeleri “Bunların tamamı şey yapsın, Genel Kurul yeniden incelesin.” diyorsa bizim ona da itirazımız yok ama o, haksızlıkları ortadan kaldırmayabilir çünkü aynı dosya sizin de önünüze gelse belki o dosyadaki muhteva itibarıyla çok haksız gördüğünüz bir konuda öyle karar verme durumu hasıl olabilir diye bir değerlendirme var, bunu değerli heyetle paylaşmak istedim.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Bir şey söylemem lazım Sayın Bakanın açıklamaları konusunda.

BAŞKAN – Turgut, bak, önergeyle hemen bitirecektim, Bakanım uzattı, siz şey yapıyorsunuz.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Sayın Bakan da belirtti, çünkü konuşmasında vardı sanıyorum, yani yargıya olan güven ve işte, oradaki inanış hatta “Emniyet kuvvetlerinin, emniyete karşı olanın da altına düştü.” dedi. Şimdi, Sayın Bakan “Dosyalarda her şeyi kitabına uydurmuşlar” demek istiyor, “Dolayısıyla, tekrar inceleme kararı olsa, verirsek ondan bir şey çıkmaz.” diyor.

BAŞKAN – “Farklı sonuç çıkmaz.” diyor.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Ondan bir şey çıkmaz ama buradan da şunu çıkarabiliriz: Yani yargı içerisinde Türkiye’deki en üst noktadaki insanlar, adalet dağıtacak, topluma huzur verecek, insanların haklarını arayacak... Onlar bir defa kendi içlerinde böyleyse vatandaşa ne yapacaklar Sayın Başkan, yani ne yapmışlar? Yani halka ne yapmışlar diye düşünmemiz gerekmez mi?

BAŞKAN – Genel Kurul müzakeresi konusu bir siyasi argümandır.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Yani kumpaslar mı kuruldu, ne oldu?

BAŞKAN – Farukçuğum.

FARUK BAL (Konya) – Sayın Bakanı eleştirme açısından değil ama ifade tarzı itibarıyla bir vahameti ortaya koyuyor. Yani yargıda görevli hâkim ve savcılarının disiplin suçu işlememiş olmaları veya daha az bir disiplin cezasına tekabül edecek bir suç işlemiş olmasına rağmen, daha vahim sonuçlar doğuracak şekilde dosyalar düzenlenmiş. Bu, yargının yargıya kurduğu kumpas, bu anlaşılıyor. O zaman bunun faillerinin bulunması lazım, bunun faillerinin bulunabilmesi için de bu dosyalar üzerinden gidilmesi lazım.

BAŞKAN – Engel değil.

FARUK BAL (Konya) – Engel değil, siz bunu affettiğiniz zaman herkes oturacak, keyfine bakacak. Dolayısıyla, bu çok vahim bir durumdur, Sayın Bakanın ifadesiyle tespit edilmiş hâldedir, eğer öyleyse yargıya güvenin dibe vurmasının sebeplerinden birisini de burada aramak lazım. Onun için, külliye affetmek demek, bunu ortaya çıkaran sonuçları da affetmek...

BAŞKAN – Peki...

FARUK BAL (Konya) – Sayın Başkan, siz demesiniz ben bitireceğim yani.

Bu, maksadı hasıl eden, maksada hizmet eden bir çözüm değil; bu, işte, bindiği dalı kesmek gibi bir şey. Yani bunu affettik, tamam, affettiysek, bundan mağdur olanların hakkını iade ediyoruz ama buna sebep olanların da hakkında herhangi bir işlem yapmıyorsunuz demektir.

Mademki 7 bin küsur hâkim ve savcı hakkında veya 7 bin küsur tane disiplin suçu bu vaziyettedir, bu çok ciddi bir durumdur, bu ciddi durumun tespit edilmesi gerekmektedir. Yani bunun mağduru olan, disiplin suçuna mahkûm edilmiş olan hâkim ve savcı, eğer kendini suçsuz olduğu hâlde suçsuzluğunu ispat edemeyecek durumda ise, bu çok daha vahim bir durum. Yani meseleye buradan başlamak lazımdır diye düşünüyorum.

BAŞKAN – Tamam, teşekkür ederim.

Dilek Hanım, buyurun.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Teşekkür ederim.

Sayın Başkanım, şimdi, özellikle bu tarihler konusunda zihinlerde soru işareti var...

BAŞKAN – Bunu müzakere etti Komisyon, arkadaşlar açıkladı.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Ben gelemediğim için, belki geç geldiğim o konuda soru işaretleri var.

1/9/2013 tarihine kadarki fiiller affediliyor. Niye 1/9/2013 tarihine kadar diye düşündüğümüzde, bu rüşvet ve yolsuzluk operasyonunu yapan yargıç ve savcılar, neyse -Hükûmet kendisine darbe yapıldığını iddia ediyor- o soruşturmaları yapan hâkim ve savcılarının soruşturmaya tabi tutulacağını, ama önceki dönemde Silivri yargılamalarına neden olan, işte, Oda TV, Balyoz, Ergenekon gibi o davalara bakan savcılarının ve yargıçlarının herhangi bir cezai müeyyideye tabi olmayacağı gibi bir düşünce oluşuyor, kamuoyunda oluşan düşünce bu.

Ben, tabii, şunu öğrenmek istiyorum: Bu uyarma ve aylıktan kesme gibi şeyler daha hafif şeyler olabilir ama kınama, kademe ilerlemesinin durdurulması gibi cezalar ne türden suçlar için veriliyor, ne türden fiiller için veriliyor?

Ayrıca, bir de bunun dışında ayırık tutulan hükümler söylenebilirse bize, ben o maddelerin durumuna çok bakamadım...

BAŞKAN – Dilek Hanım, bunları aynen Bakanımız anlattı, arkadaşlarımız dinledi, tekrarlırsak o zaman müzakerenin tekrerrüü diye bir şey olur.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Öyle mi? Ben duymadığım için...

BAŞKAN – Onlar mütalaa edildi.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Bu tarihin gerekçesi ne Sayın Başkan?

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – Sayın Başkan, bir daha açıklayalım.

BAŞKAN – Peki.

Buyurun, açıklayın.

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – Sayın Başkanım, değerli arkadaşlar; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Demin de söylediğim üzere, 2005 tarihi itibarıyla, daha evvelinde, o tarihe kadar zaten bir af var, başlangıç o şekilde. Öbür tarihle ilgili ise herhangi bir kesin ısrarımız yok, şöyle ki: Anayasa Mahkemesinin afla ilgili vermiş olduğu kararlar var. Burada bir tarih koyma zorunluluğu var, çünkü "Kanunun yürürlüğe girdiği tarih" dersiniz, sevk maddesi ile yürürlüğe girdiği tarih arasında kanun çıkacağı bilindiği için, suç işlemeye tahrik, disiplinsizliğe tahrik oluşturulabilir, o yüzden bir tarih koyma zorunluluğu vardır. 2013 tarihiyle ilgili, demin de söylediğimiz üzere ısrarımız yok, Komisyonun takdiridir, o tarihi sevk tarihi olarak da değiştirebiliriz.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Önergeyi okutuyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/2397) esas sayılı Kanun Teklifi'nin Çerçeve 15'inci maddesiyle 2802 sayılı Kanun'a eklenmesi öngörülen geçici 19'uncu maddenin birinci ve üçüncü fıkralarının aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Hakan Çavuşoğlu
Bursa

"Adli yargı hâkim ve Cumhuriyet savcıları ile idari yargı hâkim ve savcıları hakkında 14/2/2005 tarihinden 1/9/2013 tarihine kadar işlenmiş fiillerden dolayı verilmiş olan uyarma, aylıktan kesme, kınama ve kademe ilerlemesini durdurma cezaları bütün sonuçları ile affedilmiştir."

"14/2/2005 tarihinden 1/9/2013 tarihine kadar işlenmiş fiillerden dolayı Kanunun 67 nci maddesi ve (e) ve (f) bentleri hariç 68 inci maddesi uyarınca verilir kesinleşmiş bulunan disiplin cezaları ile Kanunun 69 uncu maddesinin ikinci fıkrasının son cümlesi ve üçüncü fıkrası uyarınca verilmiş cezalar, hakkında ceza tertip olunanın, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren altmış gün içinde başvurusu üzerine Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu Genel Kurulunca incelenir."

Gerekçe:

Önergeyle, hâkim ve savcılar hakkında getirilen disiplin affı ve yeniden inceleme talep etme hakkının kapsamı, disiplin cezasına konu eylemlerin niteliği itibarıyla genişletilmektedir.

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Önerge doğrultusunda maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

16'ncı maddeyi okutuyorum...

FARUK BAL (Konya) – Sayın Başkan, bir dakika, önerge ne getiriyor, ne götürüyor, bir anlayalım.

Sûrat felakettir Sayın Başkan.

BAŞKAN – Farukçuğum, bu maddeyle ilgili özel önerge geliştirirsen, ben şahsen yeniden döneceğim.

Buyurun, okutuyorum:

MADDE 16- 29/3/1984 tarihli ve 2992 sayılı Adalet Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanunun 3 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"MADDE 3- Adalet Bakanlığı teşkilatı, merkez, taşra ve yurt dışı teşkilatı ile bağlı kuruluşlardan meydana gelir."

BAŞKAN – Söz yok, önerge yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

FARUK BAL (Konya) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Yok, ne yapayım, ne yapayım ya?

Zaten dış teşkilat, herkes kabul etti bunu, çok faydalı dediler, geneli üzerinde...

FARUK BAL (Konya) – Bir önceki maddedeki değişiklik önergesi nerede, nasıl, bir bakalım dedik Sayın Başkan, sen 2 tane maddeyi geçirdin maşallah.

BAŞKAN – Bir madde.

Yahu, şu maddeyi okuduk, yüksek tetkiklerinize arz ettik, ben dedim ki: "Ondan önceki maddeyle ilgili bir önerge geliştirirsen yine oraya dönerim."

Evet, 17'nci maddeyi okutuyorum:

MADDE 17- 2992 sayılı Kanunun Üçüncü Kısımının başlığı "Taşra ve Yurt Dışı Teşkilatı ile Bağlı Kuruluşlar" şeklinde değiştirilmiştir.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Bal.

FARUK BAL (Konya) – Sayın Başkan, adaleti temsil eden heykelin gözü niçin kapalıdır, niçin elinde kılıç ve terazi vardır? Çünkü adalet hıza tahammülü olmayan, üzerinde ciddi bir şekilde durularak, düşünülecek ortaya çıkarılabilecek bir kavramdır.

BAŞKAN – Ama gecikmeye de tahammül etmeyen...

FARUK BAL (Konya) – Sizin hızınıza, maşallah, yetişmek ancak nasip oldu, 2 maddeden sonra yakaladık.

Şimdi, önce ben sorayım, kaçınıcı maddedeyiz?

BAŞKAN – 17.

FARUK BAL (Konya) – 17, yurt dışıyla ilgili mi?

BAŞKAN – Dış teşkilat kurduk Ağabey ya

MURAT GÖKTÜRK (Nevşehir) – Başlığı değiştiriyor.

BAŞKAN – Faruk Bey, mukayeseli metnin 23'üncü sayfasının orta sütunundayız.

FARUK BAL (Konya) – Adalet Bakanlığının merkez teşkilatı, yurt dışı teşkilatıyla ilgili; bu nasıl geçti?

BAŞKAN – Madde 17...

FARUK BAL (Konya) – Burada konuşmamız lazım Sayın Başkan, dönelim burada konuşalım bir.

BAŞKAN – Üstadım, geneli üzerindeki müzakerelerde sizin sözcülerinizden Murat Bey” Bu çok faydalı.” diye söyledi. Herkes de buna şey etti, dış teşkilatta, herkes şey yaptı. Ben müzakereyi tekrarlamayayım. Bu konuda bana güvenin Farukcuğum ya. Yani, 17'nci maddede...

MURAT BAŞESGİOĞLU (İstanbul) – Sizin faydalı dedikleriniz...

BAŞKAN – Bakın, öbür geçen maddede ayrı bir önerge getirirseniz ben yine müzakere edeceğim.

17'nci maddede, Faruk Bey -zannediyorum- bu bir isimlendirmedir. Takdir sizin yani.

FARUK BAL (Konya) – Evet.

Sayın Bakanımızdan, Adalet Bakanlığının yurt dışı hizmetleri nedir, Adalet Bakanlığı yurt dışında müşavir görevlendirerek hangi sonuçları almak istiyor; bunu bir öğrenmek istiyoruz. Kaç ülke olacak bu? Bunun bir de “background”uyla ilgili benim bilgim vardır, ondan sonra o bilgileri paylaşmak istiyorum.

Sayın Bakanım, buyurun.

BAŞKAN – Şarta bağlı, usule aykırı olmakla birlikte sözü vereceğim.

FARUK BAL (Konya) – Usule aykırı değil. Nedir bu?

BAŞKAN – Buyurun.

Bakanım, bürokrat cevaplandırabilir, yorulmayın.

FARUK BAL (Konya) – Tabii, tabii.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Hayır, cevap vereceğim.

Sayın Bakanım, Bakanlığımızın yurt dışında adalet müşavirleri bulunmaktadır. Esasında, bu, Dışişleri Bakanlığı ile Adalet Bakanlığı arasında yapılan bir protokol çerçevesinde bulundurulmaktadır ve maaşları da bu protokol çerçevesinde ödenmektedir. Bizim yaptığımız şey, yurt dışında görev yapan adalet müşavirlerimizin çalışmasını bir yasal dayanağa kavuşturmak, teşkilatın içine almak, şu anda orada pek çok konularda sorunlar, sıkıntılar yaşanıyor, onları gidermek. Şu anda New York'ta, Washington'da, Brüksel'de, Viyana'da, Strazburg'da, Berlin'de adalet müşavirlerimiz var, Londra'da var, daimî temsilcilikler de var. Bunlar ne yapıyorlar? Bunlar, orada daimî temsilciliklerde olan adalet müşavirlerimiz hukuki konularda orada Türkiye'yle ilgili ve oradaki her türlü başkaca gelişmeleri takip ediyorlar. Bunu hem bizim Bakanlığımızla, bizim Dışişlerimizle hem de oradaki Büyükelçimizle paylaşıyorlar. Ayrıca, oradaki normal büyükelçiliklerde bulunan adalet müşavirlerimiz de hem adli yardımlaşma konusunda hem diğer pek çok konularda -özellikle Almanya başta olmak üzere vatandaşlarımızın olduğu ülkeler var, orada da- bize, vatandaşlarımıza ülkemizle ilgili adli yardımlaşmalarda ve diğer pek çok konularda yardımcı oluyorlar. Ayrıca, biz oradaki şeyleri de takip ediyoruz yani hukuksal alandaki değişimler ne oluyor ne gidiyor. Mesela, çalışma yaparken oradaki değişimler nedir parlamentolarda; bizim siyasi müsteşarlar var, onlar bir değerlendirmeye yapıyor ama hukuk dünyasıyla ilgili gelişmeleri de biz bunlardan alıyoruz. Adli yardımlaşma -dediğim gibi- ana konuları ama onun dışında biz hukukla ilgili her konuda onlardan istifade ediyoruz. Şu anda yasaları olmadığı için Dışişleri Bakanlığının himayesinde çalışıyorlar, tabii pek çok işi de onların verdiği kadar yapıyorlar. Onların yasalarında da bir boşluk var. Örneğin, telefonla konuşuyor -bu telefonla ilgili- veya elektrik kullanıyor veya kâğıt kullanıyor; bunlarla ilgili ödemelerde problemler çıkıyor çünkü onların bütçesiyle bu işle alakalı konularda sorunlar var. Şimdiye kadar bir çözüm bulundu ama biz bu müesseseyi kalıcılaştırmak istiyoruz ve geliştirmek istiyoruz çünkü pek çok ülkenin Türkiye'de bu anlamda hukuk müşavirleri var. Bizim de müşavirlerimiz, dünyanın belli başlı -her yerinde değil ama- kentlerinde olması, oradaki hukuksal değişimleri takip etmesi, vatandaşlarımızla ilgilenmesi, uluslararası örgütler nezdinde Türkiye'yle ilgili her konuyu takip etmesi ve Türkiye'de olup biten hadiselerle ilgili de hukuksal açıdan gerekli bilgilendirmeyi, raporlamayı yapması gibi birtakım görevler ifa ediyorlar yani çok faydalı bir teşkilat kuruluşu yaptık. Esasında büyükelçilerimiz, Dışişleri Bakanlığımız bundan son derece memnunuz, biz de çok memnunuz arkadaşlarımızdan. Orada çalıştırılacak personelle ilgili belki geneli üzerinde konuşulurken söylendi “Yabancılar çalışacak.” falan diye. Esasında yabancıların çalışması değil; biz, orada vatandaşlıktan ayrılmış, Türk vatandaşıyken başka ülke vatandaşlığına geçmiş, oranın eğitimini almış, dili çok düzgün ve iletişim daha kolay kuran insanlar var. Onlar ile ülkemiz arasında diyaloglar da kopmasın, elastiki bir alım imkânı olsun, oradaki gençleri alıp büyükelçiliğimizin bünyesinde istihdam edelim; yoksa başka kişileri değil. Çünkü şu anda bütün ülkelerde vatandaşlıktan çıkmış insanlarımız var, bunların içinde çok iyi yetişmiş hukukçular var ve biz bunlardan istifade edemiyoruz. Biz şimdi böyle bir elastikiyet getirmek suretiyle onlardan da istifadenin yolunu açalım istedik ancak değerli heyet bu konuda itirazlar yaptığı için biz şu anda farklı bir sistem oraya öngördük. Bunlardan istifade edemeyeceğiz ama onlardan istifade için, başka bir yol da bulmak için biz tabii arayış içerisinde olacağız. Çünkü çok iyi yetişmiş çocuklarımız var, hem ülkemizle irtibatları kopmasın hem de biz onlardan istifade edelim diye düşünüyoruz. Belki Yurtdışı Türkler istifade

ediyor, oradan istifade edebiliriz ama onlardan da istifadenin yolunu bulacağız. Şu anda Komisyonumuzun eleştirileri doğrultusunda zaten bir değişiklik yapılmış alt komisyonda. Biz o değişiklikten kabul ederse heyet, memnun olacağız.

Ben teşekkür ediyorum.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Kaç ülkeden?

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Şu anda 13 ülkede var.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Yani, hedefimiz kaç ülkede açmak bunu?

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Ben size isimleri de şey yapayım. Şimdi, Washington, New York, Londra, Berlin, Paris, Viyana, Lahey, Brüksel, Strazburg, bir de Cenevre'de var. Hem daimî temsilcilikler nezdinde var hem de... Ayrıca, bizim, orada, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi nezdinde de çalışan hukukçular var. Onların kendi bünyesinde biz buradan gönderiyoruz çünkü Türkiye'yle ilgili davaların onlar ön incelemesini yapıyorlar, orada yardımcı oluyorlar ve bizimle ilgili dosyaların olumlu neticelenmesinde bu çalışanların da büyük katkısı var. Onlar adalet müşaviri değil ama "secondary" diye isimlendiriliyor. AİHM sınav yapıyor -biz buradan gönderiyoruz- o sınavda başarılı olan, dili çok iyi olan hâkim ve savcılarımızdan orada çalışanlar var. Türkiye'den gelen davalarla ilgili AİHM'e yardımcı oluyor. Böyle çalışan hâkim, savcılarımızın da olduğunu ifade etmek isterim.

Teşekkür ediyorum .

BAŞKAN – Teşekkürler Bakanım.

FARUK BAL (Konya) – Teşekkür ederim Sayın Bakanım verdiğiniz ayrıntılı bilgiler için. Ancak benim itirazlarımı da dikkate alacağınızı ümit ederek sözlerinizi sırasıyla değerlendirmeye başlıyorum.

Bir: Yurt dışındaki adli müşavirlerin adli yardımlaşmayla ilgili hiçbir fonksiyonları yoktur çünkü adli yardımlaşma talebi Adalet Bakanlığının bürokrasisinden geçerek muhatap ülkenin adli mercisine intikal eder. Dolayısıyla yurt dışındaki misyon şefliğinde büyükelçiliklerde, konsolosluklarda bulunan adli müşavirin bu noktada hiçbir fonksiyonu olmaz.

İki: Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinde görülecek davalara Türkiye Cumhuriyeti devletinin Dışişleri Bakanlığı en yetkin akademisyen nitelikli avukatları avukat olarak tutuyor ve yabancı menşeli avukatları tutuyor.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Sayın Başkanım, avukatlık filan yapmıyorlar kesinlikle.

FARUK BAL (Konya) – Onların en iyisini tutmak Dışişleri Bakanlığının görevi veya Adalet Bakanlığının da "Şu avukatı tut." diye tavsiye etmesi, "Şu kişinin hukuki yardımından faydalan." diye Dışişleri Bakanlığını uyarması en tabii görevi veya yetkisidir. Bunun için adli müşavir bulundurulmasına gerek yoktur.

Üçüncü olarak: Adli müşavirlerin daimî temsilciliklerde hukukla ilgili konularda yardımcı olacağını ifade ediyorsunuz. Adli müşavirlerin her hukuki sorun ortaya çıktığında Google gibi hepsine doğru cevap verebilecek ehliyet ve liyakatte olduğunu düşünüyorum. Aksine, dış temsilciliklerimiz, Avrupa Konseyinde, Avrupa Birliğinde, NATO'da ve diğer uluslararası kuruluşlar nezdindeki dış temsilciliklerimiz Türkiye'nin ali menfaatleriyle ilgili bir hukuki durum olduğu, geldiği takdirde anında bilgisayarla, e-maile Türkiye'ye bunu gönderir Dışişleri Bakanlığına, Adalet Bakanlığına; Adalet Bakanlığının en yetkin bürokratları, Dışişleri Bakanlığının en yetkin bürokratları Türkiye'nin en yüksek seviyede çıkarlarının korunması için bunlara gerekli cevapları verir, gerekli yönlendirmeleri yapar. O zaman geriye bir tek ihtimal kalıyor, o da bürokratik bir bakış açısıyla görevden alınacak kişilerin mutlu edilerek sesini çıkarmamasını temin etmek. Bu, Adalet Bakanlığında ne derece olur, onu bilemem.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Görevden aldığımız hiç kimseyi göndermedik oraya.

FARUK BAL (Konya) – Yok, yok. Ben dış görevlere gönderilecek müşavirlikleri bütün bakanlıklar itibarıyla söylüyorum. Sizin... Başımıza geldiği için söylüyorum. Çalışılmayacak bir bürokratı görevden alacağınız zaman onu mutlu etmek üzere "Nereyi istersin?" Cevap: "Tokyo'da bir müşavirlik verin bana.", "Londra'da bir müşavirlik verin bana." gibi böyle yerleri talep ederler. Bu bürokratik bir hastalıktır ve o bürokratin görevden alınması gerekiyorsa önündeki hukuk devletinin ortaya koyduğu yargıya başvurma imkânını ona devletin başka bir kaynağı peşkeş çekilerek elinden alınması sonucunu doğurur. Bu yanlış bir iştir. Dolayısıyla, bu yanlış iş başka yanlışları da peşinden getirecektir. Başka yanlışlar da şunlardır...

İçişleri Bakanlığının müşaviri var mı, bilmiyorum.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Var.

FARUK BAL (Konya) – Yoksa en çok İçişleri Bakanlığının müşavire ihtiyacı var. Ve, her tarafa...

Var mı Emniyet Müdürlüğü'nün?

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Var, var.

MURAT BAŞESGİOĞLU (İstanbul) - Emniyetin var.

FARUK BAL (Konya) – Emniyetin vardır da vatandaşlık işlemleriyle ilgili, nüfus işlemleriyle ilgili var mı?

MURAT BAŞESGİOĞLU (İstanbul) - İdari müşavirlik yok.

FARUK BAL (Konya) – O zaman, Sayın Bakanım, bunu biz esas alacaksak en çok İçişleri Bakanlığının vatandaşlık ve nüfus işleriyle ilgili müşavire ihtiyacı vardır. Çünkü orada bulunan bütün vatandaşlarımızın büyükelçilikle ve konsoloslukla ilgili sorunu -doğumdur, ölümdür, mirastır, vesaire- buna ihtiyaç var. Eğer ihtiyaç varsa bütün konsolosluklarda noterlik hizmetleriyle ilgili müşavirliğe ihtiyaç vardır. Noterlik hizmetiyle ilgili müşavirlik ihtiyacı varsa verelim ama bunun dışında başka alanlara taşabilecek ve örnek olabilecek bir şekilde kadro ihdasının doğru olmadığını düşünüyorum. Hele hele "adli müşavir" sıfatı verilerek yurt dışında Adalet Bakanlığını temsil edecek olan kişilerin, sözleşmeli de olsa yabancı bir ülkenin vatandaşı olması sizin ifade ettiğiniz mazeretlere rağmen vahim bir durumdur. Örneğin, eskiden İngiliz vatandaşlığına geçen bir kişi Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olsa bile kraliçeye sadakatle yemin ediyor. Kraliçeye sadakatle yemin eden bir kişinin "Türkiye Cumhuriyeti devletinin adli müşaviri" sıfatını almasını siz nasıl doğru bulacaksınız?

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Sayın Başkan, adli müşavir olmuyor. Yani, orada adli müşavir, hâkim, savcı sınıfından Türk vatandaşı Türkiye'den gidiyor. Onlar orada sekreteryaya hizmetlerinde çalışacak yardımcı personel Sayın Başkan.

BAŞKAN – Bürokrasi.

ADALET BAKANİ BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Adalet müşavirlerinin Türk vatandaşı olması Anayasa... Şimdi, Anayasa'ya göre memur olmak için vatandaş olmak şart. Beş yıl hâkimlik yapmış olanlardan, dili çok iyi olanlardan seçilerek oraya gönderiliyor ve bunlar Türk vatandaşı, aynı zamanda hâkim, savcı sınıfından yapılan hizmetlerde hâkimlik, savcılıkta geçmiş gibi kabul ediliyor.

BAŞKAN – Evet.

FARUK BAL (Konya) – Evet, netice itibarıyla bunların, ortaya konulan gerekçelerin doğru olmadığını düşünüyoruz ve bu maddenin biz karşısında olduğumuzu ifade ediyoruz.

ADALET BAKANİ BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Ben, Sayın Başkan, izninizle bir cümle, bu tutanaklara geçtiği için bir şeyi ifade etmekte fayda görüyorum.

Şimdi, Dışişleri Bakanlığıyla Adalet Bakanlığı arasında imzalanmış protokol çerçevesinde bir görevlendirme yapılıyor. Bizim Genel Müdürlüğümüzün bunların görev tanımına ilişkin yazdığı bir yazı var. Ben izninizle okumak istiyorum, biraz vakit alacak ama: “Adalet Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun'da yazılı görevlerden yurt dışına terettüp eden iş ve işlemlerin yürütülmesine katkı vermek; görev yapılan ülke ile uluslararası hukuki ve cezai, adli iş birliğinin etkili, sağlıklı ve süratli biçimde yürütülmesine yardımcı olmak; görev yapılan ülkede adalet alanında düzenlenen ikili ve çok taraflı uluslararası toplantılarda Adalet Bakanlığını temsil etmek; iki ülke adalet bakanlıkları ve adli kurumları arasındaki iş birliğinin gelişmesi ve güçlendirilmesine katkı sağlamak; görev yapılan ülkenin, özellikle ülkemizi ilgilendiren konulardaki ulusal mevzuatını yakından takip etmek ve güncel gelişmelerden Adalet Bakanlığını haberdar etmek...” Yani, hepsini okumayayım, izniniz olursa. Bunların hepsi önemli konular. Başka ülkelerin de Türkiye'de var. Yani, bizim böyle bir adımı geç almış olmamız bizim adımıza büyük bir eksiklik. Biz, esasında bunu yeni başlattık; keşke daha önce başlatsaydık.

Ayrıca, Dışişleri Bakanlığının da burada talep yazısı var. Dışişleri Bakanlığında böyle bir müessesenin kurulmasını şey yapıyor.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ediyorum Sayın Bakanım.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

Madde 18'i okutuyorum:

MADDE 18- 2992 sayılı Kanunun 25 inci maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki madde eklenmiştir.

“Yurt Dışı Teşkilatı

MADDE 25/A– Bakanlık, 13/12/1983 tarihli ve 189 sayılı Kamu Kurum ve Kuruluşlarının Yurtdışı Teşkilatı Hakkında Kanun Hükmünde Kararname esaslarına uygun olarak yurt dışı teşkilatı kurmaya yetkilidir.

Yurt dışı teşkilatında yer alan Adalet Müşavirliği kadrolarına, hâkimlik ve savcılık mesleğinde fiilen en az beş yıl görev yapmış ve üstün başarısı ile yurt dışı hizmetlerinde yararlı olacağı anlaşılmış bulunanlar arasından atama yapılır.

Misyon şefleri; adalet müşavirlerinin sicil amiri değildir.

Yurt dışı sürekli görev süresi üç yıldır. Bu süre hizmetin gerektirdiği hâllerde Bakanın onayıyla bir yıla kadar uzatılabilir. Görev süresi sona erenler tekrar atanabilir.

Türkiye'deki veya Yükseköğretim Kurulu tarafından denkliği kabul edilen yurt dışındaki üniversitelerin lisans düzeyinde eğitimini başarıyla bitirenlerden ilgili ülke vatandaşlığına sahip olanlar ile süresiz oturma ve çalışma izni bulunanlar, Bakanlıkça mahallinden sözleşmeli statüde istihdam edilebilir. Bunlara, ilgili ülkede sürekli görevle bulunan ve 9 uncu derecenin 1 inci kademesinden aylık alan bekar meslek memuruna ödenmekte olan yurt dışı aylığının yüzde seksenini geçmemek üzere Maliye Bakanlığı tarafından tespit edilecek tutarda ödeme yapılır. Bu kapsamda istihdam edilecek personelin sayısı, nitelikleri, seçim usul ve esasları, görev yerleri ve süreleri, izinleri, görevlerinin sona erdirilmesi ve verilecek iş sonu tazminatı ile bu fıkranın uygulanmasına ilişkin diğer usul ve esaslar Adalet Bakanlığı ve Maliye Bakanlığı tarafından müştereken belirlenir.

Adalet müşavirlerinin görev, yetki ve sorumlulukları ile diğer hususlar Dışişleri Bakanlığının görüşü alınarak Bakanlıkça çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.”

BAŞKAN – Evet, madde üzerinde bir adet önerge vardır, okutuyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/2397) esas sayılı Kanun Teklifi'nin Çerçeve 18'inci maddesiyle 2992 sayılı Kanun'a eklenmesi öngörülen 25/A maddesinin (3)'üncü ve (5)'inci fıkralarının aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Hakan Çavuşoğlu

Bursa

“Yurt dışı teşkilatına atanan adalet müşavirlerinin bu görevde geçirdikleri süreler hâkimlik ve savcılık mesleğinde geçmiş sayılır ve ilgilinin kademe ve derece ilerlemesinde dikkate alınır. Adalet müşavirleri hakkındaki siciller, 2802 sayılı Hâkimler ve Savcılar Kanunu hükümleri uyarınca Adalet Bakanlığı Müsteşarı tarafından verilir.” “

“Adalet Bakanlığı yurt dışı kadrolarına atanan hâkim ve savcılara, 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu kapsamında sürekli görevle yurt dışı kadrolarında bulunanlara yapılan ödemeler, aynı usul ve esaslar çerçevesinde ödenir.”

Gerekçe:

Önergeyle, adalet müşavirlerinin bu görevde geçirdikleri süreler ve bunlar hakkında verilecek siciller düzenlenmektedir.

Ayrıca ilgili ülkelerde sözleşmeli statüde istihdam edilebilecek kişilere ilişkin olarak getirilen fıkra yerine yurtdışı kadrolarına atanan hakim ve savcılara yapılacak ödemeleri düzenleyen fıkra ikame edilmektedir. Halen 2802 sayılı Kanunun 50 nci maddesi uyarınca görevlendirilen hakim ve savcılara anılan madde uyarınca ödeme yapılmaktadır. Teklifte Adalet Bakanlığının yurtdışı teşkilatı kadrolarına atanması öngörülen hakim ve savcılara 2802 sayılı Kanunun 50 nci maddesi

uyarınca ödeme yapılması imkanı kalmamaktadır. Önergeyle bu konudaki boşluk doldurulmamakta ve Dışişleri Bakanlığı meslek memurlarına yapılan tüm ödemelere paralel düzenleme yapılmaktadır.

BAŞKAN – Evet, önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Önerge doğrultusunda maddeyi yüksek oylarınıza arz ediyorum: Kabul... Ret... Kabul edilmiştir.

Diğer maddeyi okutuyorum:

MADDE 19- 2992 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 9- 2802 sayılı Hakimler ve Savcılar Kanununun 50 nci maddesi uyarınca dış temsilciliklerde görevlendirilmiş olup hâlen bu görevde bulunanlar, bu kanunla düzenlenen adalet müşavirliği kadrolarına atanmış sayılır.”

BAŞKAN – Peki, önergeyi okutuyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan 2/2397 Esas sayılı Kanun Teklifinin Çerçeve 19 uncu maddesiyle 2992 sayılı Kanuna eklenmesi öngörülen geçici 9 uncu maddenin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Hakan Çavuşoğlu

Bursa

"GEÇİCİ MADDE 9- Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihte 2802 sayılı Hakimler ve Savcılar Kanununun 50 nci maddesi kapsamında dış temsilciliklerde adalet müşaviri olarak görevli olanlardan, görev yaptıkları temsilcilikte ilgili mevzuatı uyarınca Adalet Bakanlığı yurtdışı teşkilatı kurulduğu tarih itibarıyla görevde bulunanlar; bu teşkilatların kurulduğu tarihte görevli bulundukları temsilcilik için tahsis edilmiş olan adalet müşaviri kadrolarına atanmış sayılır."

Gerekçe:

Önergeyle, adalet müşaviri olarak görevlendirilip halen bu görevde bulunanların kanun yürürlüğe girdikten sonra Bakanlar Kurulu kararıyla oluşturulacak kadrolara atanmış sayılmasına ilişkin teknik düzenleme yapılmaktadır.

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmiştir.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Sayın Başkanım, Sayın Başkanım...

BAŞKAN – Maddeyi okurken müzakereyi açtım, kimse söz istememişti.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Sayın Başkanım, ben şeyi yapmıştım.

BAŞKAN – Dilek Hanım, şunu arz edeyim: Maddeyi okudum. Söz alan olmayınca önergeyi okuttum. Söz hakkını kaybettiniz ama yine veriyorum.

Buyurun.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Sayın Başkanım, yani...

MURAT BAŞESGİOĞLU (İstanbul) – Başkanım, çok pratikleştiniz ya, vallahi yani yasaları görüştükçe performans artıyor.

BAŞKAN – Yok canım, benim performansım düştü.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Sayın Başkanım, şu metin Alt Komisyondan gelen metin.

BAŞKAN – Tabii canım, ben de onu diyorum.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Alt Komisyonda bunun tartışıldığını, görüşüldüğünü ve işte en iyi şekle getirilmeye çalışıldığını bizim tahmin etmemiz lazım, böyle düşünmemiz lazım Sayın Başkan ama art arda, bakın, önergeler geliyor. O önergeleri inceleyip ne var, ne yok, ne değişiyor, ne oluyor, ne bitiyor, onu fark edemedim bu önergeler oylanıyor, geçiyor yani bizim karşılaştırma şansımız olmuyor. İşin daha da vahimi, biz "Alt Komisyona gönderilsin." derken bu üçüncü kez eklenilen o Danıştay ve Yargıtayla ilgili düzenlemelerle ilgili yeniden, bakın, önergeler geldi. Şimdi, bu çocuk oynacağı değil yani buradan gerçekten insanların hayatıyla ilgili, ülkemizin yargısal faaliyetleriyle ilgili düzenlemeler yapıyoruz. "Alt Komisyona gidelim." dediğimizde reddedilen şey daha hiç konuşulmadan, tartışılmadan yeniden önergelerle değiştiriliyor. Başkan, böyle bir şey olmaz. O zaman Alt Komisyona gitseydi yani ne bu değişiklikler? Biz şimdi ötekiindeki olayları çözüp buraya dercedeceğiz. Ne olduğunu, ne bittiğini anlamaya çalışacağız yani. Böyle bir şey olmaz Başkanım. Ben usul yönünden bu konuda itirazlarımı dile getirmek istedim.

BAŞKAN – Komisyon Başkanı olarak bu beyanda bulunmadan evvel ben kendim söyledim. Yani, Alt Komisyon çalıştı, Alt Komisyon metin oluşturdu. Bunların Alt Komisyonda tamamlanmış olması temennisini doğru buluyorum ama buna rağmen iç hukukumuzun verdiği tasarruf yetkisi içerisinde arkadaşlar önergeyi verebiliyorlar. Onda da benim yapacağım tek şey oylamak, yapabileceğim başka bir şey yok Dilek Hanım.

FARUK BAL (Konya) – Önergeleri bir bitirelim Sayın Başkanım. Vakit geçti, kaç saattir çalışıyoruz. Yarın sabahleyin toplanalım.

RECEP ÖZEL (Isparta) – Ağabey, yarın sabaha kalmayın bu iş.

BAŞKAN – Evet, buyurun efendim.

MALİYE BAKANLIĞI TEMSİLCİSİ – Açıklama yapmak istiyorum.

BAŞKAN – Buyurun üstadım, Maliye temsilcisi, buyurun.

ŞUAY ALPAY (Elâzığ) – Sayın Başkanım, bir şey söyleyecektim, yarım kaldı.

Şimdi, Recep Bey Alt Komisyon Başkanımız olarak çalıştı, şunu söyledi, Dilek Hanım: Alt Komisyonda bazı maddeler görüşüldü ve geri çekildi.

BAŞKAN – "Üst Komisyona bıraktık." diyor.

ŞUAY ALPAY (Elâzığ) – Arkadaşlarımız da bununla ilgili beyanda bulunmuyorlar. İstemedik biz bunu. Bunların da biliyorsunuz bir kısmını, lütfen.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Yani, Alt Komisyonda neden bunları müzakere etmedik?

ŞUAY ALPAY (Elâzığ) – Ben de işte onu söylüyorum.

BAŞKAN – Dediniz ya “Üst Komisyonunda görüşelim.” demişsiniz Dilek Hanım.

ŞUAY ALPAY (Elâzığ) – Birkaç maddeyi hususen ana komisyon tekrar geri çekip müzakere etsin deyip bırakmış.

RECEP ÖZEL (Isparta) – Bu, yurt dışı teşkilatla ilgili sıkıntı vardı.

BAŞKAN – Üst Komisyona bırakmışız Dilek Hanım, bakın.

Arkadaşlar, tamam, fazla şey etmeyin.

Buyurun.

MALİYE BAKANLIĞI TEMSİLCİSİ – Değişiklik ihtiyacı özellikle...

BAŞKAN – Peki, Alt Komisyonunda yok muydunuz kardeşim siz, değerli Maliye yetkilimiz?

MALİYE BAKANLIĞI TEMSİLCİSİ – O gün bir şekilde gerçekleşmedi efendim.

BAŞKAN – Ama olmaz ki bir şekilde yani Komisyon aşağıda bir çalışma yapıyor, Maliye Bakanlığı itizar beyan ediyor, bu doğru değil. Yok, ben diğer işlerinizin buna mukaddem olduğunu düşünmüyorum.

Buyurun.

MALİYE BAKANLIĞI TEMSİLCİSİ – İhtiyacı dile getirmiştik ama...

BAŞKAN – Ha, öyle mi? Pardon, tamam.

MALİYE BAKANLIĞI TEMSİLCİSİ – ...çalışma şekli içerisinde fırsat olmadan geçti o madde, o şekilde.

Teknik olarak gerekliliğine gelince de Sayın Başkanım, burada “Doğrudan atanmış sayılır.” deniyor. Hâlbuki kadrolar 189 sayılı kanun hükmünde kararnamede öngörülen usul çerçevesinde sonradan Bakanlar Kurulu kararıyla hem teşkilat kuruluyor hem yanına kadro ihdas ediliyor. Şu an o oluşmadan bir kadro olmayacağı için atanmış sayılma hususu da gerçekleşemez. Teknik düzeltme gerekliliği de buradan kaynaklanıyor.

Arz ederim.

BAŞKAN – Anladım, teşekkür ediyorum.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmiştir.

Önerge doğrultusunda maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Buyurun, diğer maddeyi okutuyorum:

MADDE 20- 23/7/2003 tarihli ve 4954 sayılı Türkiye Adalet Akademisi Kanununun 22 nci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendine aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“Bu bende göre görevlendirilenler, ders verdikleri günlerde izinli sayılırlar.”

BAŞKAN – Evet, organik bir madde.

Söz yok. Oylarınıza...

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Adalet Bakanlığının kendi içindeki görevlendirme mi, başka kurumlardan mı?

RECEP ÖZEL (Isparta) – Başka kurumlardan da var.

BAŞKAN – Sol taraftaki kanunda, Mehmetçiğim, bizim mukayaseli metin var, Faruk Bey’in, Faruk Ağabey’in elinde var o. Asıl değişikliği yapan kanun metni okunursa orada var o.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

Diğer maddeyi okutuyorum:

MADDE 21 – 4954 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 13- Hâkim ve savcı adaylarına verilen meslek öncesi eğitim sonunda yapılan yazılı sınavlarda başarı gösteremediği için genel idare hizmetleri sınıfında bir kadroya atanan veya adaylığına son verilenler, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir ay içinde, yeni bir yazılı sınava alınmaları talebiyle, Akademiye başvurabilirler. Başvuru süresinin sona erdiği tarihten itibaren bir ay içinde ilgililer, Akademi tarafından Kanunun 28 inci maddesi uyarınca yapılacak yazılı sınava alınırlar.”

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Kaç kişi var?

RECEP ÖZEL (Isparta) – 1 kişi, 1 kişi.

BAŞKAN – Bakanım...

RECEP ÖZEL (Isparta) – Onu Alt Komisyonunda biz ilave ettik.

BAŞKAN – Öyle mi? Peki, Alt Komisyon Başkanı, buyurun, açıklayın.

RECEP ÖZEL (Isparta) – Bu şekilde bize gelen bilgiye göre 1 kişi varmış, tek kişi. Adalet Akademisindeki...

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – İntihar eden kızımızın da durumu aynı mıydı?

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Fethiye’de intihar eden bir kız vardı.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Stajı bittiği hâlde hâkimliğe alınmadı.

BAŞKAN – O madde gelmedi daha. Bilemiyorum, o madde gelmedi Bakan Bey.

Bakan da açıklama yapmak istiyor. Hem Dilek Hanımın da notu var.

Bakanım, buyurun.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Sayın Başkanım, bundan yararlanacak kişi sayısı 1 tane. 325 kişi staj sonrası yazılı sınava giriyor. 324’ü bu yazılı sınavdan geçiyor, 1 tane kadın hâkim adayı bu sınavda kalıyor.

BAŞKAN – Bir eli çolak bir şey vardı, o mu?

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Bir de Dilek Hanım’ın söylediği var. Dilek Hanım’ın söylediği bu sınavda başarılı oluyor, geçiyor fakat 3. Daire mesleğe kabul etmiyor. Tabii, intihar nedeni bu mu, değil mi, onu bilemeyiz ama onun hikâyesinde 3. Dairenin mesleğe kabul etmeme kararı var. Yani ikisi birbirinden farklı.

BAŞKAN – Anlaşıldı.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Şimdi buna yeni bir sınav hakkı veriliyor. Bu sınavda başarılı olursa, 3. Daire mesleğe kabul ettiği takdirde başlayacak.

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Ölen hâkim ne olacak?

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – Allah rahmet eylesin.

BAŞKAN – Ölen ne olacak? Ölen bir şey olmaz.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Bir şey soracağım. Aynı şekilde sınavı geçtiği hâlde alınmayan var mı?

BAŞKAN – Dilek Hanım, tutanağa geçmiyor. Dilek Hanım, basıvereyim bakın.

ADALET BAKANİ BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Şimdi, iki kişi daha var öyle.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Ben sadece öğrenmek istiyorum.

BAŞKAN – Ama zapta geçecek. Bu Komisyon aleni.

ADALET BAKANİ BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – O iki kişi için de gene düzenleme var, bunun içerisinde var.

BAŞKAN – Faruk Bey, buyurun.

FARUK BAL (Konya) – Bu vesileyle, Hakk'ın rahmetine kavuşan, bütün aşamalardan geçtikten sonra hâkim adaylığından hâkimliğe geçiş sürecinde takıldığı engeli aşamayıp hayatına son veren hâkime hanımı bir kez daha anıyorum. Benim hemşehrimdi. Allah gani gani rahmet eylesin. Çok büyük bir ızdırap içerisinde girmiş, biz de derdine derman olamamıştık. Allah gani gani rahmet eylesin.

BAŞKAN – Ben olsam geriye etkili kanun çıkarırım, ikame yoluyla veya empati yoluyla hüküm kurarım. Yani mümkün o.

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Kur, engel olan var mı?

BAŞKAN – Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

Geçmişe etkili kanun çıkarırım, o sıfatı da veririm, mümkün o.

Maddeyi okutuyorum:

MADDE 22- 26/9/2004 tarihli ve 5235 sayılı Adli Yargı İlk Derece Mahkemeleri ile Bölge Adliye Mahkemelerinin Kuruluş, Görev ve Yetkileri Hakkında Kanunun 31 inci maddesinin ikinci fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiş ve diğer fıkra teselsül ettirilmiştir.

“Bölge adliye mahkemesi adalet komisyonu, 2802 sayılı Kanunun 114 ve 115 inci maddelerinde belirtilen görevler ile diğer kanunlarla verilen görevleri yerine getirir.”

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – “Görevler” neydi?

BAŞKAN – Faruk Bey, buyursunlar.

FARUK BAL (Konya) – Değerli arkadaşlar, bu madde Türk yargı sisteminde hâkim teminatı kavramını daraltan bir anlayışın ürünü olarak buraya gelmiştir. Hâkimin idari görevlerinin olmaması gerekir ama 12 Eylül darbe Anayasası, hâkim teminatını, hâkim ve savcılarla birlikte birleştirerek düşünmüştür. Doğal olarak savcılar idari görevleri vardır, bunda bir şüphe yoktur ama hâkimlerin de idari görevleri vardır diyerek hâkim teminatı ile daha dar anlamda olması gereken savcılık teminatını aynı kafese koymuş ve böylece de Adalet Bakanlığının savcılar üzerindeki tasarrufu boyutunda hâkimler üzerinde de tasarruf edebilecek hâle getirmiştir. Bu da adalet komisyonları marifetiyle yapılmaktadır. Bu yanlış bir uygulamadır.

Dolayısıyla, Anayasa Uzlaşma Komisyonunda bu yanlış Milliye Hareket Partisi ortaya koydu ve denildi ki: “Hâkim teminatını evrensel standartlara ulaştırmak için hâkimler yüksek kurulu ve savcılar yüksek kurulu olarak ikiye ayırılmalı. Hâkimler yüksek kurulu yargı teminatını evrensel değerlerde koruyan, kollayan anayasal bir makam olsun, hâkimlerin idari görevleri olmasın. Buna karşılık savcılar yüksek kurulu da idari görevlerinin yanı sıra soruşturma, kovuşturma ve duruşma sırasında da mütalaa makamı olarak görevini yapsın. Savcı mütalaa, adli görevi yerine getirirken hâkim teminatından yararlınsın ancak idari işlerinde hâkim teminatından yararlanmasın.” Burada dört parti bir araya geldi, anlaştık.

Şimdi o zaman buradan bir adım atarak hâkim teminatını daraltabilecek bir maddeyle yeniden eski mantıkta, darbe mantığında mı gidelim, yoksa hâkim teminatını daha geniş bir alana yayacak şekilde bölge idare mahkemeleri başta olmak üzere, bölge adliye mahkemeleri başta olmak üzere adalet komisyonlarının idari görevlerini yeniden mi düzenleyelim? Bu bir fırsat. Bu fırsatı dört parti bir araya gelmiş, değerlendirmiş, bir ortak noktada buluşmuş. O hâlde, gelin bu maddeyi de o ortak noktaya göre düzeltelim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Önerge? Yok.

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Ne diyorsun Başkan? Bak, bir öneri sundu, “Düzeltilim.” dedi.

BAŞKAN – Önerge yok diyor, öneri yok demiyorum.

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Yani bir şey söyledi. Tamam diyorsunuz, onaylıyorsunuz, kafanızı sallıyorsunuz...

BAŞKAN – Arkadaşlar, bakın, yüksek Komisyonumuz, yüksek Adalet Komisyonumuz bir sohbet komisyonu değil, müzakere komisyonudur. Müzakerede hasıl olan sonuçların önergeleşmesi hâlinde işleme...

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Canım, önergeyi sözlü olarak söylüyor.

BAŞKAN – Yok o, yapamazsınız, zor. Düzenlemek...

HAKKI KÖYLÜ (Kastamonu) – Dur, bunu detaylı inceleyelim, Genel Kurulda belki olabilir yani. Bence de...

BAŞKAN – Olabilir, hazırla; beraber hazırlayın ağabey ya. Ali Rıza, hazırlayın.

Barolar Birliğinin bir şeyi var.

Buyurun.

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ TEMSİLCİSİ EKİM ERGÜN – Burada teknik bir sıkıntı var. 31'inci madde esasen komisyonun yapısına ilişkin bir madde. Komisyonun yapısına ilişkin maddede komisyonun görevlerine ilişkin bir fıkra ekleniyor. Oysa, 42'nci madde var bölge adliye mahkemesi adalet komisyonunun görevlerinin düzenlendiği. Görevlere ilişkin bir düzenleme yapılacaksa 42'de yapılması gerekmektedir. Teknik bir sıkıntı var burada, onu bir açıklamak istedim.

BAŞKAN – Teknik değil ama sistematik. Ama bir önerge yok. Yapacağım bir şey yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

HAKKI KÖYLÜ (Kastamonu) – Bunu aslında Genel Kurul safhasında değerlendirmek lazım.

BAŞKAN – Yok, yaparsanız yapın ya. Benim önüme getirin arkadaş. Hakkı, bana önerge getirin, ben müzakere...

HAKKI KÖYLÜ (Kastamonu) – Çalışalım. Hâkimlerden bu idari görevler...

BAŞKAN – Ya, hem önerge şey etmiyorsunuz... Ondan sonra ben onu mu bekleyeceğim ya.

MURAT BAŞESGİOĞLU (İstanbul) – Çalışalım. Prensip şeyi var. Üç grup beraber çalışalım..

BAŞKAN – Tabii, olabilir.

Ağabey, bakın, ben önergeler...

FARUK BAL (Konya) – Sayın Başkan, bizim sözlerimizi siz muhabbet olarak alıyorsunuz.

BAŞKAN – Değil canım. O muhabbet olur mu? Faruk Bey, değil. Ya, Farukcuğum, öyle der miyim ben ya. Önerge olursa işleme koyarım diyorum.

FARUK BAL (Konya) – Biraz önce Ali Rıza Bey'in derken dediniz. "Bu Komisyon sohbet makamı değil." dediniz.

Demek ki...

BAŞKAN – Değil, değil. Şimdi bakın Farukcuğum, bir müzakere organıyız, müzakere ediyoruz. Müzakereye katıldınız ve katkı sağladınız, sağ olun. Eğer benim önüme bir önerge gelmezse biteviye bu müzakere devam eder, o anlamda diyorum. Yoksa olur mu? Yüksek görüşlerinize hususi ehemmiyet atfediyoruz. Ya, olur mu öyle şey.

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Hayır, görüşme ne demek? Müzakere demek görüşme demek değil mi?

BAŞKAN – Tabii, görüşme, doğru, tamam.

FARUK BAL (Konya) – Tezekkür.

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Hayır, siz de başınızı salladınız, kabul ettiniz.

BAŞKAN – Ben efendim bir kademe gerideyim, ne yapayım yani.

Madde 23'ü okutuyorum:

MADDE 23- 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 116 ncı maddesinde yer alan "somut delillere dayalı kuvvetli" ibaresi "makul" şeklinde değiştirilmiştir.

BAŞKAN – Söz talebi?

FARUK BAL (Konya) – Talep var Sayın Başkan.

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Çok talep var.

BAŞKAN – Olacak tabii ağabey ya. Hayır, bırakın, geçen maddelerde bile getirseydiniz işleme koyardım.

Murat Beye söz verdim; buyurun.

MURAT BAŞESGİOĞLU (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Bu kısa bir süre önce, aramayla ilgili 116'ncı maddede somut delil, makul şüphe; çok tartıştığımız, herkesin de bilgisi olan bir konu. Bunu, tümü üzerindeki konuşmalarımızda da ifade ettim. Makul şüphe konusunda bir değişiklik olmadığı anlaşılıyor. O konuşmamda da yine bu somut delil, makul şüphe kavramının uygulamaya yönelik bir durum olduğunu ifade ettim. Yargıçlarımızın makul şüpheyi, somut delili uygulaması ve algılaması son derece önemli. Onun için, bilmiyorum burada Yargıtay temsilcisi, Yargıtaydan biri var mı?

BAŞKAN – Arkadaşlar bizzat izin istediler, gittiler ve Yargıtay Kanunu'yla ilgili düşüncelerini bana aktardılar.

MURAT BAŞESGİOĞLU (İstanbul) – Yani benim önerim şu Sayın Başkanım.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Yani Yargıtay Kanunu'nu görüşeceğiz, Yargıtaydan kimse yok.

BAŞKAN – Kendilerinin tercihi. Bilin ki ben ne yapayım başka?

MURAT BAŞESGİOĞLU (İstanbul) – Yani bizim makul şüphe konusunda yasa koyucunun görüşlerini tutanaklara yansıtabilirsek ...

BAŞKAN – Anladım...

MURAT BAŞESGİOĞLU (İstanbul) – ...belki uzlaştığımız formülasyonu da gerekçeye aktarabilirsek, uygulamada, en azından hepimizin çekince gösterdiği noktaları uygulayıcıları daha dikkatli alır. Onun için, Yargıtaydaki arkadaşımı arama ihtiyacını duydum. Yani Yargıtayın makul şüphe konusundaki içtihadı nedir, görüşü nedir veyahut da Bakanlık olarak nasıl algılıyor, bunun tutanaklara geçmesinde fayda var.

Şimdi, çok tartışıldı bu. Bunun siyah-beyaz gibi bir durumu yok ama ben yine tümü üzerinde de ifade ettim, burada bir kademelendirmeye gidebiliriz. Yani üst aramasında makul şüphe arayabilirsin ama konut ve işyeri daha mahremiyet gerektirdiği için daha kuvvetli şüphe belirtisi olması lazım. Burada somut delil belki aranabilir ama esas muradım yani makul şüphe kavramının uygulayıcılara nasıl bir perspektif çizeceğini Komisyon olarak biz ortaya koyabilirsek, uygulayıcılara bir fayda sağlamış oluruz.

Benim görüşüm bu.

BAŞKAN – Çok teşekkür ederim.

Ali Rıza Bey maalesef...

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Ben mi?

BAŞKAN – Yok, değil, değil, "maalesef" deyince yani maalesef size söz veremiyorum anlamında. Ali Rıza alınma ya, tahrik ediyorlar ya. (Gülüşmeler)

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – Bu iyiydi vallahi.

BAŞKAN – Yani, kelimeleri o tarafa bu tarafa çekiyorlar.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Gecenin bu saatinde böyle çalışırsak olur Sayın Başkan.

BAŞKAN – Bu bir sevgi edatıdır arkadaşlar.

Buyurun Ali Rızacığım.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Niyeti kötü değil Başkanın.

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Bana verdiniz mi söz hakkı?

BAŞKAN – Verdim, verdim.

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – Maalesef verdi. (Gülüşmeler)

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Şimdi, Sayın Başkanım ben yine geriye döneceğim.

BAŞKAN – Yani, beni tanımasanız vallahi bir kaşık suda boğarsınız.

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Şu hüküm yani bu “makul şüphe” hükmü 2005 yılında yürürlüğe giren Ceza Muhakemesi Kanunu’nun 116’ncı maddesinde, orijinal hâlinde vardı. Yani, şimdi, getirdiğiniz şu değişiklik, noktasına virgüline, o kaldırdığınız, mart ayında yürürlüğe giren bilmem kaç sayılı kanundaki kaldırdığınız hükümle aynı.

Şimdi, o hükmü o zaman neden kaldırdınız? Şimdi, bu hükmü neden tekrar koyuyorsunuz? O günden bugüne bana -sakın şunu söylemeyin: “Yahu, savcılarımızın ihtiyaçları varmış da, işte arama kararı veremiyorlarmış da, ondan.” demeyin- bir tane somut örnek gösterin, hangi kamuoyunu ilgilendiren bir soruşturma oldu da, orada arama kararı vermek istedi de, o arama kararı şeyden reddedildi? Bingöl olayı dâhil buna. Ben, Bingöl olayında mahkemeden arama talebinin istenildiğini ve mahkeme tarafından reddedildiğine ilişkin bir kararını görmek istiyorum. O konu çok tartışıldı kamuoyunda.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Dinlemeyle ilgili.

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Evet, o da olmadı.

Deminden Dilek Hanım aslında söyledi, şimdi, biz, eğer, gerçekten yasa yapma yöntemini böyle sürdürürsek, yazboz tahtasına çeviririz. Ben artık fazla konuşmak, söz istemiyorum, nedeni de şu: Çünkü yasa yapmanın da bir ciddiyeti kalmadı, kusura bakmayın, yani ciddiyeti kalmadı.

Şimdi, o gün bizim konuştuklarımız tutanaklarda var, arkadaşlarımızın konuştukları da var, özellikle Şuay Bey’in o tutanaklarda konuşması var. Ben merak ediyorum, şimdi, Şuay Bey, o zaman diyordu ki: “Ya, niyet okumayın.” ve o düzenlemenin çok güzel bir düzenleme olduğunu savunuyordu biz şubat ayında görüşürken. Hatta, bu koruma tedbirlerindeki başurulması için aranan şüphe miktarının kademeli olması gerektiği konusunda ben çok uzun uzun -konuşmalarım o kadar uzun ki orada- hocaların görüşlerini de aktarmışım. Yani, gerçekten ceza hukukunda önemli olan, hatta Ceza Muhakemesi Kanunu’nun mimarlarından Adem Sözüer ve İzzet Özgenç’in de görüşlerini aktarmışım. Şimdi, bir bakıyorsunuz koskocaman Ceza Muhakemesi Kanunu siyasi iktidarın taleplerine ve ihtiyaçlarına göre değiştiriliyor, sistemi bozuluyor, dokusu bozuluyor. Artık, o Ceza Muhakemesi Kanunu’nun da hakikaten Ceza Muhakemesi Kanunu olacak hâli kalmadı, orasından çekiştirdik, burasından dürttük ve bunun sorumlularından birisi de ne yazık ki iki dönemdir bu Komisyon üyesi olarak ben de o sorumluluklar içerisindeyim.

Ya bakın, Allah aşkına, Sayın Başkan, hep söyledim, benim kızımın yeni stajı bitti, öğrenciyken bana dedi ki: “Ya Baba, Allah aşkına, tam bir konu öğrenmeye çalışıyoruz okulda, bir bakıyorsunuz bir daha kanun değiştirmişsiniz, haydi biz geriye dönüyoruz, yapmayın böyle.” Yani, şimdi, bu, ciddi bir olay.

HAKKI KÖYLÜ (Kastamonu) – Çocuklar iyi yetişiyor.

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Yani, üç ayda, dört ayda aynı konuda yasa değişmez arkadaşlar.

Şimdi, ben, burada, mesela, demin de söyledim: Makul şüpheye ilişkin düzenlemenin kural olarak karşısında değilim bir hukukçu olarak ama şimdi bu içinde bulunduğumuz koşullar nedeniyle bundan ürktüğümü söyledim. Çünkü, makul şüpheyi artık siyasi iktidarın da yönlendirmesi ve baskısı altında olduğunu hisseden sulh ceza hâkimleri tarafından nasıl uygulanacağı konusunda da çok ciddi kuşku var çünkü şimdi özel yetkili sulh ceza hâkimleri kuruldu. Yani, biz geçmişte öyle bir tehlike de yarattık. Dolayısıyla, o özel yetkili sulh ceza hâkimleri bu makul şüpheyi insanlardan insanlara farklı olarak değerlendirme tehlikesi vardır. O nedenle bu makul şüphenin burada belirlenmesi gerektiğini yani makul şüpheden ne anlaşılması gerektiğinin de en azından anlaşılır bir şekilde ifade edilmesi gerektiğini yani tümüyle mahkemenin takdirine bırakılmamasını gerektiğini ben düşünüyorum. Bilmiyorum, Sayın Hakkı Köylü ne diyor buna? Çünkü içinde bulunduğumuz koşullarda artık yargı da gözünü maalesef siyasete dikmiş vaziyettedir, buradan gelecek sese göre karar verme eğilimine girmiştir. Çünkü fırtınalar estirildi yargının üstünde. Bu aslında yargının suçu değil, bu bizim suçumuz siyaset olarak. Siyaset kurumu olarak biz bu konuda sınıfta kaldık.

O nedenle, bu “makul” kelimesinin ben belirli bir hâle getirilmesi gerektiğini düşünüyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyorum.

Farukcuğum, Sevgili Bakanım buyurun.

FARUK BAL (Konya) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Teklifin geneli hakkında açıklama yaparken teklif sahibi Ramazan Bey, makul şüphe ve somut delile dayalı kuvvetli şüpheyi çok veciz bir şekilde izah etti. Bu makul şüphe kavramının 2005 yılında Ceza Muhakemesi Kanunu’na girmesinden sonraki uygulanmasında ciddi sorunlar doğmuştur, bunda bir tereddüt yok ama bu yargının sorunudur, bunu yargı kendi içinde düzeltmesi gerekir. Yargının kendi içerisindeki denge ve denetim araçları, mekanizmaları ortadan kaldırıldıktan sonra yargı başına buyruk hâle gelir, nitekim gelmiştir ama en zayıf noktadan girmiştir, en zayıf nokta da 17, 25 Aralık yolsuzluk operasyonları. Bu operasyonlarda ciddi deliller elde edilmiştir. O delilleri hatırladığımız takdirde, taksi bagajlarında milyon dolarlar dolu çantalar tespit edilmiştir, bakanların çocuklarının yatak odalarında kasalar, kasalarda milyon dolarlar tespit edilmiştir, ayakkabı kutularında milyon dolarlar tespit edilmiştir veya avrolar, kol saatleri, vesaire.

Şimdi, burada tespit edilmiş olan durumda Adalet ve Kalkınma Partisinden beklenen demokratik olgunluk şu olmalıydı: “Bunlar ret ve inkâr edilecek delil değil, bunlara kim bulaşmışsa yargı sonuna kadar, gideceği yere kadar gitsin çünkü ben ak bir partiyim.” diyerek aklanmasını yargı önünde yapması gerekirdi. Bu beklentinin aksine, büyük bir telaş ve büyük bir korkuyla Adalet ve Kalkınma Partisinin iktidarı önce bu delilleri yakalayanları görevden aldı, sonra dosyaları elinden aldı, sonra onların yerine o zamanın Sayın Başbakanı uçakla bir valiyi götürdü, emniyet müdürü yaptı, savcılar

henüz görevden alınmamıştı "Bu savcıların kararlarına uymayacaksınız." diye talimatlar verildi, "Mahkeme kararlarına uymayacaksınız." diye talimatlar verildi, adli zabıta yönetmeliği değiştirildi, HSYK'da değişiklikler yapıldı, İnternet Kanunu'nda değişiklikler yapıldı, Ceza Muhakemesi Kanunu'nda değişiklikler yapıldı. İşte, bu değişikliklerle o soruşturmayı yürüten yargıya karşı yeni bir mücadele alanı açıldı, bu mücadele alanına da "Biz paralel bir yapıyla karşı karşıyayız, bu paralel yapı Hükûmete darbe yapmak istiyor, o darbeye karşı da biz istiklal mücadelesi veriyoruz."

Değerli arkadaşlarım, burada bir daha tekrar etmemiz gerekiyor. İstiklal mücadelesi mukaddes bir kavramdır, yolsuzlukla ilişkilendirilmiş bir soruşturmaya karşı istiklal mücadelesi verilmez. İstiklal mücadelesini bu millet vermiştir, Kuvayimillie ruhuyla vermiştir, yargıdan kurtulma ruhuyla değil ve istiklal mücadelesi verilecek ise güneydoğuda bambaşka fiilî, defakto devlet yetkisini kullanan bir paralel yapı var. Oslo görüşmeleriyle dağdan şehre inmiş olan PKK, gece silahlı, gündüz külahlı, vatandaşı tehdit ediyor, resmen ilan ediyor ki "Bana vergi vereceksin.", vergi topluyor Türkiye Cumhuriyeti devletinin vatandaşından. "PKK'ya asker" adı altında Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarının 15'le 25 yaş arasındaki çocuklarını dağa götürüyor tehditle, zorla veya ikna ederek. O bölgede hâkimiyet kurduğu il, ilçe, belde, köy, mezarlarda "Ben asayiş kontrolü yapacağım." diyor, yapıyor, askere, polise, savcıya kimlik soruyor. Asayiş kontrolü demek vatandaşın can ve mal güvenliğini emniyet altına almak demektir, bu yetkiyi kullanıyor. Mahkeme kuruyor -toparlarsak- okul açmayı, şehitlik kurmayı, mezarlıkları, diğerlerini, paralel yapılanmanın diğer unsurlarını söylemiyorum ama asker alan, vergi alan, mahkeme kuran ve asayiş kontrol eden gücün adı devlettir; aha, paralel devlet. Niye onunla mücadele etmiyorsunuz kardeşim? Onunla mücadele et. Onunla müzakere ediyorsun, yolsuzluk operasyonuyla ortaya delil çıkarmış olan bir kitleye karşı da istiklal mücadelesi veriyorsun. Bunun mantığı yok, hepimizin vicdanı var kardeşim. Eğer cemaat dediğiniz kitle hakikaten bir suç işlemiş ise hukuk devletinde bunun çaresi vardır. Kim, ne suç işlemişse delillendirirsin, gönderirsin yargıya, yargı buna cezasını verir ama o inanca mensup olan kişilerin tümünü suçlu olarak kabul edip buna karşı bir mücadele vermek hukuk devletinin işi değil, bu kabile devletinin işidir. Eskiden, suçların ve cezaların şahsiliği prensibi, daha evrensel değerler keşfedilmemiş iken bir kabileden birisi diğer kabileden birini öldürdüğü veya bir zarar verdiği zaman o kabilenin her ferdine karşı böyle bir intikam, böyle bir kin ile cezalandırma hissi cariydi. Bu binlerce yıl önce terk edilmiş bir sistemdir, sistem de değil, vahşi bir durumdur. Şimdi, 21'inci yüzyılda Türkiye kabile anlayışı ile böyle bir noktaya gidemez. Cemaatten zarar görmüş benim çok yakından bildiğim insanlar vardır, onlar kim ise o kişilerin cezalandırılması gerekiyor. O kişileri cezalandırmak gerekir iken bir kitleye istiklal savaşı mücadelesi vermek yanlıştır. İşte bu görüntüler almış, gelmiş, Türkiye'de yargıyı dibe vurdurmuştur, yargıya güven kalmamıştır artık. Yargıya güven kalmadığına göre "Yargı ne iş yapar?" sorusunun cevabı bu maddeyle ilgilidir. Yargı; bir, kamu düzenini sağlar, iki, yargı vatandaşın temel hak ve hürriyetlerini korur. "Hakkım var." dediğinde mahkeme vardır, hâkim vardır, hâkim o hakkı alır, teslim eder, yargı budur.

Şimdi, İçişleri Bakanı diyor ki: "Güneydoğuda kamu düzenini kaybettik, bunu PKK sağlıyor." Demek ki yargı orada çalışmıyor. Millî hâkimiyetin...

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – İçişleri Bakanının...

FARUK BAL (Konya) – Sayın Bakanım, ben bitireyim de ondan sonra istediğiniz cevabı verin.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Sayın Bal, tekzip edilmiş bir açıklama o. İçişleri Bakanlığının bir açıklaması yok, tekzip ediyor onu. Afyon'daki toplantıda böyle bir açıklama yaptığına ilişkin bazı basın yayın organlarında yer aldı, tekzip etti. O toplantıda ben de vardım, Sayın Bakanımızın bu yönde bir açıklaması kesinlikle olmamıştır, onu özellikle ifade etmek istedim.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Yani, Başbakan danışmanı yaptı, herkes yaptı.

FARUK BAL (Konya) – Sayın Bakanım, sizin söylediğiniz doğru olabilir, bu basına düşen bilgidir, Sayın Bakan da hakikaten öyle söylememiş olabilir ama hepimiz biliyoruz ki güneydoğuda devlet kamu düzenini sağlayamıyor, hepimiz biliyoruz bunu, bu bir gerçek, bundan kaçamayız. Bu kamu düzenini sağlamanın nihai hükmünü verecek olan yargı ve yargıya da güven yok. Sizin ortaya koymuş olduğunuz, HSYK'nın ortaya koymuş olduğu tespit bu. Bu bir tespitten öte bir tehdit olarak algılanıyor, yargıya güvensizlik bir tehdit olarak algılanıyor.

(Oturma Başkanlığına Başkan Vekili Hakkı Köylü geçti)

BAŞKAN – Sonuç itibarıyla, siz bu maddeye olumlu mu bakıyorsunuz? Yani, çok uzamış biraz da.

FARUK BAL (Konya) – Şimdi, Hakkı Bey, ben bitireyim, eğer araya girersek bu iş bitmez, benim konuşmam bitmez. Ben bitireyim izin verirsiniz.

BAŞKAN – Tamam.

FARUK BAL (Konya) – Şimdi, vatandaşın temel hak ve hürriyetlerini koruyacak yargıdır ve kamu düzenini koruyacak olan yargıdır demiştik. Kamu düzenini bozan, defakto devlet yetkisi kullanan PKK'ya karşı AKP iktidarı bir mücadele vermiyor, onunla müzakereye oturuyor. Neyi pazarlık ediyor? Kurtuluş Savaşı'yla elde ettiğimiz millî hâkimiyeti, hükümranlılığı pazarlık konusu ediyor, bizim itirazımız buna.

Diğer taraftan, vatandaşın en önemli korunacak temel hak ve hürriyeti üstünün aranmasıdır. Bu bir tek arama faaliyeti değildir, onun şerefi, haysiyeti meselesidir- bir insanın üstünün aranması demek kişilik meselesidir- onuruna saygıdır. İnsan onuruna aykırı bir şeydir bu. Evinin aranması, insanın şeref ve haysiyetine aykırı bir iştir. "Eşyalarının aranması, iş yerinin aranması ve ona ait diğer yerler..." Ucu açık. Neresi bu diğer yerler? Kanunda belirginlik olması lazım, böyle bir belirginlik yok.

Dolayısıyla, bu kadar insan onurunu ilgilendiren bir alanda biz her ne kadar makul şüpheden somut delile dayalı kuvvetli şüpheye geçişte bugünleri tarif ederek itiraz etmiş ve makul mazeretlerimizi ileri sürmüş isek de güven duygusu dibe vurmuş bir yargıda artık makul şüphenin üstünde de arama kararı verebilmek için ciddi delillere ihtiyaç duymak gerek. Bu hem kamu düzeni açısından gereklidir hem de vatandaşın temel hak ve hürriyetlerinin korunması açısından, devlet tehdidine karşı korunması açısından gereklidir.

Burada Ramazan Bey'in koymuş olduğu argümanları olgunlaştırma adına ifade ediyorum. Makul şüpheyi her olayın özelliğine göre hâkim takdir edecektir, bu yargısal bir kavramdır. Elbette ki geçmişte olduğu gibi, bir imzasız mektupla makul şüphe oluşmamalıdır. Makul şüpheyi oluşturabilecek birtakım deliller, emareler ortaya çıkmalıdır. Bu makul şüphenin derecelendirilmesinde, Ali Rıza Bey'in ifade ettiği derecelendirilmesinde yargının oluşturabileceği içtihatlarla ortaya çıkacaktır.

Şimdi, bu kadar sorunlu olan bir yargıya artık makul şüphe açısından ben güvenmiyorum. Neden güvenmiyorum? Çünkü, o yargının bir unsuru, makul şüpheler yaratılarak siyasi iktidarın dışında olan herkes makul şüpheli kabul edilebilir. Daha önce makul şüphe ile 7 bin küsur hâkimin üzerinde disiplin cezası veren bir kitleye karşı istiklal savaşı veren bir başka kitle aynı makul şüphe kavramından yararlanarak aynı mağduriyeti yaratabilir. Bizim işimiz bu mağduriyetleri önlemektir, adaleti sağlamaktır. O zaman, burada kamu düzeninin korunması ve kişinin temel hak ve hürriyetlerinin korunması kavramında daha güçlü delile ihtiyaç duyuyor isek, makul şüphede şüphenin derecelendirilmesi kavramından hareketle somut delile dayalı kuvvetli suç şüphesinin de derecelendirilmesi gerekir. Bu derece nasıl olacaktır? Tutuklama kararında hâkim mahkûmiyet kararı arar gibi kuvvetli delil aramayacak, daha az kuvvetli bir delil arayacaktır, daha az somut bir delil arayacaktır, bu yargı kararlarıyla ortaya çıkacaktır. Tutuklama kararı arama kararına göre vahim bir iştir. O zaman, arama kararında hâkim daha az somut delil arayacak, daha daha az kuvvetli bir şüpheye dayalı olarak arama kararı verecektir, akli yolun budur. Dolayısıyla, gelin, bunun derecelendirmesini yapalım, baltayı bir kenara bırakalım, baltanın kestiği parmak acır, etle beraber kemiği de keser; neşterle adaletle yaklaşalım, eti, kemiği, siniri ayıralım, ortaya çıkacak sonuçtan hem bireyin temel hak ve hürriyetlerinin ve hem de kamu düzeninin sağlanması noktasında adaletle güven verebilecek bir noktada buluşalım.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Ben teşekkür ediyorum.

Sırayla söz veriyorum.

RECEP ÖZEL (Isparta) – Sayın Başkanım, çok değerli arkadaşlar; dün geneli üzerinde konuşma yaparken Adalet Komisyonu üyemiz Süha Aldan Bey'in bu maddeyle ilgili konuştuklarının altına biz de imza atıyoruz.

Bir de bu madde daha önce 6526 sayılı Yasa'yla değiştirildi, şimdi eski hâline gidiyoruz diye... Bu 6526 sayılı Yasa'mız Adalet Komisyonunda görüşülürken Ali Rıza Bey'in de içinde bulunduğu Adalet Komisyonu üyelerimiz şöyle bir muhalefet şerhi yazmışlar: "Ceza Muhakemeleri Kanunu'nun 116'ncı maddesinde yer alan arama kararını vermek için makul şüphe yerine somut delillere dayalı kuvvetli şüphenin varlığı aranmaktadır. Bu durumda arama kararı verilmesi oldukça güç koşula bağlanmaktadır. Keyfi aramaların önlenmesi açısından olumlu bir düzenleme olsa da uygulamada tereddüdün giderilmesinin kolay olmayacağı sanılmaktadır." Evet, uygulamada tereddütlerin giderilmesi hasıl olmadı. Gerçekten, biz burada ne kadar mükemmel yasa da çıkarsak makul şüphe, kuvvetli şüphe... Ama bu derecelendirmeyi yasa da ne derecede yapabiliriz? Buna asıl derecelendirme yapacak olan yargı, uygulama makamı. Onlar bunu yapamadıkları için veya birtakım kararlar alınamadığı için de eskiye dönmek, eski uygulamaya, 2005 yılından bugüne kadar ki uygulamaya dönmek bir zorunluluk olmuştur. Ondan dolayı... Aslında bu makul şüphe hepimizin ittifak ettiği de bir konu. MHP'nin de o yasa da "Niye bunu kuvvetli şüphe yapıyorsunuz?" diye muhalefet şerhleri var.

Şimdi biz birlikte... Belki o zaman ileri gidilmiştir, ileri bir adımdı, şimdi tekrar eski düzenlemeye gelme noktasında buna fazla itiraz etmeden geçmesinde fayda var diye düşünüyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – Yalnız orada Ömer Bey'in bir önerisi daha vardı. Makul şüphenin yeterli şüphe diye...

RECEP ÖZEL (Isparta) – Yo, "Makul şüphe, bu kalabilir." dedi.

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – "Yeterli şüphe diye değiştirilim." dedi. Yani, eksik söylemeyelim, Ömer Bey burada yok, "Yeterli şüphe olarak değiştirilsin." dedi.

BAŞKAN – Ramazan Bey, buyurun.

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – Sayın Bakanım, Sayın Başkanım, değerli arkadaşlar; tekrar hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Şimdi, aslında bu maddeyle ilgili gerek siyaset çevreleri gerekse hukuk camiası tabiri caizse eteğindeki taşı döktü yani hemen hemen her şey konuşuldu bu maddeyle ilgili. "Peki bu madde niçin değiştirildi?" sorusuna dün aslında cevap vermeye çalıştık. 21 Şubat 2014 tarihinde 6526 sayılı Terörle Mücadele Kanunu'nda değişiklik yaparken bizim maksadımız şuydu: Emarelerin somutluğu, olguların somutluğu yani sadece bir ihbarla, yan delil olmadan kişilerin temel hak ve hürriyetlerine, mahremiyetlerine dokunulmasın. Zaten arama ve güvenlik tedbirleri ile temel hak ve hürriyetler yarışmaktadır. Arama ve güvenlik tedbirlerinde maddi gerçeğe ulaşmak, delilleri ortaya çıkarmak; diğer taraftan da Anayasa'ca teminat altına alınmış olan temel hak ve hürriyetler ve kişinin mahrumiyetini, kutsal haklarını dengede tutmak, bu dengeleme teorisinden hareket etmek gerektiği... Ama uygulamada öyle şeyler oldu ki şunu açık ve net söyleyebiliriz yani: Gerek 17-25 Şubat sürecinden önceki hadiseler...

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – 17-25 Aralık.

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – ...gerekse 6-7 Ekim olayları; 17-25 Aralık olayları 6526 sayılı Kanun'un çıkmasını tahrik etmiştir doğru söylemek gerekirse, 6-7 Ekim olayları da bu teklifin verilmesini tahrik etmiş olabilir.

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – E işte onu diyorum ben de.

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – Aynı şeyi söylüyoruz.

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – Bunlar artık herkesin bildiği şeyler.

Şimdi, peki makul şüpheden niçin vazgeçilmiştir? Dedik ya, sadece ihbarla, imzasız mektupla kişilerin mahremiyetine girilmesi, kişilerin lekelenmesi, masumiyet kaidesinin ihlal edilmesi karşısında yasa koyucu olarak emarelerin

somutluğuna geçmek istedik fakat çıkarmış olduğumuz kanundaki muradımızın aksine, uygulamada öyle şeyler oldu ki ispata yarayacak somutlukta, mahkumiyetine yarayacak somutlukta delil arayışına gidildi. Zaten elde somut delil varsa aramanın ne anlamı var ki? Arama tedbirine başvurma'nın hiçbir anlamı yok. Diğer taraftan...

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – E anladık işte, ben de onu söylüyorum zaten.

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – Ama açıkladım, cevabını da verdim.

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Ya sen mart ayında neden yaptın bunu?

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – Söylüyoruz ya. Diğer taraftan da diyoruz ki, şimdi, hem maddi gerçeği ortaya çıkaracağız hem de kişi temel hak ve hürriyetlerini ihlal etmeyeceğiz. Ama bunlar yapıldı, yapılmadı mı? Yapıldı. Kamu davası açılması gerektiği için yeterli şüphe, yakalama daha ağır olduğu hâlde ve tutuklama daha ağır olduğu hâlde kamu davasının ikamesi, hüküm, orada aranacak kriterin aramada en hafif olan yerde aranması doğru değildir, bunu hepimiz de söylüyoruz.

Netice itibarıyla, Ali Rıza Bey de Ömer Bey de alt komisyonda bunu söylediler. Dedikleri haklı çıktı "Biz söylemiştik." Doğru, siz söylemiştiniz, kabul ediyoruz.

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Ya, bir özür dile.

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – Tamam, problem var mı? Yok.

Şimdi, diğer taraftan, uygulamalardan da örnek verdik. Yenisey Hoca'nın dünkü açıklamasını da söyledik.

AHMET İYİMAYA (Ankara) – Ya, önemli değil. Ya, onlar tekrar...

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – Sayın Başkanım, şunları kısaca, affınıza sığınarak...

MURAT BAŞESGİOĞLU (İstanbul) – Yok, yok, onların tutanağa geçmesinde fayda var.

AHMET İYİMAYA (Ankara) – Geçti ya.

RECEP ÖZEL (İsparta) – Yarın aleyhimizde kullanılabilir, tutanağa geçsin.

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – Almanya, bir de emarelerle desteklenmiş tahmin, basit şüphe; Avusturya, temellendirilmiş basit şüphe; İngiltere, makul bir neden, makul şüphe; İtalya, basit şüphe; İsviçre, kuvvetli şüphe; ABD, bir makul nedene dayanması gereken şüphe, yüksek mahkeme -makul neden kavramı, mahkumiyete yeten delil ve ispat seviyesinden daha düşük bir durumu ifade eder- Kanada, Yeni Zelanda, Amerikan hukukunda arabalar arama izni olmadan aranabiliyor.

AHMET İYİMAYA (Ankara) – Ya arkadaşlar, gerek yok onlara ya.

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – Marttan önce farklı uygulamalar mı vardı Avrupa'da? Yani o zaman yeni mi getirdiler bu kavramı gözünü seveyim, o zaman da öyleydi.

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – Şimdi, makul şüphe kavramı gerek 2005'ten önce yasaya girmeden evvelki uygulamalarda gerekse 2005'ten 21 Şubat kadar olan uygulamalarda problem olmamıştır. Fakat uygulamalarda demin ki söylediğim olaylardan kaynaklanan hadiseler uygulayıcılarda problemleri ortaya çıkarmıştır. Biz yasa koyucu olarak bu problemleri çözmek durumundayız. Tabii ki ellerindeki hukuk kılıcını siyaseten kullananlara karşı siyaset kurumu da gerekli önlemi alacaktır diye düşünüyorum.

BAŞKAN – Peki, teşekkürler.

Buyurun.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Sayın Başkanım, şimdi burada şöyle bir sorun var: Yani, bu olup bitenleri hep beraber yaşadık zaten, biz de içerisindeyiz ve gerçekten ben de rahatsız oluyorum Komisyon üyesi olarak. Yani konuşmayacak mıyız, hiç mi konuşmayalım? Ne olduğunu hep beraber biliyoruz da. Şimdi, konuşunca da şöyle bir sorun oluyor: Yani, şimdi, mart, şubat ayında bunları konuştuğumuzda o zaman da anlatmaya çalıştık, şimdi de anlatmaya çalışıyoruz. Bizim bakış açımız sizden farklı; biz ilkesel ve temel olarak evrensel hukuk ve Türkiye'nin içerisindeki bugüne kadar olan birikimlerimizi de öne alarak açıklamalarımızı yapıyoruz. Öyle kafamızın arkasında bir şey... Sizin bir, işte, savaşın var veya kavganın var birileriyle, hukukun -amiyane olacak ama- içine ettiniz yani son iki yıl içerisinde. Biz de burada ilkesel bazda birtakım şeyleri söylüyoruz.

MURAT GÖKTÜRK (Nevşehir) – Turgut Bey, size yakışmıyor yani.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Ya Sayın Başkanım, bir dakika, ben iki gündür bir şey yaşıyorum. Bu konuşmaları yapıyoruz, bize, "trol" hesaplarınız var Twitter'da... Yani, ben o gün ne dediysem bugün de aynı şeyleri söylüyorum. Cemaatçi olduk, paralelci olduk yani burada bazı şeyleri anlatırken, sorgularken.

Şimdi, dün mesela, efendim, geçen gündü sanıyorum TRT'nin web sayfası Amerika'daki bir özel kanalın, HBO kanalının web sayfasıyla bire bir aynı, her şeyiyle aynı, kopyalanmış. Bununla ilgili bir önerge verdim, sen misin veren. Paralelci oldum, cemaatçi oldum, bir sürü "trol" hesaptan hakaretler, küfürler, şerefsizler, işte efendim, göstereyim sayısız.

Dün mesela, yine TRT, Cumhurbaşkanlığı seçim süreciyle ilgili bir yayınla ilgili olarak TRT Tür'ke ceza verildi. Yani, orada, işte, o zaman Başbakan olan şu anki Sayın Cumhurbaşkanının saatlerce programı var ama diğer adayların hiçbirine bir dakika, bir saniye dahi herhangi bir yayın ayrılmadığı için sanıyorum 6 kez yayın durdurma, 6 kez belgesel yayınlama cezası verildi. Bununla ilgili de sordum.

BAŞKAN – Ondan da istifade ederiz, belgesellerden.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Haydi yine cemaatçi olduk, paralelci olduk. Yani, bir şey soruyoruz, burada konuşuyoruz; konuşmayalım mı o zaman, susalım mı? Şimdi belki arkadaşlar şunu söyleyebilirler, ben de şimdi o zaman Ramazan arkadaşımıza tabii ki soruyorum: "Sen niye şubat ayında o mukayeseli olan kısımları orada anlatmadın, şimdi anlatıyorsun?" Yani, yaşadığımız sıkıntı bu. Konuşacağız, konuşmak zorundayız. O zaman da doğruları söyledik, şimdi de doğruları söylüyoruz. Ama birisi yanlış yapıyorsa bu sizsiniz. O gün işinize geldi öyle, bugün böyle. Yani, şimdi takipsizlik kararlarının itirazını dahi ağır cezadan alırken niye aldığınızı gördük, çok değil, on beş gün evvel niye alındığını gördük. Takipsizlikler verildi, bilmiyorum, ona itiraz edilecek mi, edildi mi, onu da bilmiyorum. Ama, arkadaşların da bizi anlaması

lazım. Gelin hep beraber bu işi ilkesel bazda ve hukuk temelinde konuşmaya ve oturtmaya çalışalım. Ben Sayın Bakanın da çok rahatsız olduğunu görüyorum bu yaşananlardan, sürekli yasaları değiştiriyoruz, bire bir, birazdan yine geleceğiz diğer maddelere, orada da bunları konuşacağız. Ama arkadaşlar, ben göstereceğim hesapları, sayısız hakaret var ya, ben dava mı açacağım onlara yani? Sadece bir soru önergesi veriyorum, bir şey soruyorum, benim hakkımda sayısız küfür var, bir sürü.

HAKAN ÇAVUŞOĞLU (Bursa) – Bunların bizimle alakası ne, bu Komisyonla alakası ne?

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – O zaman şu var, şunun için söylüyorum, o trol hesaplarını kim açıyorsa sizden, kim sahipse, kim ilgileniyorsa onlarla...

HAKAN ÇAVUŞOĞLU (Bursa) – Bu bir ithamdır, bu doğru bir şey değil.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Partide var yukarıda bu işlerle ilgilenen.

HAKAN ÇAVUŞOĞLU (Bursa) – Bizde öyle bir şey yok.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Var, var, arkadaşlar, var.

HAKAN ÇAVUŞOĞLU (Bursa) – Böyle bir şey yok, buna itiraz ediyoruz Turgut Bey.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Belki sizin bilginiz olmayabilir.

HAKAN ÇAVUŞOĞLU (Bursa) – Hayır, afaki bir konuşma bu, lütfen...

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Var, vallaha. Süleyman Bey'im ilgili onlarla.

HAKAN ÇAVUŞOĞLU (Bursa) – Hayır, bunu bizimle ilgilendirmiş olmanız afaki bir husus ve kabul etmiyorum, reddediyorum.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) - Olur mu ya? Bunların hepsini biliyoruz arkadaşlar, o zaman bunları bunları konuşalım. Bu hesapları...

BAŞKAN – Bir saniye, bir saniye... Arkadaşlar, müdahale etmeyin.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) - Arkadaşlar, burada bize hakaret, küfür etmeye de kimsenin hakkı yok.

BAŞKAN – Elbette ki yok.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Görevimizi yapmaya çalışıyoruz ya.

HAKAN ÇAVUŞOĞLU (Bursa) – Bize Twitter'dan bir hakaret geldiğinde "CHP yaptı." diyebilir miyim ben? Böyle bir şey olabilir mi?

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Nasıl? Vallaha ben kimseye küfür etmiyorum.

HAKAN ÇAVUŞOĞLU (Bursa) – Ben de etmiyorum.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Bir anda, bakın, bir önerge veriyorum, yüzlerce küfür bir anda geliyor, ya, bir anda. Nereden geliyor bunlar? Sayın Başbakan veya Sayın Cumhurbaşkanını veya TRT'nin herhangi bir uygulamasını bizim dile getirmemiz kadar doğal bir şey olabilir mi Sayın Başkanım?

HAKAN ÇAVUŞOĞLU (Bursa) – Elbette getireceksiniz.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) - Ama öyle bir baskıyla karşılaşıyoruz ki aman vermeyelim, aman yapmayalım, aman bunların yanlışını konuşmayalım. Öyle bir baskı altında da bırakılıyor. Arkadaşlarımızın bunu da görmesi lazım. Yani, ben ne cemaatçiyim ne paralelciyim, doğruları savunmaya çalışıyorum. Yani, savunurken de maalesef bunlarla karşılaşıyoruz. Belki sözlerimin içerisinde biraz hoş olmayan bir iki cümle de oldu ama Sayın Başkan yani gerçekten çok rahatsız oluyoruz. Burada susacağız ya da hiç gelmeyeceğiz, dışarıya çıkacağız, siz getirdiklerinizi tekrar düzeltin, işinizi görmüşsünü, takipsizlik kararlarınızı almışsınız yani işte, efendim, o yolsuzluk dosyaları kapatılmış. Bugün tekrar, efendim, "Ya, işte, siz o gün bunu demiştiniz." Buna sığınırırsanız, bu değişikliği yaparsanız çok -en basitinden- ayıptır yani.

BAŞKAN – Tamamlayalım.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) - O gün biz makul şüpheyile ilgili bir şey konuşmuşuz, siz buna sığınıyorsunuz, diyorsunuz ki: "O gün böyle demiştiniz." Bunu da bilmek gerekir.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum, sağ olasın.

Buyurun.

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – Ben zaten çok uzun konuşmayacağım.

Sayın Başkanım, Ali Rıza Bey'in ifade ettiği, Sayın Bakanın, Faruk Bal'ın ifade ettiği düşünceler var. Ben de birkaç hatırlatmada bulunarak aslında Komisyonun çalışmalarının, yasa yapma tekniğinin bundan sonrası en azından sorgulanarak yani Türkiye Cumhuriyetine yakışan ve evrensel hukuka yakışan bir şekilde gelişmesi gerektiğini düşünüyorum. Yani, şimdi, bakın, arkadaşlar, 17 ve 25 Aralıkta bir süreç yaşadık. 17 ve 25 Aralıktan sonra işte bir paralel devlet savıyla ciddi bir yasa değişikliğine gittik. Yani, Emniyette, efendim, yargıda birtakım tasfiyeler oldu, arkasından birtakım yasal düzenlemeler gündeme geldi. İşte, o güne kadar savunulan telefon dinlemeleri, hani "Efendim, korkacak bir şeyiniz varsa telefon konuşması yapmayın." diyen bakanlar birdenbire telefon dinlemelerini 3 ağır ceza reisinin oy birliğiyle vermesi şeklinde bir düzenlemeyi, bir yasa teklifini, bir Bakanlar Kurulu tasarısını Adalet Komisyonu gündemine gönderdiler. Ama ben sizin birazcık insaf ve vicdanınıza sığınıyorum ki bundan sonra hakikaten Türkiye'de adalet ve yargıyla ilgili söz söylerken, düşünce beyan ederken veya yasa yaparken...

BAŞKAN – İhtiyatlı davranmak lazım.

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – ...yani sadece konjonktürel ve sadece kendimize göre değil de evrensel hukuka ve bütün insanlara göre düşünerek karar verelim ve ona göre hareket edelim.

Bakın, biz Sili viri yargılamalarına mütemadiyen ve düzenli olarak gittik. Bizler özellikle her duruşmaya hemen hemen katılmaya çalıştık buradaki Adalet Komisyonu üyeleri olarak ve oradaki duruşmalardan sonra geldik, duruşmalarda yaşanan dramları ve dramların ötesinde trajikomik olayları Adalet Komisyonu gündeminde paylaşarak hakikaten bunların hukuka yakışmadığını, adalet duygusunu ağır bir şekilde örselediğini, oradaki insanların konuşturulmadıkları yani delil sayılamayacak, düzmece soru veya işte, efendim, iddialarla, hayali tanıklıklarla, gizli tanıklıklarla yani yaşamlarının

ellerinden alındığını yani hayatlarının mahvedildiğini buralarda defalarca söyledik. Hatta ben çok iyi hatırlıyorum, bir duruşmada o kadar böyle yani absürt şeyler olmuştu ki buraya gelip bunları anlattığımızda arkadaşlarımız şunu söylediler bize -bakın, ben üzülerek söylüyorum, buradaki Adalet Komisyonundaki arkadaşlarımı da birazcık belleklerini tazelemeye davet ediyorum- her bunları söylediğimizde biz darbeci olduk, orducu olduk, efendim, nedir, teröristleri savunan Adalet Komisyonu üyeleri olduk, Anayasa'nın 138'inci maddesine aykırı burada konuşma yapan insanlar olduk. "Efendim, biz bu konuları burada tartışamayız çünkü Anayasa'nın 138'inci maddesi buna engel." şeklinde bize arkadaşlarımız eleştiriler yönelttiler. Hiçbir tane arkadaşımız, Adalet ve Kalkınma Partisinin bir tek üyesi dahi... Orada yaşananları, oradaki hukuk ihlallerini, orada hukuka yapılan ihanetleri, orada insanların yaşamına yapılan katliamları görmezlikten geldiler, duymazlıktan geldiler ve bize de...

ŞUAY ALPAY (Elâzığ) – Hiç öyle değil, burada defalarca açıklamalar yapıldı, oradaki yanlış uygulamalar...

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Tutanaklara bakarsak görürüz.

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – Bakın, kesinlikle arkadaşlar, biz ne zaman Ergenekon ve Balyoz duruşmalarındaki hukuk ihlallerini gündeme getirdiysek kafadan orducu, darbeci, işte teröristleri savunan milletvekili olarak suçlandık. Şimdi, hâlbuki biz bunları hiç kimse veya kurum adına yapmadık, sadece insanlık adına, adalet adına, hukuk adına yaptık. Gerçekten çok üzüldük, yaşadık bunları. Şimdi, arkadaşlar, bir 17 ve 25 Aralık yaşadınız yani bence 17 ve 25 Aralık ile Silivri ve Ergenekon'u da birbiriyle kıyaslamak mümkün değil, ben ikisini aynı kefeye koymuyorum. Yani, bakın, 17 ve 25 Aralık gerçekten Türk siyasal tarihinde asırlar boyu unutulmayacak bir yolsuzluk sürecidir, bunu açıkça söylüyorum. Yani, alınanlar alınabilir ama siz 17 ve 25 Aralıkta bu kadar açık yolsuzluklar karşısında bile yeniden o gözlerini kapattığınız o kurallarını, hukuk ihlallerini, o karineleri birdenbire hatırlar hâle geldiniz, bu sefer evrensel hukukla bağdaşmayacak bir şekilde ağırlaştırdınız. Şimdi, değerli arkadaşlar, o dosyalarda hâkim kararıyla yapılan dinlemeler vardı ama arkasından ne yaptınız? "3 hâkimli ağır ceza mahkemesi üyelerince dinleme kararları verilsin." diye bir düzenleme getirdiniz, lehe olan kanunun geçmişe yürütmesi ilkesi gereğince tek hâkimle verilen dinleme kararları kadük hâle geldi, delilleri imha ettiniz. Buna benzer pek çok yasa maddesini değiştirdiniz, 17 ve 25 Aralık soruşturmalarında işinizi gördünüz, şimdi tekrar makul hâle dönmeye çalışıyorsunuz veya işte başka bir hâle dönmeye çalışıyorsunuz. Bu, Adalet Komisyonuna gerçekten yakışmıyor.

Ali Rıza Bey bir şey söyledi, "Artık yasa yapma ciddiyetini kaybettik." dedi. Sayın Bakan Faruk Bal "Ben artık adalet duygusunun örselendiğini ve bu düzenlemelerin artık kişilerin hukukunu ve haklarını koruyamayacağına inanıyorum." diye söyledi. Ben de Sayın Bakanın, Ali Rıza Bey'in düşüncelerine katılıyorum, gerçekten bizim en azından Adalet Komisyonu olarak, önümüzdeki süreçte biz oluruz olmayız ama bu çalışma yöntemini konjonktürel, kişiye özel çalışma yöntemini bırakarak gerçekten evrensel hukuka uygun, vicdana uygun, adalet duygularını örselemeyen genel bir hukuk düzeni kurmak için çaba göstermemiz lazım.

(Oturum Başkanlığına Başkan Ahmet İyimaya geçti)

BAŞKAN – Peki, teşekkür ediyorum.

Ali Rıza Bey, buyurun.

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Şimdi, Sayın Başkanım, Ramazan Bey bizim alt komisyondaki ya da daha önceki konuşmalarımıza atıfta bulunarak yaptığımız muhalefet şerhinden alıntı yaptı.

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – Ben yapmadım, ben söylemedim.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Recep Bey yaptı.

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Recep Bey yaptı.

Bakın, biz o söylediklerimizin arkasındayız ama arkadaşlarımız hâlâ şu çelişkinin içindedirler: Burada ana sorun kanun çıkmasında ya da kanun değiştirilmesinde değildir; kanunların ne şekilde düzenlendiği, neden çıkarıldığı ve neden değiştirildiği, bu sırada evrensel hukukun kurallarına uyulup uyulmadığıdır, temel sorun budur. O dönem biz düşüncemizi söylemişiz, net olarak defaatle söylemişiz. Tutanakların tamamını okurlarsa arkadaşlarımız ben burada onları tek tek okumayayım, okurlarsa kimin ne dediği orada çok somuttur. Tabii, Ramazan'a ben aslında teşekkür ediyorum, dolaylı olarak ıkrarda bulundu, itirafta bulundu. Arkadaşlarımız şu çelişkiyi açıklamak zorundadırlar: Aynı arkadaşlarımız bir kanun teklifi veriyorlar, "Değiştirilsin.", aynıları "Kaldırılsın." diyorlar. Şimdi, ben bir soru sordum, efendim, uygulamada soruşturma sekteye uğradı, dolayısıyla bu değişikliği tekrar yapma gereğinde bulunduk." gibi şeye ben orada "Bir örnek verin bana." dedim. Şimdi, bakın, ben bunu okuyacağım, bu benim görüşüm değil. Sadece siyasetçiler olarak biz mi öyle düşünüyoruz, ya da Türkiye'de ceza hukukunun önemli hocaları nasıl düşünüyor, ona bakalım.

BAŞKAN – Ya, Hocam, Ali Rızacığım, o konuda kuşku var mı ya? Biliniyor.

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Bir saniye, lütfen, bunun tutanaklara geçmesi lazım.

"Tasarının 5271 sayılı CMK madde 116'de düzenlenen arama, koruma tedbirleri için bir koşul olarak somut delillere dayalı şüphe yerine makul şüphenin aranması planlanmaktadır. Bu değişiklik henüz 2014 Mart ayında yapılan bir değişiklikten geri adım atmak anlamını taşımaktadır. O dönemde, arama için somut delillere dayalı kuvvetli şüphenin aranmasının bu koruma tedbirini işlemez hâle getireceğini, böyle bir değişikliğin özgürlükleri koruma refleksiyle yapılmadığını, özellikle uygulamada çok ciddi aksamalara yol açacağını defaatle ve kararlılıkla ifade etmiştik. Bugün gelinen noktada ortaya koyduğumuz iradenin ne denli haklı olduğu bir kez daha ortaya çıkmaktadır ancak işin üzücü tarafı, CMK gibi temel bir kanunda bu ve benzeri reaksiyonel değişikliklerin yapılması ve daha sonra eski hâle geri dönülmesinin sistemde oluşturacağı duraksama ve yanlışlarla birlikte yurttaşlarda oluşacak güvensizlik duygusudur çünkü böyle bir geri dönüşten sonra herkes bir önceki değişikliğin yani somut delillere dayalı kuvvetli şüphe değişikliğinin belli kişi veya çevrelere yönelik başlatılan soruşturmalar için bir kalkan görevi gördüğü ve böyle bir ihtiyaç kalmadıktan sonra o kalkanın yasa koyucu eliyle iptal edildiği algısı oluşturmaktadır. Dolayısıyla, hukuk eliyle adil olmayan bir koruma alanı tesis edildiği ve bunun istenilen her an yapılabileceği güvensizliği ve hatta korkusu hâkim olmaktadır. Bir hukuk devletinde böyle bir korkuya yer olmamalıdır.

Dolayısıyla, bu git gellerin hukuk devleti ilkesinin en önemli görünüm şekli olan hukuk güvenliğine verdiği zarar göz önünde bulundurulmalıdır.

Sonuç olarak CMK 116'da arama için makul şüpheye geri dönüş, olması gereken bakımından yerinde olmakla birlikte, bu değişikliğe bir bütün olarak bakıldığında bir hukuk devletinde suç ve suçluyla mücadelenin ilkesel tutarlılığını derinden sarsacak bir girişim olarak kabul edilmelidir." Biz de tam bunu söylüyoruz. Yani, o dönem başka şey söylememişiz, bu dönem de başka şey söylemiyoruz. Konuşmamda da söyledim. Makul şüphe, normal işleyen hukuk kuralı içerisinde evrensel hukuk kurallarına yapılan olayda yargının ve mahkemelerin korkusuz ve özgürce karar alabildikleri bir ortamda arama için yeterli olduğunu söyledik ancak onun yanlış olduğunu söyledik. Hâlâ bazı arkadaşlarda sanki biz yanlış yapmışız gibi bir olay var. Ya, siyasi iktidar olarak siz yanlış yaptınız ve siyasi iktidar partisinin mensupları olarak o yanlış savunmakla o dönem yanlış yaptılar. Ben Ramazan'a teşekkür ediyorum, kısmen de olsa, çok açık yüreklilikle de olmasa –anlatabildim mi- kabul etmeye çalıştı. Buradaki doğru tavır şudur: "Evet arkadaş, biz o gün yanlış yaptık, şimdi doğrusunu yapıyoruz." demektir. Bu hem kuşkuları ortadan kaldıracaktır, yargının gerçekten belirli alana yönelik olarak, belirli kişilere yönelik olarak işletilmeyeceği ya da işletildiği şüphesini en azından ortadan kaldıracak. Burada önemli olan bizim nasıl yasa yaptığımız değildir, toplumun inancı önemlidir. Toplumda genel olarak bugün- isimlerini vermeyeceğim bu hocaların- bu hocaların çoğu da AKP yanlısı siyasal görüşlerle bilinen hocalar, çoğu da bu Komisyona gelip görüş veren hocalar ama böylesine önemli düzenlemeler yapılıyor...

FARUK BAL (Konya) – Bir bakalım, hocaların isimlerini duyalım.

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Ceza Muhakemesi Kanunu'nun mimarları olan Adem Sözüer burada yok. Niye çağırıyorsunuz Adem Sözüer'i o zaman? Yani, burada çok ciddi bir şey yapılıyor. Makul şüpheyi oraya yazan Adem Sözüer'dir, Hakkı Köylü biliyor ama şimdi burada Ceza Kanunu'nda değişiklik yapıyoruz, ben onu söyledim deminden, 2 milletvekili arkadaşımız öneri veriyor, teklif veriyor, ne Yargıtaydan adamlar doğru dürüst geliyor düşüncelerini anlatıyor ne de şey yapıyor, ondan sonra önergeleri, burada olmadı Genel Kurulda, orada olmadı bilmem nerede; e böyle olursa tabii ki biz üç ay önce yaptığımızı beş ay sonra geri kaldırırız Sayın Başkan. Yani, söylemek istediğim konu budur. Biz düşüncelerimizi söylerken Adalet ve Kalkınma Partisine mensup arkadaşlarımıza yönelik herhangi bir şey söylemiyoruz dikkat ederseniz ama bir yasa yapma konusunda... Aslında ben şuna samimi olarak inanıyorum: Buradaki Komisyondaki arkadaşlarımızın hepsi; AKP, MHP, hukukçu olan arkadaşlarımızın hepsi bu düzenlemelerin, bu şekildeki bir düzenlemenin yanlış olduğunu onlar da kabul ediyorlar ama iktidar partisine mensup olmanın verdiği sıkıntıyla, belki ben de öyle olabildim yarın iktidar partisi mensubu olsam, bunu anlayışla karşılıyorum ama en azından, ya arkadaş, sanki biz yanlış yapmışız gibi, böyle dolaylı da olsa, imalı da olsa konuşmalarda bulunmak doğru değildir. Biz doğru yaptık, düşüncemizi söyledik, bugün tekrar söylüyorum: Olması gereken bakımından makul şüphe aslında yerinde bir düzenleme iken ama ben şimdi o makul şüphe kavramına kuşkuyla, soru işaretiyle bakıyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sağ olun.

Buyurun Şuaycığım.

ŞUAY ALPAY (Elâzığ) – Sayın Başkanım, teşekkür ediyorum.

Şimdi, arkadaşlar, çok enteresan, öyle bir şey yapıyoruz ki ya da öyle bir şey yapıyorsunuz ki bütün dünyada olanı biteni, dünyadaki toplumsal hadiseleri, Türkiye'deki toplumsal hadiseleri hiç görmezden geliyorsunuz. Amerika'nın, İngiltere'nin 11 Eylül sonrası, Avrupa'nın 11 Eylül sonrası yaşadığı, yaşattığı hukukla ilgili düzenlemeleri, geriye gitmeleri, gelgitleri yok sayıyorsunuz ve Türkiye'nin yaşamış olduğu, bir taraftan terör belası, bir taraftan paralel, ahlaksız yapının Türkiye'ye yaşattığı ve bütün Türkiye toplumuna açık tehdit oluşturan duruşlarını hiç görmezden geliyorsunuz ve bununla ilgili pozisyonlar üretiyorsunuz. Allah aşkına, hepimiz yaşıyoruz, hukuk güvenliği toplum güvenliği içindir, hukuk, toplumun ihtiyaçlarına cevap verir. Toplum dinamik bir yapıda, problem üreten bir yapıda, terörle uğraşıyorsunuz, bir taraftan paralel yapıyla uğraşıyorsunuz. Şüphesiz toplum güvenliği için hukuksal tedbirleri alacaksınız, bu zeminde gereğini yapacaksınız. Allah aşkına, böyle bir şey olur mu? Yani, Sayın Başkanım, izniniz olursa...

BAŞKAN – Yo, yo, dinliyoruz.

ŞUAY ALPAY (Elâzığ) – Şimdi, biz siyaseten muhalefetin her türlü insafsız, hakikaten bazen böyle ölçüyü aşan saldırıları karşısında...

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Bunlar mı insafsız?

ŞUAY ALPAY (Elâzığ) – Hayır, genel manada söylüyorum.

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Ya, dün dediğimiz bugün doğru çıktı.

ŞUAY ALPAY (Elâzığ) – Ali Rıza Bey, lütfen, istirham ediyorum, ama ne diyeceğimi dinleyin.

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Özür dile, haksızlık yapıyorsun sen ya. Sen geldiğin noktada dün söylediklerinin tersini söylüyorsun.

BAŞKAN – Ya, Şuay, faydası ne bunun ya, faydası yok ya.

ŞUAY ALPAY (Elâzığ) – Sayın Başkanım, izin verir misiniz?

Bakın...

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – Balyoz, Ergenekon, beş yıldır insanlar içeride yattı, Silivri'de yattı.

ŞUAY ALPAY (Elâzığ) – Ali İhsan kardeşim, ona da cevap vereceğim.

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Paralel yapıyı biz mi yerleştirdik devlete? Siz yerleştirmediniz mi?

BAŞKAN – Ya, Şuaycığım, bu müzakerenin bir faydası yok ya.

ŞUAY ALPAY (Elâzığ) – Sayın Başkanım...

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Biz mi yerleştirdik?

BAŞKAN – Ya, yapmayın ya, bu diyalogun bir faydası yok ya.

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Burada deminden Sayın Bakana onu söyledim, İsa Gök hakkında Fetullah Gülen dava açtı...

ŞUAY ALPAY (Elâzığ) – Ali Rıza Bey, izin verir misiniz? Ama bakın, dinledik.

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – ...ama Bakan da çıktı kürsüde Fetullah Gülen'i savundu, bu tutanaklarda var. Şimdi kalkıyorsunuz, sanki Fetullah Gülen'i ben savunmuşum Meclis kürsüsünden. Bu Fetullah Gülen'i Meclis kürsüsünde Adalet Bakanı Bekir Bozdağ o zaman AKP Grup Başkan Vekili sıfatıyla savundu.

ŞUAY ALPAY (Elâzığ) – Başkanım, izin verir misiniz?

BAŞKAN – Ya, izin vereceğim kardeşim ama konuşmalarla daha fazla tahrik ediyoruz ya, gerek yok.

ŞUAY ALPAY (Elâzığ) – Niçin tahrik edelim Sayın Başkan?

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Hüseyin Çelik AKP'nin sözcüsü sıfatıyla savundu. Bülent Arınç Genel Başkan Yardımcısı sıfatıyla savundu. Siz bir tek Cumhuriyet Halk Partisinin Fetullah Gülen'i savunduğunu gördünüz mü?

ŞUAY ALPAY (Elâzığ) – Ali Rıza Bey, şunu... Ama, bakın, dinledik.

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Bizim "çete" dediğimiz adamlardı o zaman.

BAŞKAN – Ya, Şuay, bırak ya, sonra konuş ya.

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Siz çıktınız teker teker savundunuz o Meclis kürsüsünden. Şimdi de kalkıyorsunuz, bize paralel yapıyla mücadeleden bahsediyorsunuz. O paralel yapı o devlete kendiliğinden gelmedi. Hüseyin Çelik dedi ki: "Devlete paralel yapı sızdı."

ŞUAY ALPAY (Elâzığ) – Ya, Sayın Başkanım, böyle şey olur mu Allah aşkına? Ali Rıza Bey, dinler misiniz lütfen?

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Dinlemiyorum çünkü sen beni suçluyorsun, sen tutanakları dahi okumuyorsun, dün söylediğini inkâr ediyorsun.

ŞUAY ALPAY (Elâzığ) – Ne suçlamasından bahsediyorsun? Lütfen...

BAŞKAN – Arkadaşlar, on dakika ara verdim.

Kapanma Saati: 21.50

DÖRDÜNCÜ OTURUM

Açılma Saati: 22.07

BAŞKAN: Ahmet İYİMAYA (Ankara)

BAŞKAN VEKİLİ: Hakkı KÖYLÜ (Kastamonu)

SÖZCÜ: Yılmaz TUNÇ (Bartın)

KÂTİP: Mustafa Kemal ŞERBETÇİOĞLU (Bursa)

-----0-----

BAŞKAN – Yeniden başlatıyorum çalışmalarını.

Teşekkür ediyorum.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Başkanım, siz bunu bitirmeye niyetli misiniz?

BAŞKAN – Bu nakarat cümlelerini tekrerrür noktasındaki hassasiyetinizi yorumlamakta zorlanmadığımı itiraf edebilirim.

Buyurun Dilek Hanım.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Sayın Başkanım, şimdi, insanlar yoruldu, hepimiz yorulduk, bu arada sinirler bozuldu, tahammül güçleri hemen hemen yok oldu diyelim. Yani ben size özel olarak söylediğimi buradan tutanaklara geçmesi amacıyla bir daha söylüyorum: Biz bu maddelerde konuşmaktan vazgeçmeyeceğiz. Yani siz sabaha kadar diyorsanız biz de sabaha kadar çalışırız ama bu sağlıklı bir çalışma ortamı değil Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Yok, yok, ben öyle bir şey demiyorum.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Şimdi, biz iş güvenliğiyle ilgili, pek çok şeyle ilgili düzenlemeler yapalım diyoruz ama kendi sağlığımızla, buradaki yasama faaliyetinin sağlıklı olmasıyla ilgili en ufak bir çaba sarf etmiyoruz. Yani dayatma yapılıyor bize, “Sabaha kadar çalışırız.” Bu şimdi sağlıklı bir çalışma ortamı değil Sayın Başkan, yani olmaz böyle bir şey.

Biz doğru şeyler olsun ya da bu konudaki düşüncelerimiz tutanağa geçsin, yani tarihe not düşelim ve aynı zamanda yapılan yanlışlıklardan dolayı... Gelecekte belki yargılanacak insanlar açısından da bu tutanaklar çok önemli, çünkü gerçekten bir sürü hata yaptı bu Hükümet. Yani onun için, biz bu konuşmayı yapmaktan vazgeçmeyeceğiz, öyle anlaşıyor ki sabaha kadar çalışacağız, tamam, kabulümüzdür.

BAŞKAN – Hatırlatmanıza teşekkür ediyorum. Değerli sözcülerimizin konuşma haklarından vazgeçmesi gibi bir beklenti içerisinde olmayız biz.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Sayın Başkanım ben şöyle söylüyorum: Şimdi, özellikle 23'üncü maddeden itibaren CMK'daki değişiklikleri konuşmaya başladık.

Şimdi, biraz önce Ramazan Bey arkadaşımız dedi ki, doğrudur, 21 Şubat tarihi itibarıyla yapmış olduğumuz o değişiklikler, 17-25 Aralık operasyonlarına bir tepki olarak getirilmişti. Bunlar da şimdi 6-7 Ekim olaylarına bir tepki olarak getiriliyor.

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – Tam öyle demedim ama neyse.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Yani “Tepki olarak getirildiği düşünülebilir.” dediniz. Yani bunları söylediniz.

Şimdi, Sayın Başkanım, yani 6-7 Ekim olayları böyle gökten zembille inmedi, yani burada PKK'nın ve dolayısıyla HDP'nin ayaklanma çağrısının üzerine bu olaylar yaşandı ve bu üzücü olaylardan, insanlarımızın ölmesine neden olan bu olaylardan dolayı hepimiz üzüldük ama perşembenin gelişi çarşambadan belliydi Sayın Başkanım. Yani biz Sayın Bakana diyoruz ki: Güneydoğu'da ve Doğu'da artık kamu güvenliğini devlet sağlayamıyor. Hatta Cemil Bayık, teröristbaşı diyor ki: “Bizden bu konuda yardım isteniyor, kamu güvenliğinin sağlanması konusunda.” Yani Türkiye Cumhuriyeti devletinin ne hâle düşürüldüğü gerçekten bizim için de çok acı bir şey ancak bakın, yasal düzenlemelerle bu hâle gelmesinde sizlerin de o yasal düzenlemeleri çıkaranların da aslında çok büyük kusuru var. Yani ne yapıldı Terörle Mücadele Yasası'nda değişiklik yapılarak? Terör örgütünün cebir, şiddet içermeyen propagandaları ve bildirileri serbest bıraktı ve Öcalan posterleriyle insanlar gösteri yaptığında, İstanbul'da –bakın, Güneydoğu'da değil, İstanbul'da- onlara hiçbir şey yapılmadı, polis koruma altına aldı; diğer taraftan, Türk bayraklarıyla gösteri yapanlar dövüldü, coplandı falan. Bunları biz hep beraber yaşadık. Ve Sadullah Ergin'di o zaman Adalet Bakanı, “Sayın Bakan ne oluyor? Böyle bir şey olur mu?” dediğimizde “Bu yasalar çıktı ya, işte, onun sonucunda.” dedi, yani o Öcalan posterleriyle, PKK bayraklarıyla dolaşmalarına, gezmelerine onların orada her türlü hâkimiyetlerine, hatta büyükşehirlerde bile hâkimiyetlerine izin verildi Sayın Başkanım. Yani bakın, üniversitelerde -benim kızım da üniversitede okuyor- hâkim oldukları yerlerde doğrudan doğruya saldırıyorlar, kimlik kontrolü yapıyorlar. 29 Ekimde afiş asıyor diye çocuklara saldırdılar PKK sempatiçisi gençler. Yani bu olaylar durup dururken olmadı. Şimdi, deniyor ki: “Efendim, 6-7 Ekim olayları nedeniyle biz böyle işte, biraz daha mahkemelere ya da hâkimlere, savcılara yetki tanıyan böyle bir şey çıkartıyoruz.” Sayın Başkanım, kaç ay oldu çıkalı, bir buçuk ay mı oldu, iki ay mı oldu? “Çözüm yasası” diye bir şey çıkardınız, çıkan o çözüm yasasında işte bu müzakereleri yapanların her türlü cezadan muafiyeti getirildi, hatta dağdan inen teröristlere her türlü yardımın yapılacağından, rehabilitasyonun yapılacağından bahsedildi, komisyonların kurulacağından bahsedildi. Bunlar bu Meclisten çıktı, hatta bizim Komisyonumuzdan değil, zannederim İçişleri Komisyonundan çıkmıştı; bunlar yapıldı. Yani bunlara olanak sağlandı. Şimdi, siz ne diyorsunuz? “İşte, 6-7 Ekim olayları nedeniyle PKK bir ayaklanma yaptığı için de bunları çıkartıyoruz, mahkemelerin ve polisin yetkisini daha da artırıyoruz.” Bu yetkilerin azlığından biz bunlarla mücadele edemiyoruz değiliz ki, irade yok, mücadele edilmesi konusunda irade yok. Şimdi, bunu bırakın, makul şüphe, vesaire falan gibi bir olayı, Polis Vazife ve Selahiyet Yasası'ndaki 9'uncu maddeyi okuyorum, diyor ki: “Hâkim kararı olmaksızın...” Bakın, elimizde olanaklar var, kullanmak istersek ama, iktidar kullanmak istiyorsa. 9'uncu madde çok açık: “Gecikmesinde sakınca bulunan hâllerde mülki amirin vereceği yazılı emirle kişilerin üstlerini, araçlarını, özel kâğıtlarını ve eşyasını arar; alınması gereken tedbirleri alır,

suç delillerini koruma altına alarak gereken işlemleri yapar.” Bakın, mahkeme kararı bile olmaksızın, Polis Vazife ve Selahiyet Yasası’nda böylesi bir yetki var. Yani şimdi, bu kötüye de kullanılabilecek bir şey, hepimiz için kötüye de kullanılabilecek bir şey ama eğer Güneydoğu’da siz kullanmayı istiyorsanız, yani bir yargıca gidildi de “Efendim, şu evde arama yapılacak.” dendi, o da “Hayır, efendim, somut delil yok, ben bunu reddediyorum.” mu dedi? Bakar mısınız, yani evlerde değil belki ama kamuya açık alanlarda, kamuya açık iş yerlerinde üst araması, araba araması bunların hepsi yapılabiliyor Sayın Başkanım. Yani bu düzenlemeleri bu kadar tartışıyoruz ama bakın, makul şüphe, somut delil, vesaire, burada hiç onları aramaksızın mülki amirin emriyle bu işlemler yapılıyor zaten, biz burada boşa kürek sallıyoruz. Yani önemli olan burada bunun en iyi bir şekilde uygulanması, yani hukuka uygun olarak uygulanması ama terör örgütü ve bu şiddete başvuranlara karşı da gereken önlemlerin alınması, iradenin gösterilmesi ama biz iktidarda böyle bir irade yoksunluğu olduğunun farkındayız. Hâlen daha diyelim ki bu 6-7 Ekim olaylarıyla ilgili bir taraftan Yalçın Akdoğan dedi ki: “Bu talimatları Abdullah Öcalan verdi, o da kusurlu.” Öbür taraftan, diğer bakanlarınız Abdullah Öcalan’ı parlatmaya, şişirmeye çalışıyordu “Efendim, muhatabımız bundan sonra İmralı’dır, Abdullah Öcalan’dır.” Yani işte, teröristle, terörist örgütlerle böyle müzakereler yapılırsa başımıza bunlar geliyor. Yani bir kere, terörizmi kesinlikle tasfiye etmek lazım ama oradaki sivil toplum örgütleriyle, terörizmi reddedenlerle belli görüşmeler yapılabilir Sayın Başkanım. Burada bir irade eksikliğinin olduğunu görüyoruz, onun için, şu Polis Vazife ve Selahiyet Yasası’ndaki bu maddeyi okuduktan sonra... Diğerleri de var, dinlemeden tutun da her türlü yakalamaya kadar hepsi var. Yani o zaman bu maddeleri bu kadar tartışmamızın anlamı bile yok. Elimizde, yani Hükümetin elinde fazlasıyla zaten mevzuatta bu konuda şey var ama iradesi var mı, ondan biz şüpheliyiz.

BAŞKAN – Tartışmayalım o zaman.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Yani gerçekten niye bunlar üzerinde tartışılıyor? Yani şuradaki şu maddeler olduktan sonra her türlü mücadeleyi yapabilirsiniz yani, yapılabilir.

BAŞKAN – Anayasa’nın 20’nci maddesi de var.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) - Yapmak isterse.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Evet, yapmak isterse.

Sayın Başkanım bu kadar.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum, çok sağ olun.

Maddeyi oylarınıza...

HAKAN ÇAVUŞOĞLU (Bursa) – Sayın Başkan...

BAŞKAN - Hakan Bey, buyurun.

HAKAN ÇAVUŞOĞLU (Bursa) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Aslında çok uzun konuşmayacağım ama konuşulanlar hep siyasi retorik olduğu için ben bir hukuki perspektif katmak istiyorum.

BAŞKAN – Ya perspektife gerek yok.

HAKAN ÇAVUŞOĞLU (Bursa) – Evet, evet, katayım Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Ya babam, bu makul şüpheyi Türk öğretisi felaket tartışmış ya.

Buyurun, söz verdim.

HAKAN ÇAVUŞOĞLU (Bursa) – Hayır, Başkanım, söz verdiniz ama gizli olarak sözü geri aldınız neredeyse, onun için...

BAŞKAN – Yok, yok, buyurun üstadım.

HAKAN ÇAVUŞOĞLU (Bursa) – Sayın Başkanım, şubat ayında bir değişiklik yapıldı, değişiklik son derece, özgürlükler bağlamında düşünüldüğünde, özgürlüklerin korunması bağlamında daha ileriye atılan bir adım idi. Ancak buna mukabil ortaya çıkan kişisel özgürlüklerle toplumsal özgürlükler arasındaki menfaat dengesinin pratikteki uygulamalardan kaynaklanan sebeplerle bozulması nedeniyle tekrardan bu yeni düzenlemenin getirilmesine ihtiyaç vardır. Zaten Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin birçok kararında da özellikle aramaya ilgili değil ama tutuklulukla ilgili kararlarında dahi burada bizim arama için öngördüğümüz makul şüpheyi tutukluluk kararlarıyla, gözaltına alma kararlarıyla ilgili olarak zaten öngörüyor. Dolayısıyla, evrensel hukuka da bir aykırılık teşkil etmiyor.

Bu noktada değerlendirmek istedim.

Teşekkür ederim.

Ama bir sitemimi de belirteyim: Gerçekten, iki günden beri yeni söz alıyorum Sayın Başkanım. Bir iki dakika söz sarf etmememize müsaade etmek istemediniz.

BAŞKAN – Yok, on dakika, yirmi dakika konuş üstadım.

HAKAN ÇAVUŞOĞLU (Bursa) – Bunu söyleyeyim özellikle. Ama gerçek bu.

Sonra, bu arkadaşlarımızın “Burada neden konuşmuyorsunuz?” dediklerinde de, bize bu sözü söylediklerinde de ne kadar haklı olduğunu da ortaya koyuyor.

BAŞKAN - Benim bu konudaki haksızlığımı ve adaletsizliğimi itiraf ediyorum Hakancığım, çok sağ olun.

Ben de Hakan kardeşimden gönülden özür diliyorum.

HAKAN ÇAVUŞOĞLU (Bursa) – Yoksa, bu koltuğu herkes doldurabilir burada Başkanım, bir şeyi ifade etmek gerekir.

BAŞKAN – Hay, yaşa, doğru.

Ben gelecek maddede sen istemesen de söz vereceğim Hakancığım. Kesinlikle şey ettim, hassasiyetine pozitif, müspet mukabele ediyorum.

HAKAN ÇAVUŞOĞLU (Bursa) – Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin vermiş olduğu bir kararı okumamıza bile göz yumuyorsunuz Sayın Başkanım, çok teessüf ediyorum.

BAŞKAN – Yok, okuyun, ben anlayamadım. Yok, Hakancığım, ben demedim öyle bir şey, lütfen oku ya.

HAKAN ÇAVUŞOĞLU (Bursa) – Gerek yok Başkanım, tamamladım zaten.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Ya, bakın, beni bile bu şekle sokuyor Hakan gibi kardeşim, Hakan gibi melek arkadaşım. Yok yani öyle paradoksal noktalara savuruyorsunuz ki, neyse.

Değerli arkadaşlar, bu madde müzakere edildi, üç noktada bir yaklaşım getirmek istiyorum.

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – Sayın Başkanım, toplumsal barışı koruyalım derken Adalet Komisyonundaki barışı bozacağız bu gidişle. Yani burada bitirelim de yarın devam edelim.

BAŞKAN – Şimdi, bir defa, “makul şüphe”, “şüphe”, “yeterli şüphe”, “kuvvetli şüphe” gibi kavramlar hukukta anonim ve belirsiz kavramlardır. Suç teorisi bakımından kanunilik ilkesiyle pek bağdaşan kavramlar değildir. O konuda Faruk Beyin yaklaşımı doğrudur, burada bilim, içtihatlar, mukayeseli hukuk, somut olayın özelliği ve bu normu uygulayan hâkimin birikimi, hukuki feraseti önemli, yoksa burada tekdüze uygulamaya varmak mümkün değil. Aynı konunun farklı şekillerde ve geçmişe dönerek yeniden düzenlenmesinin siyasal rasyo bakımından birden fazla izahı olabilir, ama hukuki realite bakımından, Ali Rıza Beyin atıfta bulunduğu gibi bir tenakuz teşkil ettiği kaçınılmazdır. Bu herkesçe biliniyor. Yani bu açık şekilde ortada, ama burada kademelendirmeci arkadaşlarımın ifade ettiği gibi, kademelendirmeli şüphe kategorilerine gidilebilir, bunun için de benim Komisyon Başkanı olarak önüme bir önerenin gelmesi lazım. Ama yine tekrarlıyorum, Komisyonumuz müzakere komisyonudur, ama önerge olmadığı için sohbetin biteviye devam ettiği bir komisyon değildir.

Ben maddeyi yüksek oylarınıza arz ediyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

FARUK BAL (Konya) – Recep Bey siz oylamadan önce parmak kaldırdı...

BAŞKAN – Ben, sevgili kardeşimi bir defa üzdüm diye üzülüyorum. Şu anda gerçekten üzüntü içerisindeyim. Yani, arkadaşlar, Faruk Bey, inanın, ruh hâlim itibarıyla -düşmanım yok ama- düşmanımı dahi üzmemeye çalışan, suçlunun derininde yatan insanı yakalayıp sevgimi ona izhar etmeye çalışan bir anlayıştayım. Gerçekten, Hakan gibi bir kardeşimi -doğru, psikolojidir, ortamdır- üzdüğüm için de ben -reddedebilir özrümü ama- yine özür diliyorum.

Maddeyi okutuyorum:

MADDE 24- 5271 sayılı Kanunun 128 inci maddesinin ikinci fıkrasının (a) bendinin (17) numaralı alt bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“17. Anayasal Düzene ve Bu Düzenin İşleyişine Karşı Suçlar (madde 309, 311, 312, 313, 314, 315, 316),”

BAŞKAN – Peki.

Söz var mı?

Faruk Bey, buyurun.

FARUK BAL (Konya) – Sayın Başkan, Sayın Bakan, değerli arkadaşlarım; gecenin bu vaktinde ne kadar zihnimizi toparlayabileceğiz bilemiyorum ama ben birkaç soruyla sözlerime başlamak istiyorum.

Bu madde, tabii, genel bakış itibarıyla Milliyetçi Hareket Partisinin karşı çıkacağı bir madde değil, anayasal düzene ve bu düzenin işleyişine karşı suçlarda, bu suçların faillerine, taşınmazlarına, hak ve alacaklarına karşı el koyma işidir. Yani bu kamu düzenini sağlama maddesidir, ancak paralel yapıya karşı istiklal mücadelesi kavramı içerisinde bunu okumak gerekmektedir. Böyle olduğu zaman, paralel yapının Türkiye’de yarattığı sorunlara en ciddi tepkiyi daha önce vermiş olan bir partiyiz ve kamu düzeninde ortaya çıkan durumda da hukukun üstünlüğünün korunması ve uygulanması gerektiğini de söyleyen bir partiyiz.

Burada, bu madde uygulanırken, kabile hukuku mu uygulanacak, yoksa hukukun üstünlüğü mü uygulanacak? Suçların şahsiliği prensibine göre mi hareket edilecek, yoksa Hükûmete karşı hukuk darbesi yapılıyor gibi ceza hukuku terminolojisiyle konuşulduğunda, bunu bilenlerin tebessümüyle karşılayacağı bir kin ve intikam duygusuyla mı hareket edilecek? Sorun buradadır.

Dolayısıyla, biz, böyle bir düzenlemenin cemaati hedef alarak, ona karşı delilden sanığa yürüyen bir hukuk düzeni içerisinde soruşturma yerine, kitlesel bir intikam alma hırsıyla görüleceği şüphesine düşüyoruz, bu şüphemizin doğru olup olmadığını Sayın Bakanın ve bu maddeyi buraya koymuş olan teklif sahiplerinin açıklamasını istiyoruz.

Bu, bildiğimiz anayasal düzene karşı işlenmiş suçla mı ilgilidir, yoksa “Hükûmete karşı hukuk darbesi” diye tanımlanan paralel yapıya uygulanacak bir düzenleme midir? Bunu öğrenmek istiyoruz.

Bir de, tabii, öyle bir uygulama ihtimali olduğu üzerinde kamuoyunda ciddi bir kaygı vardır, bu takdirde şu sorunun da cevabı gerekmektedir: Hükûmete karşı nasıl bir hukuk darbesi yapılmıştır? Ya da darbe nedir? Bunun da açıklanması gerekir. Anayasal düzeni bozacak hukuk darbesi nedir?

BAŞKAN – Peki, teşekkür ediyorum.

Dilek Hanım yok.

Ali Rıza Bey, buyurun.

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Sayın Başkan, değerli arkadaşlarım; şimdi, bu tasarının 22’nci maddesiyle CMK 128’inci maddesinde bir değişiklik öngörülüyor. Mevcut 17’nci madde, silahlı örgüt ve bu örgütlere silah sağlama suçları, yani 314 ve 315’i sokarken, yeni ilave, getirilen değişiklik 309, 311, 312, 313, 314, 315 ve 316, bu kapsama alınıyor.

Şimdi, burada, hepimiz şunu bir kere biliyoruz ki bir savcı bir dava açarken suçun vasıf ve mahiyetini kendisi tayin ediyor. Aslında buna hakkı yok, çünkü suçun nitelendirmesi aslında mahkemeye aittir, ama emniyet fevkalatlarıyla bu yola gidiyor ve istediği gibi savcı, istediği suçtan dolayı bir kişi hakkında soruşturma açabiliyor, hatta 2 kişinin yanına bir kişi daha koyup 3 kişiyi örgütlü suçlara da sokabiliyor.

Şimdi, böyle bir ortamda bu 5271 sayılı Kanun’un 128’inci maddesinde düzenlenen hak ve alacaklara el koyma tedbiri, burada bir başka deyişle genişletilmiş oluyor, el koyma tedbirinin uygulanabileceği katalog suçlarından birisi olan

silahlı örgüt, 314 ve bu örgüte silah sağlama, TCK 315, genişletilerek anayasal düzene ve bu düzenin işleyişine karşı suçlar olarak değiştiriliyor.

Şimdi, çıkar amaçlı suç örgütleri ve organize suçla mücadelede yalnız delillerin koruma altına alınması yetmemekte, aynı zamanda suç örgütleri tarafından elde edildiği düşünülen mali kaynaklara müdahale edilmesi gerekmektedir.

Bu nedenle, 5271 sayılı CMK'da, maddede belirtilen katalogda yer alan suçların işlendiği yönünde ve bu suçlardan elde edildiği yönünde somut delillere dayalı kuvvetli şüphe sebeplerinin bulunması durumunda, bazı maddi değerlere el koyma işlemi gerçekleştirilecektir.

Tasarının yasalaşması hâlinde, madde 310'da yer alan Cumhurbaşkanına suikast ve fiilî saldırı suçu hariç, tedbirin uygulanabilme kapsamına, anayasal düzene ve düzenin işleyişine karşı suçların tümü girmektedir.

Şimdi, belirtilen suçların genel özelliklerine bakıldığında, bu suçların aslında anayasal kurumların güvenliğine karşı işlenen suçlar olduğu görülmektedir.

Bir başka deyişle, bu suçlar, anayasal organların cebir, şiddet, tehdit altında kalmadan anayasal vazifelerini yerine getirmesine ilişkin anayasal düzeni korumaktadır. Bu nedenle, bu suçların bazılarının teşebbüs suçu olarak düzenlendiği, yani henüz netice gerçekleşmeden salt icrai hareketlerin cezalandırıldığı suçlar olduğu görülmektedir.

Bu tasarıyla birlikte, anayasal organların cebir, şiddet, tehdit kullanılarak görevlerinin engellenmesi nedeniyle, bir başka deyişle bu suçların işlenmesiyle elde edilen maddi değerlere müdahale edilmesi amaçlanmaktadır. Bu tedbirin, belirtilen suçlar için de uygulanabilmesi ihtiyacının hangi olay ya da bilimsel gerekçeyle ortaya çıktığı bu teklifin madde gerekçelerinde açıklanmamıştır. Belirtilen suçların kapsamının Türk hukuku açısından ve uygulayıcı hâkimler açısından hâlen tartışılmakta olduğu, bu suçlarda icrai hareketlerin ne zaman başladığı, eylem ve işlemlerin, bu eylem ve işlemleri gerçekleştiren kişilerin sıfatına ve niteliğine göre yorumlanmakta olduğu düşünüldüğünde, söz konusu tedbirin uygulanması anayasal organları oluşturan aktörlerin görüşleri çerçevesinde keyfîlikle uygulanabilecektir. Böylece, suçta elde edilmiş maddi değerlere müdahale yoluyla suçluluğun etkisizleştirilmesinden çok, bu tedbir başvurularak istenmeyen ekonomik güçlere gereken ders verilecektir. Bu nedenle, ceza muhakemesi hükümlerinin niteliğinden çok kuralların uygulanmasının, kişilerden, görüşlerden bağımsız adalet zeminine oturtulmasının sağlanması gerekliliği ilkesine bu düzenleme aykırı düşmektedir.

Aslında bu düzenlemede gerçekten bazı ekonomik güçlere, bazı hareketlerin ekonomik güçlerine ders verme kokusunu biz hissetmekteyiz, almaktayız. Dolayısıyla, böyle bir düzenlemenin gerçekten anayasal kurumları koruma gerekçesiyle yapıldığına inanmak çok güçtür.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Çok sağ olun.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

MURAT BAŞESGİOĞLU (İstanbul) – Başkanım...

FARUK BAL (Konya) – Murat Bey'in söz talebi var Sayın Başkanım.

MURAT BAŞESGİOĞLU (İstanbul) – Neyse... Öbür maddede aynı şey...

BAŞKAN – Tamam, göremedim, özür dilerim.

MURAT BAŞESGİOĞLU (İstanbul) – Okutun öbür maddeyi.

BAŞKAN – Tamam. Öbür madde var, devam ediyor, görüşebiliriz.

Sayın Bakanım, öbür maddede şey edersin çünkü aynı, benzeri. Ali Rıza Bey teorik bir temel de geliştirdi. Komisyonun bu temeli karşı argümanla değerlendirmesi lazım.

Madde 25'i okutuyorum:

MADDE 25- 5271 sayılı Kanunun 135 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan "tespit edilebilir," ibaresi madde metninden çıkarılmış, beşinci fıkradan sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiş ve diğer fıkra numaraları buna göre teselsül ettirilmiş, mevcut yedinci fıkrasının (a) bendinin (14) numaralı alt bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, bu alt bentten sonra gelmek üzere aşağıdaki alt bent eklenmiş ve diğer alt bent buna göre teselsül ettirilmiştir.

"(6) Şüpheli ve sanığın telekomünikasyon yoluyla iletişiminin tespiti, soruşturma aşamasında hâkim, kovuşturma aşamasında mahkeme kararına istinaden yapılır. Kararda, yüklenen suçun türü, hakkında tedbir uygulanacak kişinin kimliği, iletişim aracının türü, telefon numarası veya iletişim bağlantısını tespiti imkân veren kodu ve tedbirin süresi belirtilir."

"14. Devletin birliğini ve ülke bütünlüğünü bozmak (madde 302),"

"15. Anayasal Düzene ve Bu Düzenin İşleyişine Karşı Suçlar (madde 309, 311, 312, 313, 314, 315, 316),"

BAŞKAN – Buyurun.

RECEP ÖZEL (İsparta) – Sayın Başkanım -çok kısa olacak- şimdi 6526 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nda, hem bunda hem de bir önceki oyladığımız maddede hem bir de 140'ıncı maddede bu katalogda tedbir kararlarının verileceği suçlar sayılmış ama terör suçlarını, örgütlü suçları bütün kapsama alarak -katalog içerisinde olmayan suçları bile- bu tedbir kararlarını yaygınlaştırabiliyorlardı. Biz örgütlü suçları kaldırınca bir boşluk doğdu, o boşluğu doldurmak için, bu Anayasa düzenine karşı işlenen, Hükümet aleyhine işlenen suçları bu kataloğa dâhil edip buradaki bu boşluğu doldurmak için bu maddeler ihdas edilmiş bulunmaktadır.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Muratçığım buyurun, Sevgili Bakanım.

MURAT BAŞESGİOĞLU (İstanbul) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Şimdi, Ali Rıza Bey aslında tartışmamıza temel teşkil edecek hem akademik hem de pratik anlamda çok güzel bir meseleyi ortaya koydu. Anayasal düzene ilişkin suçlara ilişkin açılmış davalar ve muhtemel açılması planlanan -diyelim- davaları göz önüne aldığımızda bu suçların Bakanlık olarak, Komisyon olarak dikkatle yeniden gözden geçirilmeye ihtiyacı

var çünkü son zamanlarda -yani diyelim- elli yıllık, altmış yıllık sürece baktığımızda, bu tür davaların bu kadar yoğun açıldığına pek şahit olmadık, Hükûmete karşı, yasamaya karşı, anayasal düzeni ihlal suçları anlamında. Mesela, bir cebir, şiddet mevhumu var. Maddi anlamda cebir, şiddet kullanma hadisesi geçmiş uygulamada söz konusuysen bir değişiklik uygulamasıyla manevi cebirin de maddi cebir yerine ikame edildiği gibi bir anlayışa geldi ceza muhakemesi sistemi. Özellikle muhalefetin Hükûmete karşı yöneltebilecek, sadece muhalefet değil; toplumsal aktörlerin, sivil toplum örgütlerinin Hükûmete karşı yöneltebilecekleri bir davranışı bir şekilde Hükûmete darbe gibi yorumlama anlayışı da karşımıza gelebilir. Onun için bu suçun unsurlarını geçirmiş olduğumuz dava tecrübelerini de dikkate alarak yeniden gözden geçirmek lazım. Belki burada, makul şüphede olduğu gibi Sayın Başkanım, uygulamaya ışık tutacak bir Komisyon açıklamasının da tutanaklara geçmesinde fayda var. Şimdi, mesela, bir darbe suçunda bu suçun elde edildiğine dair bir somut delil ne olabilir yani, el koyma konusunda? Bir pratiği de olmayacak bir konu. Gerçi Recep Bey'in dediğine, o boşluktan doğan bir şeyi doldurma anlamında, ona iyi niyetle yaklaşıldığına inanıyoruz ama bu suçları tekrar unsurları itibarıyla, görülmüş olan davaların da ışığı ve tecrübesi altında yeniden bir değerlendirme ihtiyacı var. Bunu arz etmek istedim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Burada kuvvetli şüphe devam ediyor, somut delile dayalı kuvvetli şüphe.

MURAT BAŞESGİOĞLU (İstanbul) – Hayır, şüpheden değil, bu maddeleri uygulama itibarıyla diyorum.

BAŞKAN – Anladım, peki.

Teşekkür ediyorum.

HAKKI KÖYLÜ (Kastamonu) – Çok zayıf...

BAŞKAN – Çok istisnai bu, evet.

Faruk Bey, Değerli Bakanım, buyursunlar.

FARUK BAL (Konya) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Birinci olarak, 135'inci maddenin birinci fıkrasında yer alan "tespit edilebilir." ibaresi çıkarılıyor. Ne tespit ediliyordu da, neye mâni oldu da o çıkarılıyor? Bunun esası nedir, onu öğrenmek istiyorum çünkü takip eden maddelerde iletişimin tespiti yine bulunmaktadır. Eğer onu alabilirsek teklif sahibi arkadaşlardan, ona göre konuşmamı sürdüreceğim. Yok, buna cevap gecikecekse ben devam edeyim, daha sonra...

BAŞKAN – Devam edin.

FARUK BAL (Konya) – Devam edelim.

Evet, biraz önce teklif sahiplerinden Recep Bey'in ifade ettiği husus şu: Bu yılın şubat ayında yapılan Ceza Muhakemesi Kanunu'ndaki değişikliklerle örgütlü suçlarla ilgili katalog maddesinde bir değişiklik yapıldı. Bu değişiklik nedeniyle de kanunda bir boşluk doğdu, "Bu boşluğu bu maddeyle düzeltiyoruz." denildi. Niye doğdu o boşluk? Şubat ayında niçin örgütlü suçlarla ilgili katalog maddesindeki bent çıkarıldı? Bu ciddi bir durumdur. Çünkü 17-25 Aralık operasyonunda elde edilmiş olan delillerin hukuken değersiz hâle getirilmesi için çıkarıldı. Hukuku eğer böyle bükerseniz dört beş ay sonra karşınıza böyle bir sonuç ortaya çıkacaktır.

Değerli arkadaşlar, biz adaletten şaşılmanması gerektiği noktasında kararlı bir siyasi hareketiz Milliyetçi Hareket Partisi olarak. Her kim bir suç işlemişse o, hukuk karşısında ceremesini çekmeli. Hem 17-25 Aralık operasyonunda elde edilmiş delillere göre Hükûmetin 4 Bakanı ve yakını ve daha ötekiler bunun ceremesini çekmeli hem de "Kumpas kuruldu." diyenler kurmuş oldukları kumpasın ceremesini çekmeli. Kumpası kuranlar da çekmeli, o kumpasa izin verenler de çekmeli. Çünkü hukuk düzeninde insanın en temel hakları ve geleceği, arabalarla, el koymalarla, tutuklamalarla hayatı zehir zindan ediliyor ise bunun bir bedeli olması lazım. Bu bedeli de hukuk vermesi lazım. Neye göre? "Hukukun üstünlüğü" kuralına göre vermesi lazım ve savunma hakkına azami derecede riayet edilerek vermesi lazım. Tekrar ifade ediyorum: Burada kastedilen cemaat ise cemaati savunmak için söylemiyorum, hukuku savunmak için söylüyorum. Kabile döneminin kin ve intikamı çerçevesi içerisinde "Bir gruba mensup olanların hepsi suçludur, o zaman hepsine bunu uygulamamız gerekir." şeklindeki bir düşünce yanlıştır, 21'inci yüzyılın hukuk değeri değildir, "hukukun üstünlüğü" değeri değildir. Şimdi kumpastan şikâyet edenler yarın kendilerine karşı kumpas kurulabilecek bir düzenin adım adım mesafesini katederler. Dolayısıyla, bugün bu yasayı çıkarırsınız, çoğunluk elinizde. Yarın mühür değişti, devri iktidar başkasına geçti; aynı maddeden yargılanacak olan sizlersiniz. O zaman da bunu değiştirmeye gücünüz yetmeyecektir. Gelin, doğrudan birleşelim; gelin, akliselimde birleşelim, bunu hukuka uygun hâle getirelim. Yani, kastettiğim şudur: Cemaati siz hukuk darbesi yapacak diye bu maddeden bir camia olarak yargılayacaksanız bu yanlıştır çünkü hukukla darbe olmaz.

RECEP ÖZEL (Isparta) – Orada yargılanma diye bir şey yok ki.

FARUK BAL (Konya) – Hayır, bu maddeye girer, yani, "anayasal düzeni bozmak" vesaire gibi. Burada da var Recep Bey, 15'inci fıkra "Anayasal Düzene ve Bu Düzenin İşleyişine Karşı Suçlar" Bunu da iletişimin tespiti, dinlemesi ve kayda alınmasıyla ilgili o kapsama alıyorsunuz. Dolayısıyla, bu yanlış bir iştir.

Benim merak ettiğim, tabii, bu maddelerle ilgili olmak üzere geçmişte Sayın Başbakan'a karşı Google hazretlerinin verdiği bilgiye göre 27 ayrı suikast davası açılmış. Bunlardan bir tanesi de Sayın Bülent Arınç'a karşı suikast davası. Merak ediyorum, bu davalar ne oldu? Bunlar bir siyasi algı operasyonu olarak kullanılan soruşturmalar ve davalar mıydı?

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Kozmik odayı açmak için.

FARUK BAL (Konya) – Ya da özellikle Sayın Arınç'a yapılan suikastın sonucunda Türk Silahlı Kuvvetlerinin beynine girildi, kripto odasına girildi ve oraya girildikten sonra Silahlı Kuvvetler seferberlikte kullanacağı bilgilerin, verilerin tümünü değiştirmek durumunda kaldı. Bu dava ne oldu? Buradaki bilgiler nereye gitti? Bu da başka ülkelere transfer edilen bilgiler içerisine mi girdi? Bu konularda Sayın Bakanın bizi aydınlatması gerekmektedir çünkü kamuoyu bunu bilmek istiyor.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Değerli Bakanım.

Dilek Hanım, buyursunlar.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Şimdi, bir önceki maddede dışarı çıktığım için, görüşemediğim için ben aslında onunla birleştirip bazı şeyleri söyleyeceğim.

Şimdi, iletişimin tespiti, dinlenmesi ve kayda alınmasıyla ilgili yine 21 Şubatta bir değişiklik yapılmıştı. Yine, burada AKP iktidarı kendisini korumak amacıyla, bu dinlemeleri özellikle engellemek amacıyla yapmıştı bunu, ağır ceza mahkemesinde oy birliğiyle karar verilsin diye ancak şimdi, işte, iletişim tespitiyle ilgili konu ayrılıyor ve deniyor ki: “Bu konuda tek hâkim de karar verebilir. Sadece ağır ceza mahkemesinin 3 hâkimli karar vermesi değil, tek hâkimde karar verebilir.”

Şimdi, ben yine bu Polis, Vazife ve Salahiyet Yasası'na değineceğim. Şimdi, burada Ek 7'nci maddede şu söyleniyor... Yani, biz burada tartışıyoruz ama hiç güvencesi olmayan başka bir şey var, yani “Hâkim kararı veya gecikmesinde sakınca bulunan hâllerde emniyet genel müdürü veya istihbarat dairesi başkanının yazılı emriyle telekomünikasyon yoluyla yapılan iletişim tespit edilebilir, dinlenebilir, sinyal bilgileri değerlendirilebilir, kayda alınabilir.”

Sayın Başkanım, yani, burada “Ağır ceza mahkemesinin oy birliğiyle karar alır.” diye getiriliyor. Burada sadece, bakın, bu metinde emniyet genel müdürü ve istihbarat daire başkanının emriyle dinleme de dâhil, kayda alınma da dâhil hepsi oluyor.

BAŞKAN – Bu yargısal ve istihbari.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Yani, bu ne güvence, bu ne güvencesizlik? Yani, böyle bir çelişki olmaz. Yani, buradaki bu değişiklikleri o zaman buraya da, hâkim kararı olmaksızın...

BAŞKAN – O istihbari, bu yargı dinlemesi.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Anladım ama, yani, sonuçta kişi güvenliğinden bahsediyoruz ya, kişi güvenliği burada zaten yok, hiç öyle bir şey yok. Yani, bunu ne için, kimin için, nasıl kullandı? İşte, o emniyetçilerin, “paralelci emniyetçi” dediklerinizin kullandıkları şey... Belki de pek çoğumuz bu nedenle dinlendik yani bu “önleme dinlemesi” denilen şey yoluyla dinlendik. Yani, bu iki metin arasındaki çelişkiler giderilmeli öncelikle.

Yani, şimdi, iletişim tespiti... Tamam, diyelim ki aile mahkemelerinde de biz bunu talep ettiğimizde tek hâkim karar verebiliyor. Yani, işte, kiminle görüşüldü, kiminle konuşuldu, buna da tek hâkim karar verebiliyordu. Belki bu olabilir ama bu Polis Vazife ve Salahiyet Yasası'nda da aslında insanların gerçek güvenceye kavuşması gereken şey budur, burada asıl değişiklik yapılması gereklidir diye düşünüyorum ben, burada da güvenceye kavuşturulmalı.

Diğer yanıyla ise, bunların hepsinde, tümünde -yani teknik araçla takipte, işte, el koymada ve bu dinleme, iletişim tespiti vesaire gibi konularda- katalog suçlar artırılıyor. Şimdi, anayasal düzene karşı suçlarda özellikle Hükûmete karşı suç ve Hükûmete karşı silahlı isyan, bunlar var.

Şimdi, bakın, burada Gezi eylemlerinde bu eylemlere katıldığı için Çarşı Grubu yöneticileri hakkında davalar açıldı ve müebbet istendi. Ne yaptı bu insanlar? O barışçıl gösterilere katıldılar; yani, işte, herhangi bir şekilde silah kullanmadılar ama burada açılan dava müebbetle, yine, işte, Hükûmete karşı suç, Hükûmete karşı isyan, bu nedenle onlar hakkında bu davalar açıldı. O zaman aklımıza bizim şu geliyor...

FARUK BAL (Konya) - 2'nci Balyoz vakası.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Şu geliyor: Yani, biraz önce de söyledik, bu işler PKK'ya karşı ya da paralel yapılanmaya karşı kullanılmaktan ziyade, burada da somut örneğinde gördüğümüz gibi, aslında Hükûmete karşı daha muhalif olan ya da normal gösteriler de yapan, o gösteriler sırasında, işte, TOMA'ya karşı ya da tazyikli suya karşı direnen o kırmızılı kadın gibi kadınlar bile Hükûmeti yıkmaktan demek ki suçlanabilecekler, böylesi bir durumla karşı karşıya kalıyoruz. Bir buna değinmek istiyorum çünkü önümüzde bir örnek var, kötü bir örnek var. Yani, “anayasal düzene karşı işlenen suçlar” adı altında Gezi direnişine katılan bütün insanlar bu suçlardan hem mahkûm edilebilecekler hem de bu tedbir kararları o kişiler için, yani hepimiz için kullanılabilecek.

Yani, diyelim ki ben, işte, bir çağrı yapıyorum, Twitter'dan bir çağrı yapıyorum. Yarın, örneğin, İstanbul casusluk davasında Anayasa Mahkemesi on aydır karar vermediği için ve hiçbir şekilde aleyhlerinde ciddi bir delil yokken sadece uydurulmuş sahte dijital verilerle hâlen daha 6 insan -5'i asker, 1'i de sivil memur olmak üzere- cezaevindeler. Bununla ilgili örneğin biz Anayasa Mahkemesinin önüne gideceğiz yarın saat 13.00'te. Ben de bir Tweet attım, dedim ki: “Anayasa Mahkemesinin önündeyiz.” Atacağım da zaten. “Önündeyiz.” “Yarın orada bir eylem yapacağız.” dedim.

BAŞKAN – Hayır, yarın uykuda olursunuz saat 13.00'te. Bunu biz bitireceğiz mesela onda, on birde sabah.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Yani, ben oraya gideceğim, söz verdim.

Şimdi, ben Hükûmete karşı ya da...

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Buradan gideriz Başkanım.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Hep beraber gidelim Başkanım, aslında ihtiyaçları var. Yani, şu anda Balyoz davasından falan herkes çıktı ya, o Balyoz davasından çok daha ağır koşullardalar.

BAŞKAN – Peki, evet.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Hiçbir tanık dahi dinlenmemiş bu insanlar hakkında.

Şimdi, ben oraya o eylem için bir Tweet attım. Orada diyelim ki bir olay oldu, TOMA geldi, gaz sıkıldı vesaire.

BAŞKAN – “Toplantıya niye ara verelim”in sebebini anlıyorum, evet.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Yani, şunu bitirmek istiyorum Başkanım.

O zaman ben de aynı suçlamayla anayasal düzene karşı muhalefet yapmakla...

HAKKI KÖYLÜ (Kastamonu) – Şimdi, bu Anayasa Mahkemesinin önünde olursa anayasal...

BAŞKAN – Yok, yapmaz. Sen de ortalığı karıştırma ya. (Gülüşmeler)

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Yani, işte, orada mesela TOMA'lar gelecek ya, TOMA'lara direneceğiz ya, yani, tazyikli su sıkılsalar da direneceğiz ya, hatta orada askerler de olacakları için, Sayın Başkanım, askerlerin de kendi

silahları olduğu için, belki bellerinde de silah olacak ya, biz silahlı bir şekilde ayaklanmış olacağız. Yani, böylesi bir şeyle karşı karşıya kalabiliriz, bakın, sadece o barışçıl gösteriye katıldığımızdan dolayı.

BAŞKAN – Anladım, peki.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Onun için, bu maddeler iyi uygulanırsa, gerçekten, yargı dizayn edilmeden yani gerçekten hâkimler tarafından uygulanırsa bir anlamı var, yoksa bu maddeler hepimiz için aslında bir tehlike.

El koymayla ilgili de şunu söylemek istiyorum: Şimdi, yine Gezi direnişinden bir örnek vereceğim. Örneğin, o Taksim Meydanı'ndaki olaylar nedeniyle insanlar gazdan mağdur oldukları için oradaki bir otele sığındılar. Şimdi, o otel o insanları aldı, korudu, onların tedavilerinin yapılması konusunda çaba sarf etti ya da camiye sığındılar. İşte Başbakanın her zaman -şimdi Cumhurbaşkanımız- öncesindeki Başbakanın "Camiye gittiler, orada ayakkabılarıyla girdiler, içti içtiler." falan lafları var da yani gerçek olmayan laflar. Şimdi, bu türden şeyler yapıldı. O cami imamı yani bu el koyma gibi bir şeyle karşılaşabilir ya da diyelim ki Gezi direnişine o desteği veren otel sahipleri de el koymayla karşı karşıya kalabilirler mi, şimdi, bizim kaygılarımız bunlar. Yani, muhalif olan, Hükûmete destek vermeyen iş adamları da bu el koyma ile karşı karşıya kalıp mal varlığına el konulabilir mi, kaygılarımız buradan. O nedenle, kamuoyunun dile getirdiği bu kaygıları bizim de dile getirmemiz burada görevimiz. Yani, bunlar eğer yargı dizayn edilirse gerçek anlamda, hukuki anlamda kullanılmayıp baskı unsuru olarak kullanılıbilir, korkularımız bunlardır Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Dilek Hanım, çok sağ olun.

Ali Rıza Bey, değerli kardeşim, buyurun.

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Evet, Sayın Başkan, değerli arkadaşlarım; şimdi bu 11/2/2004 Adalet Komisyonunun tutanağında o tarihteki kanun teklifi görüşülürken Sayın Doğan Kubat -teklif sahibi, ilk imza sahibi- oradaki koruma tedbirleriyle ilgili şu açıklamayı yapıyor: "İşte bu koruma tedbirlerine başvurulmasına ilişkin usuli şartları netleştirmekte somut delile dayanması esası kabul edilmektedir. Böylece soyut olarak bir kimsenin elde... Zaten esasen arkadaşlar, koruma tedbirlerini düzenleyen maddelere bakıldığı zaman, örneğin iletişimin tespiti, dinlenmesi ve kayda alınması veya teknik araçlarla izleme, bunların başka türlü delil elde edilme imkânı olmaması durumunda başvurulacak istisnai yollar olması gerekirken maalesef uygulamada bu ilk başvuru bir yol hâline gelmiştir. Böylece şüphenin somut delile dayanması esası kabul edilerek bu koruma tedbirlerinin insan haklarını ihlal etmeden uygulanmasına da hukuki düzeyde bir zemin oluşturulmaktadır. Yani eğer bir fiil somut delil kavramının kanuna dercedilmesiyle birlikte ceza normlarında soyut tanımlamaları bulunan suçlardaki tipe uygun hareketlerin somut olaylarda gerçekleşip gerçekleşmediğini, gerçekleşmişse bu fiilin kim tarafından işlendiğini tespiti ve ortaya koymaya yönelik her türlü iz, eser, belge ve kayıtlar somut olarak ortaya konulduktan sonra ancak ve ancak bunların kuvvetli şüpheyi desteklemesi durumunda bu koruma tedbirlerinin uygulanmasına izin verilebilecektir." diyor.

Şimdi, değerli arkadaşlarım, o günkü...

BAŞKAN – Ali Rıza Bey, imzası var mı arkadaşımızın?

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Tabii, tutanakta var. Sizin bir sözünüz var: "Sözler gider, tutanaklar kalır." diye.

BAŞKAN – Kesinlikle, aynen.

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Şimdi, benim o günkü Komisyonunda yaptığım konuşmalar bunlar arkadaşlar, bunlar tamamen benim konuşmalarım.

BAŞKAN – Aşağı yukarı bir 15 sayfa var, değil mi?

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Ne 15 sayfası Başkanım?

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – Oku sabaha kadar. Buradan eyleme gideceğiz nasıl olsa uyumadan.

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Şimdi, arkadaşlar, Sayın Adalet Bakanımız da bu Komisyonunda demiş ki: "Keşke Adalet Komisyonu kişi hakkını, hukukunu koruma konusunda diğer komisyonlara göre biraz daha hassasiyet gösterse, ben ona inanıyorum." demiş.

BAŞKAN – Bakan mı demiş bunu? Vay be!

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Sayın Bakanımız demiş. Demek ki Sayın Bakanımız bu Komisyonun insan hakları, kişi hakkı, hukukunu koruma...

BAŞKAN – Bekir Bey değil ama.

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Bekir Bey, Bekir Bey, 204'ten bahsediyor.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – 2014 Şubattan ya.

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Şimdi, ben de Sayın Bakanımız gibi bu Komisyonun aslında diğer komisyonlardan hep farklı olduğunu düşünüyorum.

BAŞKAN – Ya sen de ne araştırıcısın kardeşim ya!

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Bu Komisyonun kişi hak ve hürriyetleri konusunda hassasiyet göstermesi gerektiğine inanıyorum. Şimdi, tabii, bizim o zaman söylediklerimiz bu söylediğim şeylerde hep var, çok açık, net söylemişiz.

BAŞKAN – Anlaşıyor tabii canım.

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Bu, makul şüphe, iletişimin dinlenmesi vesaire.

Şimdi, arkadaşlar "Aslında bu getirilen teklifle ilgili, bu 23'üncü maddeye baktığımızda, şüpheli veya sanığın telekomünikasyon yoluyla -ben bunu hep tercüme edemiyorum- yaptığı iletişimin tespitinde yani 135'inci maddenin ilk fıkrasından ayrılarak ayrı bir fıkra altında düzenlenmesi yerinde gibi gözüküyor. Gerçekten iletişimin denetlenmesi tedbirinin uygulanması durumunda iletişimin içeriğine ulaşılmadığı için iletişimin dinlenmesi ve kayda alınması tedbirlerinden farklılık gösterir. Bu yönüyle şüpheli ve sanığın telekomünikasyon yoluyla yaptığı iletişimin içeriğine ulaşmaksızın sadece kimlerle iletişim gerçekleştirdiğinin tespit edilmesinin, bunun kayda alınması ve dinlenmesi tedbirine oranla özel yaşamın gizliliğine ve haberleşme özgürlüğüne daha az bir sınırlama getirdiği söylenmelidir. İşte bu nedenden ötürü de iletişimin tespitiyle iletişimin kayda alınması ve dinlenmesi birbirinden ayrı bir şekilde düzenlenerek yerinde bir yaklaşım sergileniyor gibi

gözüktüyor. Tasarının 23'üncü maddesiyle şüpheli ve sanığın telekomünikasyon yoluyla yaptığı iletişimin tespit edilmesinin, 135/1 kapsamında çıkartılmasının anlamı artık iletişimin tespiti koruma tedbirine başvurulabilmesi için kuvvetli suç şüphesinin varlığına ulaşılmasının gerekli olmayacak olmasıdır." Yani, buradan da yine kuvvetli suç şüphesi çıkarılıyor aslında, geriye dönüş var burada. Yani Doğan Bey'in söylediğinden çark ediyor.

BAŞKAN – Tabii, tabii.

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – "İletişimin tespiti tedbirıyla iletişimin kayda alınması ve dinlenmesi tedbiri arasında mevcut olan temel haklara müdahale yoğunluğu farkı göz önüne alındığı takdirde iletişimin tespiti tedbiri bakımından da kuvvetli suç şüphesinin aranması yerinde değildir. Bu yönüyle tasarının 23'üncü maddesiyle iletişimin tespiti tedbirine başvurulması bakımından kuvvetli şüphenin varlığının aranmasından vazgeçiliyor olması yerinde gözükse de tasarıyla CMK 135/6'da yer verilen iletişimin tespiti düzenlemesinde herhangi bir şüphe derecesine yer verilmemiş olması yerinde değildir. Buna göre artık şüpheli ve sanığın telekomünikasyon yoluyla yaptığı iletişimin tespit edilebilmesi soruşturma evresinde hâkim, kovuşturma evresinde ise mahkemenin kararıyla mümkün olabilecektir. Fakat hâkim ve mahkeme bu tedbirin hükmedilmesine karar verirken hangi unsurlar üzerinden ve hangi ölçüt üzerinden hareket edecektir? İşte tasarının 23'üncü maddesi ile kaleme alınmış olan CMK 135/6 olarak yasalaşması öngörülen düzenlemenin bu yönüyle eksikliği taşıdığı açıktır. Unutulmamalıdır ki iletişimin tespiti çok tabii, iletişimin dinlenmesi ve kayda alınması tedbirine oranla daha hafif bir müdahale niteliği taşısa da bu tedbir de özel yaşamın gizliliğine ve haberleşme özgürlüğüne müdahale niteliği taşımaktadır. Madem ki Anayasa tarafından korunmakta olan temel hak ve özgürlüklerin sınırlandırılması söz konusu olmaktadır, o hâlde bu tedbirle iletişimin içeriği öğrenilmiyor olsa dahi bu tedbirin sınırladığı temel hak ve özgürlüklerin Anayasa uyarınca ölçülü bir şekilde kısıtlanması gerekmektedir. Bu nedenle, CMK 135/6 düzenlemesi olarak öngörülmekte olan hükme hangi şüphe derecesinin varlığı hâlinde iletişimin tespit edilmesine karar verilebileceği çok açık bir şekilde konulmalıdır. Aksi takdirde, CMK 135/6 düzenlemesinin keyfî kararlara yol açma tehlikesi barındırmasından ötürü Anayasa'ya aykırı bir şekilde özel hayatın gizliliğine ve haberleşme özgürlüğüne müdahale niteliği taşıdığını söyleyebiliriz.

Öte yandan, tasarının 23'üncü maddesiyle CMK 135/6'da münhasıran yer verilen iletişimin tespiti düzenlemesiyle ilgili olarak Anayasa'ya aykırılık oluşturduğu söylenebilecek diğer bir husus ise söz konusu tedbirin azami uygulama süresine madde metninde yer verilmiyor olmasıdır."

BAŞKAN – Bu çok önemli şey Sayın Bakanım yani bu unsur, tespit bakımından çok önemli bir unsur.

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – "Süreklilik taşıyan bir ceza muhakemesi tedbirine en fazla ne kadar süreyle başvurulabileceğinin düzenlenmesi hem temel hak ve özgürlüklere müdahale niteliği taşıyan bu koruma tedbirlerinin keyfî bir şekilde uygulanmasını engellemeye yaramakta hem de bireylerdeki hukuki güvenlik hissini tesis etmeye yardımcı olmaktadır. Aksi takdirde, ucu açık ve uzun yıllar sürecek şekilde bu koruma tedbirlerine başvurulması; toplumdaki bireylerde hukuka ve ceza takibat organlarına karşı bir güvensizliğin oluşması tehlikesini de beraberinde getirmektedir.

Bu nedenlerden ötürü CMK 135/6 olarak kaleme alınmış olan düzenlemeye, söz konusu iletişimin tespiti tedbirinin azami olarak ne kadar süreyle başvurulacağına da eklenmesi Anayasa'ya uygunluğun sağlanması bakımından önemlidir. Her ne kadar tasarının 23'üncü maddesiyle iletişimin tespitinin CMK 135/6'da münhasıran düzenlenmesinin öngörülmesi yerinde olmuşsa da tasarıda bu koruma tedbirinin uygulanması için soruşturma evresinde hâkim, kovuşturma evresinde ise mahkeme tarafından bu kararın verilebileceğinin düzenlenmesi yerinde olmamıştır. Zira, CMK 135/1'de iletişimin tespitine oranla daha ağır bir koruma tedbiri niteliği taşıyan iletişimin kayda alınması, dinlenmesi, koruma tedbiri bakımından gecikmesinde sakınca bulunan hâllerde daha sonra hâkimin onayına sunmak üzere cumhuriyet savcısının da karar verebilmesi mümkünken bu tedbire oranla daha hafif bir müdahale niteliğindeki iletişimin tespiti bakımından soruşturma evresinde sadece hâkim tarafından karar verilebilmesi yerinde olmamıştır.

Bu bakımdan, tasarının 23'üncü maddesinde CMK madde 135/6 olarak yasalaşması öngörülen madde metnine, gecikmesinde sakınca bulunan hâllerde tıpkı CMK 135/1'de olduğu gibi daha sonra hâkimin onayına sunulmak üzere cumhuriyet savcısının da karar verebilmesini sağlayacak bir ibare eklenmelidir.

İletişimin tespiti koruma tedbiri bakımından getirilen değişikliğin yanı sıra tasarının 23'üncü maddesinde CMK 135/8'in 14 ve 15'inci bentleriyle ilgili de değişiklik yapılması öngörülmektedir. Buna göre, CMK 135/8'in 14'üncü bendi tamamen değiştirilmekte ve buradaki suç tipleri 15'inci bende aktarılmaktadır. 14'üncü bentte ise tamamen yeni suç tipleri, ilk defa iletişimin kayda alınması, dinlenmesi ve sinyal bilgilerinin değerlendirilmesi bakımından kataloğa yerleştirilmektedir. Kataloğa sokulan bu suç tipleri incelendiğinde bunların TCK 302'yle 308 arasında bulunan suç tipleri olduğu görülmektedir. Bu suç tiplerinin ortak özellikleri, bunların tamamının TCK'nın özel hükümlerindeki 4'üncü kısmın 4'üncü bölümünde yer alan "Devlet güvenliğine karşı suçlar" bölümünü oluşturuyor olmasıdır. Bu zamana dek CMK 135'teki katalogda yer verilmemiş olan bu suç tiplerinin kataloğa dâhil edilmek suretiyle katalogun genişletilmesi, hukuk politikasıyla doğrudan bağlantılı..."

BAŞKAN – O daraltıldı Ali Rıza yeniden; yeniden daralttınız.

RECEP ÖZEL (Isparta) – Ali Rıza Ağabey, o, bir de 23'üncü değil, 25'inci madde oldu artık.

BAŞKAN – Değiştirdi o, değiştirdiler yani.

RECEP ÖZEL (Isparta) – Katalog daraltıldı.

BAŞKAN – O, eleştiri doğrultusunda düzeltildi Ali Rızacığım.

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – "...bir husus olarak görülebilir. Özel hayatın gizliliği ve haberleşme özgürlüğü en yakın dozda sınırlandırılması anlamını taşıyan iletişimin dinlenmesi ve kayda alınması tedbirinin bu denli genişletilmesinin yerinde olup olmadığı, ceza hukuku politikasının ötesinde ayrıca incelenmesi gereken bir konudur.

Bu noktada, tasarıda mevcut CMK 135/7'deki katalogdaki 15 numaralı bentlerdeki suç tipleri bakımından söz konusu tedbirin başvurulmasının önünün tıkanarak bu suç tipleri yerine yeni suç tiplerinin bu tedbir bakımından getirilmiş olduğu açık bir şekilde anlaşılabilir değildir. Bu tür bir değişikliğe hangi gerekçelerle gidildiğini öğrenebilmek bakımından

tasarının 23'üncü maddesinin gerekçesine bakıldığında, gerekçede bu konuda çok açıklık yoktur, hiçbir gerekçe gösterilmemiştir.

Haberleşme özgürlüğüyle özel hayatın gizliliği temel hak ve özgürlükleri en yüksek oranda sınırlandıran ve bu temel hak ve özgürlüklere sert bir şekilde müdahale eden ve ayrıca insan onurunun zedelenmesiyle arasında oldukça ince bir çizgi bulunan bu koruma tedbirine hangi suç tipleri bakımından başvurulabileceği düzenlenirken mümkün olduğunca itinalı davranılmalıdır. Keyfi bir şekilde katalogdaki suç tipleri değiştirilmemeli. Bu nedenle, "salt hukuk politikası" gibi muğlak bir kavram altında açıklanması mümkün olmayan böyle bir değişikliğin hukuk uygulamasında oluşan verilerle, toplum bilimsel verilerle ve özellikle hukuk teorisine dayalı yaklaşımlarla meşrulaştırılması gerekmektedir. Örneğin, tasarının 23'üncü maddesiyle CMK 135/8 olarak kaleme alınan düzenlemenin 14 ve 15'inci bentlerdeki suç tipleri bakımından iletişimin dinlenmesi, kayda alınması, koruma tedbirine başvurulmasının önü açılırken bu zamana dek geçen süreçte CMK'nın kabul edilmesinden bu yana katalogda yer alan kimi suç tiplerinin niçin katalogdan çıkarılarak bu suçlar hakkında bu tedbire başvurulmasının önünün tıkandığı hukuki açıdan açıklanması mümkün görünmemektedir."

BAŞKAN – Tamam.

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Bu tasarımı, ben, Bakanımızın Adalet Komisyonumuza attığı yani biraz daha kişi hak ve hürriyetleri açısından...

BAŞKAN – Nazire yazıyorsunuz yani şu anda; edebiyatta nazire.

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – ...çok hassasiyet olması gerektiği fikrine dayanarak söylüyorum. İşte, bu düzenlemeye bu nedenle karşıyım.

Ben aslında bu kadar uzun konuşmayacaktım ama öyle anlaşıyor ki sabaha kadar devam edeceğiz. Her maddeyle ilgili en az bu kadar konuşacağım.

BAŞKAN – Peki, ne yapalım Ali Rızacığım yani. Sizi tabii şey ederiz biz...

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Ama katkısı oluyor bak.

BAŞKAN – Ama hayır, kesinlikle öğretici oluyor. Sadece müzakereye katkısı değil, didaktik fonksiyonu da var.

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Tamam. Nedir o didaktik? Didaktik ne demek?

BAŞKAN – Yok, onu öğren. Didaktik çok önemli.

FARUK BAL (Konya) – Otantik açıklama...

BAŞKAN – Didaktik, didaktik... Değil mi, pedagojik değil, didaktik.

Mehmetciğim, buyurun.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Sayın Başkanım, teşekkür ediyorum.

Şimdi tabii ki bugün anlaşılan o ki iş inada bindi, herhâlde sabaha kadar hep birlikte burada bulunacağız.

BAŞKAN – Mehmet Bey, niye inada binsin?

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Efendim?

BAŞKAN – İnada binmez. Niye binsin ki?

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Öyle bir tavır gözüküyor.

Şimdi ben, tarihimizden bir anekdotla bugünkü geldiğimiz noktaya başlamak istiyorum.

Hazreti Ali Hendek Savaşı'nda bir düşman askerini alt etmiş, kılıcını çekip boğazına dayadığı sırada adam Hazreti Ali'nin yüzüne tükürür. Hazreti Ali hemen kılıcını geriye koyup adamı serbest bırakır. Adam tabii ki bu davranışa şaşırarak "Bu nasıl bir şey, niye böyle oldu?" diye sorar. O da "Ben bu savaşa Allah rızası için katıldım, seni de onun için öldürecektim ama şimdi sen benim yüzüme tükürünce işin içine nefis girdi. Bu nefsim için böyle bir cinayet işlemeyi kabul edemiyorum." der ve adamı bırakır.

Şimdi, bu kanun değişikliğinin geneline baktığımızda ve bu şu anda özellikle görüştüğümüz peş peşe maddelere baktığımızda hakikaten bu değişiklikler devletin, milletin bekası için mi yapılmaktadır yoksa iktidar gücünü kullanan büyüklerimizin nefsi için mi yapılmaktadır? Gerçekten burada hepimizi şüpheye düşüren ve... Bundan sonra nasıl uygulanacaktır? Elbette ki bu değişikliklere ilk bakıldığında çok fazla bir şey söylemek zor gibi gözükse de bunun uygulamaları nasıl olacak?

"Efendim, paralel yapıyla mücadele edeceğiz." Tamam, paralel yapıyla mücadele edelim ama ben bunu daha önce bir basın röportajında da söyledim, eğer paralel yapı bugün gerçekten sizin iddia ettiğiniz bütün suçları işlemişse, paralel yapıyla ilgili her türlü hukuki mücadelenin yapılması ve onlarla ilgili her türlü cezai işlemin yapılması lazım ama bunu yaparken bir şeyin daha yapılması lazım. Paralel yapıya on iki senedir devletin çok kritik kurumlarını teslim eden iktidarın da bir siyasi sorumluluk göstererek "Biz bu kadar basiretsizlikle bu kadar yanlışla sebep olduk. Kusura bakmayın, yüce Türk milletinden özür diliyoruz." diye istifa mekanizmasını kullanması lazım.

RECEP ÖZEL (Isparta) – Ondan sonra seçime gittik yani.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Gideriz seçime.

RECEP ÖZEL (Isparta) – Ondan sonra seçime gittik zaten.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Ne seçimine gittik?

BİLAL UÇAR (Denizli) – Yerel seçim.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Yerel seçime gittik. Genel seçime mi gittik? Genel seçime gidelim canım, biraz da oradan...

RECEP ÖZEL (Isparta) – Gideceğiz, az kaldı.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Yani bunları biraz tabii, anlatmak lazım vatandaşa, bizi de bu konuda ikna etmek lazım.

İkincisi de, tabii ki bu deliller hukukla ele geçti, hukuksuz ele geçti... Ortada 17-25 Aralıkta ele geçirilen para. İşte Halk Bankası Genel Müdürünün evinde çıkan 4,5 milyon dolar, ayakkabı kutularındaki para takipsizlik kararından sonra kendisine herhâlde teslim edilmiştir? Bu konuda da çok fazla...

RECEP ÖZEL (Isparta) – Kendisine teslim edilmedi, o, vakfa teslim edildi.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Hangi vakfa?

RECEP ÖZEL (Isparta) – Üniversiteye teslim edildi, Makedonya Üniversitesine...

FARUK BAL (Konya) – Hülledir o Recepciğim, hülledir.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Şimdi vakıfla makıfla biz bunu bilmeyiz. Para kimin evinde çıktı? Süleyman Aslan'ın evinde çıktı. Yani Süleyman Aslan bu paraları nereden kazandı? Bu paraların vergisini nereye verdi? Onun için, diğer devlet büyüklerinin çocuklarının evlerinde çıkan paralarla ilgili de ne gibi işlem yapıldığını maalesef biz muhalefet milletvekilleri olarak bilmiyoruz. Birtakım, işte, buna benzer konularla ilgili sorduğumuz sorulara da ilgili bakanlardan bugüne kadar herhangi bir cevap alma imkânımız olmadı. Bu bakımdan, bu düzenlemelerin devletin, milletin bekasıyla ilgili olduğuna inansak burada, bu saatte hiç konuşmaya, nefes tüketmeye gerek yok, biz de sizleri destekler, bunları çıkartırız. Bu konuda bizim bütün toplumun genelinde olduğu gibi iktidara ve iktidarın uygulamayı teslim ettiği kişilere olan güvenimizde ciddi sıkıntı vardır ve bu kanuna muhalefet etmemizin tek sebebi de budur. Yoksa, devletin, milletin bekasıyla ilgili bir konuda Milliyetçi Hareket Partisi bugüne kadar herhangi bir kanuna muhalefet etmemiştir, bugün de muhalefet etmez ama bu uygulamadan doğacak olan sıkıntılarla ilgili güvensizliğimizin bir sonucudur. Bu konuda bizim güvensizliğimizi biraz teskin edecek bir izahatta bulunabilirse Sayın Bakan çok mutlu oluruz.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Ramazan Bey, buyurun.

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – Sayın Başkanım, Sayın Bakanım, değerli arkadaşlar; şimdi, iletişimin tespiti, dinleme ve kayda alınması, bunlar 3 tane farklı müesseseler.

Şimdi, dün, Sayın Mahmut Tanal Bey ve bazı konuşmacılar tespit, dinleme ve kayda alınmayı sanki 3'ü birlikte... 6526 sayılı Kanun'da yapmış olduğumuz değişiklikle biz bunu, 3 müesseseyi oy birliğiyle ağır ceza mahkemesine bıraktık. Bu getirmiş olduğumuz teklifteyse, dinleme ve kayda alınma yine aynı şekilde ağır ceza mahkemesine oy birliğinde devam ediyor, tespiti ayırıyoruz.

Peki, tespiti niçin ayırıyoruz? Uygulamada geçmişe yönelik görüşme trafiğinin araştırılması. Bu, ne demektir? Soruşturmada şüpheli ya da kovuşturmada sanık kimi aramış, kimler aramış? Geçmişe yönelik bu görüşme trafiği bazı suçlar açısından ispat için önemli bir unsur taşır. Hakaret, tehdit, kişilerin huzur ve sükûnunu bozmak gibi pek çok suça ilişkin "HTS raporları" dediğimiz bu kayıtlara müracaat ediliyor, buradan gelen duruma göre hâkim, savcı eğer burada o kişilerle ilgili bir irtibat kurar da maddi gerçeği ortaya çıkaracağına inanırsa yeniden ağır ceza mahkemesine müracaat edip oy birliğiyle dinleme veya kayda alınmasını talep edebiliyor.

Netice itibarıyla, şunu söylemek istiyorum: Bütün güvenlik tedbirlerinin haklı olduğu ya da hukuki meşruiyete dayanıp dayanmadığı hükümle birlikte ispatlanacaktır.

BAŞKAN – Arkadaşlar, Komisyon Başkanı olarak şunu ifade edeyim: Ceza muhakemesi hukukundaki iletişimin tespiti ve dinlemeye ilişkin normlar bir bütün olarak tasarım kusuru taşıyan normlardır, özgürlüklerle denkleştirilmemiştir. Bu noktada, Ali Rıza Bey'in ortaya koyduğu argümanların ciddiyetine özellikle atıfta bulunma ihtiyacını hissediyorum. Aslında bu konuda Adalet Bakanlığından istirhamımız, genişletilmiş bir bilimsel çerçevede... Bu konuda Türkiye'de otoriterler de var, kadroyu genişletebilirsiniz. Mesela, Yargıtayda İbrahim Şahbaz, Ersan Şen ve iletişim tespitinde...

Ben çok basit bir örnek vereyim: Şu anda bana göre bütün iletişim tespiti yani yargısal iletişim tespiti kararlarıyla elde edilen bulgular, veriler hukuka aykırı. Onların ben içine girmek istemiyorum, konuyu çok yakından inceledim ama bu konuda gerçekten ciddi bir reform yapmak lazım. Mutlaka anayasa hukukundan anlayan kişilerin de getirilmesi lazım. Mesela, hâkim "tape"ler çözülmeden uzatma kararına gidiyorsa gereksiz karardır. Ve "tape"ler gizli, polis veya savcı diyor ki: "Uzatma kararı ver.", hâkim karar veriyor. Kardeşim, bu 5'inci uzatma, 4'üncü uzatmada ne konuştu bunlar? Vesaire, vesaire...

Bakanım, söz talebiniz mi var?

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Bu konuda benim söyleyeceklerim var izniniz varsa.

BAŞKAN – Buyurun.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Sayın Başkanım, bu maddelerle alakalı birkaç hususa vurgu yapmak istiyorum. Bir defa bu iletişimin tespiti, dinlenmesi, kayda alınması, el koyma ve diğer maddelerle alakalı biz esasta bir değişiklik yapmıyoruz. Daha önceki yaptığımız düzenlemede, kuvvetli şüphenin somut delilden kaynaklanmasına ilişkin bir kural getirdik, o kural hem el koymada var hem tutuklamada var hem iletişimin dinlenmesinde, kayda alınmasında var hem de teknik takipte var. Bunların hiçbirine bu düzenleme dokunmamaktadır, bu bir. "Makul şüphe, aramada aranırken bunlarda aranmıyor." gibi değerlendirmeler oldu, hâlbuki burada somut delile dayalı kuvvetli şüphe bulunan hepsinde aranıyor, bu bir.

İki, ağır ceza mahkemesi bu kararı verecek.

Üçüncüsü, oy birliğiyle bu kararlar verilecek. Dolayısıyla, bu dinleme konusundaki güvencelere asla dokunulmamakta ve bu güvenceler muhafaza edilmektedir. El koymada ise buna ilaveten bir de rapor aranması söz konusudur. Dolayısıyla bu güvenceler varken burada birtakım keyfiliklerin olacağı değerlendirilmesine ben katılmıyorum, yani olmaz diye düşünüyorum.

Öte yandan; 309, 311, 312'nci maddelerin düzenlemelerini değiştiren bir şey de yok bunlarda çünkü suçun unsurları zaten kanunda belli. Diyelim iletişimle ilgili bir kayıt alınıyor, bu, düne doğru dinleme yapmayacak. Eğer böyle bir karar verecekse, gelecekte böyle bir suça ilişkin durum söz konusu olursa buna dair bir dinleme söz konusu olacak, yoksa

geriye dönük dinleme söz konusu olması mümkün değil, ileriye dönük olacaktır. Tabii, sinyal trafik kaydının geçmişe dönük tespiti esasında herkesin katıldığı bir olumlu düzenleme. Bu, zaten şüpheli veya sanık hakkında yapılıyor, sıradan herkes hakkında yapılmıyor, hakkında bir soruşturma varsa veya dava açılmışsa yapılıyor, ortada bir şüphe bunun içerisinde var. Kaldı şu anda soruşturmayı yapan savcılık kişilerin tapu kaydına giriyor, alabiliyor TAKBİS'ten, nüfus kaydına giriyor alabiliyor MERNİS'ten, adli sicil kaydına giriyor alabiliyor, pek çok veriye herhangi bir hâkim kararı olmadan ulaşabiliyor. Esasında burada hâkim kararına bile bana göre gerek yok ama bizim açımızdan bu bir güvence olduğu için bu konuldu. O yüzden bu düzenlemelerin tamamı daha önce getirdiğimiz güvenceleri ortadan kaldıran düzenleme değil. Sadece örgüt maddesini çıkardık hatırlarsanız geçmişte. Şimdi örgüt maddesi varken torba bir madde olarak kullanılıyordu, bütün ceza kanunu, bütün suçlar buradan dinlenebiliyordu. Kötüye kullanma olmasın diye kaldırdık ama düşünün, anayasal düzene karşı suç, Hükûmete karşı darbe teşebbüsü, yasama organına karşı suç, bunlar çok ağır yaptırımı olan suçlar, bunlarla ilgili bir dinleme yapma imkânı yok veya diğer şeyler yok. Bunu biz buraya koyuyoruz, bunu uygulayacak olan yargıdır, bunun için bu güvencelerle beraber uygulayacaktır. Dinlemeyle ilgili ayrıca üç ay en fazla dinleme yapılıyor, eskiden örgütten süresizdi, ona da dokunmuyoruz, altı ay şimdi. Dolayısıyla, bütün bu güvenceler yasada muhafaza ediliyor.

Ben teşekkür ediyorum katkılardan dolayı.

BAŞKAN – Çok teşekkür ederim, sağ olun.

Bak, Ali Rıza Bey'in eleştirisine şey ediyorum.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Sayın Bakan, güvence açısından Polis Vazife ve Salahiyet Yasası'ndaki o düzenlemeyi değiştirmeyi düşünüyor musunuz, bir güvenceye bağlamayı düşünüyor musunuz?

BAŞKAN – Kayıt dışı diyalog, tamam.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Sayın Başkan, Dilek Hanım sorunca bir şeyi...

BAŞKAN – Ben maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir Sayın Bakanım.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Sayın Başkan, kayıt dışı diyalog oldu ama bir şeye vurgu yapmam lazım. Şimdi, soru sorulmuştu bana cevap veremedim sözden dolayı.

FARUK BAL (Konya) – Bakan konuşurken madde kabul edilebilir mi ya?

BAŞKAN – Yapma ya "Kayıt dışı diyalog." dedim ama dikkat et.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Şimdi, biraz önce Sayın Ali Rıza Öztürk sordu aramayla ilgili konuda "Bingöl'de var mı böyle?" diye.

BAŞKAN – Yahu, gerek yok ya.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Ama gerek var, kayda girsin Sayın Başkan yani önemli bu.

BAŞKAN – O zaman, zaten kayıta varsa problem yok Bakanım.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Şimdi, bakın, ben kararları da getirtirdim. Şimdi, polis müracaat ediyor böyle bir konuda sulh ceza hâkimine, diyor ki: "Bu, Anayasa'nın 2'nci maddesine aykırı, temel haklara aykırı..." Bir genel değerlendirme yapılıyor ve arama izni vermiyor.

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Ret kararı mı?

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Tabii, tabii, elimde. Sonra tekrar, polislerimizin şehit olduğu olaydan iki gün önce, bu sefer arabada arama izni istiyor ve ona dair de gene verilmiyor ve daha sonra, bu olaydan sonra etkisiz hâle getirilen bu arabanın teröristlerin kullandığı araba olduğu söyleniyor. Yani, şimdi, bu maddenin bu kadar keyfi bir uygulaması karşısında somut delile dayalı kuvvetli şüpheyi kaynak gösteriyor. O zaman, biz diyoruz ki: Bunu kaynak göstermesinler. Bizim derdimiz...

BAŞKAN – Ali Rıza Bey'e fotokopisini verelim Sayın Bakan.

26'ncı maddeyi okutuyorum...

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Sayın Bakanım, polisin mülkiye idare amiri izniyle yapabileceği şeyler var. Onu yapamıyor mu?

BAŞKAN – Dilek Hanım, yarın saat üçü hatırlatırım.

26'ncı maddeyi okutuyorum...

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Hayır, yok, aramada yapamıyor, savcıya ulaştığı için yapamıyor. Ulaşamazsa o, acil değil, ulaşmış, izin vermemiş. Olağanüstü bir durum var, ulaşamadınız, o zaman yapıyorsunuz ama ulaşmışlar, izin vermemiş.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Ulaşmadan bahsetmiyor burada.

BAŞKAN – Sayın Bakanım...

26'ncı maddeyi okutuyoruz efendim.

Efendim, paralel müzakere yasağı var, müzakereyi Komisyon Başkanı yürütüyor, kayıt dışı müzakereye işaretle yetiniyorum.

Buyurun.

MADDE 26- 5271 sayılı Kanunun 140 ıncı maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinin (11) numaralı alt bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, bu alt bentten sonra gelmek üzere aşağıdaki alt bent eklenmiş ve diğer alt bent buna göre teselsül ettirilmiştir.

"11. Devletin birliğini ve ülke bütünlüğünü bozmak (madde 302),"

"12. Anayasal Düzene ve Bu Düzenin İşleyişine Karşı Suçlar (madde 309, 311, 312, 313, 314, 315, 316),"

BAŞKAN – Ben burada Komisyon üyelerimden ve misafir kardeşimiz, Değerli Bakanımız Faruk Bey'den bir istirhamda bulunuyorum. Çünkü, bu maddeyi detaylı şekilde Komisyon daha evvel müzakere etti, rapora bağladı, Genel

Kurulda gündemde, Komisyonun verisi ve müktesebatı olan, sözü geçen Komisyon dosyasına atfı müzakere için yeterli görme hususunu kabullerinize arz ediyorum, oylamaya geçiyorum.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Başkanım, görüşeceğiz.

BAŞKAN – Yok, senin yok, senin yok.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Sayın Başkanım, niye konuşmuyoruz, onu anlamadım.

BAŞKAN – Bak, anladı, bak.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Gerçekten anlamadım.

BAŞKAN – Turgut Bey, anlatıver, bak, anlamamış.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Hayır yani ben konuşmak istiyorum.

BAŞKAN – Yok, yok, şey değil...

FARUK BAL (Konya) – Konuşmayın diye istirham ettiniz, biz istirhama cevap vereceğiz.

BAŞKAN – Dilek Hanım, senin sözlerine atf yapıyoruz, Komisyon dosyası var, oraya atf yaptım.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Yok, ben konuşacağım.

BAŞKAN – Peki.

Maddeyi oylarınıza arz ediyorum...

FARUK BAL (Konya) – Hayır Sayın Başkanım, lütfen...

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Konuşacağız Sayın Başkan.

BAŞKAN – Konuşacak mısınız? Peki.

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Sayın Başkan, birleştirildi bununla biliyorsun yani bu yeni müzakere türüdür artık.

BAŞKAN – Ya, mümkün, buna engel yok da ben şey ediyor...

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Hayır, konuşsun arkadaşlar.

BAŞKAN – Peki, peki efendim. Ben zaten oylarınıza sundum, peki.

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Ya, anladım da oyla yapılacak bir iş değil çünkü siz onu geçersiz kıldınız, bu durumda...

BAŞKAN – Değil Üstadım, ben usul ekonomisi bakımından orada...

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Şimdi, biz bir bütün olarak...

BAŞKAN – Veriyorum, tamam efendim.

Farukçuğum, buyurun.

FARUK BAL (Konya) – Sayın Başkanım, zarif istirhamınıza elbette ki aynı zarafette cevap vermek isterdim ancak bu mümkün değil çünkü ben anayasal düzene ve bu düzenin işleyişine karşı suçlarla ilgili bundan önceki maddede bazı örnekler vererek Sayın Bakandan da bu soruşturmalar hakkında bilgi istirham etmiştim. O da şuydu, tekrar ediyorum: Google'dan çıkan sonuca göre Sayın Cumhurbaşkanının Başbakanlık döneminde...

ADALET BAKANİ BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Cevap vereyim Sayın Başkan.

FARUK BAL (Konya) – ...ona karşı 27 adet suikast soruşturması veya davası açıldığı bilgisi var. Bu soruşturmalar ne oldu? Yani, bu soruşturmalar kamuoyu algısı yaratarak, "Başbakana karşı suikast vardır." diyerek bir algı yaratılıp onun oy devşirme aracı olarak mı kullanıldı, yoksa hakikaten böyle bir şey mi vardı? Eğer varsa, Türkiye Cumhuriyeti devletinın Başbakanına karşı 27 ayrı suikast iddiasını haklı kılan bir durum varsa bu çok ciddi bir durumdur. Bunun gereğini bilmek, öğrenmek ve sonucu hakkında da yorum yapmak istemekteyiz, bu bilgi henüz verilmedi.

Diğer taraftan, bu suikast iddialarına bağlı olarak Sayın Bülent Arınç hakkında da bir suikast iddiasında bulunulmuştur. O suikast iddiasının sonunda Türk Silahlı Kuvvetlerinin en mahrem, en ciddi bilgilerinin bulunduğu kozmik odaya girilmiştir. Hatta basına düşen bilgilere göre, Silahlı Kuvvetler ile polis arasında çatışma olacağı, eğer oraya giden soruşturmacıların ve inceleme yapmak için orada bulunan hâkimin işine engel olursa idi bir çatışma çıkacağı bilgileri hâlâ basın arşivlerinde durmaktadır. Buraya giren hâkim oradan hangi bilgileri aldı? Hakikaten Sayın Arınç'a karşı böyle bir suikast var mıydı? O bilgiler ne oldu? O suikastla ilgili yapılan soruşturma ne gibi bir hükme bağlandı? Bundan dolayı Türk Silahlı Kuvvetlerinde çok ciddi bir seferberlik mantığı, anlayışı ve verileri değiştirilmek durumunda kaldı ve bu ciddi bir iç ve dış güvenlik sorunu oluşturdu. Böyle ağır bir sonucu oluşturan soruşturmada sonucu öğrenmek hepimizin hakkıdır. Burada da sorum şu: Kumpas kapsamı içerisinde bu soruşturma bir kumpas aracı olarak mı kullanıldı? Sayın Başbakan, daha sonra Cumhurbaşkanı "Orduya kumpas kuruldu." dedi değil mi? Bu bir kumpas mıydı?

BAŞKAN – Yalçın Bey söyledi.

FARUK BAL (Konya) – Başbakana yapılan suikastlar da birer kumpas mıydı? Kimin tarafından kuruldu bu kumpaslar? Bu kumpaslardan kimler yararlandı? Bunların cevabını almamız lazım.

ADALET BAKANİ BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Sayın Başkan...

FARUK BAL (Konya) – Çünkü, bu getirilen maddeler yani anayasal düzene ve bu düzenin işleyişine karşı suçlarla ilgili uygulanacak tedbirler bundan sonra herkese uygulanabilir, yargıya öyle büyük bir yetki veriliyor. Böyle büyük bir yetkiyi eline alan güç, siyasi iktidarın yönlendirmesi ile muhalefeti susturmaya kalkışır, onlara "darbeci" diye bir sıfat kurup Hükûmete karşı cebir, şiddet olmaksızın bir muhalefet dahi böyle bir soruşturmaya konu edilecekse ve buradaki tedbirler de o muhalefet kanadına uygulanacaksa bu ülkedeki rejimin adını nasıl demokrasi olarak değerlendirecekler? Yarın siz iktidardan gittiğinizde size bunun aynısının uygulanacağını da hesaba katarak bunun cevabını verin.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

ADALET BAKANİ BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Sayın Başkan, bir cümle...

BAŞKAN – Arkadaşlar tamamlasın, belki orada da...

ADALET BAKANİ BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Hayır, hayır, Faruk Bey'in, Sayın Bakanın şeyiyle ilgili bir şey söyleyeceğim.

Şimdi, Sayın Cumhurbaşkanımıza Başbakanlığı döneminde düzenlenen suikast teşebbüsleri ile ilgili Sayın Milletvekilimiz bir soru sordu. Ben de arkadaşlara bununla ilgili "Hemen bir bakın, nedir?" diye talimat verdim. Şimdi onu inceletiyorum ben çünkü soruşturmalar ayrı ayrı yerlerde olduğu için şimdi ona dair hemen bir bilgi verme imkânım yok ancak bunlara dair soruşturmalar olduğunu biliyoruz. Bunlarla ilgili bilgi topladıktan sonra mutlaka sizinle, bu heyetle paylaşacağım, belki arkadaşlarımız getirirlerse şimdi paylaşacağım.

Başbakan Yardımcımız Sayın Bülent Arınç'a dönük suikast teşebbüsüyle ilgili de ben de aynı Sayın Bal gibi eleştirilerine katılıyorum. Bu kadar bir zaman içerisinde bu soruşturmanın hâlâ bir kararla neticelendirilmemiş olması kabul edilebilir bir şey değil, bundan biz de fevkalade rahatsızız. Dosyada ne varsa ona göre takipsizlik mi verecek, dava mı açacak, ne yaparsa bunu mutlaka bir karara bağlamasında fayda var.

Şu anda bana gelen bilgide, bu dosyada, evet, gizlilik kararı varmış ve hâlâ da devam ediyor ama keşke bu bağlansa da biz bu yüzden bir sürü eleştiriye muhatap olmasak yani biz de bundan fevkalade rahatsızız. Mutlaka bir karar verip, ne karar verecekse versin ama ortaya koysun çünkü çok ciddi iddialar var, bu iddialara dair de insanların öğrenmek istediği cevaplar var. İddianame ortaya çıkarsa belki ona dair bir şeyler olacak, başka bir karar çıkarsa belki o olacak ama bunun karara bağlanmasında fayda var. Ama bizim bir talimat...

FARUK BAL (Konya) – Dava açılmamış mı Sayın Arınç'a?

ADALET BAKANİ BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Hayır açılmamış bir dava henüz açılmamış. Yani, bizim bir talimat verme yetkimiz de yok bu konuda, ben özellikle bunun bilinmesini isterim.

Üçüncü konu ise, tabii bu düzenlemelerde biz anayasal düzene karşı suçların unsurunu değiştirmiyoruz, sadece kataloğun içine ilaveler yapıyoruz. Muhallifleri susturmak veya iktidar aleyhine konuşanlara karşı şunu yapmak, bunu yapmak şeklinde değerlendirmeler tabii çok uç değerlendirmeler...

FARUK BAL (Konya) – Sayın Bakan, Çarşı grubuna yapılan yarın MHP'ye de yapılır, CHP'ye de yapılır, yarın bir gün AKP'ye de yapılır.

ADALET BAKANİ BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Sayın Bakanım, bunlar gerçekten olmayacak şeyler. Yani ben bu değerlendirmeleri takdirinize bırakıyorum ama böyle bir şeyin olmasını düşünmek bile söz konusu değil. Yani, olmayacak işler, olmayacak şeyler üzerinde kendimizi fazla yormayalım diyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Bakanım.

Dilek Hanım, buyurun.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Bir defa özür diliyorum, bendeki 26 153'le ilgili 26, hanesi değişik, onun için özür diliyorum.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Tamam.

Şimdi ben şunu soracağım alt komisyondaki çalışan arkadaşlarımıza da: Gizli soruşturmacıyla ilgili madde metinden çıkarılmış. Aynı niteliklere sahip, farklı bir durumu yok ama diğer konularda, el koymada, dinlemede ve işte teknik takipte bu madde, özellikle anayasal düzene karşı suçlar ve devletin birliğine, bütünlüğüne karşı suçlar da bu kataloğa eklenerek ötekiler devam ettiriyor.

Gizli soruşturmacıyla ilgili madde metinden neden çıkarıldı? O çıkarıldıysa diğerleri neden duruyor, bunu öğrenmek istiyorum. Bu açıdan ciddi bir soru işareti var diye düşünüyorum.

BAŞKAN – Bakanım, hemen cevap vermek ister misiniz?

ADALET BAKANİ BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Evet, cevap vereyim Sayın Başkanım.

Alt komisyonda bulunan arkadaşlarımız Bakanlıkta, var ben de onlara sordum. Tabii, gizli soruşturmacı kapsamında örgüt var. Orada örgüt olduğu için çıkarıldı. Halbuki iletişimde örgüt maddesi yok. O nedenle oradan çıkarılmış, buraya ayrıca ilave gereği duyulmamıştır.

BAŞKAN – Uyum sağlanmış.

Teşekkür ediyorum.

Ali Rıza Bey, buyurun.

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Sayın Başkan, değerli arkadaşlar; şimdi, ben maddeyle ilgili görüşlerimi söylemeden önce, bu hukuk metinlerini biz ne kadar açık ve net yaparsak yapalım uygulamada sıkıntılar olduğu açık.

Şimdi, elimde bir karar var. Burada diyor ki: "Söz konusu suçu işlediklerine dair kuvvetli şüphe sebeplerinin bulunması, üzerine atılı suçun işlendiğine dair somut olguların bulunması, suçun vasfı ve mahiyeti, bu suç içinde yasada öngörülen cezanın üst sınırı ve suç vasfının ağırlaşarak değişme ihtimali çalışmaları devam etmesi nedeniyle delillerin henüz tam olarak toplanmamış olması ve delilleri yok etme, gizleme, karartma tehlikesinin bulunması, suçun varlığı ve önemi dikkate alındığında adli kontrol uygulamasının yetersiz kalacağı anlaşıldığından..." falanca, filancanın "...tutuklanmasına" demiş.

Şimdi burada dikkat ederseniz bizim öteden beri karşı çıktığımız tip böyle tutuklama şeysi hâlen devam ediyor. Şimdi, aynı tutuklanma kararında -çok dikkatinizi çekerim- "Tanık beyanları, olayın meydana geldiği maden ocağına ilişkin tüm kayıt ve belgeler, olayın meydana geliş şekli ve şüphelilerin ceza sorumluluğu, şüpheliler hakkında muhtemel ceza göz önüne alındığında tutuklama talebinin ölçülü olmayacağı, tutuklamanın bir tedbir niteliğini haiz olduğu, kaçma ve delilleri karartma şüphesi bulunmadığı anlaşıldığından savcılığın tutuklama talebinin reddine..." Aynı hâkim başka bir maddede devam ediyor "Şüpheliler..." falan filanın "... başka bir suçtan hükümlü ve tutuklu değilse derhâl salıverilmesini" diyor tabii devamı. Ama bakın arkadaşlar, burası çok önemli: "Mevcut delil durumu, şüphelilerin beyanları, tüm dosya kapsamı nazara alınarak şüpheliler..." falan filanın "...CMK 109/b maddesi gereğince şüphelilerin bağlı bulunduğu karakola falan tarihte başvurduğunu ispat edecek evraka imza atmak suretiyle adli kontrol tedbirinin uygulanmasını..."

Ya, Allah aşkına, şimdi, hepimiz hukukçuyuz. Bu karar doğru mu? Böyle bir karar olur mu? Şimdi, bir yandan diyor ki "Kaçma tehlikesi yoktur, delilleri karartma tehlikesi yoktur." Bunun Türkçesi de "Tutuklama koşulları yoktur."

demektir. Zaten bunu söylüyor ve o nedenle savcılığın tutuklama talebini reddediyor ama aynı hâkim adli kontrol... Niye adam gidecek karakola imza verecek? Kaçma tehlikesi olduğundan dolayı imza verecek. Yani, tutuklama için var olan koşullar var ise ancak tutuklamayla elde edilebilen sonuçlar başka yöntemlerle elde edilebiliyorsa, o takdirde adli kontrol sistemi uygulanır. Siz yukarıda "Tutuklama koşulları yoktur." diyorsunuz, aşağıda da "Tutuklama koşulları vardır ama ben bunu adli kontrol yöntemiyle önleyebilirim" diyorsunuz.

Şimdi, arkadaşlar ben bu yargıya nasıl güveneyim? Bu, Ermenek Sulh Ceza Mahkemesinin verdiği karar. Böyle bir şey olmaz.

HAKKI KÖYLÜ (Kastamonu) – Soruşturma gizli, orayı karıştırma şimdi.

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Efendim?

HAKKI KÖYLÜ (Kastamonu) – Soruşturma gizliliği devam ediyor, orayı karıştırma fazla diyorum.

RECEP ÖZEL (Isparta) – "Gizliliği ihlal ediyorsun." diyor sana.

BAŞKAN – "Gizliliği ihlal edersen, suç" diyor. Ama kürsü sorumsuzluğu var, cezai sorumluluğu yok.

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Vallahi hiçbir şey değil yani bu öyle suç muç değil. Bu, savunma avukatları var.

HAKKI KÖYLÜ (Kastamonu) – Yani, Ermenek'ten falan bahsetmesen daha iyi olur, o zaman makul olur.

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Niye canım? Açık açık okuyorum, doğru karar versin. Ben niye tutukladım, niye bilmem ne yaptım demiyorum ki. Ben şunu söylüyorum: Eğer siz bu insanları tutuklamamışsanız, tutuklama koşulları yoktur diyorsanız, kaçma tehlikesi yoktur diyorsanız, delilleri karartma tehlikesi yoktur diyorsanız o zaman adli kontrol kararı veremezsin kardeşim, onu söylüyorum.

FARUK BAL (Konya) – Zaten bu davada Sayın Enerji Bakanı suçu tespit etti, delilleri de tespit etti, yargıya güzelce bir yön verdi.

BAŞKAN – Ya kur- pratiğe döndürdük bugün ya.

FARUK BAL (Konya) – Ya konu açıldı.

Dedi ki: "2 maden arasındaki emniyet mesafesini ihlal etmişse suçlu onlardır, suç da budur." Yani, o çerçeveyi çizdi, yargı da onu çiziyor.

MEVLÜT AKGÜN (Karaman) – Enerji Bakanından önce savcılık bir bilirkişi incelemesi yaptı orada yani savcının dosyasında bilirkişi incelemesi var. Enerji Bakanının açıklaması daha sonra.

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Savcılığın...

Şimdi, bakın Mevlüt Bey, o ayrı bir konu. Savcılığın...

FARUK BAL (Konya) – Bakanın öyle konuşması doğru değil.

MEVLÜT AKGÜN (Karaman) – Doğru veya değil ama o tespit daha önce savcılık tarafından yapılmış bir tespit.

BAŞKAN – Ya arkadaşlar, biz Ermenek yargısı yapmıyoruz, kur- pratiğe son verelim.

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Ben konuşmama devam edeyim.

BAŞKAN – Ali Rızacığım, buyurun. Noktayınazar, kur- pratiğe son verelim.

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Ben o savcılığın yaptığı bilirkişi raporunu okudum. Orada tutuklananlara herhangi bir suç ve kusur izafe edilmiyor, Maden İşleri Genel Müdürlüğüne suç izafe ediliyor. Ben raporu avukattan aldım, okudum.

MEVLÜT AKGÜN (Karaman) – Bir suç izafesi değil, olayın tespiti...

BAŞKAN – Ya Mevlütçüğüm, tamam ya.

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Bakın tutuklanan kişilere. Bir buçuk aylık mühendis tutuklanmaz. Bir buçuk aydır orada çalışan mühendisin o kazadan sorumluluğu olmaz. Sen buna inanıyor musun ya? Bir kız mühendis, gördüm o gün, sen de gördün, titriyordu kızcağız böyle, sen bunu gördün.

MEVLÜT AKGÜN (Karaman) – Tutuklanmadı zaten.

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Ya adli kontrol, işte o. Onun hakkında dava açacaksın. Sen gördün, ben gördüm, titriyor kız orada, daha bir buçuk aylık mühendis ya.

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – Kız serbest bırakılmış.

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Hayır, hep beraber gördük yani Bakan da gördü.

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – Kız mühendis serbest.

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Yani neyse, ben onu söylemiyorum, neden tutukladım, neden tutuklamadım demiyorum ama ben şunu söylüyorum: Çelişkiyi sizlerle paylaşmak istedim.

Peki, şimdi arkadaşlar...

BAŞKAN – Tamamlamadın mı Ali Rızacığım?

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Dur bir dakika Başkanım, esas şimdi geliyor, soruşturmanın gizliliği meselesi var ya.

RECEP ÖZEL (Isparta) – Neyse, orada konuşsan ağabey.

BAŞKAN – Soruşturmanın gizliliği burada değil ya, burada değil, 153'te o .

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – 153 bu işte.

BAŞKAN – 153 değil bu, 153'e gelmedik, biraz sonra geleceğiz oraya.

RECEP ÖZEL (Isparta) – Bir oylayalım da ondan sonra.

BAŞKAN – Turgutçuğum, buyurun.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Ben bir şey soracağım Sayın Başkanım. Yani, konuyla ilgili değil, burada okudum. Şimdi, Sayın Bakan kabinenin bir üyesi olarak konuyu o da takip ediyor, geçen günlerde bir açıklaması vardı. Şimdi...

Bir de Sayın Başkan şunu söyleyeyim: Bu yukarıya bakıyorum, böyle yukarıda sanki gökyüzü var, bu ışık falan, gökyüzü. Şimdi, bir yerde okumuştum, bu tavukları gece de besliyorlar ki çabuk büyüsünler diye. Ben böyle baktığımda kendimi tavuk gibi hissediyorum. Vallahi bak, gerçekten.

BAŞKAN – Kendine hakaret etmeye hakkın var mı ya?

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Hayır, çiftliklerde öyle yapıyorlarmış.

BAŞKAN – Ya, babam, yapma.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Sen bizi sürekli suyla besliyorsun, o da ayrı mesele.

BAŞKAN – Bizde otokritik var ama söz hakreti yok.

Buyurun.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Şimdi, Sayın Bakan, burada az önce bir haber okudum, diyor ki: Bu HDP heyeti gitmiş İmrâli'ya, "Kriz aşıldı, süreç devam edecek." Şimdi, geçen hafta Bakanlar Kurulu toplantısından sonra, geçen haftaydı sanıyorum, Bülent Arınç'ın açıklaması vardı, "İşte, bu güvenlik paketi Bakanlara Kuruluna geldi, görüştük, son şeklini verdik, imzaya açtık." Ben şu ana kadar geldiğini duymadım. Gelmedi herhâlde, Meclise sevk edilmedi diye düşünüyorum.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Ben İçişleri Komisyonu üyesiyim, bize gelmedi daha.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Niye sevk edilmedi diye kafamda bir soru işareti var. Bu arada da Sayın Başbakan -hatırlarsınız- sürekli mangalda kül bırakmayacak şekilde konuşuyor, "İşte, efendim, kimse Molotof atamaz, silah olarak sayacağız. Yok, yüzü maskeli olanlar bundan sonra..." Bu paket gelecek mi gelmeyecek mi? Bu saatten sonra onu bir defa merak eder hâle geldim.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Artık gerek kalmadı anlaştıklarına göre, anlaşma sağlanmış.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Sanki bana göre bu paket gelmeyecek gibi diye düşünüyorum. Bu konuda bir bilginiz varsa bunu merak ettim.

Bu güvenlik paketi gelecek mi, gelmeyecek mi?

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Sayın Başkanım, güvenlik paketi Bakanlar Kurulunda müzakere edildi ve müzakereler sonucunda bazı konularda değişiklikler yapılması talimatı verildi. O değişiklikler de tamamlandı. İmzalar da benim bildiğim kadarıyla tamamlandı. Muhtemeldir ki Parlamente'ye gelir. Ondan vazgeçilmesi söz konusu değildir. O paketin yasalaşması konusunda Hükümetimiz gereken adımları atmıştır. Yasalaşması için Parlamente'ye gelecektir.

BAŞKAN – Sayın Bakanım, sayın arkadaşlar; maddeyi oylarınıza arz ediyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

27'nci maddeyi okutuyorum:

MADDE 27– 5271 sayılı Kanunun 153 üncü maddesinin yürürlükten kaldırılan iki, üç ve dördüncü fıkraları aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiştir.

"(2) Müdafin dosya içeriğini incelemesi veya belgelerden örnek alması, soruşturmanın amacını tehlikeye düşürebilecek ise Cumhuriyet savcısının istemi üzerine, hâkim kararıyla bu yetkisi kısıtlanabilir.

(3) Yakalanan kişinin veya şüphelinin ifadesini içeren tutanak ile bilirkişi raporları ve adı geçenlerin hazır bulunmaya yetkili oldukları diğer adli işlemlere ilişkin tutanaklar hakkında, ikinci fıkra hükmü uygulanmaz.

(4) Müdafî, iddianamenin mahkeme tarafından kabul edildiği tarihten itibaren dosya içeriğini ve muhafaza altına alınmış delilleri inceleyebilir; bütün tutanak ve belgelerin örneklerini harçsız olarak alabilir."

RECEP ÖZEL (İsparta) – Sayın Başkanım, bir önergemiz var, o önergeyle birlikte...

BAŞKAN – Birlikte nasıl müzakere edeceğiz? Yok, müzakere edilecek, önergeyi okutacağım. Niye müzakere edeyim ki önergeyi? Daha kolay. Önerge müzakeresi yok.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Teamül gereği onun üzerinden konuşalım.

BAŞKAN – Farukçugum, buyur.

FARUK BAL (Konya) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Tabii, savunma hakkı temel insan hakkıdır. Allah hiç kimseyi iftirayla baş başa bırakmasın, iftira üzerinden yargının silah olarak kullanıldığı bir düzende de yaşatmasın.

Düzenden ben size bir örnek vererek bu maddeyle ilgili düşüncelerimi paylaşmak istiyorum. Yargının silah olarak kullanıldığı bir dönemde bir Cumhuriyet Bayramı töreninde uçaklar Cumhuriyet Bayramı'nın kutlandığı Hipodrom'un üzerinden uçar. Uçaklar böyle bir gösteriyi yaparken bir kartal peydahlanır, dolayısıyla kartala çarpmamak için manevra yapar, büyük bir şans eseri ve Cenab-ı Allah'ın lütfuyla uçağın bir tanesinin kanadı minarenin alemini sıyrır geçer. Bu olay siyasallaştırılmış yargıda Hükûmete karşı, Başbakan'a karşı suikast olarak değerlendirilmek üzere dosyalandırılmıştır. Bu filonun komutanı geçen dönem milletvekili olan Adana Milletvekili Kürşat Atılğan'dır ve maiyetindeki insanlar bu nedenden dolayı sorgulanmıştır. Değerli arkadaşlarım, şimdi, böyle hakla hayale gelmeyecek ihtimalleri hukukun silah olarak kullanıldığı bir süreçten geçen Türkiye 17-25 Aralık soruşturmasına gelene kadar müdafinin dosya incelemesiyle ilgili bugünkü düzenleme çerçevesi içerisinde sıkıntılı duruma sahipti. O tarihte 17-25 Aralık operasyonunda birlikte yürünen yolda aralarında kavga dövüş oldu ve bu dövüşün neticesinde toplanmış olan delillerin niteliğine, niceliğine ve kime kadar ulaştığını öğrenmek üzere müdafinin dosya incelemesiyle ilgili önündeki engeller kaldırıldı, Şubat 2014 tarihinde ve o delillere ulaşıldı, birtakım tedbirler alındı, bu maddeler içerisinde hepimiz dinledik; o delilleri bulanların elinden mühürler alındı, şimdi onlar karşı cepheye geçti, onlar şimdi yargının başka bir silah olarak kullanıldığı bir süreç içerisinde aleyhlerinde oluşmuş olan delilleri öğrenemesin diye de bu madde geliyor. Daha Türkçesini ifade edelim: 17-25 Aralık soruşturmasında şüpheli durumunda olan bakanlar, bakan çocukları, onların yakınları, Rıza Sarraflar, işte, banka müdürleri, vesaireleri haklarındaki delilleri öğrenebilmek için Ceza Muhakemesi Kanunu'ndaki o madde değiştirildi ve delillere ulaşma noktasında bir rahatlık sağlandı, Şubat 2014 tarihinde yapılan değişiklikle. Şimdi, paralelle mücadele kapsamı içerisinde onların hakkında elde edilmiş olan delillere ulaşılamaması için müdafinin dosya incelemesi hakkı ortadan kaldırılıyor. Mesele bundan ibaret. Değerli arkadaşlarım, kumpas kursa da, yalan yanlış işler yapsa da onların üzerine yapılacak olan hukuki muamele evrensel hukuk değerlerinin dışına çıkılarak yapılırsa biz buna karşı oluruz. Çünkü biz hukukun, hakkaniyetin ve

adaletin yanındayız Milliyetçi Hareket Partisi olarak. Neye rağmen? O uygulamalardan en çok mağduriyeti çekmiş bir camia ve parti olmamıza rağmen. Dolayısıyla, sizi akliselime davet ediyorum. İnsanlığın en temel hakkı olan bir isnat karşısında, bir iftira karşısında savunmasını yapabilmek için onun ne olduğunu, hangi delillere dayandığını bilme hakkının kin ve intikam duygusuyla, yok etme duygusuyla, istiklal mücadelesi söylemiyle ve kabile anlayışıyla, delilden sanığa değil, bir kitleyi suçlayarak sonuç almak istemek hukukun üstünlüğü ilkesini ortadan kaldırmak demektir, büyük mücadeleler verilerek elde edilmiş olan savunma hakkının ihlal edilmesi demektir diyor, bu maddeye karşı olduğumuzu böylece ifade ediyorum.

BAŞKAN – Çok sağ olun Bakanım.

Buyurun.

MURAT BAŞESGİOĞLU (İstanbul) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Bu madde de daha önce değişikliğini yaptığımız, Sayın Bakanımızın dediği konjonktürel nedenler ve kısmen de uygulamada cumhuriyet savcılarımızın talepleri doğrultusunda değiştirilmesi gündeme gelen bir konu. Aslında daha önceki görüşmelerde biz bu konuda bir siyah beyaz olmadığı, makul bir çözüm üretebileceğimiz konusunda anlaşmıştık. Bakanlığın bir önergesi var, önerge geldi, ona da muttaliyiz, suçlar tadat edilmiş ama bu ihtiyaca cevap vermiyor çünkü Sayın Bakanımız deminden Sayın Arınç'ın dosyasından bahsetti, tam buraya bu örnek oturdu. Yani, Sayın Arınç'ın meselesi ne zaman oldu? Üç dört sene oldu benim bildiğim kadarıyla. Henüz daha hâlâ dosyada gizlilik kararı var, iddianame tanzim edilmemiş daha. Onun için bir süreye ihtiyacımız var. Yani, suçların tadat edilmesi yanında, böyle uzun süre iddianamenin tanzim edilmemesi, iddianamenin kabul edilmemesi durumunda bir süreye ihtiyacımız var. Savunmayı burada sakat bırakıyoruz, silahların eşitliği ve bir sürü hak burada zayı oluyor. Onun için bu önergeyi biraz daha kuvvetlendirmemiz gerekiyor eğer hakkaniyete uygun bir düzenleme yapmak istiyorsak.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Ekimciğim, buyur.

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ TEMSİLCİSİ EKİM ERGÜN – Şimdi, şubat ayında bu mesele görüşüldü. Ardından, haziran ayıydı yanılmıyorsam, Plan Bütçede gündeme geldi. Görüşülüp görüşülmeyeceği belli değildi, bir söylenti hâlindeydi ancak görüşülme olasılığına ilişkin olarak da biz o Plan ve Bütçe Komisyonundan bir türlü ayrılamadık ve Plan Bütçede bu madde en sona kalmıştı. Antalya Vekili Sayın Mehmet Günel...

BAŞKAN – İtiraz etti ve buraya geldi.

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ TEMSİLCİSİ EKİM ERGÜN – Özellikle ismini zikrediyorum çünkü çok büyük bir direnç gösterdi Adalet Komisyonuna gelmesi noktasında. “Biz bu işten anlamayız, Adalet Komisyonu bu işi görülsün.” dedi. Ardından Komisyona geldi, Komisyonunda da oldukça detaylı bir açıklama yaptım ben konu hakkında. Yani, gerekçede Almanya'ya atıf vardı, Almanya atfının yanlış olduğunu Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararlarıyla açıklayarak ifade etmiştim ve o dönemde de Genel Kurula sevk ederken “Bu durumu düzeltiriz.” denmişti ve burada kabul edilmişti.

Şimdi, okuyalım kriterleri. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin ülkemiz hakkında vermiş olduğu Erkan İnan-Türkiye davası, karar burada. “Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, sözleşmenin 5/4 maddesi uyarınca tutukluluğa itiraz için başvuruda bulunan mahkeme önünde yürütülen bir duruşmanın çekimliliği olması ve iddia makamıyla sanık arasında silahların eşitliği ilkesini temin etmiş olması gerektiğini hatırlatmaktadır. Bu konuda da çok sayıda verilmiş karar vardır. Şu kararlara bakın.” diyor.

BAŞKAN – Ve müzakerede de bunları açıkça ortaya koydunuz burada, Komisyonumuzda.

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ TEMSİLCİSİ EKİM ERGÜN – Ama şimdi şu var: Önümüze bir önerge geldi. Önerge, bu mahkemenin kriterlerini kesinlikle karşılamıyor, bir şey ifade etmiyor. Açıktan ifade ediyor burada. Şayet avukatın, müvekkilinin tutukluluk hâlinin yasalılığına etkili bir biçimde itiraz edebilmesi için büyük önem taşıyan dosya unsurlarına erişimi reddedilmişse silahların eşitliği ilkesi temin edilmemiştir. Çok sayıda karar atfı var.

Bir başka karardan da bahsedebiliriz. Orada da gizlilik kararı olmasına rağmen... Çünkü 135 uyarınca tedbir devam ettiği sürece gizlilik devam ediyor ancak meslektaşımız hatalı bir şekilde tutukluluğa itiraz ediyor, itirazında dinleme kayıtlarına atıfta bulunuyor, İnsan Hakları Mahkemesi de diyor ki: “Sen dinleme kayıtlarına atıfta bulunmuşsa orada da ihlal kararı gelecekti.

Şimdi, emsal uygulama nerede var? Almanya uygulamasının artık değiştiğini ifade etmiştik, bunda hemfikiriz de. İnsan Hakları Mahkemesinin kriteri de ortada ama bu kriterle uyumsuz bir önerge gelmiş durumda önümüze ve bu önerge esasen bir şeyi değiştirmiyor. Eski uygulama zaten yanlış, çok yanlış bir şeydi o, yanlış ama yeni gelen önergede benimsenen sistemin de ihlal kararlarını ortadan kaldırmayacağını, konuya artık meslektaşlarımızın yapılan bu görüşmeler nedeniyle daha fazla ilgi duyacağını ve bu nedenle de başvuruların artacağını kestirmek gerekir. Yani, çok açık bir şey ve burada, bir, süre kriteri, evet, konulmalı, maksimum şu kadar süre ama en nihayetinde bir kişiyi tutuklamaya sevk ediyorsak tutuklamaya sevk ettiğimizde artık o dosya açılmalı. Ana kural budur ve bu kural doğrultusunda bence bir düzenleme yapılmalıdır. Önerge de bence o doğrultuda düzeltilecek olursa iş yerli yerine oturur.

Ha, şubat ayında konuşmuştuk, oradaki teknik ibareler de hatalıydı, “müdafî” ibaresi burada yer almamalıydı, burada “avukat” ibaresi yer almalıydı. O dönemde “Bu düzeltilir, yönetmelikle de düzeltilir.”, dosya inceleme bakımından söylüyorum, bunlar söylenmişti ama sonrasında o konuda da herhangi bir ilerleme de kaydedilmedi.

Durum budur. Talebimizi de açıkladık çok net, konu da net.

Saygılarımla.

BAŞKAN – Şimdi, Barolar Birliği, tabii, savunma mesleğinin gerçekten bir kurumsal öznesi. Ekim gerçekten hukuka vâkıf, devamlı kendisini geliştirmeye çalışan genç arkadaşımız ama Ekimciğim, bir ağabeyiniz olarak, Başkan olarak değil, bir meslektaşınız, bir ağabeyiniz olarak şunu bekleriz: Teklif üretme yetkiniz yok ama taslak üretme imkânınız var. Yani, ben şimdi bu güzel konuşmadan sonra “Bu, şöyle olmalıdır.” şeklinde bir alternatif projeyi beklerdim yani çok daha iyi

olur. Ha, yarın da getirmeniz hâlinde onu yine değerlendiririz. O değil, mesai anlamında diyorum, şu anda bir temenni, bir seçenek olarak.

Teşekkür ediyorum.

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ TEMSİLCİSİ EKİM ERGÜN – Sayın Başkanım, bu kriterler belli, bu kriterleri daha önce de açıklamıştım.

BAŞKAN – Sevgili Kardeşim, bakın, ben net konuşuyorum. Kriterleri söylemek yetmez, müzakereyi semereye döndürmek lazım. Buradan sonuca giden yol...

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – O zaman yarın getirsin arkadaşımız, yarın görüşelim.

BAŞKAN – Çalışın, yarın...

Teşekkür ediyorum Ekim.

Dilek Hanım, buyurun.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Sayın Başkanım, biraz önceki görüşmemizde saat on ikide bu görüşmelerin biteceğini, yarın daha sağlıklı bir ortamda başlayacağını söylemişsiniz.

BAŞKAN – Bakın, Dilek Hanım, ben şöyle söyledim: Bunu on ikiye kadar –madde kalmadı şurada- 153'le ilgili...

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Kaç madde var Başkanım?

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – 34 madde var Başkanım ya.

BAŞKAN – Hayır, ben yine şöyle...

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Bir dakika, 27'den 34'e kaç madde var Başkanım? 8 madde. Saat kaç Başkan? On iki.

BAŞKAN – Ya, benim demin söylediğimi söylüyorum size. On ikiye kadar bunu bitirirsek yarına geçeriz diye üstadım yani onu konuşuyorum. Dilek Hanım diyor ki: "On ikide bırak."

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Neyse, demek ki çalışacağız yani biz de ona göre kendimizi toparlayalım.

Devam ediyorum, ben sadece bu hatırlatmayı yapmak istemişim, biraz önce böyle bir görüşme yaptığımıza ilişkin.

Şimdi, Sayın Başkanım, tutanaklara geçmesi açısından, geneli üzerinde bu konuda...

BAŞKAN – Arkadaşlar, ben şöyle yapayım o zaman, Dilek Hanım, yarın senin şeyin var, bakın, zora bırakmayayım. Ben yarın sabahleyin saat 10.00'a bırakayım müzakereyi.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – 10.00'a nereye olacak Sayın Başkanım, 10.00 olmaz ya.

BAŞKAN – 10.30 olsun.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – 10.00 olmaz ya, öğleden sonraya bırakalım Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Ya, kardeşim, üstadım, 10.30. Ben ikide bırakacaktım, 14.00 diyecektim, yapmayın arkadaşlar. Tamam, yorulduk, doğrudur.

MURAT GÖKTÜRK (Nevşehir) – Bu maddeyi bitirelim Başkanım.

BAŞKAN – Bu madde çok konuşulacak Sevgili Kardeşim, uykunuzu şey yapmayın. Şöyle yani, bir buçuk saat sürer. Yarın on buçuğa alalım, dinlenmiş kafayla konuşalım.

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Bakın arkadaşlar, bu maddede bırakalım. Herkesin sinirleri gergin. Bakarsın yarın bu kadar da konuşulmaz, daha sakin kafayla...

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – 12.00'diyelim?

RECEP ÖZEL (Isparta) – Birde grup yönetimi var.

BAŞKAN – Ya ağabey, grup yönetimine girmeyin arkadaşım, bu önemli ya.

RECEP ÖZEL (Isparta) – 11.00 diyelim, 13.00'te ara veririz zaten.

BAŞKAN – Ya, niye 13.00'te ara vereceğim?

Sayın Bakanım, ben burada bitireyim.

MURAT GÖKTÜRK (Nevşehir) – Sayın Başkanım, 11.00...

BAŞKAN – 10.30 diyelim de 11.00'de gelin kardeşim.

MURAT GÖKTÜRK (Nevşehir) – 11.00 de, 11.00'de gelelim.

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – Toplantımız var.

BAŞKAN – Ya sevgili arkadaşlar, bakın, bu öbür toplantılardan önemli.

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Başkanım, 11.00 daha uygun.

BAŞKAN – Peki, efendim, yarın saat 11.00'e erteliyorum.

Bakanım, siz tensip ederseniz -tamam burası da kamu hizmeti ama- iki gündür çalışıyoruz, diyalektik. Yarın 39'uncu maddeye göre Genel Müdürümüz temsil edebilir sizi, takdir sizin tabii, onu ben arz edeyim. Tamam mı Bakanım, yarın 11.00?

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) - Tamam Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Arkadaşlar çok sağ olun. Faruk Bey, size de teşekkür ediyorum.

Toplantıyı kapatıyorum arkadaşlar, yarın saat 11.00'de toplanıyoruz.